

PROGRAMMABEGROTING 2024

EN

MEERJARENRAMING 2025-2027

Thuis in Meierijstad

MEIERIJSTAD

VOORWOORD

Geachte raadsleden,

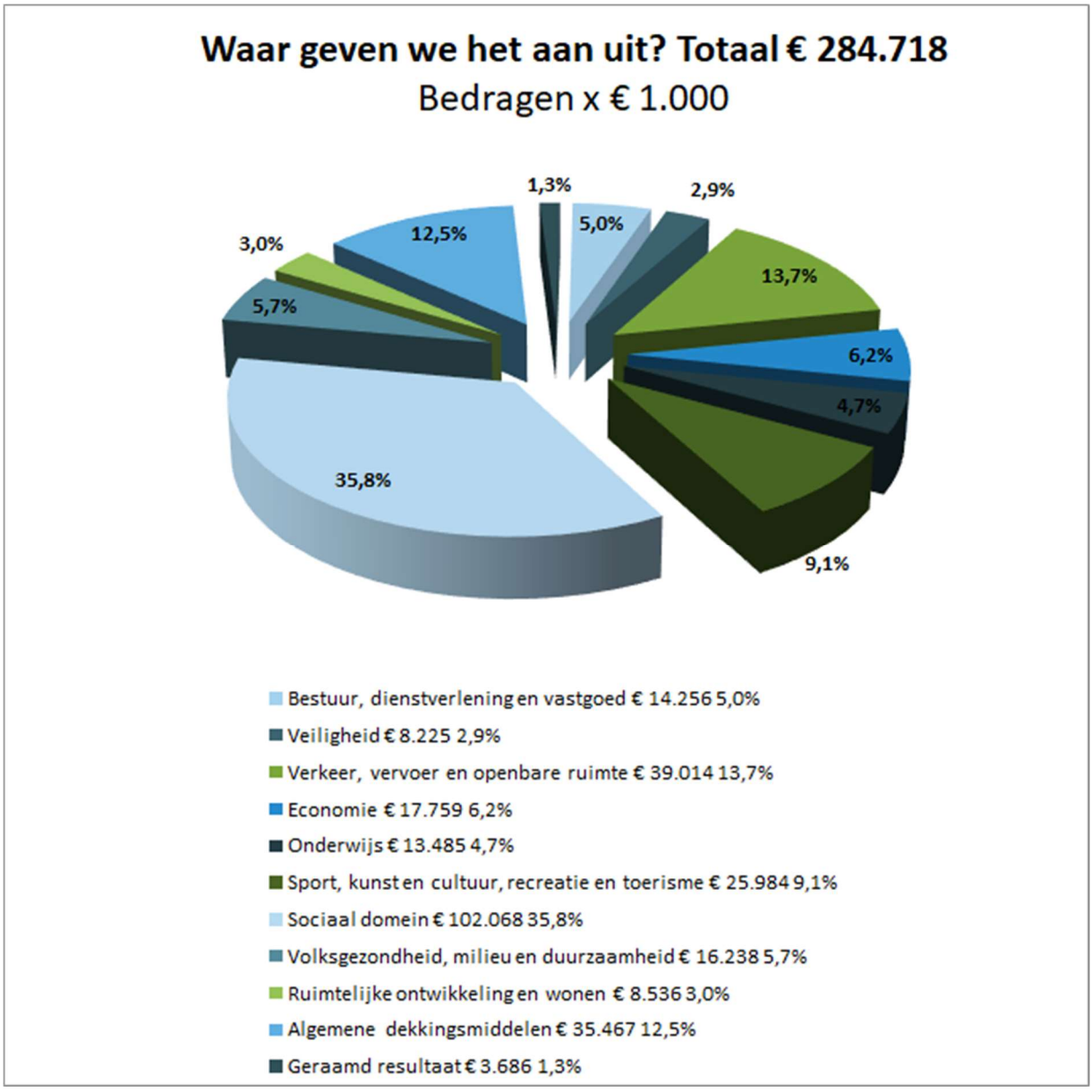
Graag bieden wij u de begroting 2024 aan. De basis voor deze programmabegroting is het college werkprogramma Thuis in Meierijstad Mijlpalen (TiMM). De kaders die u heeft meegegeven tijdens de behandeling van de kaderbrief 2024 zijn door het college vertaald in deze begroting. Het begrotingsjaar 2024 is sluitend voor structurele baten en lasten. Dit geldt ook voor de jaarschijf 2025. Voor 2026 en 2027 zijn er tekorten, de gemeente Meierijstad wijkt daarin niet af van het landelijke beeld. We hebben het advies van de VNG hierin gevolgd en geen aanpassingen gedaan in het beleid vanaf 2026.

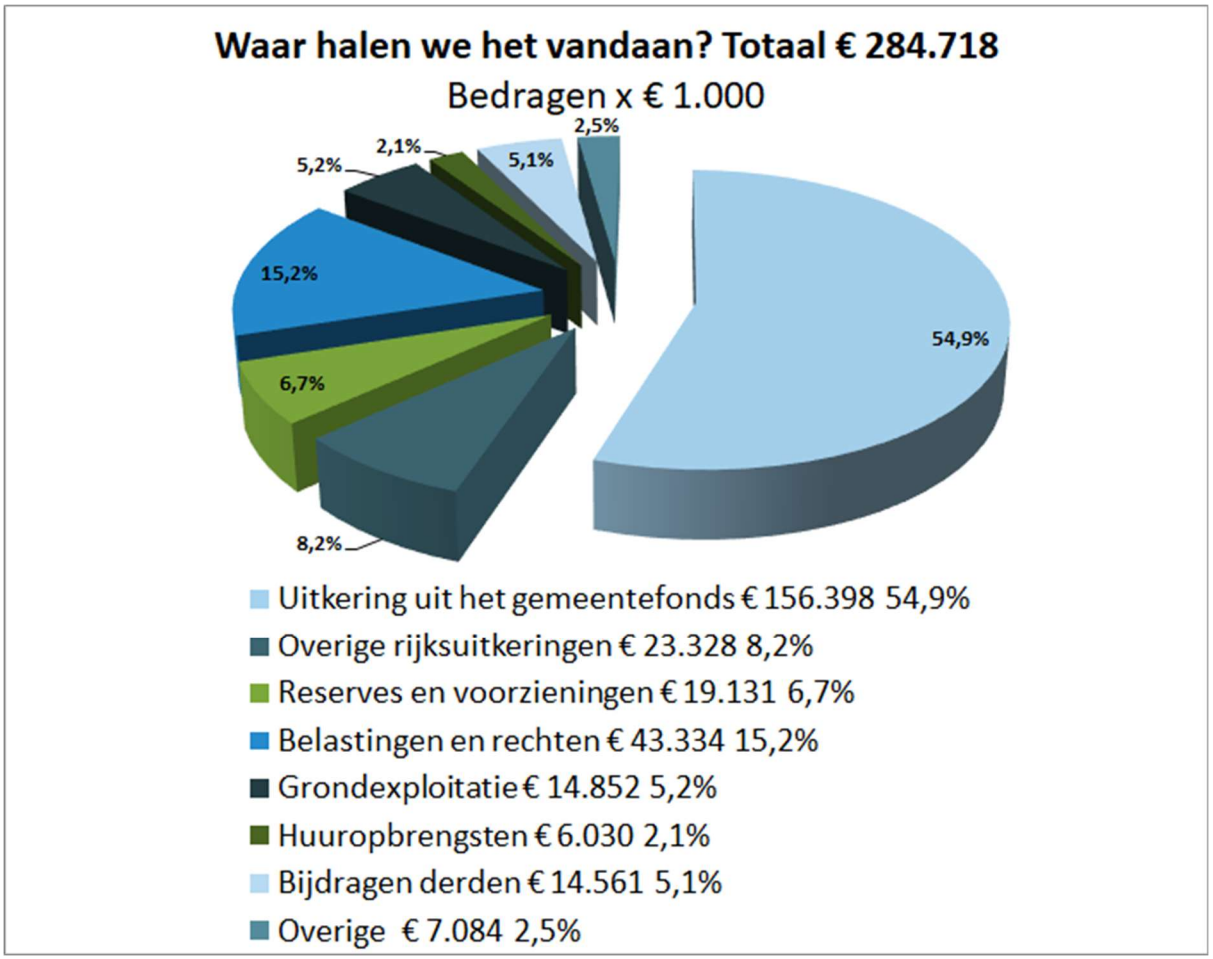
De programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 bespreken we graag met u tijdens de raadsvergadering van 2 november 2023.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord 3
Inhoudsopgave 5
Financiën in één oogopslag 6
Samenvatting 8
Financiële samenvatting 8
Algemene reserve 12
Weerstandsvermogen 13
Investeringsprogramma 14
Leeswijzer 17
Programmalijnen 19
Participatie 20
Duurzaamheid 20
Inclusie 21
Programma's 23
Bestuur, Dienstverlening en Vastgoed 24
Veiligheid 30
Verkeer, vervoer en openbare ruimte 35
Economie 43
Onderwijs 49
Sport, kunst, cultuur, Recreatie en Toerisme 56
Sociaal domein 63
Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid 73
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen 79
Financiële informatie programmaplan 86
Paragrafen 97
Lokale heffingen 98
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 105
Onderhoud kapitaalgoederen 111
Financiering 119
Bedrijfsvoering 121
Verbonden Partijen 125
Grondbeleid 160
Wet open overheid (Woo) 163
Financiën 164
Financiële begroting 165
Financiële positie 181
Overzicht naar taakvelden 192

FINANCIËN IN ÉÉN OOGOPSLAG

Waar halen we het vandaan? Totaal € 284.718
Bedragen x € 1.000
2,5%
5,1%
2,1%
5,2%
15,2%
6,7%
8,2%
54,9%
Uitkering uit het gemeentefonds € 156.398 54,9%
Overige rijksuitkeringen € 23.328 8,2%
Reserves en voorzieningen € 19.131 6,7%
Belastingen en rechten € 43.334 15,2%
Grondexploitatie € 14.852 5,2%
Huuropbrengsten € 6.030 2,1%
Bijdragen derden € 14.561 5,1%
Overige € 7.084 2,5%

SAMENVATTING

In deze samenvatting staat informatie op hoofdlijnen over het financieel (meerjarig)beeld en de financiële positie van de gemeente Meierijstad. In de financiële samenvatting gaan we in op de ontwikkelingen sinds het vaststellen van de programmabegroting 2023.
Bij het onderdeel algemene reserve ziet u het verloop van de algemene risicoreserve.
Weerstandsvermogen gaat in op de ontwikkeling van de weerstandsratio.

In het onderdeel investeringsprogramma kunt u lezen welke investeringen 2024 de korte route of de lange route volgen. Bij de korte route stelt de gemeenteraad de middelen beschikbaar bij de begrotingsbehandeling. Bij de lange route stelt de gemeenteraad de middelen later in het jaar beschikbaar met een afzonderlijk raadsbesluit met een inhoudelijk raadsvoorstel.

In de leeswijzer staat waar u welke informatie kunt vinden.
Het laatste onderdeel van de samenvatting is een dashboard. Dit bestaat uit enkele grafieken om snel een beeld te krijgen van de financiën van de gemeente Meierijstad.

FINANCIËLE SAMENVATTING

Het samenstellen van deze begroting gebeurde onder bijzondere omstandigheden. De situatie is zo bijzonder dat de VNG een begrotingsadvies heeft opgesteld. Dit als uitwerking van de resolutie 'Naar een rechtvaardig, duurzaam en solide meerjarig financieel perspectief'. Deze resolutie is met grote meerderheid aangenomen tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de VNG van 14 juni 2023.

Al een aantal jaren is er onduidelijkheid over de rijksinkomsten via het gemeentefonds. Dit komt doordat in het regeerakkoord Rutte IV was opgenomen dat er vanaf 2026 een nieuwe financieringssystematiek zou gaan gelden. Omdat het kabinet hierover nog geen besluiten heeft genomen ontvangen gemeenten vanaf 2026 veel minder algemene uitkering (het zogenaamde "ravijn" van 2026).

Het begrotingsadvies van de VNG bestaat uit twee onderdelen. Voor 2024 en 2025 luidt het advies presenteer een sluitende begroting voor structurele lasten en baten. Voor de jaren 2026 en 2027 wordt geadviseerd de lasten in de vorm van een realistische begroting te presenteren. En wel gebaseerd op het huidige takenpakket, de noodzakelijke investeringen, de inflatie, de stijgende rente, de ambities uit het coalitieakkoord en geschatte mee- en tegenvallers. Naar verwachting zullen de meerjarenramingen 2026 en 2027 dan duidelijk tekorten laten zien.

De VNG vindt dit onder de huidige omstandigheden een verantwoorde keuze, ondanks dat het presenteren van een niet-sluitende meerjarenraming eigenlijk niet past in het voor gemeenten gebruikelijke degelijke financieel beleid. Vooral omdat de gesprekken met het inmiddels demissionaire kabinet hierover nog niet zijn afgerond. Het onnodig in gang zetten van (onomkeerbare) bezuinigingen vindt de VNG om dezelfde reden onwenselijk.
De uitkomst van de ALV is al gedeeld met de minister van Binnenlandse Zaken en de staatssecretaris van Financiën. In het bijzonder heeft de VNG het kabinet gevraagd om erkenning van de financiële opgave waar gemeenten zich - ook na de Voorjaarsnota - nog steeds voor gesteld zien. Gemeenten verwachten hierop een concreet en duidelijk antwoord van het kabinet, voordat de Miljoenennota verschijnt.

Wij volgen het advies van de VNG om de nadelige financiële gevolgen van het kabinetsbeleid zichtbaar op één plek op te nemen in de begroting 2024. Relevante onderwerpen voor onze gemeente zijn toegelicht bij het onderdeel uitgangspunten (onder Financiën - financiële positie).

De kaders die u het college heeft meegegeven bij de behandeling van de kaderbrief 2024 zijn in lijn met het advies van de VNG. Deze kaders heeft het college gebruikt voor het samenstellen van de programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027. De belangrijkste kaders waren:

- dat de begroting 2024 sluitend moet zijn voor structurele baten en lasten. Een niet sluitende meerjarenraming 2025-2027 is acceptabel..

- dat voor het verlagen van specifieke lasten onderzoek nodig is om te komen tot een evenwichtige bestuurlijke keuze. Daarom passen we het verlagen van specifieke lasten nu niet toe bij de meerjarenraming 2025-2027.
- dat het acceptabel is om minder voorzichtig te ramen / eigen inschatting te maken daar waar mogelijk toe te passen in de meerjarenraming. Dit geldt voor de begrotingsprogramma's waar overschotten waren bij de jaarstukken 2022.

In de volgende tabel staat het financieel beeld vanaf de begrotingsbehandeling in november 2022. Voor 2024 presenteren we een sluitende begroting voor structurele baten en lasten. De meerjarenraming is voor het jaar 2025 positief, de jaren 2026 en 2027 laten tekorten zien.. Deze tekorten zijn ongeveer gelijk aan afname van de rijksinkomsten vanaf 2026.
De financiële gevolgen van de ontwikkelingen presenteren we in enkele categorieën. Na de tabel volgt een toelichting per regel.

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Primitieve begroting	8.544	11.410	-1.476	-1.473
Raadsbesluiten september 2022 tot en met juli 2023	-127	-252	-199	-197
1e bestuursrapportage 2023	0	-213	3.029	-742
2e bestuursrapportage 2023	0	0	0	0
Geraamd resultaat (startsituatie)	9.044	10.945	1.354	-2.412
Bestaand beleid	-848	-845	-860	-882
Nieuw beleid	-1.707	-1.431	-1.023	-671
Gemeentefonds	813	1.494	630	4.164
Investeringen 2024	-63	-1.161	-1.917	-2.438
Kapitaallasten	295	551	526	857
Loon- & Prijsindexatie	0	0	0	0
Overige technische aanpassingen	138	179	149	441
Wijzigingen (< 50.000)	-140	-104	-106	-121
MIP 2025-2027	0	0	-519	-2.245
Personeel	-3.846	-3.846	-3.886	-3.886
Totaal ontwikkelingen	-5.358	-5.162	-7.006	-4.782
Geraamd resultaat programmabegroting 2024	3.686	5.783	-5.653	-7.194

Primitieve begroting
Op deze regel staan de geraamde resultaten van de vastgestelde begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2027 bij de begrotingsbehandeling in november 2022. De cijfers zijn inclusief de financiële effecten van het college werkprogramma TiMM.

Raadsbesluiten september 2022 t/m juli 2023
Hier staan de financiële gevolgen van afzonderlijke raadsbesluiten in de periode september 2022 t/m juli 2023.

1e Bestuursrapportage 2023
Dit zijn de financiële gevolgen van de 1e bestuursrapportage 2023 op het geraamde resultaat.

2e Bestuursrapportage 2023
Er zijn geen structurele financiële gevolgen opgenomen in de 2e bestuursrapportage 2023.

Geraamd resultaat (startsituatie)
Na de verwerking van de raadsbesluiten t/m juli 2023 en de 1e en 2e bestuursrapportage 2023 is dit de financiële startsituatie voor de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027.

Bestaand beleid
Op deze regel staan de financiële gevolgen van ontwikkelingen voor bestaand beleid. De bestuurlijke keuzevrijheid voor ontwikkelingen bestaand beleid is voor de korte termijn niet zo groot. Natuurlijk heeft u wel de bestuurlijke keuze om het bestaande beleid te wijzigen.
De financiële gevolgen op deze regel zijn vooral het gevolg van de verwerking van de uitgangspunten begroting 2024. Bij de programma's onder de kop "wat kost het?" zijn de ontwikkelingen bestaand beleid toegelicht.

Nieuw beleid
Hier staan de financiële gevolgen van de integrale afweging van het college voor nieuwe ontwikkelingen. Voor de financiële gevolgen van deze ontwikkelingen was nog geen structurele dekking opgenomen in de meerjarenbegroting 2024-2026. Een toelichting op deze ontwikkelingen kunt u lezen bij de programma's onder de kop "wat kost het?".

Gemeentefonds
Op deze regel staan de financiële gevolgen van de meicirculaire 2023 Een uitgebreide toelichting is te vinden bij programma's - financiële informatie programmaplan, onderdeel "algemene dekkingsmiddelen".
De rijksinkomsten vertonen een grillig verloop. Tot en met 2025 zijn de middelen positief bijgesteld in de meicirculaire. Voor 2026 is een zeer forse terugval (het zogenaamde "ravijn") te zien. Dit heeft te maken met een nieuwe financieringssystematiek die het kabinet vanaf 2026 wil laten ingaan. Het kabinet geeft aan dat tegelijkertijd een uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied moet gaan plaatsvinden, zonder dat uit te werken en financieel te vertalen. Het vervallen van het volume accres staat daarmee ingeboekt terwijl de extra baten geheel onduidelijk zijn en niet mogen worden meegenomen in het financieel meerjarenbeeld vanaf 2026.

Investeringen 2024
Het meerjaren investeringsplan 2024-2027 is geactualiseerd. U neemt een besluit bij de begrotingsbehandeling op 2 november 2023 voor de investeringen 2024. We lichten de investeringen 2024 toe bij de begrotingsprogramma's onder het kopje "Investeringen".

Kapitaallasten
Op deze regel staan de financiële gevolgen van aanpassingen in kapitaallasten voor bestaande investeringen. Het voordeel voor de begroting 2024 en volgende jaren komt vooral door vrijval afschrijvingslasten en lagere kapitaallasten voor kredieten die zijn afgesloten bij de jaarrekening 2022. Vanaf 2026 worden er meer rentelasten toegerekend aan de grondexploitaties vanwege hogere rente. En dat betekent minder rentelasten voor de gemeentebegroting.

Loon- en prijsindexatie
Jaarlijks nemen we vanuit het accres algemene uitkering een gedeelte op in de begroting voor loon- en prijsontwikkeling volgens de vastgestelde uitgangspunten. De categorie loon- en prijsontwikkeling is budgettair neutraal opgenomen in de begroting. Bij de programma's onder de kop "wat kost het?" zijn de financiële bijstellingen te zien. De belangrijkste zijn de bijstelling van de bijdragen aan de Veiligheidsregio Noord Oost Brabant (programma Veiligheid € 197.000), de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (programma Volksgezondheid en milieu € 306.000) en de Omgevingsdienst Brabant Noord Oost (programma Volksgezondheid en milieu voor de kadernota en de begroting samen € 287.000)..

Overige technische aanpassingen
De financieel technische aanpassingen zijn over het algemeen voor de hele begroting budgettair neutraal. Nu staat er onder deze categorie echter een meerjarig structureel bedrag. Dat komt door de financieel technische aanpassingen bij de kostendekking voor riolering. Bepaalde lasten zijn onttrokken uit de voorziening riolering. Hierdoor belasten ze de begroting niet meer en geeft dat een voordeel. Bij de programma's onder de kop "wat kost het?" zijn de bedragen van de financieel technische aanpassingen te zien. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verwerken van de salarisbegroting en de grondexploitaties.

MIP (meerjaren investeringsplan)
Op deze regel staan de kapitaallasten van de investeringen die gaan lopen vanaf 2025. Hierover neemt u bij de begrotingsbehandeling 2024 nog geen besluit.

Wijzigingen kleiner dan € 50.000
Hier staan de structurele financiële gevolgen van wijzigingen die kleiner zijn dan € 50.000. Deze wijzigingen gaan over ontwikkelingen van bestaand beleid.

Personeel
Door regelingen zoals het generatiepact, aanpassingen in de cao-gemeenten zoals ouderschapsverlof, geboorteverlof, extra vrije dagen, het stijgend ziekteverzuim en de langere tijd waarin vacatures open staan is het capaciteitsverlies in de afgelopen jaren toegenomen. Hierdoor zien we een verhoging van de werkdruk waardoor het noodzakelijk is om maatregelen te nemen. Na een analyse zijn we tot de conclusie gekomen dat het voor de reguliere taken binnen de ambtelijke organisatie noodzakelijk is om de formatie structureel uit te breiden met 54 fte. Hiervoor is in deze begroting een structureel bedrag opgenomen van € 3,8 miljoen. Daarnaast zien we dat het noodzakelijk is om incidenteel de formatie uit te breiden met 26 fte. De incidentele formatie is met name noodzakelijk om nieuwe wetgeving (zoals onder meer de Omgevingswet) in te kunnen voeren of tijd te investeren in verbetering van werkprocessen die tijd gaan opleveren. We stellen voor de incidentele uitbreiding te dekken uit de algemene risico reserve. Voor 2024 en 2025 is dat € 2,3 miljoen, voor 2026 € 1,8 miljoen en voor 2027 € 0,4 miljoen.
Meer informatie hierover is opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering - onderdeel HRM.

Totaal ontwikkelingen
Hier staat het totaalbedrag (lasten min baten) aan financiële gevolgen voor de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025 t/m 2027.

Geraamd resultaat programmabegroting 2024
Op deze regel staat het geraamd resultaat na verwerking van alle ontwikkelingen die eerder genoemd zijn.

Voor de vorm van toezicht door de provincie is het structureel geraamd resultaat van belang. Hiervoor halen we de incidentele baten en lasten van het geraamde resultaat af.. Door het weglaten van incidentele lasten gaat het structureel geraamd resultaat omhoog. Bij het weglaten van de incidentele baten gebeurt het tegenovergestelde.
In de volgende tabel staat het structureel geraamd inclusief en exclusief MIP 2025-2027. U neemt bij de begrotingsbehandeling een besluit over het structureel geraamd resultaat exclusief MIP 2025-2027. Een besluit over de investeringen uit het MIP 2025-2027 neemt u bij de volgende begrotingen.

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Geraamd resultaat	3.686	5.783	-5.653	-7.194
Incidentele baten en lasten	-191	-469	-418	-318
Structureel resultaat incl. MIP 2025-2027	3.877	6.252	-5.235	-6.876
MIP 2025-2027	0	0	-519	-2.245
Structureel resultaat excl. MIP 2025-2027	3.877	6.252	-4.715	-4.631

ALGEMENE RESERVE

In de volgende tabel staat het verloop van de Algemene Risico Reserve. De tabel start bij de stand van de reserve per 1-1-2023 zoals u deze heeft vastgesteld bij de jaarstukken 2022. De algemene reserve risico's grondexploitatie (€ 19,1 miljoen) is ook onderdeel van de algemene reserve..

(bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Stand algemene risicoreserve per 1-1	95.556	104.016	60.187	56.298	55.388
Toevoegingen	27.252	3.500	3.500	3.500	
Onttrekkingen	-18.792	-47.329	-7.389	-4.410	-2.798
Stand algemene risicoreserve per 31-12	104.016	60.187	56.298	55.388	52.590

Toelichting op de tabel:

Toevoegingen

Jaarlijkse toevoeging t/m 2026 van € 3,5 miljoen.
Bij de start van de gemeente Meierijstad (2017) is besloten om in twee collegeperioden (9 jaar) de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten af te bouwen. Dit met het doel alle kapitaallasten van investeringen op de gemeentebegroting te laten drukken. Daarmee komt er ruimte in de begroting voor vervanging. De afbouw van € 3,5 miljoen per jaar betekent dat jaarlijks € 175.000 meer kapitaallasten drukken op de gemeentebegroting. De afbouw van de bestemmingsreserve voegen we toe aan de algemene risico-reserve.

Jaarrekeningresultaat 2022 (€ 23,7 miljoen), toegevoegd in 2023.
Met het raadsbesluit van de jaarstukken 2022 is € 18,4 miljoen toegevoegd aan de algemene risicoreserve.
Voor de bestemmingen jaarresultaat 2022 is een bedrag van € 5,3 toegevoegd. Dit bedrag is vervolgens weer bij de onttrekkingen 2023 opgenomen.

Onttrekkingen

Onttrekkingen 2023
Hier staat het totaal aan onttrekkingen uit de algemene reserve vanuit genomen raadsbesluiten. Dit zijn de vaststelling van de begroting 2023 (€ 6,3 miljoen) en de tussentijdse raadsbesluiten en bestuursrapportages (€ 2,6 miljoen). Bij de vaststelling van de jaarstukken 2022 zijn onttrekkingen geraamd voor resultaatsbestemmingen en de overheveling van restant-budgetten (€ 9,9 miljoen).

Onttrekkingen 2024 tot en met 2027
De onttrekkingen voor de jaarschijven 2024 t/m 2027 zijn in totaal € 61,9 miljoen. Het gaan dan om al genomen raadsbesluiten, zoals de begroting 2023, het collegewerk programma Thuis in Meierijstad Mijlpalen, bestuursrapportages en aparte raadsbesluiten. Dit is in totaal € 7,7 miljoen.

De voorstellen uit deze programmabegroting 2024 voor incidentele budgetten voor 2024 t/m 2027 bedragen € 54,2. Het grootste bedrag (€ 30,5 miljoen) is het voorstel om een dekkingsreserve kapitaallasten te vormen voor de investeringen Omnipark en Optimalisatie bestuurscentrum.

WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen van de gemeente drukken we uit in de weerstandsratio. Het is een verhoudingsgetal tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de vrije middelen die de gemeente in kan zetten om risico's op te vangen. Deze vrije middelen bestaan vooral uit de algemene risicoreserve en de onbenutte belastingcapaciteit.
De benodigde weerstandscapaciteit laat zien hoeveel middelen nodig zijn om risico's op te vangen waarvoor geen financiële maatregelen zijn getroffen.

De risico's en de beschikbare middelen om de risico's op te vangen zijn toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

De beleidsvoornemens van de begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 zijn opgenomen in de berekeningen van de weerstandsratio.
Voor de weerstandsratio 2024 van 2,89 maken we de volgende kanttekening. We berekenen de weerstandsratio per 1 januari, zodat de beleidsvoornemens 2024 nog niet opgenomen in de weerstandsratio 2024. Het gaat dan om het vormen van de dekkingsreserve kapitaallasten voor de investeringen "Omnipark" en "optimalisatie bestuurscentrum" (€ 30,5 miljoen) en de overige onttrekkingen 2024 uit de algemene risicoreserve voor incidentele uitgaven (€ 12 miljoen). Als we deze wel meenemen in de berekening van de weerstandsratio 2024, dan komt deze uit op 1,80.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Beschikbare weerstandscapaciteit	113.067	69.238	65.349	64.439
Benodigde weerstandscapaciteit	39.062	39.062	39.062	39.062
Weerstandsratio	2,89	1,77	1,67	1,65
Norm weerstandsratio	1,0	1,0	1,0	1,0

INVESTERINGSPROGRAMMA

In dit onderdeel gaan we in op de nieuwe investeringen voor het jaar 2024. We geven aan welke investeringen de korte of de lange route volgen. Bij de korte route stelt u de middelen beschikbaar bij de begrotingsbehandeling.

Bij de lange route stelt u de middelen later beschikbaar bij een inhoudelijk raadsvoorstel. De financiële gevolgen van alle investeringen 2024 zijn opgenomen in deze begroting.
Bij de begrotingsprogramma's - onderdeel investeringen staan de inhoudelijke toelichtingen.

Investeringen korte route
De investeringen 2024 die de korte route volgen staan in de volgende tabel. Het totale investeringsbedrag bedraagt € 9,2 miljoen.
De investeringen korte route geldt voor voorbereidingskredieten en investeringen kleiner dan € 500.000. We stellen voor om een uitzondering te maken voor de investering "plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed" van € 900.000. Deze investering is budgettair neutraal voor de begroting. Door het beschikbaar stellen van dit krediet bij de begrotingsbehandeling kunnen we inspelen op de actuele onderhoudssituatie en kan noodzakelijk werk met werk worden gemaakt in de volgorde zoals deze zich in de praktijk aandient. Dit geeft een grote slagkracht en vermindering van administratieve last.

Investeringen korte route (bedragen x € 1.000)	Programma	2024
Lijst van de vervangingsinvesteringen 2024	div.	1.063
Plaatsen van zonnepanelen en zonnecollectoren op gemeentelijk vastgoed (2024)	0	900
Aanschaf strooier achter tractor	2	35
Aanschaf strooier en ploeg aan veegwagen	2	58
Herinrichting omgeving D'n Brak	2	138
Aankoop gymzalen Koning Willem I College	5	470
Aanleg ruiterroutenetwerk Meierijstad	5	54
Uitbreiding kinderopvangvoorzieningen MFA de Trommel te Erp	6	488
Uitbreiding bomenareaal 2024	8	250
Aanleg parkeerplaatsen t.b.v. 15 elektrische (pool)auto's	bedr voer.	64
Voorbereidingskredieten		
Civiel kunstwerk brug Corridor St Oedenrode	2	56
Investeringen riolering	2	282
Mobiliteitsprojecten A50	2	175
Uitvoeringsprogramma mobiliteit	2	520
Vervanging binnenwerk verkeersregelinstallaties Meierijstad	2	60
Vervanging civiel kunstwerk brug Rembrandtlaan	2	220
Vervanging wegen 2024	2	600
Vervangingsprogramma openbare verlichting 2024	2	275

Voorbereidingskredieten Integraal Huisvestingsplan onderwijs	4	1.498
Omnipark Erp, voorbereiding	5	880
Aanpassingen zwembad De Molen Hey	5	235
Herinrichten 't Spectrum Schijndel	5	115
Omnipark Erp, grondaankoop	5	100
Nieuwbouw kinderopvangvoorziening bij Bs Bernadette Veghel	6	132
Nieuwbouw kinderopvangvoorziening bij bs De Vijfmaster te Veghel	6	97
Voorbereidingskrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening De Empel te Erp	6	81
Voorbereidingskrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening Veghels Buiten	6	135
Voorbereidingskrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening Wijbosch	6	73
Voorbereidingskrediet nieuwbouw wijkvoorziening Veghels Buiten	6	135
Totaal investeringen		9.189

Investeringen lange route
De investeringen 2024 die de lange route volgen bedragen in totaal € 66,2 miljoen en staan in de volgende tabel. Als er bij de investeringen met "korte route" een voorbereidingskrediet is opgenomen, dan staat in de volgende tabel het resterende uitvoeringskrediet. De investeringsbedragen die in de volgende tabel staan zijn gebaseerd op de beste inschatting bij het samenstellen van deze begroting. Het uitvoeringskrediet wat u bij een raadsvoorstel beschikbaar gaat stellen kan hier gemotiveerd van afwijken bijvoorbeeld door prijsontwikkelingen.

Investeringen lange route (bedragen x € 1.000)	Programma	2024
Optimaliseren bestuurscentrum	0	8.798
Civiel kunstwerk brug Corridor St Oedenrode	2	504
Investeringen riolering	2	2.531
Mobiliteitsprojecten A50	2	1.575
Uitvoeringsprogramma mobiliteit	2	4.680
Vervanging binnenwerk verkeersregelinstallaties Meierijstad	2	500
Vervanging civiel kunstwerk brug Rembrandtlaan	2	1.980
Vervanging wegen 2024	2	5.400
Vervangingsprogramma openbare verlichting 2024	2	2.475
Uitvoeringskredieten Integraal Huisvestingsplan onderwijs	4	28.169
Aanpassingen zwembad De Molen Hey	5	2.122
Herinrichten 't Spectrum Schijndel	5	1.038
Natuur- en landschapspark Vlagheide	5	3.600
Omnipark Erp, grondaankoop	5	900

Nieuwbouw kinderopvangvoorziening bij Bs Bernadette Veghel	6	1.100
Nieuwbouw kinderopvangvoorziening bij bs De Vijfmaster te Veghel	6	878
Totaal investeringen		66.250

LEESWIJZER

De programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 bestaat uit het programmaplan en de financiële begroting. Ook is informatie opgenomen over de programmalijnen. De indeling voor de begrotingsprogramma's is gebaseerd op het coalitieakkoord 2022-2026 "Thuis in Meierijstad".

De programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 is gebaseerd op bestaand beleid. Het college heeft een integrale afweging gemaakt voor nieuwe ontwikkelingen (nieuw beleid) met als basis het collegewerk programma "Thuis in Meierijstad Mijlpalen" (TiMM). De ontwikkelingen voor zowel bestaand beleid als nieuw beleid zijn toegelicht bij de begrotingsprogramma's onder Wat kost het?

Programmaplan 2024
Het programmaplan bestaat uit de 9 begrotingsprogramma's, de financiële informatie programmaplan en de (verplichte) paragrafen.

Bij elk begrotingsprogramma gaan we in op de drie W-vragen: Wat willen we bereiken?, Wat gaan we daarvoor doen? en Wat kost het?. Ook staan de investeringen 2024 bij elk begrotingsprogramma en de relatie van dat programma met verbonden partijen.

Wat willen we bereiken?
De ambitie en de bestuursdoelen die staan bij "Wat willen we bereiken?" zijn overgenomen uit het coalitieakkoord 2022-2026 "Thuis in Meierijstad". Op deze plek staan ook de verplichte beleidsindicatoren uit het besluit begroten en verantwoorden (BBV). De laatst bekende gegevens van waarstaatjegemeente.nl. zijn in de tabellen vermeld. Als in de tabel bijvoorbeeld 2020 staat, dan betekent dit dat hierna geen meting meer heeft plaatsgevonden. Als referentiemeting voor de gemeente Meierijstad vermelden we het gemiddelde van gemeenten in de klasse › 50.000 en ‹ 100.000 inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?
Bij de 2e W-vraag "Wat gaan we daarvoor doen?" staan de activiteiten uit het college werkprogramma "Thuis in Meierijstad Mijlpalen". Over het algemeen zijn dit dezelfde activiteiten als voor het jaar 2023, omdat de activiteiten doorlopen in 2024.

Wat kost het?
Bij het onderdeel "Wat kost het?" (3e W-vraag) staan de lasten en baten van deze begroting inclusief de ontwikkelingen, waarover u een besluit neemt bij de begrotingsbehandeling. Een toelichting op ontwikkelingen › € 50.000 voor bestaand en nieuw beleid vindt u bij de begrotingsprogramma's.

De cijfers en de toelichtingen bij "Wat kost het?" komen direct uit onze (financiële) systemen. Om toelichtingen op de financiën leesbaar te houden passen we categorieën toe, waarbij de mate van bestuurlijke keuzevrijheid een uitgangspunt was.
De bestuurlijke keuzevrijheid zit vooral in de categorieën nieuw beleid, bestaand beleid, personeel en investeringen 2024. Voor de overige categorieën is de bestuurlijke keuzevrijheid beperkt.

Hieronder leggen we uit welke ontwikkelingen we opnemen per categorie.

- Bestaand beleid: ontwikkelingen van reguliere taken of eerdere raadsbesluiten., financiële vertaling van de begrotingsuitgangspunten, actuele ontwikkelingen met beperkte bestuurlijke keuze.
- Nieuw beleid: integrale afweging, zoals het college die bij de begroting voorstelt.
- Gemeentefonds: effecten uit de circulaires gemeentefonds en specifieke berichten vanuit het Rijk.
- Investeringen 2024: kapitaallasten voor de investeringen 2024, waarover u besluit bij de begrotingsbehandeling in november 2023.
- Kapitaallasten: wijzigingen in de kapitaallasten (rente en afschrijving) van investeringen die al gerealiseerd zijn of in uitvoering zijn.
- Loon- en prijsontwikkelingen: informatie over de besteding van de stelpost Loon- en prijsontwikkelingen. Ook aanvullingen of vrijval van de stelpost vallen in deze categorie.
- Overige technische aanpassingen: financieel technische aanpassingen, die over het algemeen voor de hele begroting budgettair neutraal zijn. Bij de programma's wijzigen wel de lasten en/of baten
- Personeel: deze categorie is opgenomen voor voorstellen tot wijziging van formatie.
- MIP (meerjaren investeringsplan): de kapitaallasten van de investeringen die gaan lopen vanaf 2025.

- Wijzigingen ‹ € 50.000: kleine wijzigingen van bestaand beleid, personeel en MIP.

De toelichtingen voor de categorieën bestaand beleid en nieuw beleid staan bij de programma's onder kopje Wat kost het?. Een toelichting op de investeringen 2024 staat bij programma's onder kopje Investeringen. De overige categorieën zijn in de financiële samenvatting toegelicht.

Bij de toelichtingen zijn de netto gevolgen opgenomen. Dit betekent dat er bij incidentele ontwikkelingen met als dekking een reserve een "nul" staat, omdat er geen effect is op het geraamde resultaat. In de toelichting staat het bedrag waarover een besluit wordt genomen.

Investeringen
In het onderdeel Investeringen gaan we in op de nieuwe investeringen van het komende begrotingsjaar. Hierover neemt u bij de begrotingsbehandeling een besluit.

In het onderdeel financiële informatie programmaplan gaan we in op de beleidsvelden Financiën en Belastingen (onder andere uitkeringen gemeentefonds) en Bedrijfsvoering (onder andere overheadkosten, investeringen en bestedingen in de bedrijfsvoering) en de onderwerpen vennootschapsbelasting en onvoorzien.

De (verplichte) paragrafen gaan in op lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en de wet open overheid.

Financiële begroting
De financiële begroting staat onder het kopje Financiën. Dit is onderverdeeld in financiële begroting, financiële positie en het overzicht naar taakvelden. Bij financiële begroting staat het overzicht van baten en lasten, incidentele baten en lasten, structurele reservemutaties en de uitgangspunten van het opstellen van de begroting. Dit alles voorzien van een toelichting. In de financiële positie gaan we in op onderwerpen als: geprognosticeerde balans, EMU-saldo, investeringen, financiering en reserves en voorzieningen.

PROGRAMMALIJNEN

PARTICIPATIE

AMBITIE

Inwoners hebben profijt van een wendbare organisatie die op elkaar is ingespeeld en de kaders van participatie kent. De medewerkers weten wat er in de samenleving speelt en onderhouden een actieve relatie met inwoners, organisaties, belanghebbenden en collega's. Participatie op maat is gemeengoed en uit zich in diverse vormen die een meerwaarde opleveren. "We investeren in de kracht van de samenleving en hebben oog voor de menselijke maat"

BESTUURSDOELEN

De volgende bestuursdoelen vallen onder deze programmalijn. Deze bestuursdoelen met de activiteiten uit het college werkprogramma TiMM zijn te vinden bij het begrotingsprogramma Bestuur, dienstverlening en vastgoed.

Bestuur
Initiatieven ontstaan op basis van het uitdaagrecht (right to challenge). Participatie op maat voor onze inwoners en belanghebbenden, door ze vroegtijdig te betrekken (beginspraak), samen te leren, en te versterken wat er al is. Meer bewustzijn over polarisatie en dit bespreekbaar maken in Meierijstad. De burgemeester is daarbij de gemeentelijke ambassadeur in de strijd tegen polarisatie in Meierijstad.

De programmalijn Participatie & Polarisatie gaat in feite over alle begrotingsprogramma's heen. Ook in 2024 geven we vanuit de programmalijn verder vorm aan de veranderopgave "Participeren en leren". Dit gebeurt via de pijlers Cultuur maken, Versterken van wat er is en de pijler Samen leren. Samen werken we aan:

- een meer participerende & lerende organisatie die wendbaar en flexibel handelt; o.a. door het opstellen van een participatienota en een programma op leren & ontwikkelen.
- meer participatieruimte aan inwoners geven binnen gestelde kaders; o.a. door het faciliteren van maatschappelijke initiatieven inclusief het uitdaagrecht, evalueren van het werken met buurtadviseurs en mogelijke uitbreiding, de lerende wijkaanpakken.
- meer nabije, benaderbare, transparante en toegankelijke overheid zijn en een betere verbinding met inwoners waarbij vertrouwen in de (lokale) overheid kan versterken; o.a. door meer bewustzijn over polarisatie en hoe we dit kunnen voorkomen in eigen handelen, een voorstel tot het benaderen / betrekken van het "stille midden / meerstemming midden", komen tot een netwerk van (informele) sleutelfiguren in iedere kern.

DUURZAAMHEID

AMBITIE

In lijn met de afspraken van Parijs hebben we in 2050 een CO2-neutrale, klimaatbestendige en circulaire leef- en werkomgeving in Meierijstad. Samen zetten we de schouders er onder en maken we Meierijstad duurzaam.

BESTUURSDOELEN

De volgende bestuursdoelen vallen onder deze programmalijn. Deze bestuursdoelen met de activiteiten uit het college werkprogramma TiMM zijn te vinden bij het begrotingsprogramma Volksgezondheid, Milieu en Duurzaamheid.

Duurzaamheid
Een fundament voor een klimaatbestendige leefomgeving (met aandacht voor vermindering van hittestress) en de energietransitie, waaronder duurzame opwek met zon en wind met een nadrukkelijke regierol voor de gemeente. Minimaal behoud en waar mogelijk versterking van de biodiversiteit in de leefomgeving. Versnelling van energiebesparing en versnellen van 'zon op dak'.

Naleving afspraken uit de Regionale Energie Strategie (RES) en uitvoering van de eerste tranche zonneparkenbeleid.
Eén wijkuitvoeringsplan voor de warmtetransitie (aardgasvrij) met een focus op de uitvoering en het gesprek met bewoners en eigenaren.
Innovatieve duurzaamheidskansen benutten we in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven zoals het mogelijk maken van minimaal 1 waterstoftankstation in onze gemeente.
Circulariteit is het nieuwe normaal in het denken en handelen bij bedrijven, inwoners en verenigingsleven.

Het tweede uitvoeringsprogramma duurzaamheid loopt van 2023 tot en met 2026 en is gebaseerd op de visie voor 2050. Het uitvoeringsplan bevat de volgende onderwerpen:

Energie opwek
De opgaven bestaan uit oplossen van de netschaarste, uitvoeren van de Regionale Energiestrategie, uitvoering beleid duurzame opwek, stimuleren van innovatieve opwekvormen, meewerken aan een grid voor bedrijventerreinen.

Energiebesparing
We gaan verder met het Nationaal Isolatie Programma, met de verduurzaming van het Maatschappelijk Vastgoed, werken samen met het georganiseerde bedrijfsleven, geven vorm aan het zakelijk loket en het inwonersloket, en bestrijden energiearmoede.

Warmte
Voor Meierijstad Aardgasvrij starten we met een eerste wijkuitvoeringsplan.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen
In deze periode werken we verder aan Fairtrade.

Circulariteit
We maken overkoepelend beleid voor circulariteit en werken aan deelprojecten zoals duurzaam bouwen en renoveren, tegengaan van voedselverspilling, transitie huishoudelijk afval, duurzaam inkopen, en materiaalgebruik maatschappelijk vastgoed.

Schone lucht
We voeren het Schone Lucht Akkoord en de duurzame mobiliteitsvisie uit en maken beleid voor laadpalen.

Klimaatbestendig
We stellen beleid op voor klimaatadaptatie met een uitvoeringsagenda. Ook lopen concrete projecten zoals Grote Oogst De Dubbelen en activiteiten vanuit het VGRP.

Biodiversiteit
Voor biodiversiteit zijn de speerpunten gemeentelijk groen, groenblauw netwerk, natuurinclusief bouwen en natuurinclusieve landbouw.

INCLUSIE

AMBITIE
Meierijstad wil een inclusieve gemeente zijn waarin iedereen kan meedoen. Daaraan werken we proactief en vanuit een lerende houding. We verankeren inclusie in ons werk en leveren zo een meerwaarde voor onze inwoners.

BESTUURSDOELEN
De volgende bestuursdoelen vallen onder deze programmalijn. Deze bestuursdoelen met de activiteiten uit het college werkprogramma TiMM zijn te vinden bij het begrotingsprogramma Sociaal domein.

Sociaal domein algemeen

Een herijking van de lokale inclusie-agenda.

WMO en welzijn

Openbare gebouwen en de openbare ruimte zijn toegankelijk voor inwoners die afhankelijk zijn van hulpmiddelen.

In 2024 werken we vanuit de programmalijn inclusie o.a. aan:

- de herijking van de lokale inclusie agenda: Vanuit samenwerking met ervaringsdeskundigen, inwoners en partnerorganisaties gaan we in deze agenda de gezamenlijke richting bouwen waar vanuit we met elkaar aan de slag gaan.
- een inclusieve organisatie: we organiseren bewustwordingsactiviteiten en scholen medewerkers.
- de bewustwording en uitvoering van digitale toegankelijkheid.
- de toegankelijkheid van de openbare gebouwen en openbare ruimtes in onze gemeente. Dit doen we in samenwerking met Stichting Toegankelijk Meierijstad.

PROGRAMMA'S

BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VASTGOED

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Ambitie
Meierijstad is een bestuurskrachtige gemeente. In de regio stellen we ons op als een gemeente met 100.000+ inwoners. De gemeente werkt informatiegestuurd, hanteert burger- en overheidsparticipatie op maat en kent een dienstverlening dicht bij de inwoner, waarover de inwoners meer dan tevreden zijn. Met participatie geven we inwoners een stem. Daarbij zetten we niet alleen in op de rol van bruggenbouwer tussen voor- en tegenstanders. We vinden het ook belangrijk om juist het stille midden te versterken.

In Meierijstad voelt iedereen zich thuis. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie. Afspraak is afspraak. Werken aan vertrouwen van inwoners in de overheid en voorkomen of doorbreken van polarisatie in de samenleving, vinden wij belangrijk. Verbindende participatie en een laagdrempelige gemeente past daarbij. De bestuurders en ambtenaren van Meierijstad bieden ruimte aan inwoners, zijn herkenbaar, betrokken, en benaderbaar. De gemeente is een aantrekkelijke werkgever. De ambtelijke organisatie is divers en inclusief.

De maatschappelijke opgaven houden niet op bij de gemeentegrens. In samenwerkingsrelaties zijn we een (pro-)actieve partner en soms een trekker. Het bestuur behartigt als ambassadeur en lobbyist de belangen van de gemeente met de professionaliteit van een 100.000+ gemeente.

Wat willen we bereiken 2023-2026?

Bestuur
Een strategische visie 2035 op Meierijstad, geïnspireerd door de producten van de Raad van Verbeelding.
Initiatieven ontstaan op basis van het uitdaagrecht (right to challenge).
Participatie op maat voor onze inwoners en belanghebbenden, door ze vroegtijdig te betrekken (beginspraak), samen te leren, en te versterken wat er al is.
Meer bewustzijn over polarisatie en dit bespreekbaar maken in Meierijstad. De burgemeester is daarbij de gemeentelijke ambassadeur in de strijd tegen polarisatie in Meierijstad.
Een toekomstbestendig bestuurscentrum in Sint-Oedenrode met behoud van een raadzaal.
Een sterke positie op regionaal, provinciaal en (inter-)nationaal niveau. Het behouden en zo mogelijk uitbreiden van bestuurlijke posities in de regio, de provincie en landelijk past daarbij.

Dienstverlening
Een dienstverlening die klantvriendelijk, laagdrempelig, servicegericht en dichtbij is, waarbij we klare taal gebruiken. Waarbij we overbodige regels schrappen en procedures versnellen waar mogelijk.

Vastgoed
Een informatie gestuurde exploitatie van ons vastgoed.

Beleidsindicatoren
In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren weer voor programma 0. In tegenstelling tot de indicatoren bij de overige programma's zijn deze indicatoren gegevens uit de eigen begroting. Een vergelijking met referentiegemeenten is bij het opstellen van de begroting niet te maken.

In de paragraaf Bedrijfsvoering - onderdeel HRM staan aanvullende realisatie gegevens uit Vensters voor Bedrijfsvoering van onze gemeente en de referentiegroep.

Indicator	Bron	Jaar	Referentie	Meierijstad	Jaar	Referentie	Meierijstad
Formatie, Fte per 1.000 inwoners	-	2023	n.v.t.	7,4	2024	n.v.t.	8,3
Bezetting, Fte per 1.000 inwoners	-	2023	n.v.t.	6,8	2024	n.v.t.	6,9
Apparaatskosten	-	2023	n.v.t.	663,7	2024	n.v.t.	843,87
Externe inhuur. Kosten als % van totale loonsom	-	2023	n.v.t.	3,7%	2024	n.v.t.	7,1%
Totale kosten externe inhuur (bedrag x € 1.000)	-	2023	n.v.t.	1.685,0	2024	n.v.t.	4.507
Overhead, % van totale lasten.	-	2023	n.v.t.	8,8%	2024	n.v.t.	10,2%

Toelichting op de tabel:

Bezetting versus formatie
In de begroting 2024 zijn de loonkosten geraamd van de volledige goedgekeurde formatie per 1 januari 2024. Ook de formatie uitbreidingen die in deze begroting zijn opgenomen zijn in het percentage verwerkt. Dit is de reden van de stijging van de formatie per 1.000 inwoners ten opzichte van het percentage van 2023. De bezetting is een momentopname van augustus 2023 van de functies welke daadwerkelijk zijn ingevuld. In de loop van het jaar wijzigt deze bezetting voortdurend door verloop en vacatures. Voor de toelichting op de toename in de formatie, zie het onderdeel Financiële samenvatting, subonderdeel Personeel.

Externe inhuur
In de begroting wordt een budget opgenomen voor inhuur. Op sommige budgetten is daar standaard een bedrag voor geraamd. Daarnaast is er altijd wat vacatureruimte (zie uitleg bezetting versus formatie). Gedurende het jaar wordt een deel van deze vacatureruimte gebruikt als dekking om externe medewerkers in te huren. Zodoende is de begrote inhuur altijd een lager bedrag dan dat er in werkelijkheid wordt betaald. Daar staat tegenover dat de werkelijke kosten van de formatie lager zijn. De toename van de raming aan externe kosten zit met namen in extra inhuurbudgetten die bij de begroting 2024 worden vastgesteld (bijvoorbeeld 1,5 miljoen Euro voor het inhuren van een adviesbureau ten behoeve van de Omgevingswet 2023-2028 en diverse eenmalige budgetten).

Apparaatskosten en Overheadkosten
Apparaatskosten zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel-, organisatie-, huisvesting-, materieel- en automatiseringskosten en dergelijke voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie. Bij de apparaatskosten zijn alle personeelskosten meegenomen. De apparaatskosten per inwoner zijn behoorlijk gestegen. Dit komt door de verwerking van het CAO-akkoord 2023 en door een toename van de formatie ten opzichte van de begroting 2023.
Overheadkosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In tegenstelling tot apparaatskosten zijn hierbij dus niet alle personeelskosten meegenomen, maar alleen de personeelskosten ten behoeve van sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
Het percentage van de overhead wordt bepaald door de kosten van de overhead te delen door de

totale lasten van de begroting (exclusief toevoeging reserves).
De overheadkosten zijn met name gestegen doordat de ICT kosten in de begroting zijn verhoogd vanwege de toename van de formatie.
Tevens zijn er bij deze begroting ook nieuwe bestedingen verzocht voor het vervangen en verbreden van het financieel systeem en inzet van robotisering.

WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

Bestuur
Een strategische visie 2035 op Meierijstad, geïnspireerd door de producten van de Raad van Verbeelding.
Wij leggen een strategische visie 2035 ter vaststelling voor aan de raad.
We stimuleren inwoners, maatschappelijke instellingen, verenigingen en belanghebbenden om samen tot een invulling van vieren, herdenken en 80 jaar bevrijding te komen.
Initiatieven ontstaan op basis van het uitdaagrecht (right to challenge).
We verankeren het proces maatschappelijke initiatieven, waarvan het uitdaagrecht onderdeel is. We geven verder uitvoering aan de kaders uit het startgesprek Uitdaagrecht van januari 2021.
Participatie op maat voor onze inwoners en belanghebbenden, door ze vroegtijdig te betrekken (beginspraak), samen te leren, en te versterken wat er al is.
We geven uitvoering aan Verbindende participatie (participatie op maat): - Er komt een beleidsnotitie 'participatie in Meierijstad'; - Startgesprekken burgerparticipatie met de gemeenteraad worden verder verankerd; - Het werken met buurtadviseurs wordt geëvalueerd om te beoordelen of we deze werkwijze kunnen uitbreiden;- Lerende wijkaanpak inclusief experimenteerruimte in de uitvoering; - De regels van het leefbaarheidsbudget en het nieuwe ideeënfonds worden op elkaar afgestemd en leiden tot één budget 'maatschappelijke initiatieven'.
Wij faciliteren dorpen in Meierijstad die zélf met het maatschappelijk initiatief komen om een dorpsvisie op te stellen wanneer zij daar behoefte aan hebben.
Meer bewustzijn over polarisatie en dit bespreekbaar maken in Meierijstad. De burgemeester is daarbij de gemeentelijke ambassadeur in de strijd tegen polarisatie in Meierijstad.
Om in zijn algemeenheid meer bewustzijn te creëren over polarisatie werken we aan:- Het opstellen van een integrale aanpak bewustzijn polarisatie; - Acties op meer verbinding tussen de overheid en de samenleving;- Een voorstel tot het benaderen/betrekken van het stille midden.
Een toekomstbestendig bestuurscentrum in Sint-Oedenrode met behoud van een raadzaal.
We stellen een programma van eisen en een plan van aanpak op voor het vervolg van de optimalisatie van het bestuurscentrum, en gaan na nadere besluitvorming, volgens deze plannen verder met het ontwerp, voorbereiding en uitvoering.
Een sterke positie op regionaal, provinciaal en (inter-)nationaal niveau. Het behouden en zo mogelijk uitbreiden van bestuurlijke posities in de regio, de provincie en landelijk past daarbij.
Op opgave-niveau intensiveren we de samenwerking met de Regio (regiodeal), Provincie en het Rijk (citydeal), zodat Meierijstad zich blijvend onderscheidend positioneert in de regio en daarbuiten (onder andere Brainport-regio, M7- M50- en R8-samenwerking, VNG).
Dienstverlening
Een dienstverlening die klantvriendelijk, laagdrempelig, servicegericht en dichtbij is, waarbij we klare taal gebruiken. Waarbij we overbodige regels schrappen en procedures versnellen waar mogelijk.
Voor dienstverlening zetten we in op verdere verbetering van zowel de digitale dienstverlening als persoonlijke/fysieke dienstverlening. De klant kiest zelf zijn voorkeurskanaal.
We verbeteren onze dienstverlening door onze processen tegen het licht te houden en waar kan te verbeteren of te optimaliseren. Daarbij vragen we feedback van onze klanten.

We gaan aan de slag met het ontwikkelen van een digitale balie. Een digitale balie is een extra mogelijkheid voor de inwoners die dat wensen om zaken te doen met de gemeente. De ontwikkeling wordt opgepakt in het kader van regionale samenwerking en is ingediend voor de nieuwe tranche regiodeal.
Vastgoed
Een informatie gestuurde exploitatie van ons vastgoed.
We maken een plan voor de optimale benutting en beheer van het gemeentelijk vastgoed.
We geven uitvoering aan de "Routeplanner verduurzamen maatschappelijk vastgoed", gericht op CO2-neutraal in 2030.

WAT KOST HET?

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten van dit begrotingsprogramma. De totale lasten verminderen we met de totale baten en komen zo tot het geraamd saldo van baten en lasten. Dit saldo verminderen we met het bedrag aan toevoeging reserves en vermeerderen we met het bedrag wat we onttrekken aan reserves. Zo komen we tot het geraamd resultaat van dit begrotingsprogramma.

0 Bestuur, dienstverlening en vastgoed (bedragen x € 1.000)	Jaar rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	-6.664	-8.662	-10.756	-10.597	-10.639	-10.633
Baten	2.726	1.435	1.406	1.406	1.406	1.406
Saldo van baten en lasten	-3.938	-7.226	-9.350	-9.192	-9.234	-9.228
Toevoeging aan reserves	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500	0
Onttrekking aan reserves	7.157	5.141	4.390	4.164	4.046	546
Mutaties in de reserves	3.657	1.641	890	664	546	546
Geraamd resultaat	-281	-5.585	-8.460	-8.527	-8.688	-8.682

Om toelichtingen op de financiën leesbaar te houden passen we categorieën toe, waarbij de mate van bestuurlijke keuzevrijheid een uitgangspunt was. Voor een nadere uitleg van de categorieën verwijzen we naar hetgeen is vermeld in de leeswijzer. onder "Wat kost het".
Wanneer er een "min-teken" voor de bedragen in de tabel en de toelichting staat, betekent dit dat er een nadelig effect is op het geraamd exploitatieresultaat.

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Primitieve begroting	-5.362	-5.553	-5.835	-5.960
Raadsbesluiten september 2022 tot en met juli 2023	-315	-190	0	0
1e bestuursrapportage 2023	-111	-111	-111	-111
2e bestuursrapportage 2023	0	0	0	0
Geraamd resultaat (startsituatie)	-5.788	-5.853	-5.946	-6.070
Bestaand beleid	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Gemeentefonds	-15	-16	-15	-15
Investeringen 2024	0	0	-88	-84
Kapitaallasten	16	16	21	147

Loon- & Prijsindexatie	-22	-22	-22	-22
Overige technische aanpassingen	-435	-436	-421	-421
Wijzigingen (< 50.000)	-45	-45	-45	-45
MIP 2025-2027	0	0	0	0
Personeel	-172	-172	-172	-172
Totaal ontwikkelingen	-2.672	-2.674	-2.742	-2.612
Geraamd resultaat programmabegroting 2024	-8.460	-8.527	-8.688	-8.682

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Bestaand beleid	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Actualiseren DMOP Vastgoed	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000

In het kader van de actualisatie van het Duurzaam Meerjarenonderhouds Programma (DMOP) moeten de budgetten voor de jaarlijkse storting in de voorziening voor groot onderhoud en de noodzakelijke budgetten voor klein onderhoud worden opgehoogd. Tegelijkertijd worden de kosten van het groot onderhoud ten laste van de voorziening geraamd. Er wordt nu alvast een voorschot genomen op de nieuwe bedragen volgens het nog vast te stellen geactualiseerde DMOP.

INVESTERINGEN

In de volgende tabel zijn de investeringen voor het jaar 2024 opgenomen met de kapitaallasten zijn per investering. Na de tabel volgt een toelichting per investering.

(bedragen x € 1.000)	Investering	Kapitaallasten			
Naam investering		2024	2025	2026	2027
Plaatsen van zonnepanelen en zonnecollectoren op en het versneld verduurzamen van enkele panden van het gemeentelijk vastgoed 2024	900	0	-54	-54	-53
Optimaliseren bestuurscentrum	8.798	0	0	-473	-469

Plaatsen van zonnepanelen en zonnecollectoren op en het versneld verduurzamen van enkele panden van het gemeentelijk vastgoed 2024

Door gedurende 4 jaar (2024 t/m 2027) jaarlijks een krediet van € 900.000 incl. BTW beschikbaar te stellen kan de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed bespoedigd worden. Deze investering voor het plaatsen van zonnepanelen/collectoren en het versneld verduurzamen van enkele panden volgt uit de Routekaart (2021-2030) en is niet opgenomen in het geactualiseerde, nog vast te stellen, Duurzame Meerjaren Onderhouds Plan (DMOP).
De investeringen die voortvloeien uit de routekaart lopen in de periode 2024-2030. Daarbij gaat het om jaarlijks € 900.000. De aan de raad gevraagde besluitvorming betreft momenteel de periode van de Routekaart 2024-2027.
In het totaalplan om CO2 te reduceren (en energie te besparen) spelen zonnepanelen en zonnecollectoren een grote rol. Maar ook kunnen eventueel nieuwe alternatieve duurzame technieken worden toegepast. Om aan de opgave "in 2030 CO2 neutraal, voor zover mogelijk" te kunnen voldoen, levert het plaatsten van zonnepanelen/collectoren (of eventuele alternatieve technieken) op panden een grote bijdrage. Uit de routekaart CO2 (2021-2030) volgt dat de komende jaren panden die geschikt zijn, hiervoor in aanmerking komen. Gekozen wordt ook voor de versnelde verduurzaming ("cherry picking") van 18 gebouwen tot 2030 die hier (op natuurlijke momenten met vervangingen of renovatie) het beste (werk-met-werk, technische levensduur etc.) voor in aanmerking komen. De strategie "cherry picking", omvat panden met het grootste potentieel voor CO2-reductie.
De investeringslasten kunnen worden terugverdiend door de besparing op energie. Budgettair neutraal.

Optimaliseren bestuurscentrum

Op 6 april 2023 is door de Raad besloten om scenario 2 verder uit te werken. De meest actuele raming voor uitvoering van dat scenario is € 8,8 miljoen en is als zodanig in het raadsvoorstel benoemd. Volgens planning zal begin 2024 een besluit aan de raad voorgelegd worden over het daadwerkelijk benodigde uitvoeringskrediet en de dekking hiervan op basis van de dan meest actuele gegevens. De kapitaallasten van deze investering bedragen € 473.000 (afschrijvingstermijn 20 jaar en 25 jaar).
Het voorstel is om de afschrijvingslasten van deze investering te dekken uit de bestemmingsreserve kapitaallasten. Hiervoor zal een bedrag van € 8.798.000 vanuit de algemene risicoreserve worden overgeheveld naar deze bestemmingsreserve.

VERBONDEN PARTIJEN

- N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten
- Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)
- N.V. Brabant Water
- Stichting tot beheer van het Paulusgasthuis in Sint-Oedenrode

VEILIGHEID

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Ambitie
Een veilige leefomgeving is voor iedereen belangrijk: zowel in wijken, buurten, dorpen alsook op bedrijventerreinen en in het buitengebied. Een thuisgevoel is je ook veilig voelen. We willen aan de voorkant komen van de veiligheidsproblematiek. Preventief en vroeg signaleren heeft de voorkeur boven achteraf reageren. Cyberveiligheid, het tegengaan van (drugs)criminaliteit, ondermijning en het voorkomen dat jongeren het verkeerde pad op gaan zijn speerpunten.
Wij willen toegerust zijn om op onvoorziene omstandigheden adequaat te reageren. De coronacrisis en de opvang van vluchtelingen hebben de noodzaak hiervan duidelijk gemaakt.

Wat willen we bereiken 2023-2026?

Veiligheid, toezicht en handhaving
Toezicht en handhaving zijn kwantitatief en kwalitatief op orde.
Behoud van een politiebureau voor het politieteam Meierijstad.

Veiligheidsregio, brandweer en crisisbeheersing
Een brandweer die kwalitatief kan blijven presteren met een daarbij passende huisvesting.

Integrale Veiligheid
De domeinen zorg en veiligheid zijn structureel, zowel preventief als repressief, verbonden.
Inwoners en bedrijven zijn bewust van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit en weten maatregelen te nemen tegen deze vorm van criminaliteit.

Beleidsindicatoren
In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Bron	Jaar	Referentie	Meierijstad	Jaar	Referentie	Meierijstad
Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren	Stichting Halt	2021	8	7	2022	7	9
Winkeldiefstallen, per 1.000 inwoners	CBS-Diefstallen	2021	1,6	0,7	2022	2,1	1,3
Geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners	CBS-Criminaliteit	2021	4	2,4	2022	4,1	3,2
Diefstallen uit woning, per 1.000 inwoners	CBS-Diefstallen	2021	1,4	0,9	2022	1,4	1,1

Vernielingen en beschadigingen (openbare ruimte), per 1.000 inwoners	CBS-Criminaliteit	2021	5,7	4,0	2022	5,8	3,9

Voor het beleidsdoel "1.1 Een veilige leefomgeving in het bijzonder voor gebieden met een meer dan gemiddeld risicoprofiel voor criminaliteit" zijn eigen indicatoren gedefinieerd. Deze zijn opgenomen in de volgende tabel.

Indicator	Bron	Streefwaarde	Jaar	Realisatie	Jaar	Realisatie
Veiligheidsbeleving eigen buurt	Veiligheidsmonitor	7,5 (1 tot 10)	2019	7,8	2021	7,8
Leefbaarheid woonbuurt	Veiligheidsmonitor	7,7 (1 tot 10)	2019	7,9	2021	7,8
Voelt zich wel eens onveilig	Veiligheidsmonitor	25,0%	2019	28,8%	2021	28,7%

WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

Veiligheid, toezicht en handhaving
Toezicht en handhaving zijn kwantitatief en kwalitatief op orde.
Behoud van een politiebureau voor het politieteam Meierijstad.
We gaan in afstemming met en op initiatief van de Nationale Politie op zoek naar een centraal gelegen locatie voor het Politie Team Meierijstad. Dit met oog op het effectief en efficiënt werken van de politie.
Afhankelijk van de keuze voor de vestiging van het politieteam Meierijstad en de keuze voor verbouw of nieuwbouw van de brandweerpost Veghel verkennen we de herstemming van Stadhuisplein 2 en 4.
Veiligheidsregio, brandweer en crisisbeheersing
Een brandweer die kwalitatief kan blijven presteren met een daarbij passende huisvesting.
- We maken in afstemming met de Veiligheidsregio Brabant-Noord een keuze voor verbouw of nieuwbouw van de brandweerpost Veghel. We brengen de kosten daarvan in regionaal verband in. - Wij spannen ons in voor het behoud van en voldoende capaciteit aan brandweervrijwilligers en voor de lokale verankering van de posten.
Integrale Veiligheid
De domeinen zorg en veiligheid zijn structureel, zowel preventief als repressief, verbonden.
Inwoners en bedrijven zijn bewust van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit en weten maatregelen te nemen tegen deze vorm van criminaliteit.
We geven uitvoering aan het integrale veiligheidsbeleid 2023-2026, waarbij wij binnen de strategische thema's inzetten op weerbaarheid, jeugd en kwetsbaren.
We maken jeugdigen en andere kwetsbare doelgroepen (waaronder bedrijven) weerbaar op het gebied van digitale criminaliteit. We geven uitvoering aan het project Hackshield op de basisscholen in Meierijstad. Daarnaast bereiden wij ons voor op het bestrijden van en de gevolgen van cybercrises.

WAT KOST HET?

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten van dit begrotingsprogramma. De totale lasten verminderen we met de totale baten en komen zo tot het geraamd saldo van baten en lasten. Dit saldo verminderen we met het bedrag aan toevoeging reserves en vermeerderen we met het bedrag

wat we onttrekken aan reserves. Zo komen we tot het geraamd resultaat van dit begrotingsprogramma.

1 Veiligheid (bedragen x € 1.000)	Jaar rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	-7.282	-7.693	-8.225	-8.233	-8.228	-8.227
Baten	547	592	382	382	382	382
Saldo van baten en lasten	-6.735	-7.100	-7.844	-7.852	-7.846	-7.845
Onttrekking aan reserves	254	126	0	8	0	0
Mutaties in de reserves	254	126	0	8	0	0
Geraamd resultaat	-6.481	-6.975	-7.844	-7.844	-7.846	-7.845

Om toelichtingen op de financiën leesbaar te houden passen we categorieën toe, waarbij de mate van bestuurlijke keuzevrijheid een uitgangspunt was. Voor een nadere uitleg van de categorieën verwijzen we naar hetgeen is vermeld in de leeswijzer onder "Wat kost het?".
De cijfers in onderstaande tabel en toelichtingen moet u als volgt lezen.
Genoemde bedragen met een -: dit is een verslechtering op het saldo;
Genoemde bedragen met een +: dit is een verbetering op het saldo.

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Primitieve begroting	-6.902	-6.901	-6.910	-6.910
Raadsbesluiten september 2022 tot en met juli 2023	-44	-44	-44	-44
1e bestuursrapportage 2023	13	13	13	13
2e bestuursrapportage 2023	0	0	0	0
Geraamd resultaat (startsituatie)	-6.932	-6.932	-6.941	-6.941
Bestaand beleid	-498	-498	-498	-498
Kapitaallasten	-18	-18	-17	-15
Loon- & Prijsindexatie	-298	-298	-298	-298
Overige technische aanpassingen	-42	-43	-38	-38
Wijzigingen (‹ 50.000)	-4	-4	-4	-4
Personeel	-51	-51	-51	-51
Totaal ontwikkelingen	-911	-912	-906	-904
Geraamd resultaat programmabegroting 2024	-7.844	-7.844	-7.846	-7.845

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Bestaand beleid	-498	-498	-498	-498
Kadernota VRBN 2024	-498	-498	-498	-498

De Kadernota VRBN 2024 bevat zowel nieuw beleid / nieuwe ontwikkelingen als een loon- en prijsindexering die gevolgen hebben voor de gemeentelijke bijdrage van 2024. De loon- en prijsindexatie is 3,8%. Het nieuw beleid heeft met name betrekking op informatievoorziening, toekomstbestendige brandweer en crisisbeheersing.
Voor onze gemeente komt de totale bijdrage voor 2024 daarmee uit op € 5.747.529. Ten opzichte van 2023 is dit een verhoging van de bijdrage van € 498.033, als gevolg van de indexering van bestaand

beleid, hoger inwoneraantal (+ 966) en nieuw beleid. In de begroting van Meierijstad is een stelpost prijsstijgingen opgenomen. Een gedeelte (€ 197.322) van de verhoging van de bijdrage wordt uit deze stelpost gedekt.

INVESTERINGEN

Binnen programma 1 Veiligheid zijn geen nieuwe investeringen opgenomen voor 2024.

VERBONDEN PARTIJEN

- Veiligheidsregio Brabant-Noord
- Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost

VERKEER, VERVOER EN OPENBARE RUIMTE

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Ambitie
Meierijstad is duurzaam bereikbaar voor wonen (duurzaam en gezond Meierijstad), werken (bereikbaar Meierijstad) en leven (leefbaar Meierijstad). Voorzieningen zijn voor iedereen bereikbaar. Een kwaliteitssprong voor verkeersveiligheid, het fietsgebruik, verduurzaming van automobiliteit en de kwaliteit van de openbare ruimte zijn speerpunten, zodat de leefbaarheid wordt vergroot.

Wat willen we bereiken 2023-2026?

Verkeer en vervoer
Betere bereikbaarheid van Meierijstad en een betere afwikkeling van het verkeer op de N279, dit alles in balans met de leefbaarheid in de omgeving.
Bij een eventueel nieuw tracé van (of aan) de N279 bij Veghel staat zorgvuldigheid voorop en betrekken we de samenleving breed. Een maatschappelijke kosten- en baten analyse wordt meegewogen om zoveel mogelijk overlast in wijken/dorpen te voorkomen.
Een integrale gebiedsontwikkeling Rembrandtlaan Veghel met inachtneming en versterking van de omgeving, in combinatie met de ontwikkeling van de N279.
Versterking van de bereikbaarheid, veiligheid en ontwikkeling van de A50 corridor Eindhoven-Nijmegen door middel van de Mobiliteitsaanpak A50.
Inzicht in de haalbaarheid van 2 snelfietsroutes (van 's-Hertogenbosch naar Veghel en de route Eindhoven-Sint-Oedenrode-Veghel), om fietsgebruik te stimuleren.
Behoud van het huidige niveau van aanbod openbaar vervoer en versterking waar mogelijk, met aandacht voor de Noordkade en de kleine kernen. Daarbij kan gedacht worden aan gebruik van duurzame mobiliteitsmiddelen zoals deelauto of elektrische fiets.
Een herziene parkeernota, inclusief positionering laadpalen.

Beheer openbare ruimte
Een veilige, schone, uitnodigende openbare ruimte.
Een besluit van de raad over beeldkwaliteit openbaar groen, met oog voor biodiversiteit en de daarmee gemoeide kosten.

Economische havens en waterwegen
Meer goederenvervoer over water ter vervanging van wegtransport.

Beleidsindicatoren

De verplichte beleidsindicatoren van Programma 2 zijn vervallen.

WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

Verkeer en vervoer
Betere bereikbaarheid van Meierijstad en een betere afwikkeling van het verkeer op de N279, dit alles in balans met de leefbaarheid in de omgeving.

De Provincie, in samenwerking met de regiopartners (waaronder de gemeente Meierijstad), stelt een nieuw planproces op voor het vervolg van het project N279.
Bij een eventueel nieuw tracé van (of aan) de N279 bij Veghel staat zorgvuldigheid voorop en betrekken we de samenleving breed. Een maatschappelijke kosten- en baten analyse wordt meegewogen om zoveel mogelijk overlast in wijken/dorpen te voorkomen.
Een integrale gebiedsontwikkeling Rembrandtlaan Veghel met inachtneming en versterking van de omgeving, in combinatie met de ontwikkeling van de N279.
Wanneer een verkeerssituatie belemmerend is voor nieuwe woningbouwontwikkeling passen we deze aan waar mogelijk.
Versterking van de bereikbaarheid, veiligheid en ontwikkeling van de A50 corridor Eindhoven-Nijmegen door middel van de Mobiliteitsaanpak A50.
We gaan samen met het Rijk, provincie en regio aan de slag met projecten uit de mobiliteitsaanpak op de A50 corridor Eindhoven-Nijmegen en kortetermijnmaatregelen A2 Randweg Eindhoven. Projecten betreffen aanleg van fietsroutes, fietsstimulering, werkgeversbenadering, (mobiliteits)hubs, HOV+ (of BRT) en (lobby en onderzoek naar) maatregelen A50.
Inzicht in de haalbaarheid van 2 snelfietsroutes (van 's-Hertogenbosch naar Veghel en de route Eindhoven-Sint-Oedenrode-Veghel), om fietsgebruik te stimuleren.
We onderzoeken de haalbaarheid van doorfietsroutes en de aanleg van ontbrekende schakels in het fietsnetwerk.
Behoud van het huidige niveau van aanbod openbaar vervoer en versterking waar mogelijk, met aandacht voor de Noordkade en de kleine kernen. Daarbij kan gedacht worden aan gebruik van duurzame mobiliteitsmiddelen zoals deelauto of elektrische fiets.
We werken samen met provincie en de vervoerder aan gedeelde mobiliteit. We:- ondersteunen "Samen-initiatieven en (deel)mobiliteitsdiensten; - houden de doorstroming van de direct(bus)lijnen op orde; - gaan samen met provincie na of het realiseren van haltes voor Flex-vervoer toegevoegde waarde heeft voor reizigers; - verkennen samen de mogelijkheden om de bereikbaarheid per openbaar vervoer van de Noordkade te verbeteren.
Een herziene parkeernota, inclusief positionering laadpalen.
We herzien de parkeernota. - We stellen beleidsregels laadpalen op en plaatsen laadpalen voor elektrische auto's en fietsen;- We stellen een parkeerplan (en parkeeronderzoeken) voor Meierijstad op met het accent op de centra van Veghel, Schijndel en Sint-Oedenrode inclusief een uitvoeringsprogramma; - We houden 1x per 3 jaar een parkeeronderzoek in de centra om goed in te kunnen spelen op de ontwikkelingen en ruimtelijke plannen in de centra; - Daarnaast voeren we aanvullende onderzoeken uit naar parkeernormen voor specifieke/bijzondere functies.
Beheer openbare ruimte
Een veilige, schone, uitnodigende openbare ruimte.
We actualiseren de projecten in het uitvoeringsprogramma mobiliteit met trends en ontwikkelingen en we bekijken waar we werk met werk kunnen maken. Vervolgens bereiden we de projecten voor en voeren ze uit. We verbeteren de verkeersveiligheid van de kwetsbare doelgroepen ouderen, kinderen en fietsers. We treffen maatregelen op plaatsen en in situaties waar we risico's zien. We houden de risico-gestuurde analyse verkeersveiligheid actueel.
Een besluit van de raad over beeldkwaliteit openbaar groen, met oog voor biodiversiteit en de daarmee gemoeide kosten.
We stellen een groenbeleidsplan op en werken daarin uit hoe we via het beheer kunnen bijdragen aan het versterken van de biodiversiteit in de openbare ruimte.
Economische havens en waterwegen
Meer goederenvervoer over water ter vervanging van wegtransport.

WAT KOST HET?

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten van dit begrotingsprogramma. De totale lasten verminderen we met de totale baten en komen zo tot het geraamd saldo van baten en lasten. Dit saldo verminderen we met het bedrag aan toevoeging reserves en vermeerderen we met het bedrag

wat we onttrekken aan reserves. Zo komen we tot het geraamd resultaat van dit begrotingsprogramma.

2 Verkeer, vervoer en openbare ruimte (bedragen x € 1.000)	Jaar rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	-33.617	-40.823	-39.014	-38.700	-39.466	-40.207
Baten	20.940	23.302	21.534	21.218	21.421	21.450
Saldo van baten en lasten	-12.676	-17.520	-17.480	-17.483	-18.045	-18.757
Onttrekking aan reserves	75	2.188	1.288	458	255	103
Mutaties in de reserves	75	2.188	1.288	458	255	103
Geraamd resultaat	-12.601	-15.332	-16.192	-17.025	-17.790	-18.654

Om toelichtingen op de financiën leesbaar te houden passen we categorieën toe, waarbij de mate van bestuurlijke keuzevrijheid een uitgangspunt was. Voor een nadere uitleg van de categorieën verwijzen we naar hetgeen is vermeld in de leeswijzer onder "Wat kost het?".
De cijfers in onderstaande tabel en toelichtingen moet u als volgt lezen.
Genoemde bedragen met een -: dit is een verslechtering op het saldo;
Genoemde bedragen met een +: dit is een verbetering op het saldo.

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Primitieve begroting	-14.815	-15.705	-15.689	-16.003
Raadsbesluiten september 2022 tot en met juli 2023	-124	-253	-251	-249
1e bestuursrapportage 2023	-665	-700	-700	-700
2e bestuursrapportage 2023	0	0	0	0
Geraamd resultaat (startsituatie)	-15.604	-16.658	-16.639	-16.951
Bestaand beleid	-50	-50	-50	-50
Nieuw beleid	50	611	607	607
Investeringen 2024	-5	-343	-737	-732
Kapitaallasten	106	115	119	311
Loon- & Prijsindexatie	-5	-5	-5	-5
Overige technische aanpassingen	-356	-382	-399	-200
Wijzigingen (< 50.000)	-17	-1	-1	-1
MIP 2025-2027	0	0	-371	-1.320
Personeel	-313	-313	-313	-313
Totaal ontwikkelingen	-589	-367	-1.151	-1.702
Geraamd resultaat programmabegroting 2024	-16.192	-17.025	-17.790	-18.654

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Bestaand beleid	-50	-50	-50	-50
Realiseren volières voor pluimvee i.v.m. vogelgriep	0	0	0	0

Vanwege de landelijke ophokplicht van pluimvee en watervogels door de vogelgriep, worden deze dieren op de dierenparken nu apart gehouden door het plaatsen van een bouwsel van bouwhekwerken.. Een vast onderkomen zoals bijvoorbeeld een volière geeft de dieren de ruimte om een beter onderkomen te geven (denk aan dierwelzijn). De vogelgriep duurt steeds langer en zal ons land niet meer verlaten. Het gaat om 4 dierenparken die een dergelijke aanbouw nodig hebben.
De kosten bedragen € 20.000 (dekking algemene reserve).

Structureel ophogen exploitatiebudget spelen	-50	-50	-50	-50

De gemeente is verantwoordelijk voor een veilige, schone en uitnodigende openbare ruimte. Als gevolg van nieuwbouw en leefbaarheidsverzoeken is het areaal gegroeid van 180 naar 245 speelplekken met totaal 1.331 speeltoestellen.
De vervangingsopgave daarvan bedraagt ca. 3 miljoen euro. Het budget voor beheer en onderhoud van de speeltoestellen en speelplekken en ondergronden moet daarom structureel met € 50.000 verhoogd worden.

Uniformeren en saneren bebording Meierijstad	0	0	0	0

Sinds de fusie, is er veel aandacht geweest voor het uniformiseren van onze gemeente, echter hebben we nog geen aandacht besteed aan verkeersbebording. Het is belangrijk voor de veiligheid om regelmatig ons bordenareaal te inventariseren en eventueel te optimaliseren. In ons geval zal dit leiden tot minder verkeersborden. Een wildgroei aan borden kan leiden tot onduidelijke en eventueel onveilige verkeerssituaties. Op enkele plekken hangen er nog borden van de oude gemeente en we zien veel verschillen in typen bebording. Naast het esthetische aspect, hebben we ook geen overzicht van de bebording in ons areaal.
Met deze investering willen we de volgende activiteit laten uitvoeren:
• Inventariseren van alle bebording binnen ons areaal
• Sanering (verwijderen) en uniformiseringsplan (laten) opstellen
Bedrag 2024: € 300.000 (dekking algemene reserve)

Nieuw beleid	50	611	607	607
Aframen kapitaallasten investeringen N279	75	636	632	632

In 2021 zijn voor een tweetal investeringen aan de N279 kapitaallasten geraamd. Het betreft:
- Verbindingsweg N279 Keldonk- bedrijventerreinen Doornhoek-Dubbelen-Foodpark
- N279 Veghel-Asten opgave Meierijstad
De kapitaallasten van deze twee investeringen worden (voorlopig) afgeraamd totdat er besluitvorming is over de betreffende kredieten. Ook de storting in de voorziening onderhoud wegen is toen verhoogd met € 75.000. Deze wordt teruggedraaid.

Educatieprogramma Waterpeilbuis	0	0	0	0

We gaan een digitaal lespakket ontwikkelen om bezoekers en scholen bewust te maken van de klimaatverandering en welke gevolgen dat heeft op de waterstand. Wat kan jij doen om nog beter voor de wereld te zorgen? Middels een animatieprogramma willen we op spelende wijze onze doelgroep tips en tools meegeven.
Bedrag 2024: € 15.000 (dekking algemene reserve).

Fietsstimulering	-25	-25	-25	-25

POM en gemeente zetten met een werkgeversaanpak méérjarig in op fietsstimulering. Hier is veel winst te behalen. Meer dan de helft van de verplaatsingen is minder dan 7,5 à 10 km en van deze verplaatsingen wordt nu nog de helft met de auto gemaakt. Fietsen nemen minder ruimte in beslag en fietsen is goed voor je gezondheid, je portemonnee en het klimaat.
De kosten bedragen € 50.000
Te ontvangen subsidie € 25.000

Inhuur capaciteit bijhouden beheerdata openbaar gebied	0	0	0	0

Op dit moment is de interne capaciteit voor het bijhouden van beheergegevens ontoereikend. Omdat de data actueel moeten zijn, is het goed bijhouden van gegevens noodzakelijk. Verouderde gegevens veroorzaken fouten en veel extra werk.. Doordat de interne capaciteit al sinds 2017 ontoereikend is, wordt op dit moment een kwaliteitsslag gemaakt om het databeheer kwalitatief en kwantitatief te verbeteren, via het project 'Data op Orde'.
Om de actualiteit van onze data te waarborgen vragen we incidenteel extra budget voor het bijhouden van beheergegevens. In de begroting 2025 zal een voorstel komen voor een structureel capaciteitsbudget.

Bedrag 2024: € 165.000
(dekking algemene reserve)

Parkeeronderzoek centra	0	0	0	0

Om goed te kunnen adviseren bij ruimtelijke ontwikkelingen en andere vraagstukken en ter onderbouwing van parkeermaatregelen houden we één keer per 3 jaar een parkeeronderzoek in de centra van Veghel, Schijndel en Sint-Oedenrode.
Bedrag 2025: € 40.000 (dekking algemene reserve)

Parkeertellingen centra Meierijstad 2024	0	0	0	0

Om goed te kunnen adviseren bij ruimtelijke ontwikkelingen en andere vraagstukken en ter onderbouwing van parkeermaatregelen houden we één keer per 3 jaar een parkeertelling binnen de bebouwde kom van Meierijstad
De kosten bedragen € 40.000 (dekking algemene reserve)

Parkeertellingen centra Meierijstad 2027	0	0	0	0

Om goed te kunnen adviseren bij ruimtelijke ontwikkelingen en andere vraagstukken en ter onderbouwing van parkeermaatregelen, houden we één keer per 3 jaar een parkeertelling binnen de bebouwde kom van Meierijstad.
Bedrag 2027: € 35.000
(dekking algemene reserve)

INVESTERINGEN

In de volgende tabel zijn de investeringen voor het jaar 2024 opgenomen met de kapitaallasten zijn per investering. Na de tabel volgt een toelichting per investering.

(bedragen x € 1.000)	Investering	Kapitaallasten			
Naam investering		2024	2025	2026	2027
Aanschaf strooier achter tractor	35	0	-4	-4	-4
Aanschaf strooier en ploeg aan veegwagen	58	0	-6	-6	-6
Civiel kunstwerk brug Corridor St Oedenrode	560	0	-24	-24	-24
Herinrichting omgeving D'n Brak	138	0	-11	-10	-10
Investeringen riolering 2024		0	0	0	0
Mobiliteitsprojecten A50: doorfietsroute Veghel-Eindhoven en reg.route St Oedenrode-Ekkersrijt 2024	1.750	0	0	-76	-75
Uitvoeringsprogramma mobiliteit: Structuurweg - de Steeg	5.200	0	0	-225	-224
Vervanging binnenwerk verkeersregelinstallaties Meierijstad	560	0	-34	-33	-33
Vervanging civiel kunstwerk brug Rembrandtlaan	2.200	0	0	-95	-95
Vervanging wegen 2024	6.000	0	-260	-258	-256
Vervangingsprogramma openbare verlichting 2024	2.750	0	-138	-136	-135

Aanschaf strooier achter tractor

Met de aanschaf van deze strooier ontstaat een kwalitatief betere reiniging van het wegdek bij gladheid. Deze is met name gericht op het wegdek bij de industrieterreinen en de aanrijroute naar de A50, zodat deze goed begaanbaar blijven. Bedrag € 35.000

Aanschaf strooier en ploeg aan veegwagen

Vanuit de knelpuntenanalyse is gebleken dat enkele (fiets)locaties met het huidig materieel niet kunnen worden gestrooid. Door het multifunctioneel inzetten van de veegwagen in combinatie met een strooier en ploeg kunnen we ook deze knelpunten in de strooiroute oplossen.
Hiermee ontstaat ook ruimte in de strooiroutes om met dit materieel de eerste uitbreidingen van de strooiroutes op te vangen. Bedrag 2024 € 58.000

Civiel kunstwerk brug Corridor St Oedenrode

Uit onderzoek in 2018 is gebleken dat het kunstwerk brug Corrididor St Oedenrode aan vervanging toe is. In 2020 is een projectgroep opgestart en in 2023 is er een eerste inschatting gemaakt van de benodigde investeringen om het kunstwerk te vervangen. In 2024 wordt een start gemaakt met de voorbereidingswerkzaamheden waarna in 2025 de werkzaamheden gereed zullen zijn
Bedrag 2024: € 560.000

Herinrichting omgeving D'n Brak

De dorpsraad van Mariaheide pleit al enkele jaren voor de herinrichting van de omgeving tussen het dorpshuis D'n Brak en de basisschool. Men heeft behoefte aan een centrale ontmoetingsplek voor jong en oud. Bij de verbouwing van de school is geen rekening gehouden met een inrichting die past bij en goed aansluit op het schoolplein. Ook bij de BSO is behoefte aan een stimulerende speelomgeving voor de kinderen. Bovendien is het terrein tussen het gemeenschapshuis en de school niet uitnodigend om langer te verblijven en elkaar te ontmoeten. Verder is er momenteel geen andere centrale ontmoetingsplek in Mariaheide. Op verzoek van de raad is onderzocht wat er nodig is om het terrein opnieuw in te richten. Dit budget is nodig om de plannen uit te voeren. De investering bedraagt € 138.000 en wordt in 15 jaar afgeschreven.

Investeringen riolering 2024
Investeringen riolering 2024 conform het vastgestelde Programma Water en Riolering (PWR) 2022-2026. De totale investering bedraagt € 2.813.000 en wordt volledig gedekt uit de spaarvoorziening riolering.

Mobiliteitsprojecten A50: doorfietsroute Veghel-Eindhoven en reg.route St Oedenrode-Ekkersrijt 2024
De bereikbaarheid van de Brainportregio staat al lange tijd onder druk. Investeringen op korte termijn zijn noodzakelijk om de regio bereikbaar te houden. Inzet op een vergaande mobiliteitstransitie, waarin we ons minder afhankelijk maken van de auto, is nodig. De fiets speelt hierin een belangrijke rol. Binnen het korte termijnmaatregelenpakket (KTM) Randweg A2 zijn 11 regionale fietsverbindingen opgenomen waaronder de doorfietsroute Veghel-St. Oedenrode-Son en regionale fietsroute St. Oedenrode-Ekkersrijt. 2024: Bedrag investering: € 3.000.000. Subsidie: € 1.250.000

Uitvoeringsprogramma mobiliteit: Structuurweg - de Steeg
De Steeg is een belangrijke fietsroute. De oversteekbaarheid van de rotonde Structuurweg-De Steeg is voor fietsers en voetgangers niet optimaal door de hoge snelheden van het autoverkeer, de grote oversteeklengte en de drukte van het (vracht)autoverkeer. In de spitsen loopt de rotonde vol. Ter verbetering van de verkeersveiligheid en de verkeersafwikkeling van het (vracht)autoverkeer wordt de rotonde omgebouwd naar turborotonde met ongelijkvloerse fiets- en voetgangersoversteek.
Bedrag 2024: € 5.200.000

Vervanging binnenwerk verkeersregelinstallaties Meierijstad
Onze verkeersregelinstallaties zijn veelal voorzien van oude lampen. Deze lampen zijn binnenkort niet meer leverbaar, waardoor onderhoud niet meer mogelijk is.
Door het binnenwerk te vervangen en te voorzien van LED lampen, zal het onderhoud verminderd worden, maar ook vragen de nieuwe lampen minder energie wat een besparing op levert op de energiekosten.
Het gaat hierbij om de volgende installaties:
- Rembrandtlaan - Erpseweg in Veghel
- Udenseweg - Bunderstraat in Veghel (onderzocht wordt nog of dit in combinatie kan met Veghels Buiten)
- Structuurweg in Schijndel (4 locaties)
Bedrag 2024: € 560.000

Vervanging civiel kunstwerk brug Rembrandtlaan
Uit onderzoek is gebleken dat het kunstwerk aan de Rembrandlaan (over de Aa) in Veghel aan vervanging toe is. In 2024 maken we een start met de voorbereidingen. In 2025 zullen de werkzaamheden afgerond zijn.
2024: € 2.200.000

Vervanging wegen 2024
In afwachting van de doorrekening van het nieuwe beheerplan zijn deze uitgaven in de meerjarenraming 2023-2026 structureel doorgetrokken. Hierbij is een bedrag van € 6.000.000 structureel meegenomen voor vervanging van verhardingen.
Bedrag 2024: € 6.000.000

Vervangingsprogramma openbare verlichting 2024
In 2020 is een vervangingsprogramma vastgesteld, met een looptijd van 10 jaar. Door de huidige ontwikkelingen en de ambities van het nieuwe college, is het wenselijk om deze werkzaamheden te versnellen. Volgens ons beleidsplan openbare verlichting 2020-2030 zal de vervanging van de verlichting ervoor zorgen dat we voldoen aan het energieakkoord 2030.
2024: € 2.750.000.
De extra kapitaallasten van de investering worden budgettair neutraal verwerkt door besparing op overige lasten binnen openbare verlichting. Dit is op deze plaats niet te zien, omdat in de tabel alleen de kapitaallasten staan.

VERBONDEN PARTIJEN

Voor dit programma zijn geen verbonden partijen gedefinieerd.

ECONOMIE

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Ambitie
Een relatief hoge werkgelegenheid, een aantrekkelijk ondernemingsklimaat en een goed sociaal voorzieningenniveau vormen een prima uitgangspositie voor welzijn en brede welvaart in Meierijstad. Dit willen wij, rekening houdend met de huidige krapte op de lokale arbeidsmarkt, vasthouden en versterken. Uitgangspunt is inzet vanuit de Participatiewet.

Meierijstad vervult een vooraanstaande rol in de Brabantse economie met vooral veel bedrijvigheid in agrifood en de maakindustrie, maar ook in de logistiek en bouw (met zo'n 50.000 arbeidsplaatsen en rond de 8.600 ondernemingen). We zijn een dominante speler in het hart van de regio Noordoost Brabant/Agrifood Capital en we intensiveren de relatie met Brainport Eindhoven.

Wat willen we bereiken 2023-2026?

Toekomstbestendig ondernemingsklimaat
Sterker ondernemerschap door ruimte voor nieuwe lokale en groeiende bedrijven. Ondersteuning van ondernemers die omschakelen of stoppen. Het stimuleren van innovatieve bedrijven met aandacht voor specifieke thema's.
Stevigere samenwerking met ondernemers en onderwijs (3O's), lokaal en bovenlokaal.
Passende economische steunmaatregelen voor door de coronacrisis getroffen ondernemers in het midden- en kleinbedrijf (mkb) en zelfstandige ondernemers zonder personeel (zzp-ers).

Ruimtelijk-economische ontwikkeling
Nieuw bedrijfsterrein voor onze groeiende bedrijven, met plek voor (boven)regionale bedrijvigheid wanneer dit ons economisch ecosysteem versterkt. Voor een zorgvuldige inpassing is een uitgifteprotocol leidend.
Ruimte voor ondernemerschap om via vernieuwing en verduurzaming bij te dragen aan een vitaal en dynamisch buitengebied.
Passende en menswaardige (conform SNF-norm) huisvesting voor onze internationale werknemers.
Doorontwikkeling van onze winkelconcentratiegebieden door slimmer en zorgvuldig ruimtegebruik, met het lef om functies te veranderen.
Een levendig en aantrekkelijk Meierijstad door het ondersteunen en stimuleren van evenementen, groot en klein.

Sterke samenwerking en positionering
Meierijstad is een krachtige samenwerkingspartner met allianties in bovenlokale netwerken die voordelen bieden qua kennis, uitvoeringskracht of (beleids-)beïnvloeding. Zoals M50, RNOB/AFC, de taskforce economisch herstel van de VNG en food.nl.

Beleidsindicatoren
In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Bron	Jaar	Referentie Meierijstad		Jaar	Referentie Meierijstad	
Functiemenging	CBS BAG/LISA-bewerking ABF Research	2021	52,1%	59,2%	2022	52,3	59,2
Vestigingen (van bedrijven), per 1.000 inwoners (15 t/m 64 jaar)	LISA	2021	152,4	161,0	2022	161,6	169,9

WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

Toekomstbestendig ondernemingsklimaat
Sterker ondernemerschap door ruimte voor nieuwe lokale en groeiende bedrijven. Ondersteuning van ondernemers die omschakelen of stoppen. Het stimuleren van innovatieve bedrijven met aandacht voor specifieke thema's.
We werken samen met ondernemers aan een circulaire economie. Volgens experts is het nu duidelijker dan ooit: een fossielvrije samenleving kan niet zonder de ontwikkeling van een waterstofeconomie. In Meierijstad vormt zich een ondernemende beweging hiervoor. Wij helpen dit ondernemerscollectief met de volgende stap in elektrificatie en de omschakeling naar waterstof.
We blijven inzetten op het tegengaan van voedselverspilling als onderdeel van circulaire economie, zoals via het Circulair Food Center.
We werken aan een startup ecosysteem vanuit de campusontwikkeling.
Stevigere samenwerking met ondernemers en onderwijs (3O's), lokaal en bovenlokaal.
Zie programma Onderwijs, onderdeel Onderwijsbeleid over overkoepelende visie van de gemeentelijke rol in het onderwijs.
Passende economische steunmaatregelen voor door de coronacrisis getroffen ondernemers in het midden- en kleinbedrijf (mkb) en zelfstandige ondernemers zonder personeel (zzp-ers).
Ruimtelijk-economische ontwikkeling
Nieuw bedrijfsterrein voor onze groeiende bedrijven, met plek voor (boven)regionale bedrijvigheid wanneer dit ons economisch ecosysteem versterkt. Voor een zorgvuldige inpassing is een uitgifteprotocol leidend.
We doen onderzoek naar de mogelijkheden voor ruimte voor nieuwe bedrijvigheid, enerzijds via herontwikkeling en eventuele herinrichting van bestaand bedrijventerrein, anderzijds naar ruimte voor nieuw duurzaam bedrijventerrein. We ontwikkelen nieuwe terreinen op basis van een duurzaam uitgifte protocol dat we opstellen in samenwerking met het POM en stemmen dit af met de regio. Daarnaast stimuleren we herstructurering op bedrijventerreinen waar dit ruimtewinst oplevert, stimuleren we intensiever ruimtegebruik, het verduurzamen van bedrijventerreinen en zorgen we voor kwaliteitsbehoud van bestaande terreinen.
Ruimte voor ondernemerschap om via vernieuwing en verduurzaming bij te dragen aan een vitaal en dynamisch buitengebied.
We gaan met agrariërs onderzoeken welk toekomstperspectief hierbij past.
We gaan met agrariërs onderzoeken welk toekomstperspectief hierbij past.
Passende en menswaardige (conform SNF-norm) huisvesting voor onze internationale werknemers.
Doorontwikkeling van onze winkelconcentratiegebieden door slimmer en zorgvuldig ruimtegebruik, met het lef om functies te veranderen.
We werken aan de uitvoering van de visie Herstructurering centrum Veghel waarbij we de transformatie van het Meijerijplein en de Hoofdstraat ter hoogte van Vlas en Graan en de Patio aanjagen en het overschot aan detailhandelsmeters veranderen naar andere functies.

We realiseren een kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte om en nabij het centrum van Veghel (Hoofdstraat, Molenstraat, Vlas en Graan, Stadhuisplein).
We stimuleren een doorontwikkeling van onze centrummanagementorganisaties en we investeren in de samenwerking, voor het bereiken van de gezamenlijke ambities. Daarnaast dragen we bij aan de realisatie van ambities uit de centrumvisie.
Een levendig en aantrekkelijk Meierijstad door het ondersteunen en stimuleren van evenementen, groot en klein.
We organiseren en/of nemen deel in kansrijke strategische (promotionele) evenementen en acties/activiteiten die bijdragen aan de aantrekkelijkheid en uitstraling van Meierijstad.
We voorzien evenementenlocaties in Wijbosch, Boskant, Olland en Nijnsel van vaste aansluitpunten voor elektra en water. Voor Julianapark in Veghel en Kloosterpark in Schijndel vindt verdere verduurzaming op gebied van stroom en water plaats inclusief wifi.
Sterke samenwerking en positionering
Meierijstad is een krachtige samenwerkingspartner met allianties in bovenlokale netwerken die voordelen bieden qua kennis, uitvoeringskracht of (beleids-)beïnvloeding. Zoals M50, RNOB/AFC, de taskforce economisch herstel van de VNG en food.nl.
Voor het verstedelijkingsproces van de regio 's-Hertogenbosch en de Brabantse stedenrij maken we zo mogelijk afspraken met rijk, provincie en waterschappen over herstructurering en ontwikkeling voor wonen, werken, mobiliteit en duurzaamheid.
We nemen deel aan bovenlokale netwerken op economische zaken, zoals Middelgrote Gemeenten (M50), de regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant/ Agrifood Capital (RNOB/AFC), de taskforce economisch herstel van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de samenwerking met andere regio's zoals Food.nl en Brainport.

WAT KOST HET?

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten van dit begrotingsprogramma. De totale lasten verminderen we met de totale baten en komen zo tot het geraamd saldo van baten en lasten. Dit saldo verminderen we met het bedrag aan toevoeging reserves en vermeerderen we met het bedrag wat we onttrekken aan reserves. Zo komen we tot het geraamd resultaat van dit begrotingsprogramma.

3 Economie (bedragen x € 1.000)	Jaar rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	-30.044	-19.567	-17.759	-10.005	-13.091	-6.393
Baten	29.163	16.624	15.439	8.119	11.515	5.067
Saldo van baten en lasten	-881	-2.944	-2.321	-1.886	-1.576	-1.326
Toevoeging aan reserves	-2.693	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	361	712	681	346	150	0
Mutaties in de reserves	-2.332	712	681	346	150	0
Geraamd resultaat	-3.214	-2.232	-1.639	-1.540	-1.426	-1.326

Om toelichtingen op de financiën leesbaar te houden passen we categorieën toe, waarbij de mate van bestuurlijke keuzevrijheid een uitgangspunt was. Voor een nadere uitleg van de categorieën verwijzen we naar hetgeen is vermeld in de leeswijzer onder "Wat kost het?".
De cijfers in onderstaande tabel en toelichtingen moet u als volgt lezen.
Genoemde bedragen met een -: dit is een verslechtering op het saldo;
Genoemde bedragen met een +: dit is een verbetering op het saldo.

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027

Primitieve begroting	-1.383	-1.383	-1.377	-1.376
Raadsbesluiten september 2022 tot en met juli 2023				
1e bestuursrapportage 2023	-77	-77	-77	-77
2e bestuursrapportage 2023	0	0	0	0
Geraamd resultaat (startsituatie)	**-1.461**	**-1.460**	**-1.454**	**-1.453**
Nieuw beleid	100	200	300	400
Kapitaallasten	18	18	18	18
Overige technische aanpassingen	-84	-85	-77	-77
Personeel	-213	-213	-213	-213
Totaal ontwikkelingen	-179	-79	28	127
Geraamd resultaat programmabegroting 2024	**-1.639**	**-1.540**	**-1.426**	**-1.326**

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Nieuw beleid	100	200	300	400
Campusontwikkeling Havenkwartier-Noordkade	**0**	**0**	**0**	**0**

Het betreft een startproces voor een campus waarin onderwijsinstellingen met vernieuwende concepten komen in samenwerking met het bedrijfsleven. Dit moet gaan leiden tot nieuwe bedrijven in een lerende setting op de Noordkade met The Chocolate Factory als centraal punt. Een campus draagt bij aan het behouden en aantrekken van talent en vernieuwing en/of verduurzaming van bedrijvigheid in Meierijstad. Voorgesteld wordt om hiervoor in de jaren 2024 tot en met 2026 een bedrag van € 75.000 per jaar beschikbaar te stellen.
Dekking algemene reserve.

Ondernemerstimulering	**0**	**0**	**0**	**0**

Voor een afronding en vervolg op ingezette trajecten voor agro-perspectief, sociaal ondernemen en vrachtbundeling, maar ook voor beleidsherziening internationale werknemers, deelname in strategische ondernemersevents of ondersteuning aan hoger onderwijs-initiatieven is een budget nodig voor de resterende raadsperiode.
Voorgesteld wordt om éénmalig een bedrag beschikbaar te stellen van € 150.000. Dekking algemene reserve.

Ontwikkeling bedrijventerreinen	**0**	**0**	**0**	**0**

In 2023 is onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen in Schijndel, Erp en Sint-Oedenrode en is een ontwikkelstrategie opgesteld. Voor Veghel zijn zoeklocaties in beeld gebracht en de haalbaarheid hiervan onderzocht. Als vervolg werken we in 2024 aan de uitvoering van de diverse ontwikkelstrategieën, de definitie van een toekomstgericht werklandschap, de uitwerking van zoeklocaties en we zetten de benodigde stappen op weg naar herontwikkeling van bestaande terreinen. Het opstellen van een duurzaam uitgifteprotocol is hierbij een belangrijk aandachtspunt. Hiervoor is onderzoek en expertise noodzakelijk.
Voorgesteld wordt om hiervoor in 2024 éénmalig een bedrag beschikbaar te stellen van € 100.000.
Dekking algemene reserve.

Ontwikkeling Brabantbreed havenbedrijf	**0**	**0**	**0**	**0**

We verwachten dat de komende jaren er een grote druk op de Brabantse binnenhavens zal komen om enerzijds de verwachte groei in containers op te vangen en anderzijds de circulaire economie vorm te geven. Samenwerking tussen de verschillende havens is essentieel om de uitdagingen aan te gaan. Het Multimodaal Coördinatie- en Adviescentrum Brabant (MCA) heeft het initiatief genomen de ontwikkeling van Brabant Ports te onderzoeken, een Brabantbreed samenwerkingsverband tussen de diverse binnenhavens. 8 Brabantse gemeenten met een binnenhaven ondersteunen dit initiatief, waaronder onze gemeente. Voor de ontwikkeling en opzet van een mogelijk Brabantbreed havenbedrijf, is een indicatie afgegeven van € 45.000 voor 2024. De uiteindelijke lidmaatschapskosten

en de kosten voor dienstverlening worden in de loop van 2024 vastgesteld en gelden pas voor daarna, als Meierijstad inderdaad besluit deel te nemen.
Voorgesteld wordt om in 2024 een bedrag beschikbaar te stellen van € 45.000. Dekking algemene reserve.

Toeristenbelasting arbeidsmigranten	100	200	300	400

Naar aanleiding van lopende projecten en de onderzoeken voor nieuwe initiatieven is de verwachting dat de komende jaren meer locaties voor de huisvesting van internationale werknemers worden gerealiseerd en in gebruik worden genomen. Dat zorgt voor de toename van de inkomsten voor de toeristenbelasting.

INVESTERINGEN

Binnen programma 3 Economie zijn geen nieuwe investeringen opgenomen voor 2024.

VERBONDEN PARTIJEN

- Regio Noordoost Brabant
- Stichting Agrifood Capital

ONDERWIJS

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Ambitie
Onderwijs is een belangrijke pijler voor de leefbaarheid in de kernen. We willen gelijke kansen voor alle kinderen via doorlopende ontwikkellijnen van kinderopvang naar de basis- school en vervolgens naar het voortgezet onderwijs. Laaggeletterdheid is nadrukkelijk aangehaakt, ook op de weg naar inclusiever onderwijs. Er is een intensieve samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang en jeugdhulp, net als een stevige samenwerking tussen Onderwijs-Overheid-Ondernemers (3 O's).

Wat willen we bereiken 2023-2026?

Basisonderwijs
Basisonderwijs dicht bij huis in elke kern behouden, waarbij behoud van kwaliteit uitgangspunt is.

Onderwijshuisvesting
Passende onderwijshuisvesting op basis van het integraal huisvestingsplan (IHP). Bij investeringen in onderwijshuisvesting is een multifunctionele accommodatie uitgangspunt.

Onderwijsbeleid
Herijking van de Lokaal Educatieve Agenda Meierijstad met thema's zoals: taal, inclusief onderwijs en aansluiting onderwijs-jeugdhulp.
Integrale Kindcentra (IKC).
Een overkoepelende visie op de gemeentelijke rol in het onderwijs (inclusief de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt) met een uitvoeringsprogramma.
Realisatie van een hybride leer-/werkfabriek 'The Chocolate Factory' (de chocoladefabriek) in samenwerking met het onderwijs en bedrijfsleven.

Beleidsindicatoren
In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Bron	Jaar	Referentie	Meierijstad	Jaar	Referentie	Meierijstad
Relatief verzuim	DUO/Ingrado	2021	21	11	2022	25	13
Absoluut verzuim	DUO/Ingrado	2021	2,0	1,3	2022	4,5	9,3
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (12-23 jaar, uitgedrukt in deelnemers VO en MBO)	DUO/Ingrado	2020	1,8%	1,4%	2021	1,8%	1,3%

Toelichting:
Jaar 2020 is schooljaar 2019/2020.
Absoluut verzuim is het aantal niet ingeschreven leerlingen per 1.000 leerlingen.
Relatief verzuim is het aantal ingeschreven leerlingen dat ongeoorloofd afwezig is per 1.000 leerlingen.

WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

Basisonderwijs
Basisonderwijs dicht bij huis in elke kern behouden, waarbij behoud van kwaliteit uitgangspunt is.
We actualiseren de visie op onderwijs en huisvesting, zoals opgenomen in het huidige Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs 2022-2037; thema's zoals aanbod, krimp en groei, leefbaarheid, gezondheid, duurzaamheid en de ontwikkeling van IKC's komen daarbij aan bod. De visie op onderwijs en huisvesting vormt het fundament voor het IHP. De actualisering vindt plaats bij de eerstvolgende aanpassing van het IHP. Daarmee zal in eerste kwartaal 2024 worden gestart, opdat het geactualiseerde IHP 2026-2041 in derde kwartaal van 2025 aan de raad ter vaststelling kan worden aangeboden.
Onderwijshuisvesting
Passende onderwijshuisvesting op basis van het integraal huisvestingsplan (IHP). Bij investeringen in onderwijshuisvesting is een multifunctionele accommodatie uitgangspunt.
We actualiseren aan de hand van gewijzigde wet- en regelgeving het bestaande kwaliteitskader huisvesting primair en voortgezet onderwijs. We actualiseren in samenwerking met het onderwijsveld het bestaande IHP 2022-2037 naar een IHP voor de periode 2026-2041.
We werken aan de uitvoeringsprogramma's op basis van vastgestelde IHP 2022-2037. In deze programma's zijn de onderwijshuisvestingsvoorzieningen opgenomen, die in 2023 - 2026 voor bekostiging door de gemeente in aanmerking komen.
We ronden de voorbereidingen met betrekking tot MFA de Groene Long af. In de loop van 2023 starten we met de realisatie van de multifunctionele accommodatie, die naast twee scholen ook onderdak biedt aan een kinderdagverblijf, sportvoorziening en een wijkvoorziening.
Onderwijsbeleid
Herijking van de Lokaal Educatieve Agenda Meierijstad met thema's zoals: taal, inclusief onderwijs en aansluiting onderwijs-jeugdhulp.
We investeren op NT2 onderwijs, Voor- en Vroegschoolse Educatie en taalonderwijs in het primair en voortgezet onderwijs. We voeren met onze partners het gesprek over wat we verstaan onder inclusief onderwijs en wat ervoor nodig is om hier in Meierijstad uitvoering aan te geven. We investeren in doorgaande ontwikkellijnen tussen voor- en vroegschool en van primair- naar voortgezet onderwijs.
We gaan het leespanel uitbreiden met ervaringsdeskundigen laaggeletterden. Daarnaast gaat een taalnetwerk coördinator, aan de slag met het intensiveren van de samenwerking tussen de verschillende taalhuizen.
Integrale Kindcentra (IKC).
We sturen bij Integrale Kindcentra op inhoudelijke samenwerking én gezamenlijke huisvesting, bij voorkeur in één gebouw of in de directe omgeving. Bij nieuwbouw is het streven van een IKC vanzelfsprekend, bij bestaande bouw bekijken we de mogelijkheden.
Een overkoepelende visie op de gemeentelijke rol in het onderwijs (inclusief de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt) met een uitvoeringsprogramma.
We stellen een overkoepelende visie op die de gemeentelijke rol in het onderwijs beschrijft. We ontwikkelen een activiteitenprogramma om het onderwijs (in de breedte) en het bedrijfsleven met elkaar kennis te laten maken (Talent in Meierijstad).
Realisatie van een hybride leer-/werkfabriek 'The Chocolate Factory' (de chocoladefabriek) in samenwerking met het onderwijs en bedrijfsleven.
We faciliteren de realisatie en de instandhouding van de hybride leer- werk fabriek. Het aanhaken en aangehaakt houden van het onderwijs (PO-VO-MBO-HBO), lokaal en regionaal, is daarbij leidend. Dat geldt ook voor het Circulair Food Center.

WAT KOST HET?

.

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten van dit begrotingsprogramma. De totale lasten verminderen we met de totale baten en komen zo tot het geraamd saldo van baten en lasten. Dit saldo verminderen we met het bedrag aan toevoeging reserves en vermeerderen we met het bedrag wat we onttrekken aan reserves. Zo komen we tot het geraamd resultaat van dit begrotingsprogramma.

4 Onderwijs (bedragen x € 1.000)	Jaar rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	-10.166	-12.864	-13.485	-13.747	-12.646	-12.570
Baten	3.650	4.143	2.443	2.452	2.451	1.410
Saldo van baten en lasten	-6.516	-8.721	-11.042	-11.294	-10.194	-11.160
Onttrekking aan reserves	445	1.421	3.131	2.817	1.466	1.458
Mutaties in de reserves	445	1.421	3.131	2.817	1.466	1.458
Geraamd resultaat	-6.071	-7.300	-7.910	-8.477	-8.729	-9.703

Om toelichtingen op de financiën leesbaar te houden passen we categorieën toe, waarbij de mate van bestuurlijke keuzevrijheid een uitgangspunt was. Voor een nadere uitleg van de categorieën verwijzen we naar hetgeen is vermeld in de leeswijzer onder "Wat kost het?".
De cijfers in onderstaande tabel en toelichtingen moet u als volgt lezen.
Genoemde bedragen met een -: dit is een verslechtering op het saldo;
Genoemde bedragen met een +: dit is een verbetering op het saldo.

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Primitieve begroting	-7.494	-7.802	-7.719	-7.856
Raadsbesluiten september 2022 tot en met juli 2023	-21	-17	-17	-16
1e bestuursrapportage 2023	-392	-392	-392	-392
2e bestuursrapportage 2023	0	0	0	0
Geraamd resultaat (startsituatie)	-7.907	-8.211	-8.128	-8.264
Bestaand beleid	0	0	0	0
Nieuw beleid	-50	-50	-50	-50
Investeringen 2024	66	-181	-403	-795
Kapitaallasten	103	88	87	243
Loon- & Prijsindexatie	-18	-18	-18	-18
Overige technische aanpassingen	-68	-68	-67	-67
Wijzigingen (< 50.000)	0	0	0	0
MIP 2025-2027	0	0	-113	-715
Personeel	-37	-37	-37	-37
Totaal ontwikkelingen	-4	-266	-601	-1.438
Geraamd resultaat programmabegroting 2024	-7.910	-8.477	-8.729	-9.703

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Bestaand beleid	0	0	0	0
Tijdelijke huisvesting basisscholen Veghels Buiten	0	0	0	0

Op basis van het geactualiseerde Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs 2022-2037 is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de realisatie van nieuwbouw basisscholen in de wijk Veghels Buiten. Hieruit is geconcludeerd dat er in het jaar 2025 moet worden voorzien in de realisatie van basisscholen in deze wijk.
In de aanloop naar de nieuwbouw is voor de leerlingenaanwas tijdelijke huisvesting in Veghels Buiten nodig. Hiervoor is geen ruimte in bestaande onderwijshuisvesting.
Dekking van de huurlasten in 2024 t/m 2026 van respectievelijk € 386.873, € 947.064 en € 563.503 vindt plaats ten laste van de Algemene Reserve (budgettair neutraal).

Nieuw beleid	-50	-50	-50	-50
Nota Kunst en Cultuur	-50	-50	-50	-50

Voor het kunst- en cultuurbeleid van onze gemeente voor de periode 2024 - 2030 is de Nota Kunst- en Cultuur 2024 - 2030: 'Kunst en Cultuur kleuren Meierijstad' opgesteld. De nota beschrijft wat de gemeente op het gebied van kunst en cultuur in het jaar 2030 wil zijn. Om dit te bereiken zijn vier speerpunten beschreven (behoud en versterken van de culturele basisinfrastructuur, iedereen kan meedoen, balans tussen groot en klein en ruimte voor vernieuwing en ontwikkelingen) en is concreet aangegeven welke acties/activiteiten nodig zijn om dit te bereiken.

INVESTERINGEN

In de volgende tabel zijn de investeringen voor het jaar 2024 opgenomen met de kapitaallasten zijn per investering. Na de tabel volgt een toelichting per investering.

(bedragen x € 1.000)	Investering	Kapitaallasten			
Naam investering		2024	2025	2026	2027
Aankoop grond gebouw A/C, B en D Elde College Schijndel	4.300	-43	-43	-43	-43
Aankoop pand Muntelaar 8 te Veghel tbv huisvesting Taalvijver c.s.	1.700	0	-60	-59	-59
Aanvullend voorbereidingskrediet tbv vervangende nieuwbouw gebouw B Elde College	155	0	0	0	-5
Bijstelling realisatiekrediet uitbreiding bs de Vijfmaster	-2.823	109	98	97	97
Realisatie nieuwbouw basisscholen in Veghels Buiten	9.771	0	0	0	-342
Realisatiekrediet vervangende nieuwbouw bs Bernadette Veghel	7.355	0	-413	-223	-221
Voorbereiding- en realisatiekrediet aanpassing gebouw A/C Elde College Schijndel.	3.725	0	-130	-129	-129
Voorbereidings- en realisatiekrediet bs Maria te Erp	1.318	0	-46	-46	-45
Voorbereidingskrediet realisatie nieuwbouw scholen in Veghels Buiten	939	0	0	0	-33
Voorbereidingskrediet verv. nieuwbouw bs De Empel Erp	404	0	0	0	-14

Aankoop grond gebouw A/C, B en D Elde College Schijndel

Het Elde College is voornemens om gebouw A/C te verduurzamen om daarmee in te spelen op de landelijke verduurzamingsopgave. Tevens wordt de ventilatie van het gebouw aangepast. De totale kosten van deze operatie zijn geraamd op € 9,3 miljoen.
In overleg met de gemeente is onderzocht op welke wijze deze verduurzaming tezamen met de aanpassing van de ventilatie, buiten het IHP en de onderwijshuisvestingsverordening om, kan worden gefinancierd. Immers, formeel juridisch kent de gemeente op grond van de onderwijshuisvestingsverordening geen verantwoordelijkheid voor verduurzaming en ventilatie, anders dan bij vervangende nieuwbouw en renovatie. De gemeente ontvangt daarom dan ook geen (extra) rijksmiddelen om deze verduurzaming tot stand te brengen. Datzelfde geldt voor het schoolbestuur.
Voor de aanpassing van de ventilatie heeft het Rijk ruim € 550.000 beschikbaar gesteld op een benodigd bedrag van € 1,77 miljoen. Het restant is aan het schoolbestuur en/of gemeente om bijeen te brengen.
Een van de mogelijkheden om middelen voor deze operatie te genereren is de aankoop van de grond onder de gebouwen A/C, B en D door de gemeente. In tegenstelling tot alle andere gronden onder schoolgebouwen in Meierijstad, is het gebruikelijke economisch claimrecht niet op deze gronden van toepassing, omdat het schoolbestuur deze gronden zelf heeft ingebracht (gebouw A/C en B) of omdat het economisch claimrecht via een overeenkomst/akte buiten toepassing is verklaard (gebouw D). Het feit dat het economisch claimrecht van deze gronden/terreinen niet in handen van de gemeente is zorgt met het oog op de vervangende nieuwbouw en de aanpassing van gebouw A/C en op een eventuele toekomstige onttrekking aan de onderwijsbestemming voor een ingewikkelde, niet waterdichte en niet wenselijke constructie. De gemeente streeft vanuit het algemeen en ruimtelijk belang naar een uniforme constructie van het economisch claimrecht in Meierijstad, waarbij voor alle onderwijsgebouwen en -terreinen het economisch claimrecht bij de gemeente berust.
Door aankoop in 2023 van de gronden onder de gebouwen A/C, B en D door de gemeente in 2023, genereert het Elde College middelen om de verduurzaming en aanpassing van de ventilatie deels te bekostigen/financieren.
Met de aankoop van de gronden is een bedrag gemoeid van € 4,3 miljoen.
Aankoop dient onder de strikte voorwaarde te geschieden dat de door het Elde College ter zake te ontvangen middelen verplicht ingezet moeten worden voor de verduurzaming van gebouw A/C.

Aankoop pand Muntelaar 8 te Veghel tbv huisvesting Taalvijver c.s.
Op dit moment is nieuwkomersvoorziening de Taalvijver gevestigd in MFA de Hintel, waar men ruim 300 m² in gebruik heeft. De Taalvijver wordt echter geconfronteerd met een forse groei van het aantal leerlingen, onder andere door de stroom vluchtelingen uit Oekraïne maar zeker ook door de taakstelling die we als gemeente hebben in het huisvesten van nieuwkomers en in de toekomst ook asielzoekers. Naar verwachting heeft de Taalvijver structureel tussen de 750 en 950 m² nodig om in huisvesting van de doelgroep te kunnen voorzien. Omdat MFA de Hintel hier geen mogelijkheden voor biedt is gezocht naar een structurele oplossing voor het huisvestingsprobleem van de Taalvijver.
Deze oplossing is gevonden in de leegstaande vleugel van het Koning Willem I College aan de Muntelaar 8 te Veghel, waar voorheen de Pabo was gehuisvest. Omdat de verwachting is dat dit pand langdurig nodig is voor het huisvesten van de Taalvijver, wordt ingestoken op aankoop van dit pand in 2024, voorafgegaan door huur vanaf 1 augustus 2023. Met aankoop van dit pand is een bedrag gemoeid van € 1,6 miljoen. Om het gebouw geschikt te maken voor de Taalvijver (aanpassingen aan installaties e.d.) is nog een bedrag van € 100.000 nodig. Totale investering bedraagt daarmee € 1.700.000.
Naast de Taalvijver zal ook de Internationale Schakelklas (IKS) voor het Voortgezet Onderwijs een permanente plek krijgen in dit gebouw evenals een aantal inburgeringsactiviteiten.

Aanvullend voorbereidingskrediet tbv vervangende nieuwbouw gebouw B Elde College
Op basis van het geactualiseerde IHP Onderwijshuisvesting is voorzien in de voorbereiding van de vervangende nieuwbouw van gebouw B van het Elde College te Schijndel. In het in de begroting 2023 opgenomen meerjarenperspectief is voor deze voorbereiding in 2023 rekening gehouden met een investering van € 1.191.000. Dit krediet moet nog wel via de zogenaamde lange route beschikbaar worden gesteld. Dit gebeurt in 2024. Als gevolg van prijsstijgingen dient dit bedrag nog wel aangepast te worden. Op basis van de nieuwbouwkostenconfigurator 2023 is berekend dat het realisatiekrediet met € 154.544 opgehoogd dient te worden naar een bedrag van in totaal € 1.345.544.

Bijstelling realisatiekrediet uitbreiding bs de Vijfmaster
Aanvankelijk was op basis van het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs 2022-2037 in het jaar 2023 voorzien in de realisatie van de uitbreiding van bs De Vijfmaster te Veghel. In de begroting 2023 was hiervoor een bedrag van € 3.121.587 opgenomen. Als gevolg van de voorgenomen realisatie van een onderwijsvoorziening in Veghels Buiten, zal de omvang van de uitbreiding van bs De Vijfmaster minder groot zijn dan waar in de begroting 2023 rekening mee is gehouden en bovendien een jaar later worden gerealiseerd. De berekening op basis van de nieuwbouwkostenconfigurator 2023 wijst uit, dat het realisatiekrediet daardoor met € 2.823.396 verlaagd kan worden naar € 298.191.

Realisatie nieuwbouw basisscholen in Veghels Buiten
Op basis van het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs 2022-2037 is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de mogelijke realisatie van een onderwijsvoorziening in de wijk Veghels Buiten. Een onlangs in dat kader opgestelde leerlingenprognose wijst uit, dat er in deze wijk een stabiel leerlingenaantal van ongeveer 580 leerlingen verwacht kan worden. Dit betekent, dat het noodzakelijk is om in het jaar 2025 te voorzien in de realisatie van twee basisscholen in deze wijk. Daarbij zal een MFA als uitgangspunt worden gehanteerd, uitgaande van in ieder geval twee basisscholen, kinderopvang, wijkvoorziening en een micro-sporthal.
Op basis van de nieuwbouwkostenconfigurator 2023 is berekend dat met de realisatie van de schoolse voorziening (incl. sporthal, excl. kinderopvang en wijkvoorziening) een investeringsbedrag van in totaal € 13.242.645 gemoeid is. Dit is uitgesplitst voor de scholen € 9.770.645 en voor de sportvoorziening € 3.472.000.

Realisatiekrediet vervangende nieuwbouw bs Bernadette Veghel
Op basis van het geactualiseerde Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs 2022-2037 wordt in het jaar 2024 voorzien in de realisatie van de vervangende nieuwbouw van basisschool Bernadette te Veghel. In het in de begroting 2023 opgenomen meerjarenperspectief is voor deze vervangende nieuwbouw een realisatiekrediet van € 6.031.916 opgenomen. Als gevolg van prijsstijgingen dient dit krediet aangepast te worden. Op basis van de nieuwbouwkostenconfigurator 2023 is berekend dat het realisatiekrediet met € 1.323.283 opgehoogd dient te worden naar een bedrag van in totaal € 7.355.199. Voor het afboeken van de restant boekwaarde is in 2025 een bedrag van € 412.741,00 opgenomen ten laste van de algemene risico reserve (budgettair neutraal).

Voorbereiding- en realisatiekrediet aanpassing gebouw A/C Elde College Schijndel.
Op basis van het geactualiseerde IHP Onderwijshuisvesting wordt in het jaar 2025 voorzien in de realisatie van de vervangende nieuwbouw van gebouw B van het Elde College te Schijndel. Dit gebouw wordt in een kleinere omvang teruggebouwd. Een aantal praktijkruimten uit dit gebouwdeel wordt niet teruggebouwd. Als gevolg hiervan moeten er in gebouw A/C aanpassingen plaatsvinden.
Voor het voorbereidingskrediet (inclusief projectbegeleiding) is een investering van € 309.823 benodigd. Met de aanpassingen zelf is een investering van € 3.415.401 gemoeid. Totale investering: € 3.725.224.

Voorbereidings- en realisatiekrediet bs Maria te Erp
Op basis van het geactualiseerde Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs 2022-2037 werd aanvankelijk in het jaar 2032 voorzien in de realisatie van de uitbreiding van bs Maria te Erp. Gelet op de nieuwe leerlingenprognoses en de aanmeldingen op deze school is de uitbreiding eerder nodig dan gepland. Zowel voorbereiding als de daadwerkelijke realisatie van deze uitbreiding moet plaatsvinden in 2024. Hiervoor dient het noodzakelijke krediet van in totaal € 1.318.187 beschikbaar te worden gesteld.

Voorbereidingskrediet realisatie nieuwbouw scholen in Veghels Buiten
Op basis van het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs 2022-2037 is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de mogelijke realisatie van een onderwijsvoorziening in de wijk Veghels Buiten. Een onlangs in dat kader opgestelde leerlingenprognose wijst uit, dat er in deze wijk een stabiel leerlingenaantal van ongeveer 580 leerlingen verwacht kan worden. Dit betekent, dat het noodzakelijk is om in het jaar 2025 te voorzien in de realisatie van twee basisscholen in deze wijk. Daarbij zal een MFA als uitgangspunt worden gehanteerd, uitgaande van in ieder geval twee basisscholen, kinderopvang en een micro-sporthal.
Op basis van de nieuwbouwkostenconfigurator 2023 is berekend dat met de voorbereiding van deze voorziening (incl. sporthal, excl. kinderopvang en wijkvoorziening) in 2024 een investeringsbedrag van in totaal € 1.241.160 gemoeid is. Uitgesplitst naar scho(o)l(en) € 939.247 en micro-sporthal € 301.913.

Voorbereidingskrediet verv. nieuwbouw bs De Empel Erp
Op basis van het geactualiseerde Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs 2022-2037 wordt in het jaar 2024 voorzien in de voorbereiding van de vervangende nieuwbouw van basisschool De Empel te Erp. In het in de begroting 2023 opgenomen meerjarenperspectief is in 2024 voor deze voorbereiding een krediet van € 358.750 opgenomen. Als gevolg van prijsstijgingen dient dit bedrag aangepast te worden. Op basis van de nieuwbouwkostenconfigurator 2023 is berekend dat het voorbereidingskrediet met € 44.933 opgehoogd moet worden naar een bedrag van in totaal € 403.683.

VERBONDEN PARTIJEN

- Regionaal Bureau Leerplicht

SPORT, KUNST, CULTUUR, RECREATIE EN TOERISME

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Ambitie
Meer inwoners sporten en bewegen om hun gezondheid te bevorderen. Het bestaande aanbod aan sportvoorzieningen blijft minimaal behouden en is inclusief in Meierijstad. Er is een breed scala aan sporten. Je thuis voelen in Meierijstad betekent goed in je vel zitten.

Meer inwoners zijn in de gelegenheid om deel te nemen aan uitingen van kunst en cultuur. Kunst en cultuur zijn van grote sociale waarde voor de mens. Dat inspireert, daagt uit tot nadenken, verbindt en zorgt voor persoonlijke ontwikkeling: actief door zelf kunst te beoefenen, reflectief door te kijken of te luisteren. Kunst en cultuur dragen bij aan een sterke lokale economie.

Recreatie en toerisme leveren een bijdrage aan het welzijn van mensen en aan de lokale economie in termen van bestedingen en banen, het imago, alsook het vestigingsklimaat van onze gemeente. Speerpunt daarbinnen vormt het onderzoek naar, en mogelijke verdere ontwikkeling van, de recreatieve as Noordkade-Vlagheide-Streekpark Kienehoef.

Wat willen we bereiken 2023-2026?

Sport
Een gezondere leefstijl van onze inwoners door het stimuleren van sport- en beweegactiviteiten.
Realisatie van het Omnipark Erp.
De ontwikkeling van het Centrum voor Uniek Sporten.
Inzicht in de diverse scenario's tot behoud van een openlucht zwemgelegenheid.

Kunst en Cultuur
De bibliotheek is in alle kernen van Meierijstad herkenbaar aanwezig, bijvoorbeeld als vestiging, bibliotheek op school of met activiteiten.
Verbetering van het vestigingsklimaat in Meierijstad voor beroepsbeoefenaars in de kunst- en cultuursector.
Een zichtbare gemeentelijke kunstcollectie, zoals in Museum Jan Heestershuis en Het RAADhuis Schijndel door activiteiten (onder andere voor primair en voortgezet onderwijs).
Realisatie (waar dit mogelijk is) van kunstwerken bij bouwprojecten en infrastructurele werken.
Een lokale omroep die kwalitatief in staat is de lokale berichtgeving bij de inwoners te brengen.

Recreatie en toerisme
De aanleg van het natuur- en landschapspark op en om de Vlagheideberg.
De doorontwikkeling van De Noordkade Veghel als culturele, educatieve maar ook bovenregionale locatie.
Duurzame gebiedsontwikkeling van Streekpark Kienehoef.
We zetten in op de marketing van de website recreatie en toerisme Meierijstad inclusief kunst en cultuur(www.bezoekmeierijstad.nl).

Beleidsindicatoren
In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Bron	Jaar	Referentie Meierijstad		Jaar	Referentie Meierijstad	
Niet sporters	Landelijke gezondheidsmonitor (1x per 4 jaar)	2016	50,9%	46,3%	2020	51,7%	43,1%

Toelichting:
Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM: Elke vier jaar organiseren de GGD'en samenwerking met het RIVM en het CBS een gezamenlijke Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen. Deze bestaat uit een landelijke basisvragenlijst. Iedere GGD kan deze basisvragenlijst aanvullen met extra vragen, afgestemd met de eigen regio en de eigen gemeenten

WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

Sport
Een gezondere leefstijl van onze inwoners door het stimuleren van sport- en beweegactiviteiten.
We realiseren een centrale turnvoorziening voor alle turnverenigingen in Meierijstad in MFA de Groene Long in Sint-Oedenrode.
We vervangen kleedaccommodatie bij Starlights VMS'21.
We stellen een masterplan buitensport op inclusief het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor de sportparken (exclusief de gebouwen die zijn opgenomen in het MJOP Vastgoed).
Realisatie van het Omnipark Erp.
De brede maatschappelijke behoefte om de leefbaarheid in Erp verder te versterken is in het uitvoeringsplan verwerkt door sport, ontmoeting en recreatie samen te brengen in een omnipark op één centrale locatie. Dit omnipark biedt naast een veelzijdige ontmoetingsfunctie veel mogelijkheden voor binnen- en buitensporten, maar ook voor bewegen in het groen, zowel voor de actieve sporters als voor ouderen en de meer kwetsbare doelgroepen in Erp.
In 2024 wordt een voorbereidingskrediet gevraagd voor realisatie van de sportvelden in het Omnipark. Medio 2024 zijn de bestekken gereed en is de aanbesteding voorbereid, zodat de realisatie eind 2024 kan worden aanbesteed en in 2025 kan plaatsvinden
De ontwikkeling van het Centrum voor Uniek Sporten.
Om de sportvelden van het Centrum voor Uniek Sporten in Schijndel geschikt te maken voor zoveel mogelijk unieke sporters, vervangen we het voormalige kunstgras korfbalveld door een voetbal kunstgrasmat en de voormalige geasfalteerde handbalvelden overlagen we met een voor rolstoelsporten geschikte sportvloer.
Inzicht in de diverse scenario's tot behoud van een openlucht zwemgelegenheid.
We voeren een haalbaarheidsonderzoek uit voor behoud van een openluchtzwemgelegenheid.
Kunst en Cultuur
De bibliotheek is in alle kernen van Meierijstad herkenbaar aanwezig, bijvoorbeeld als vestiging, bibliotheek op school of met activiteiten.
In het kader van de leefbaarheid van wijken en kernen en de urgentie van het bevorderen van de leesvaardigheid van kinderen, realiseren we nieuwe bibliotheken op scholen en passen we bestaande bibliotheken op scholen aan.
Verbetering van het vestigingsklimaat in Meierijstad voor beroepsbeoefenaars in de kunst- en cultuursector.

We werken aan de optimalisatie van programma, beheer en exploitatie van Cultureel Centrum 't Spectrum. Ook onderzoeken we de mogelijkheden voor de herinrichting van de Pleinzaal en verbetering van de huisvesting van het Gebiedsteam Sociaal Domein in het pand.
In samenspraak met Kunststichting Meierijstad onderzoeken we de kansen en de mogelijkheden om professioneel kunstenaars in Meierijstad te huisvesten. Locaties en andere mogelijkheden worden in beeld gebracht.
Een zichtbare gemeentelijke kunstcollectie, zoals in Museum Jan Heestershuis en Het RAADhuis Schijndel door activiteiten (onder andere voor primair en voortgezet onderwijs).
We stellen een communicatiestrategie op voor het beter uitdragen van de identiteit en het verhaal van de gehele gemeentelijke kunstcollectie.
Realisatie (waar dit mogelijk is) van kunstwerken bij bouwprojecten en infrastructurele werken.
Een lokale omroep die kwalitatief in staat is de lokale berichtgeving bij de inwoners te brengen.
Recreatie en toerisme
De aanleg van het natuur- en landschapspark op en om de Vlagheideberg.
In 2023 werken we aan: de uitwerking van het publieke deel natuur- en landschapspark Vlagheideberg in een inrichtingsplan (Definitief Ontwerp en bestekken). In de plannen voor de Vlagheideberg nemen we de realisatie van een kunstwerk op. (5.10.1) In 2024 starten we met de realisatie van publieke deel investeringen natuur- en landschapspark Vlagheideberg en de uitvraag naar private partijen inclusief selectieproces. In 2025 en 2026 vindt de verdere uitwerking met private partijen plaats.
We werken de ontsluiting van bedrijventerrein Duin-Vlagheide en het landschapspark op en om de Vlagheideberg, nader uit.
De doorontwikkeling van De Noordkade Veghel als culturele, educatieve maar ook bovenregionale locatie.
Zie onderdeel Kunst en Cultuur - nieuwe nota kunst en cultuur 2023-2030.
Duurzame gebiedsontwikkeling van Streekpark Kienehoef.
We vervangen de speeltoestellen en herinrichten de speelplek in het Kienehoefpark. Ook verbeteren we de toegang incl. de fietsenstalling in aansluiting op de padenstructuur en een openbaar toilet.
We zetten in op de marketing van de website recreatie en toerisme Meierijstad inclusief kunst en cultuur(www.bezoekmeierijstad.nl).
We zetten in op de marketing van de website recreatie en toerisme Meierijstad inclusief kunst en cultuur(www.bezoekmeierijstad.nl).

WAT KOST HET?

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten van dit begrotingsprogramma. De totale lasten verminderen we met de totale baten en komen zo tot het geraamd saldo van baten en lasten. Dit saldo verminderen we met het bedrag aan toevoeging reserves en vermeerderen we met het bedrag wat we onttrekken aan reserves. Zo komen we tot het geraamd resultaat van dit begrotingsprogramma.

5 Sport, Kunst en cultuur, Recreatie en Toerisme (bedragen x € 1.000)	Jaar rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	-18.635	-22.943	-25.984	-23.696	-23.236	-23.488
Baten	5.244	7.037	7.552	7.627	7.512	7.471
Saldo van baten en lasten	-13.391	-15.907	-18.432	-16.070	-15.725	-16.018
Onttrekking aan reserves	1.095	2.407	3.617	402	364	843
Mutaties in de reserves	1.095	2.407	3.617	402	364	843
Geraamd resultaat	-12.295	-13.500	-14.815	-15.667	-15.360	-15.175

Om toelichtingen op de financiën leesbaar te houden passen we categorieën toe, waarbij de mate van bestuurlijke keuzevrijheid een uitgangspunt was. Voor een nadere uitleg van de categorieën verwijzen we naar hetgeen is vermeld in de leeswijzer onder "Wat kost het?".
De cijfers in onderstaande tabel en toelichtingen moet u als volgt lezen.
Genoemde bedragen met een -: dit is een verslechtering op het saldo;
Genoemde bedragen met een +: dit is een verbetering op het saldo.

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Primitieve begroting	-13.099	-13.176	-13.120	-13.127
Raadsbesluiten september 2022 tot en met juli 2023	-135	-135	-135	-114
1e bestuursrapportage 2023	-375	-375	-375	-375
2e bestuursrapportage 2023	0	0	0	0
Geraamd resultaat (startsituatie)	**-13.609**	**-13.686**	**-13.629**	**-13.615**
Bestaand beleid	-14	0	-5	-17
Nieuw beleid	-1.157	-1.542	-1.230	-978
Gemeentefonds	380	380	380	380
Investeringen 2024	0	-416	-470	-606
Kapitaallasten	87	95	79	147
Loon- & Prijsindexatie	-2	-2	-2	-2
Overige technische aanpassingen	-454	-456	-441	-441
Wijzigingen (< 50.000)	-28	-23	-25	-25
Personeel	-18	-18	-18	-18
Totaal ontwikkelingen	-1.206	-1.982	-1.731	-1.560
Geraamd resultaat programmabegroting 2024	-14.815	-15.667	-15.360	-15.175

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Bestaand beleid	-14	0	-5	-17
Jaarlijks klein onderhoud buitensportaccommodaties	**-69**	**-69**	**-69**	**-69**

Als gevolg van de inflatie en fors gestegen prijzen zijn de jaarlijkse onderhoudskosten van de buitensportaccommodaties fors toegenomen.

Opnemen exploitatiekosten en formatie zwembad de Beemd	**54**	**69**	**64**	**52**

Op 15 april 2023 is het zwembad de Beemd officieel geopend en per 1 januari 2023 is het personeel van Laco reeds overgenomen. Om de bedrijfsvoering gestand te doen is het noodzakelijk om de jaarlijkse exploitatiekosten op te nemen in de gemeentelijke begroting. Daarnaast is het wenselijk om de tarieven van de zwemlessen te harmoniseren met de andere baden.

Nieuw beleid	-1.157	-1.542	-1.230	-978
MJOP Masterplan buitensport	**-1.023**	**-1.287**	**-975**	**-724**

Het masterplan buitensport moet voor alle partijen houvast bieden in de toekomst, legt de kaders vast voor toekomstige ontwikkelingen in de sport en de gemeenschap en vormt de basis voor een toekomstbestendige en dus vitale buitensport in de gemeente. Een belangrijk onderdeel van het masterplan is het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor de sportparken (excl. de gebouwen welke zijn opgenomen in het MJOP Vastgoed). In het MJOP zijn de onderhoudswerkzaamheden en vervangingsinvesteringen per sportpark opgenomen voor een periode van 40 jaren.

Nota Kunst en Cultuur	-134	-255	-255	-254

Voor het kunst- en cultuurbeleid van onze gemeente voor de periode 2024 - 2030 is de Nota Kunst- en Cultuur 2024 - 2030: 'Kunst en Cultuur kleuren Meierijstad' opgesteld. De nota beschrijft wat de gemeente op het gebied van kunst en cultuur in het jaar 2030 wil zijn. Om dit te bereiken zijn vier speerpunten beschreven (behoud en versterken van de culturele basisinfrastructuur, iedereen kan meedoen, balans tussen groot en klein en ruimte voor vernieuwing en ontwikkelingen) en is concreet aangegeven welke acties/activiteiten nodig zijn om dit te bereiken.

INVESTERINGEN

In de volgende tabel zijn de investeringen voor het jaar 2024 opgenomen met de kapitaallasten zijn per investering. Na de tabel volgt een toelichting per investering.

(bedragen x € 1.000)	Investering	Kapitaallasten			
Naam investering		2024	2025	2026	2027
Aankoop gymzalen KWI College	470	0	-28	-28	-28
Aanleg ruiterroutenetwerk Meierijstad	53	0	-6	-6	-6
Aanpassingen zwembad De Molen Hey	2.346	0	-117	-116	-115
Herinrichten 't Spectrum Schijndel	1.153	0	-88	-88	-87
Omnipark Erp	880	0	-48	-297	-913
Natuur- en landschapspark Vlagheide	3.600	0	-156	-155	-154

Aankoop gymzalen KWI College

Als gevolg van de sloop van sportcomplex De Beemd worden gymzalen van het KWI College ingezet voor herhuisvesting van GTV Educa en ontlasting van de druk op de binnensportaccommodaties in Veghel. Aankoop en uitbreiding van deze gymzalen is met betrekking tot bereikbaarheid en kosten de meest aantrekkelijke oplossing voor het capaciteitsprobleem van de binnensportverenigingen in Veghel.

Aanleg ruiterroutenetwerk Meierijstad

Meierijstad kent een groot buitengebied wat o.a. aantrekkelijk is door de bestaande recreatieve routenetwerken: fietsen, wandelen en mountainbiken. Wat nog ontbreekt is, een inmiddels steeds populairder wordend, ruiterroutenetwerk. In Meierijstad wonen vele hippische ondernemers die graag zelf rijden in de vrije natuur en dit ook willen faciliteren voor hun bezoekers. Een enthousiaste werkgroep is zich proactief gaan inzetten om dit samen met de gemeente en terreinbeherende instanties te gaan realiseren.
VisitBrabant Routebureau beheert en onderhoudt via vrijwilligers de al bestaande recreatieve routenetwerken en doet dit ook voor een nieuw te realiseren ruiterroutenetwerk. Ook zorgt zij voor inbedding in en aansluiting op de bestaande regionale ruiterroutenetwerken en wordt dit netwerk digitaal opgenomen in hun routebeheersysteem.
Het ruiterroutenetwerk wordt opgenomen in en vermarkt via het aanbod op Bezoekmeierijstad waarbij de vele verhalen van ruiters, stallen en paarden in Meierijstad uiteraard niet zullen ontbreken.

Aanpassingen zwembad De Molen Hey

Voor 2024 staat op de planning vervanging van vloeren in zwembad De Molen Hey. Echter is er een aantal extra aanpassingen in het zwembad nodig om het zwembad weer up to date te krijgen en te voldoen aan de arbo technische- en veiligheidseisen. De totale kosten inclusief verduurzaming (gasloos) bedragen € 2.357.000 incl. btw, waarbij de btw via de SPUK Sport wordt gedeclareerd.
Door het gasloos maken van de installaties kan de raming van € 65.100 voor gas vervallen.
Door het aanbrengen van zonnepanelen blijft het elektriciteitsverbruik gelijk aan het huidige verbruik op jaarbasis.

Herinrichten 't Spectrum Schijndel

We willen de kwaliteit van hulp en dienstverlening aan inwoners verbeteren door de samenwerking te bevorderen in het sociaal team. Dit willen we doen door letterlijk samen te werken.
De situatie is nu zo dat de leden van het sociaal team verspreidt over en buiten het Spectrum aan het werk zijn.
Daarnaast is een al lang bekende klacht dat inwoners ons niet kunnen vinden in het pand en we geen klantvriendelijke ontvangst hebben.
De kostenraming volgens offerte bedraagt € 1.153.000,-. In deze kosten zitten ook arbeidstechnische aanpassingen zoals klimaatbeheersing waardoor de aanpassing een duurzaam karakter krijgt.

Omnipark Erp
De brede maatschappelijke behoefte om de leefbaarheid in Erp verder te versterken is in het uitvoeringsplan verwerkt door sport, ontmoeting en recreatie samen te brengen in een omnipark op één centrale locatie. Dit omnipark biedt naast een veelzijdige ontmoetingsfunctie veel mogelijkheden voor binnen- en buitensporten, maar ook voor bewegen in het groen, zowel voor de actieve sporters als voor ouderen en de meer kwetsbare doelgroepen in Erp.

Natuur- en landschapspark Vlagheide
In het TIM is voor het natuur- en landschapspark Vlagheideberg als doorkijk al een investeringsbedrag opgenomen van 3,5 mln euro, waarover nog separaat besluitvorming plaatsvindt via kadernota's en/of programmabegrotingen. Inmiddels is hiervan € 300.000 als voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld met het raadsbesluit van 6 april 2023.
In verband met actualisatie van de prijzen en inclusief interne uren is een aanvullende investering nodig van € 3.6 miljoen.
Aanvullend met het eerder beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet is hiermee een bedrag van € 3.9 mijloen beschikbaar.
Voor onderhoud is vanaf 2025 een bedrag van € 67.000 opgenomen.

VERBONDEN PARTIJEN

- Accommodatiebeheer Schijndel B.V.
- Stichting museum Henkenshage
- Smederijmuseum in Sint-Oedenrode

SOCIAAL DOMEIN

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Ambitie
We willen een samenleving zijn waarin iedereen kan meedoen, leren en talenten kan ontplooien. Zorg en ondersteuning zijn zo dicht mogelijk bij onze inwoners georganiseerd. Op deze manier kan iedereen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen en gaan we eenzaamheid tegen.
Meedoen blijft het motto ongeacht beperking, religie, geaardheid of afkomst. Zo voelt iedereen zich thuis in Meierijstad. Werk of een zinvolle dagbesteding is daarbij belangrijk. Voor kwetsbare inwoners is er laagdrempelige en toegankelijke ondersteuning. We sluiten aan bij de leefwereld van onze inwoners. Van junior tot en met senior bieden we passende ondersteuning met extra aandacht voor jeugdigen en gezinnen die hulp nodig hebben. Ook voor vergrijzing hebben we aandacht. Waar het kan collectief, waar het nodig is op maat. Er voor elkaar zijn en zorgen is vertrek- punt. Hoe eerder we een probleem signaleren hoe beter we ondersteuning kunnen bieden. Dit geldt zeker in relatie tot de toenemende complexe casuïstiek op het terrein van zorg en veiligheid. We blijven inzetten op preventie en innovatie voor tijdige, betere en betaalbare zorg.

Wat willen we bereiken 2023-2026?

Sociaal domein algemeen
Invulling van de veranderopgave, door onder andere uitvoering te geven aan het Pact Wonen, Welzijn en Zorg en het ontwikkelen van LeefGoed Veghel, Schijndel en Sint-Oedenrode.
Verbinding tussen het sociaal domein en veiligheid, zoals de ondersteuning van mensen met verward gedrag, bij huiselijk geweld en kindermishandeling.
Betaalbare zorg door preventie, innovatie en informatie gestuurd werken.
Een herijking van de lokale inclusie-agenda.

WMO en welzijn
Mantelzorgers, vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties die worden gesteund, geschoold en gefaciliteerd. De professionele organisaties vormen het vangnet.
Onderzoek naar de wenselijkheid van 1 welzijnsorganisatie.
Inloop- en dagbestedingsmogelijkheden in elke wijk of kern.
Openbare gebouwen en de openbare ruimte zijn toegankelijk voor inwoners die afhankelijk zijn van hulpmiddelen.

Werk en inkomen
In 2025 heeft iedereen die wil een garantie op een baan of een zinvolle dagbesteding met behulp van PIM Werkt en de samenwerking met onze partners.
Armoedebestrijding door vroegtijdige signalering en het voorkomen of bestrijden van schulden en het opstarten van een MER (Minima Effect Rapportage).
Voldoen aan de taakstelling voor opvang en integratie van statushouders. We nemen onze verantwoordelijkheid voor de opvang van vluchtelingen.

Jeugdzorg
We investeren in basisvoorzieningen en preventie aan jeugdige, ouders en opvoeders met als doel dat kinderen veilig kunnen opgroeien en ontwikkelen in Meierijstad. Normaliseren van de vragen is hierbij het uitgangspunt.

Als jeugd, ouders of opvoeders zorg- en hulpvragen hebben kunnen zij hiervoor terecht bij het gebiedsteam. Het gebiedsteam is dichtbij en biedt zelf hulp en zorgt indien nodig voor toeleiding naar gespecialiseerde jeugdhulp.

Beleidsindicatoren

Bij de begroting 2021 zijn voor het eerst eigen beleidsindicatoren ontwikkeld voor het sociaal domein, de zogenaamde 4G Monitor Sociaal Domein. Deze monitor is ontwikkeld om meer (strategische) sturingsinformatie te ontwikkelen voor de gemeenteraad van Meierijstad. Wij willen de 4G monitor elke twee jaar aanbieden aan de gemeenteraad. De 4G monitor zal als onderliggend document bij de begroting 2023 worden aangeboden.

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Bron	Jaar	Referentie	Meierijstad	Jaar	Referentie	Meierijstad
Jongeren met een delict voor de rechter (12-21 jaar)	CBS Jeugd	2020	1%	1%	2021	1%	1%
Banen, per 1.000 inwoners (15-64 jaar).	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research	2021	776,0	972,9	2022	786,6	979,3
Kinderen in uitkeringsgezin	CBS Jeugd	2020	6%	4%	2021	5%	4%
Werkloze jongeren (16-22 jaar)	CBS Jeugd	2020	2%	1%	2021	2%	1%
Netto arbeidsparticipatie (werkzame beroepsbevolking t.o.v. (potentiële) beroepsbevolking)	CBS Arbeidsdeelname	2021	70,6	74,1	2022	72,1	74,3
Personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners *)	CBS Participatiewet	2020	414,4	375,9	2021	367,5	197,5
Lopende re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners (15-64 jaar)	CBS Participatiewet	2021	191,1	190,4	2022	191,6	158,4
Jongeren met jeugdhulp (tot 18 jaar)	CBS Jeugd	2021	13,2	12,4	2022	13,4%	13,2%
Jongeren met jeugdbescherming (tot 18 jaar)	CBS Jeugd	2021	1,3%	1,0%	2022	1,3%	1,0%

Jongeren met jeugdreclassering (12-22 jaar)	CBS Jeugd	2021	Geen data	0,2%	2022	Geen data	0,2%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	CBS Monitor Sociaal Domein WMO	2021	716	540	2022	Geen data	640

*) Verschil in de cijfers tussen 2020 en 2021 zijn de TOZO-mutaties welke in 2021 zijn geëindigd.

WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

Sociaal domein algemeen
Invulling van de veranderopgave, door onder andere uitvoering te geven aan het Pact Wonen, Welzijn en Zorg en het ontwikkelen van LeefGoed Veghel, Schijndel en Sint-Oedenrode.
We ontwikkelen een Nota Wonen Welzijn Zorg/ woonzorgvisie. Daarnaast ontwikkelen we een afwegingskader voor woonzorginitiatieven. We maken afspraken over WWZ met wooncorporaties, zorgcorporaties en andere betrokkenen bij het Pact WWZ.
We ontwikkelen het concept Leefgoed Meierijstad breed.
Verbinding tussen het sociaal domein en veiligheid, zoals de ondersteuning van mensen met verward gedrag, bij huiselijk geweld en kindermishandeling.
We introduceren het AVE model (Aanpak Voorkomen Escalatie) ten behoeve van regie op complexe zorg/veiligheidscasuïstiek.
We gaan aan de slag met de herinrichting van de samenwerkingsstructuur voor 24/7 ondersteuning aan mensen met verward en risicovol gedrag; outreachende zorg, crisisinterventies en WvGGZ taken. Dit betekent dat de inzet van de coöperatie welzijn, de Wijk GGD en CVTB/bemoeizorg inhoudelijk en financieel bekeken en heroverwogen zal worden.
We onderzoeken de meerwaarde van de extra inzet op oneigenlijk gebruik en/of zorgfraude vanuit de ingezette pilot kwaliteits- en rechtmatigheidsonderzoek binnen Wmo en jeugdwet.
Betaalbare zorg door preventie, innovatie en informatie gestuurd werken.
We zetten het beleid door om snel en adequaat in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen in het sociaal domein.
We investeren in basisvoorzieningen (CJG, speeltuinen, verenigingen, et cetera) en preventie (Kansrijke start, jongerenwerk, et cetera) die voor iedereen toegankelijk zijn en bijdragen aan het veilig opgroeien en ontwikkelen. We stimuleren onze inwoners en partners om met elkaar het gesprek te voeren over opvoeden en opgroeien en wat we verstaan onder normaal gedrag.
We volgen de landelijke ontwikkelingen op het gebied van Jeugd, Wmo en Zorg en Veiligheid en spelen hier adequaat op in. Dit doen we bijvoorbeeld bij de aangekondigde wijzigingen ten aanzien van het abonnementstarief Wmo en uitvoering geven aan de hervormingsagenda Jeugd. We monitoren de ingezette acties en op basis van de resultaten en actualiteiten worden deze gecontinueerd, aangepast of gestopt. We werken toe naar een integrale aanpak in drie gebiedsteams.
Een herijking van de lokale inclusie-agenda.
We herijken de lokale inclusie agenda.
WMO en welzijn
Mantelzorgers, vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties die worden gesteund, geschoold en gefaciliteerd. De professionele organisaties vormen het vangnet.

We onderzoeken de behoefte aan ondersteuning van vrijwillige besturen via de steunpunten vrijwilligerswerk van de welzijnspartijen. We ondersteunen, scholen en faciliteren vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties/vrijwillige besturen. We zetten in op het leveren van een bijdrage aan toekomstbestendige mantelzorg en het voorkomen van overbelasting van mantelzorgers. We gaan onderzoeken wat mantelzorgers in Meierijstad nodig hebben en stellen een agenda op waarna we interventies uitvoeren. We geven uitvoering aan adviezen uit de vitaliteitsscan wijk- en gemeenschapshuizen en leveren een bijdrage aan de doorontwikkeling van toekomstbestendige gemeenschapshuizen. In het inmiddels gestarte traject om een visie op inloopvoorzieningen te ontwikkelen, wordt de sociale programmering van wijk- en gemeenschapshuizen 'hoe hierbij de vrijwilligers en vrijwillige besturen te ondersteunen', meegenomen.
Onderzoek naar de wenselijkheid van 1 welzijnsorganisatie.
We doen onderzoek naar de wenselijkheid van één welzijnsorganisatie en versterken de uitvoering.
Inloop- en dagbestedingsmogelijkheden in elke wijk of kern.
We stellen een afwegingskader op voor initiatieven op het gebied van inloop en daginvulling.
We definiëren wat een voorziening per wijk zou moeten zijn en vervolgens welke we aan kunnen merken als basisvoorziening voor de wijk of kern. We kijken ook of deze voorzieningen dekkend zijn voor de gemeente Meierijstad. We zetten in op preventie en vroeg-signalering en zorgen voor ondersteuning aan inwoners en voorkomen o.a. overbelasting en/of vereenzaming.
We maken een plattegrond waarop te zien is in welke wijken en kernen er inloop, daginvulling (zonder indicatie) en Wmo dagbesteding (met indicatie) aanwezig is, voor welke doelgroepen dit is en welke basisvoorzieningen op welke plek zijn.
We verlenen, vooruitlopend op het afwegingskader, ondersteuning bij actuele situaties rondom inloop en daginvulling.
Openbare gebouwen en de openbare ruimte zijn toegankelijk voor inwoners die afhankelijk zijn van hulpmiddelen.
Werk en inkomen
In 2025 heeft iedereen die wil een garantie op een baan of een zinvolle dagbesteding met behulp van PIM Werkt en de samenwerking met onze partners.
We verkennen en werken de mogelijkheden verder uit voor werk met behoud van een uitkering, we noemen dit PIM Banen.
Armoedebestrijding door vroegtijdige signalering en het voorkomen of bestrijden van schulden en het opstarten van een MER (Minima Effect Rapportage).
We ontwikkelen het platform Armoede Meierijstad. Door de evaluatie van het lokaal armoedebeleid, uitvoering wet schuldhulpverlening en Minima effectrapportage, onderzoeken we wat het effect van ons beleid is en hoe we meer en vroegtijdiger inwoners kunnen bereiken met een laag inkomen en/of schulden.
Voldoen aan de taakstelling voor opvang en integratie van statushouders. We nemen onze verantwoordelijkheid voor de opvang van vluchtelingen.
We organiseren de opvang van ontheemden.
We voldoen aan de jaarlijkse wettelijke taakstelling voor opvang en integratie statushouders en lopen, waar mogelijk, vooruit op de jaarlijkse taakstelling.
Jeugdzorg
We investeren in basisvoorzieningen en preventie aan jeugdige, ouders en opvoeders met als doel dat kinderen veilig kunnen opgroeien en ontwikkelen in Meierijstad. Normaliseren van de vragen is hierbij het uitgangspunt.
We investeren in een praktijkondersteuner jeugd bij de huisartsen.
Als jeugd, ouders of opvoeders zorg- en hulpvragen hebben kunnen zij hiervoor terecht bij het gebiedsteam. Het gebiedsteam is dichtbij en biedt zelf hulp en zorgt indien nodig voor toeleiding naar gespecialiseerde jeugdhulp.

De recente stijgende lijn in het aantal kinderen met jeugdhulp willen we doorbreken door daar interventies op in te zetten. We streven ernaar om de hulpvormen die een grote impact hebben op het leven van kinderen (zoals ondertoezichtstellingen, uithuisplaatsingen en gesloten plaatsingen) terug te dringen.

WAT KOST HET?

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten van dit begrotingsprogramma. De totale lasten verminderen we met de totale baten en komen zo tot het geraamd saldo van baten en lasten. Dit saldo verminderen we met het bedrag aan toevoeging reserves en vermeerderen we met het bedrag wat we onttrekken aan reserves. Zo komen we tot het geraamd resultaat van dit begrotingsprogramma.

6 Sociaal Domein (bedragen x € 1.000)	Jaar rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	-101.640	-122.217	-102.068	-99.165	-98.600	-98.689
Baten	23.673	37.290	22.281	21.936	22.601	22.723
Saldo van baten en lasten	-77.967	-84.927	-79.787	-77.229	-75.999	-75.965
Toevoeging aan reserves	-83	0	0	-31	-32	-140
Onttrekking aan reserves	1.456	7.478	1.248	674	592	560
Mutaties in de reserves	1.373	7.478	1.248	642	560	420
Geraamd resultaat	-76.594	-77.449	-78.539	-76.586	-75.439	-75.546

Om toelichtingen op de financiën leesbaar te houden passen we categorieën toe, waarbij de mate van bestuurlijke keuzevrijheid een uitgangspunt was. Voor een nadere uitleg van de categorieën verwijzen we naar hetgeen is vermeld in de leeswijzer onder "Wat kost het?".
De cijfers in onderstaande tabel en toelichtingen moet u als volgt lezen.
Genoemde bedragen met een -: dit is een verslechtering op het saldo;
Genoemde bedragen met een +: dit is een verbetering op het saldo.

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Primitieve begroting	-73.540	-72.850	-72.564	-72.674
Raadsbesluiten september 2022 tot en met juli 2023	-13	-12	-2	-2
1e bestuursrapportage 2023	-3.642	-3.872	-3.871	-3.870
2e bestuursrapportage 2023	-2	-2	-2	-2
Geraamd resultaat (startsituatie)	-77.197	-76.736	-76.439	-76.547
Bestaand beleid	1.383	1.383	1.383	1.383
Nieuw beleid	-84	-84	-84	-84
Gemeentefonds	-1.069	472	1.301	1.380
Investeringen 2024	0	0	0	-5
Kapitaallasten	40	39	48	61
Loon- & Prijsindexatie	-193	-193	-193	-193
Overige technische aanpassingen	-702	-770	-719	-719
Wijzigingen (< 50.000)	-67	-45	-45	-45

MIP 2025-2027	0	0	0	-87
Personeel	-651	-652	-692	-692
Totaal ontwikkelingen	-1.342	150	999	1.001
Geraamd resultaat programmabegroting 2024	-78.539	-76.586	-75.439	-75.546

Om toelichtingen op de financiën leesbaar te houden passen we categorieën toe, waarbij de mate van bestuurlijke keuzevrijheid een uitgangspunt was. Voor een nadere uitleg van de categorieën verwijzen we naar hetgeen is vermeld in de leeswijzer onder "Wat kost het?".
De cijfers in onderstaande tabel en toelichtingen moet u als volgt lezen.
Genoemde bedragen met een -: dit is een verslechtering op het saldo;
Genoemde bedragen met een +: dit is een verbetering op het saldo.

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Bestaand beleid	1.383	1.383	1.383	1.383
Begroting 2024 GGD	83	83	83	83

In 2024 gaat de GGD werken met een geactualiseerd basispakket; een pakket dat aansluit bij de huidige behoeften, met diensten die voor alle gemeenten in de regio gelijk zijn, ongeacht waar iemand woont. Het pakket bestaat uit de verplichte diensten uit de Wet publieke gezondheid en/of de Gemeenschappelijke regeling GGD en diensten die zijn gekozen door het Algemeen Bestuur van de GGD.
De begroting 2024 van de GGD laat een stijging van de kosten voor onze gemeente zien van in totaal € 493.024. Deze extra kosten worden tot een totaalbedrag van € 391.558 gedekt uit de stelpost prijzen (indexering), uit de stelpost algemene uitkering (wettelijke GGD-taken) en uit het budget voor jeugd- en jongerenwerk (overheveling van plustaken naar het basispakket). Een bedrag van € 101.466 is niet gedekt en is het gevolg van de actualisering van het basispakket door de GGD.

Bijstelling budget Wmo - specialistische hulp	1.500	1.500	1.500	1.500

Door een nieuwe werkwijze waarbij de regie bij toegang ligt en een gewijzigde bekostigingssystematiek, zijn de kosten in 2022 voor Wmo specialistische hulp gedaald. De verwachting is dat dit (deels) ook voor de komende jaren geldt.

Dichtmaken danskuil in gebouw Bizzi.	0	0	0	0

De huurder ervaart geluidsoverlast van de blokken in de danskuil en een deel van de kuil is verzakt. In het kader van deze geluidsoverlast, de veiligheid (struikelgevaar) en het vergroten van de multifunctionaliteit van het gebouw, heeft de huurder ons verzocht om de danskuil in Bizzi dicht te maken.
Totale investering € 29.000 incl. BTW, dekking ineens tlv Algemene Reserve. Budgettair neutraal.

Preventie en innovatie Sociaal domein	0	0	0	0

We zetten het beleid door om ook in de voorliggende collegeperiode snel en adequaat in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen in het sociaal domein. De ontwikkelingen moeten bijdragen aan de veranderopgave in het sociaal domein. Deze opgave kenmerkt zich onder andere door in te zetten op preventie en innovatie. Een aantal activiteiten die we vooraf kunnen voorzien worden separaat in beeld gebracht. Activiteiten en projecten die niet vooraf te voorzien zijn en waar we snel op in willen kunnen spelen vallen onder de paraplu Preventie en Innovatie in het sociaal domein. Het gaat om een budget van € 300.000 in 2027 ten laste van de Reserve Sociaal Domein (budgettair neturaal).

Stijging aantal cliënten Wmo - hulp bij het huishouden	-100	-100	-100	-100

Op basis van het aantal cliënten in de maand januari 2023 voorzien we voor het hele jaar 2023 een stijging van het aantal cliënten ten opzichte van de geraamde aantallen voor 2023. Hiernaast zien we een trend waarbij de pgb's afnemen. Per saldo worden de meerkosten ingeschat op € 100.000.

Stijging kosten Wmo - vervoersvoorzieningen	-50	-50	-50	-50

De kosten voor vervoersvoorzieningen stijgen als gevolg van duurdere scootmobielen en rolstoelen die buiten het contract van hulpmiddelen vallen.

Stijging kosten Wmo - woonvoorzieningen	-50	-50	-50	-50

De kosten voor woonvoorzieningen lopen op met name door verdere vergrijzing van onze inwoners en het langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

Nieuw beleid	-84	-84	-84	-84

Haalbaarheidsonderzoek vervangende nieuwbouw wijkvoorziening Bloemenwijk Veghel	0	0	0	0

Het bijna 60 jaar oude wijkgebouw van wijkvereniging De Bloemenwijk te Veghel is hard aan vervanging toe. Een in 2024 te houden haalbaarheidsonderzoek moet uitwijzen op welke wijze en in welke omvang deze nieuwbouw moet worden gerealiseerd. De kosten van dit haalbaarheidsonderzoek bedragen € 21.000 en kunnen worden gedekt uit de Algemene Reserve. Per saldo dus budgettair neutraal.

Professionalisering Adviespunt kind en scheiding	-84	-84	-84	-84

Als gemeente willen wij voorkomen dat een echtscheiding een bron van andere problemen wordt. Dat geldt zeker als er kinderen in het spel zijn. Denk hierbij aan situaties waarbij specialistische hulpverlening, uithuisplaatsingen, schulden etc. aan de orde zijn.
In 2022 zijn we in gemeente Meierijstad gestart met het Adviespunt Kind en Scheiding en per 2023 is de uitvoering van dit Adviespunt formeel opgenomen in het werkplan van de coöperatie Sociaal Werk Meierijstad. We zien echter in de praktijk dat het voor de coöperatie niet haalbaar is deze uren binnen de huidige opdracht en dus binnen het huidige budget uit te voeren. In 2023 hebben wij het Adviespunt daarom incidenteel gesubsidieerd vanuit de in 2021 ontvangen incidentele middelen jeugd. Er is echter structureel budget nodig voor structurele subsidie aan de coöperatie. Dit betekent dat het subsidie aan de coöperatie hiervoor structureel moet worden verhoogd.

INVESTERINGEN

In de volgende tabel zijn de investeringen voor het jaar 2024 opgenomen met de kapitaallasten zijn per investering. Na de tabel volgt een toelichting per investering.

(bedragen x € 1.000)	Investering	Kapitaallasten			
Naam investering		2024	2025	2026	2027
Nieuwbouw kinderopvangvoorziening bij Bs Bernadette Veghel	1.232	0	0	-43	-43
Nieuwbouw kinderopvangvoorziening bij bs De Vijfmaster te Veghel	975	0	-34	-34	-34
Uitbreiding kinderopvangvoorzieningen MFA de Trommel te Erp	488	0	-17	-17	-17
Voorbereidingskrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening De Empel te Erp	81	0	0	0	-3
Voorbereidingskrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening Veghels Buiten	135	0	0	0	-5
Voorbereidingskrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening Wijbosch	73	0	0	-3	-3
Voorbereidingskrediet nieuwbouw wijkvoorziening Veghels Buiten	135	0	0	0	-5

Nieuwbouw kinderopvangvoorziening bij Bs Bernadette Veghel

Gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties streven er naar om een bereikbaar aanbod van kindvoorzieningen te realiseren in IKC's. Vanwege de samenwerking tussen onderwijs en opvang in IKC's is gezamenlijke huisvesting dan ook een belangrijk gegeven. Daarbij is het streven om te komen tot deze gezamenlijke huisvesting waar de kans zich voordoet.
De uitbreiding van basisschool Bernadette te Veghel is de unieke gelegenheid om in deze school opvangvoorzieningen te integreren.
Door deze nieuwbouw te faciliteren ontstaat een nieuw IKC waar onderwijs en opvang in één gebouw, vanuit een gedeeld pedagogisch en didactisch concept, samen werken aan een stabiele, intellectuele, persoonlijke en sociale groei van kinderen van 0-12 jaar.
Op basis van de nieuwbouwkostenconfigurator 2023 is berekend dat voor de nieuwbouw van deze opvangvoorziening(en) in 2024 (voorbereiding en realisatie) een investeringskrediet van in totaal € 1.232.377 benodigd is. Conform de afspraken uit het IHP worden de kapitaallasten van deze investering alsmede de overige eigenaarslasten gedekt door de kostprijsdekkende huur, die het schoolbestuur als huurder van de opvangvoorziening(en) aan de gemeente verschuldigd is.

Nieuwbouw kinderopvangvoorziening bij bs De Vijfmaster te Veghel

Gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties streven er naar om een bereikbaar aanbod van kindvoorzieningen te realiseren in IKC's. Vanwege de samenwerking tussen onderwijs en opvang in IKC's is gezamenlijke huisvesting dan ook een belangrijk gegeven. Daarbij is het streven om te komen tot deze gezamenlijke huisvesting waar de kans zich voordoet.
De uitbreiding van basisschool De Vijfmaster te Veghel is de unieke gelegenheid om in deze school opvangvoorzieningen te integreren.
Door deze nieuwbouw te faciliteren ontstaat een nieuw IKC waar onderwijs en opvang in één gebouw, vanuit een gedeeld pedagogisch en didactisch concept, samen werken aan een stabiele, intellectuele, persoonlijke en sociale groei van kinderen van 0-12 jaar.
Op basis van de nieuwbouwkostenconfigurator 2023 is berekend dat voor de nieuwbouw van deze opvangvoorziening (voorbereiding en realisatie) in 2024 een investeringskrediet van in totaal € 975.375 benodigd is. Conform de afspraken uit het IHP worden de kapitaallasten van deze investering volledig gedekt door de kostprijsdekkende huur, die het schoolbestuur als huurder van de opvangvoorziening(en) aan de gemeente verschuldigd is.

Uitbreiding kinderopvangvoorzieningen MFA de Trommel te Erp

In MFA de Trommel werken basisschool Maria, kindcentrum Bambino en Verdi Start vanuit een gedeeld pedagogisch en didactisch concept intensief samen aan een stabiele, intellectuele,

persoonlijke en sociale groei van kinderen van 0-12 jaar.
Door de uitbreiding van basisschool Maria is het ook noodzakelijk om te komen tot een uitbreiding/aanpassing van de opvangvoorzieningen. Door deze uitbreiding/aanpassing worden de partijen in MFA de Trommel ook gebouwelijk in staat gesteld nog beter samen te werken. De huidige 'situering' van de opvangvoorzieningen in het gebouw staat optimale samenwerking enigszins in de weg.
Op basis van de nieuwbouwkostenconfigurator 2023 is berekend dat voor de uitbreiding/aanpassing van deze opvangvoorzieningen in 2024 (voorbereiding en realisatie) een investeringskrediet van in totaal € 487.688 nodig is. Conform de afspraken uit het IHP worden de kapitaallasten van deze investering gedekt door de kostprijsdekkende huur, die de opvanginstellingen aan de gemeente verschuldigd zijn.

Voorbereidingskrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening De Empel te Erp
Gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties streven er naar om een bereikbaar aanbod van kindvoorzieningen te realiseren in IKC's. Vanwege de samenwerking tussen onderwijs en opvang in IKC's is gezamenlijke huisvesting dan ook een belangrijk gegeven. Daarbij is het streven om te komen tot deze gezamenlijke huisvesting waar de kans zich voordoet.
De vervangende nieuwbouw van basisschool De Empel te Erp is de unieke gelegenheid om in deze school opvangvoorzieningen te integreren.
Door deze nieuwbouw te faciliteren ontstaat een nieuw IKC waar onderwijs en opvang in één gebouw, vanuit een gedeeld pedagogisch en didactisch concept, samen werken aan een stabiele, intellectuele, persoonlijke en sociale groei van kinderen van 0-12 jaar.
Op basis van de nieuwbouwkostenconfigurator 2023 is becijferd dat met de voorbereiding van deze opvangvoorzieningen in 2024 een bedrag van in totaal € 81.182 gemoeid is.
Conform de afspraken uit het IHP worden de kapitaallasten van deze investering volledig gedekt door een deel van de kostprijsdekkende huur, die het schoolbestuur als huurder van de opvangvoorzieningen aan de gemeente verschuldigd is.

Voorbereidingskrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening Veghels Buiten
Gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties streven er naar om een bereikbaar aanbod van kindvoorzieningen te realiseren in IKC's. Vanwege de samenwerking tussen onderwijs en opvang in IKC's is gezamenlijke huisvesting dan ook een belangrijk gegeven. Daarbij is het streven om te komen tot deze gezamenlijke huisvesting waar de kans zich voordoet.
De nieuwbouw van een onderwijsvoorziening in Veghels Buiten is de unieke gelegenheid om in deze voorziening opvangvoorzieningen te integreren.
Door deze nieuwbouw te faciliteren ontstaat een nieuw IKC waar onderwijs en opvang in één gebouw, vanuit een gedeeld pedagogisch en didactisch concept, samen werken aan een stabiele, intellectuele, persoonlijke en sociale groei van kinderen van 0-12 jaar.
Op basis van de nieuwbouwkostenconfigurator 2023 is becijferd dat met de voorbereiding van deze opvangvoorzieningen in 2024 een bedrag van in totaal € 134.919 gemoeid is.
Conform de afspraken uit het IHP worden de kapitaallasten van deze investering volledig gedekt door een deel van de kostprijsdekkende huur, die het schoolbestuur als huurder van de opvangvoorzieningen aan de gemeente verschuldigd is.

Voorbereidingskrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening Wijbosch
Gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties streven er naar om een bereikbaar aanbod van kindvoorzieningen te realiseren in IKC's. Vanwege de samenwerking tussen onderwijs en opvang in IKC's is gezamenlijke huisvesting dan ook een belangrijk gegeven. Daarbij is het streven om te komen tot deze gezamenlijke huisvesting waar de kans zich voordoet.
De vervangende nieuwbouw van basisschool De Regenboog te Wijbosch is de unieke gelegenheid om in deze school opvangvoorzieningen te integreren.
Door deze nieuwbouw te faciliteren ontstaat een nieuw IKC waar onderwijs en opvang in één gebouw, vanuit een gedeeld pedagogisch en didactisch concept, samen werken aan een stabiele, intellectuele, persoonlijke en sociale groei van kinderen van 0-12 jaar.
Op basis van de nieuwbouwkostenconfigurator 2023 is becijferd dat met de voorbereiding van deze opvangvoorzieningen in 2024 een bedrag van in totaal € 73.223 gemoeid is.
Conform de afspraken uit het IHP worden de kapitaallasten van deze investering volledig gedekt door een deel van de kostprijsdekkende huur, die het schoolbestuur als huurder van de opvangvoorzieningen aan de gemeente verschuldigd is.

Voorbereidingskrediet nieuwbouw wijkvoorziening Veghels Buiten
Uit het haalbaarheidsonderzoek is gebleken dat het noodzakelijk is om een onderwijsvoorziening in Veghels Buiten te realiseren. Hierbij is het de insteek c.q. het uitgangspunt om deze voorziening onder te brengen in een multifunctionele accommodatie (MFA), waarin naast onderwijs ook ruimte wordt geboden aan andere maatschappelijke functies. Een van deze andere functies betreft een wijkvoorziening, gericht op het bevorderen van de sociale cohesie en leefbaarheid in Veghels Buiten. De noodzaak van een dergelijke voorziening komt mede voort uit de leefbaarheidsmonitor 2022, waarbij sociale voorzieningen het slechtst scorende thema waren.
Vooralsnog is uitgegaan van een wijkfunctie van maximaal 500 m² bruto vloeroppervlakte. Uit een in de voorbereidingsfase op te stellen ruimtelijk en functioneel programma van eisen zal moeten blijken of dat op basis van multifunctioneel gebruik met minder m² bvo kan worden volstaan.
Becijferd is dat met de voorbereiding van deze wijkvoorziening in 2024 een investeringsbedrag van € 134.919 gemoeid is.
De kapitaallasten van deze investering, alsmede de nieuwe eigenaarslasten, worden volledig gedekt door de kostprijsdekkende huur, die de gemeente in rekening brengt.
Tegenover deze huur staat een accommodatiesubsidie van 92,5%.

VERBONDEN PARTIJEN

- Werkvoorzieningsschap De Dommel (WSD)
- Werkvoorzieningsschap Noordoost Brabant
- Kleinschalig collectief vervoer
- Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost Brabant
- Centrumregeling ter uitvoering WMO
- Samenwerkingsovereenkomst beschermd wonen en maatschappelijk opvang

VOLKSGEZONDHEID, MILIEU EN DUURZAAMHEID

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Ambitie
De coronacrisis leerde ons dat gezondheid het belangrijkste is in een mensenleven. Dat geldt voor onze lichamelijke én psychische gezondheid. Door gezondheidsbescherming en gezondheidsbevordering, met een focus op leefstijl en leefomgeving, maken onze inwoners bewust gezonde(re) keuzes. Belemmeringen die mensen ervaren om gezond te kunnen leven nemen we weg voor zover dat tot onze competentie behoort.
In lijn met de afspraken van Parijs hebben we in 2050 een CO2-neutrale, klimaatbestendige en circulaire leef- en werkomgeving in Meierijstad.

Wat willen we bereiken 2023-2026?

Gezondheid
Verbetering van factoren in de leefomgeving met een positieve invloed op de gezondheid, waaronder de luchtkwaliteit.
Gezondheidswinst door de focus op preventie.
Vermindering van alcohol- en drugsgebruik.
Herijking van het gezondheidsbeleid.

Duurzaamheid
Een fundament voor een klimaatbestendige leefomgeving (met aandacht voor vermindering van hittestress) en de energietransitie, waaronder duurzame opwek met zon en wind met een nadrukkelijke regierol voor de gemeente.
Minimaal behoud en waar mogelijk versterking van de biodiversiteit in de leefomgeving.
Versnelling van energiebesparing en versnellen van 'zon op dak'.
Naleving afspraken uit de Regionale Energie Strategie (RES) en uitvoering van de eerste tranche zonneparkenbeleid.
Eén wijkuitvoeringsplan voor de warmtetransitie (aardgasvrij) met een focus op de uitvoering en het gesprek met bewoners en eigenaren.
Innovatieve duurzaamheidskansen benutten we in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven zoals het mogelijk maken van minimaal 1 waterstoftankstation in onze gemeente.
Circulariteit is het nieuwe normaal in het denken en handelen bij bedrijven, inwoners en verenigingsleven.

Beleidsindicatoren
In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Bron	Jaar	Referentie	Meierijstad	Jaar	Referentie	Meierijstad
Omvang huishoudelijk restafval, kilogram per bewoner per jaar	CBS-statistiek huishoudelijk afval	2020	167	77	2021	159	72
Hernieuwbare energie, als % van totale energieverbruik gemeente	Klimaatmonitor Rijkswaterstaat	2020	Geen data	13,3%	2021	Geen data bekend	16,0%

WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

Gezondheid
Verbetering van factoren in de leefomgeving met een positieve invloed op de gezondheid, waaronder de luchtkwaliteit.
Volgens het Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie is een volgende meetronde 'klimaatstresstest gepland in 2024, dat wij, net als de eerste ronde in 2016 in Regio-verband oppakken.
We stellen beleid op voor geur, geluid en externe veiligheid.
We voeren het Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit 2030 uit.
Gezondheidswinst door de focus op preventie.
De focus op preventie blijft onverminderd van kracht. Voorkomen is beter dan genezen. Met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) wordt 'focus op preventie' onderstreept.
Vermindering van alcohol- en drugsgebruik.
Het verminderen van alcohol- en drugsgebruik is een onderdeel van het verbeteren van de leefstijl. Leefstijl zal een thema/onderdeel zijn in de herijkte gezondheidsnota. In die nota worden concrete doelen en ambities over het terugdringen van alcohol- en drugsgebruik opgenomen. Het regionale project 'denormalisering drugs', ook wel bekend onder de naam 'SKIP', is een (bekend) project dat lopende is en een bijdrage moet leveren aan het verminderen van drugsgebruik.
Herijking van het gezondheidsbeleid.
We ontwikkelen het gezondheidsbeleid verder door. De vier thema's waar we extra op in gaan zetten zijn: mentale gezondheid, eenzaamheid, leefstijl en leefomgeving.
Duurzaamheid
Een fundament voor een klimaatbestendige leefomgeving (met aandacht voor vermindering van hittestress) en de energietransitie, waaronder duurzame opwek met zon en wind met een nadrukkelijke regierol voor de gemeente.
We stellen een uitvoeringsagenda klimaatadaptatieplan op. We starten gemeentebreed met de uitwerking van klimaatadaptief beleid.
We stellen een beleidskader duurzame opwek op met daarin de herijking van het zonneparkenbeleid en een uitwerking van de (on)mogelijkheden van windmolens. We zetten in op uitbreiding energienet en innovatieve snelle oplossingen voor opwek- en afnameschaarste. Dit zorgt ervoor dat er ook een plan MER voor de RES opgesteld gaat worden waar we als gemeente bij betrokken zijn. We voeren de eerste tranche zonneparken uit en ondersteunen innovatieve opwekvormen wanneer deze kansrijk zijn.
We zetten de deelname STILA (stimuleringsregeling landschap) -, de samenwerkingsovereenkomst met de provincie, ook na 2023 voort.
Minimaal behoud en waar mogelijk versterking van de biodiversiteit in de leefomgeving.

We stellen een uitvoeringsprogramma biodiversiteit op met daarin: behoud, verbetering en beheer van gemeentelijk groen; versterken groenblauw netwerk, natuur inclusief bouwen, natuur inclusieve landbouw, duurzame en klimaat adaptieve maatregelen en vergroening particulier terrein.
Versnelling van energiebesparing en versnellen van 'zon op dak'.
We werken aan een samenhangende en overkoepelende aanpak voor het deelprogramma Energiebesparing. We ontwikkelen een aanpak op Energiebesparing breed met daarin: 1.1 Aanpak (door)ontwikkelen op versnellen energiebesparing huurwoningen. 1.2 Aanpak (door)ontwikkelen op versnellen energiebesparing koopwoningen. 1.3 Voortzetten aanpak Energiebesparing Maatschappelijk vastgoed. 1.4 Voortzetten samenwerking met Bedrijven/Doe. 1.5 Ontwikkelen aanpak gericht op organisaties in directe invloedssfeer van de gemeente.
Naleving afspraken uit de Regionale Energie Strategie (RES) en uitvoering van de eerste tranche zonneparkenbeleid.
We stellen (samen met de regio) een plan MER voor RES2.0 op. We doorlopen het vergunningstraject van de eerste tranche zonneparken (30ha).
Eén wijkuitvoeringsplan voor de warmtetransitie (aardgasvrij) met een focus op de uitvoering en het gesprek met bewoners en eigenaren.
Vanuit de informatie in de Transitievisie Warmte (TVW) beginnen we met verder onderzoek naar beide mogelijke startwijken (Oranjewijk/Dorsveld en Den Bunders (Laren en Donken) en pakken dit in participatie op met de inwoners, woningbouwcorporaties, ondernemers en andere belanghebbenden. We maken een keuze voor een van beide wijken. We stellen een Wijkuitvoeringsplan op met onder andere informatie over de kosten voor het realiseren van een alternatief systeem.
Innovatieve duurzaamheidskansen benutten we in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven zoals het mogelijk maken van minimaal 1 waterstoftankstation in onze gemeente.
We stimuleren slimme innovatieve oplossingen voor opwek en opslag (onder andere waterstof/ warmtenetten bij nieuwbouwwijken) en geven kaders zodat de uitrol gekopieerd kan worden en niet elk project het wiel uit moet vinden.
Circulariteit is het nieuwe normaal in het denken en handelen bij bedrijven, inwoners en verenigingsleven.
We zetten een overkoepelende aanpak voor circulariteit op met daarin: een aanpak voor duurzaam bouwen en renoveren, ondersteuning en coördinatie van activiteiten circulariteit binnen het bedrijfsleven, de aanpak voedselverspilling, de transitie huishoudelijk afval, het verankeren van circulariteit in het inkoopproces en het verbreden van de verduurzaming maatschappelijk vastgoed met thema circulariteit.

WAT KOST HET?

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten van dit begrotingsprogramma. De totale lasten verminderen we met de totale baten en komen zo tot het geraamd saldo van baten en lasten. Dit saldo verminderen we met het bedrag aan toevoeging reserves en vermeerderen we met het bedrag wat we onttrekken aan reserves. Zo komen we tot het geraamd resultaat van dit begrotingsprogramma.

7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid (bedragen x € 1.000)	Jaar rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	-9.656	-17.864	-16.238	-15.221	-14.993	-14.912
Baten	382	5.688	1.886	1.899	1.749	1.749
Saldo van baten en lasten	-9.274	-12.176	-14.352	-13.322	-13.244	-13.163
Onttrekking aan reserves	445	2.548	2.125	1.093	1.083	1.008
Mutaties in de reserves	445	2.548	2.125	1.093	1.083	1.008
Geraamd resultaat	-8.829	-9.627	-12.227	-12.230	-12.161	-12.154

Om toelichtingen op de financiën leesbaar te houden passen we categorieën toe, waarbij de mate van bestuurlijke keuzevrijheid een uitgangspunt was. Voor een nadere uitleg van de categorieën verwijzen we naar hetgeen is vermeld in de leeswijzer onder "Wat kost het?".
De cijfers in onderstaande tabel en toelichtingen moet u als volgt lezen.
Genoemde bedragen met een -: dit is een verslechtering op het saldo;
Genoemde bedragen met een +: dit is een verbetering op het saldo.

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Primitieve begroting	-9.530	-9.531	-9.535	-9.535
Raadsbesluiten september 2022 tot en met juli 2023	0	0	50	50
1e bestuursrapportage 2023	18	18	18	18
2e bestuursrapportage 2023	0	0	0	0
Geraamd resultaat (startsituatie)	-9.512	-9.513	-9.467	-9.467
Bestaand beleid	-1.148	-1.148	-1.148	-1.148
Nieuw beleid	0	0	0	0
Kapitaallasten	1	1	7	13
Overige technische aanpassingen	-196	-198	-181	-181
Wijzigingen (< 50.000)	0	0	0	0
Personeel	-1.372	-1.372	-1.372	-1.372
Totaal ontwikkelingen	-2.715	-2.717	-2.694	-2.688
Geraamd resultaat programmabegroting 2024	-12.227	-12.230	-12.161	-12.154

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Bestaand beleid	-1.148	-1.148	-1.148	-1.148
Begroting 2024 GGD	-493	-493	-493	-493

In 2024 gaat de GGD werken met een geactualiseerd basispakket; een pakket dat aansluit bij de huidige behoeften, met diensten die voor alle gemeenten in de regio gelijk zijn, ongeacht waar iemand woont. Het pakket bestaat uit de verplichte diensten uit de Wet publieke gezondheid en/of de Gemeenschappelijke regeling GGD en diensten die zijn gekozen door het Algemeen Bestuur van de GGD.
De begroting 2024 van de GGD laat een stijging van de kosten voor onze gemeente zien van in totaal € 493.024. Deze extra kosten worden tot een totaalbedrag van € 391.558 gedekt uit de stelpost prijzen (indexering), uit de stelpost algemene uitkering (wettelijke GGD-taken) en uit het budget voor jeugd- en jongerenwerk (overheveling van plustaken naar het basispakket). Een bedrag van € 101.466 is niet gedekt en is het gevolg van de actualisering van het basispakket door de GGD.

Begroting 2024 Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)	-335	-335	-335	-335

In de begroting 2024 van de gemeente Meierijstad is op basis van de kadernota 2024 van ODBN een budget opgenomen van € 3.216.515.
Op basis van de begroting 2024 van ODBN is een structureel budget nodig van € 3.551.847. Dit betekent een structurele toename van € 335.332 ten opzichte van de verwerking van de kadernota 2024. Een deel van dit bedrag (€ 47.586) wordt veroorzaakt door de stijging van het uurtarief. Dit deel wordt gedekt uit de stelpost t.b.v. prijzen welke is opgenomen onder de algemene dekkingsmiddelen. Het ander deel (€ 287.746) wordt veroorzaakt door een toename van het aantal uren (in totaal 2.583 uur) in het concept-werkprogramma 2024 van ODBN.

Kadernota 2024 ODBN	-320	-320	-320	-320

De Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) heeft de kadernota 2024 aangeboden aan de gemeenteraden en Staten van de deelnemende gemeenten en provincie.

Deze nota geeft inzicht in de ontwikkelingen binnen de gemeenschappelijke regeling ODBN.
Het uurtarief 2024 wordt conform de indexatie uit de Macro Economische Verkenningen (MEV) verhoogd. Dat leidt tot een uurtarief van € 111,40.
De kadernota 2024 is gebaseerd op de ureninzet volgens het werkprogramma 2023. Dit werkprogramma is ten opzichte van het werkprogramma 2022 gestegen van 27.091 uur naar 27.805 uur. Een toename van 714 uur. Dit op basis van ervaringscijfers uit 2021 en 2022.
De vertaling van de kadernota 2024 geeft een extra bedrag van € 319.792.
Een deel van dit bedrag heeft betrekking op urenuitbreiding. Voor de gemeente Meierijstad betekent dit een extra bedrag van € 79.540. Hiervoor is geen dekking aanwezig en zal als extra last verwerkt moeten worden bij de begroting 2024 van de gemeente Meierijstad.
De overige toename van € 240.252 (€ 319.792 -/- € 79.540) is ontstaan vanwege loon- en prijsontwikkelingen. Deze toename kan gedekt worden uit de stelpost prijzen. Deze dekking is opgenomen onder de algemene dekkingsmiddelen.

Middelen klimaat- en energiemiddelen (CDOKE) tot en met 2027 opnemen	0	0	0	0

Op initiatief van de VNG is een richtlijn opgesteld om de Uitvoeringsmiddelen voor klimaat en energie (Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid) aan te merken als structurele inkomsten, vooruitlopend op wetgeving vanaf 2026.
Daarmee wordt het voor gemeenten mogelijk gemaakt om voor de structurele uitvoeringslasten ook structurele inkomsten/dekking op te nemen in de (meerjaren)begroting 2024.
Gemeenten mogen het basisbedrag wat zij in 2023 ontvangen voor de klimaat- en energiegelden opnemen als structurele baat in de begroting 2024 voor de jaren 2024 tot en met 2027. We gaan er daarbij wel vanuit dat gemeenten een gelijk bedrag aan extra lasten opnemen voor de klimaat- en energietaken. Gaat om een bedrag van 1,373 miljoen Euro.

Nieuw beleid	0	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0

- Verbetering van factoren in de leefomgeving met een positieve invloed op de luchtkwaliteit (7.1 TIMM 2023-2026)
- Een fundament voor een klimaatbestendige leefomgeving (met aandacht voor vermindering van hittestress) en de energietransitie, waaronder duurzame opwek met zon en wind met een nadrukkelijke rol voor de gemeente, onder meer ten aanzien van het betrekken en informeren van inwoners (7.5)
- Minimaal behoud en waar mogelijk versterking van de biodiversiteit in de leefomgeving (7.6)
- Versnelling van energiebesparing en versnellen van 'zon op dak' (7.7)
- Naleving afspraken uit de Regionale Energie Strategie (RES) en uitvoering van de eerste tranche zonneparkenbeleid (7.8)
- Eén wijkuitvoeringsplan voor de warmtetransitie (aardgasvrij) met een focus op de uitvoering en het gesprek met bewoners en eigenaren (7.9)
- Innovatieve duurzaamheidskansen benutten we in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven zoals het mogelijk maken van minimaal 1 waterstoftankstation in onze gemeente (7.10)
- Circulariteit is het nieuwe normaal in het denken en handelen bij bedrijven, inwoners en verenigingsleven (7.11).

Voor de periode 2024 tot en met 2027 worden incidenteel extra middelen gevraagd. Dekking hiervoor komt uit de algemene reserve.

Uitvoeringsprogramma lokale isolatie aanpak	0	0	0	0

De middelen voor de Lokale Isolatieaanpak zetten we in om het lokale isolatie programma 2023-2026 ten uitvoer te brengen. Deze middelen zijn aanvullend nodig op de incidentele middelen die we vanuit de rijksoverheid ontvangen vanuit het Nationaal Isolatie Programma (NIP).
We gaan uit van een minimaal en een maximaal scenario aan benodigde middelen vanuit de algemene reserve.
- Het minimale scenario gaat uit van totale financiële ontzorging van uitsluitend de doelgroep minima binnen het NIP. Daarvoor is een bijdrage uit de algemene reserve nodig van €252.000
- Het maximale scenario is opgenomen in dit format. Hiermee kan de totale doelgroep binnen NIP uit de eerste tranche financieel worden ontzorgt. Voor deze variant is een bijdrage uit de algemene reserve nodig van € 752.000.

Let op: dit schept precedent voor de vervolgtranches die nog komen, t/m 2030.

INVESTERINGEN

Binnen programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid zijn geen nieuwe investeringen opgenomen voor 2024.

VERBONDEN PARTIJEN

- Omgevingsdienst Brabant-Noord
- Stadsgewest 's-Hertogenbosch (alleen stortplaats)
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hart voor Brabant
- Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord

RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN WONEN

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Ambitie
Meierijstad biedt een thuis: een prettige en aantrekkelijke omgeving om te wonen, te werken en te recreëren.
Een omgeving die duurzaam en gezond is. We willen een daarbij passende ruimtelijke balans die de woningbouwopgave, de energietransitie, de landbouwtransitie, de transitie naar een circulaire economie en klimaatadaptatie kan verenigen. Deze balans is vastgelegd in een omgevingsvisie en omgevingsplan.

Wat willen we bereiken 2023-2026?

Wonen
Versnelling van de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwopgave met het 'actieplan wonen' als leidraad. Daarbij is extra aandacht voor de (leefbaarheid van de) kleine kernen en gaan inbreiding en uitbreiding samen.
Welstandsarm werken: alleen beschermen wat we willen beschermen. Dit leggen we vast in een nieuwe welstandsnota.
Herijking van de woonvisie met daarin aandacht voor jongeren, ouderen, Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO), flexwonen, nieuwe woonvormen, mantelzorgwoningen, woningsplit- singen, percentage sociale woningbouw en het beschikbaar stellen va
Een divers kwalitatief woningaanbod: koop, huur, meer-generatie-wonen (levensloopbestendig) en zorgconcepten.

Ruimtelijke Ontwikkeling
Ruimte voor andere vormen van economie in het buitengebied, passend bij de aard, schaal en gewenste kwaliteit van het landelijk gebied.
Een aantrekkelijk buitengebied met ook ruimte voor veehouderijen.
Een landschap met ruimte voor (nieuwe) natuur en bomen, water (groen-blauwe structuren) en mogelijkheden voor recreatie.
Een omgevingsvisie en omgevingsplan die met participatie tot stand zijn gekomen, waarbij gewenste ontwikkelrichtingen zijn gewogen en vastgelegd.
Bedrijventerreinen die zich kenmerken door duurzaam ruimtegebruik, goede ontsluiting en kwalitatief voldoen aan de eisen van de tijd.

Erfgoed
Eenduidig beleid ten aanzien van de Gilden.
Behoud van monumenten en zo mogelijk versterken van cultureel erfgoed.

Beleidsindicatoren
In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

Indicator	Bron	Jaar Referentie Meierijstad	Jaar Referentie Meierijstad

Gemiddelde WOZ-waarde (bedrag x € 1.000)	CBS Statistiek Waarde Onroerende Zaken	2021	270	313	2022	299	345
Nieuw gebouwde woningen, per 1.000 woningen	BAG Bewerking AFB Research	2021	8,6	13,0	2022	8,7	9,6
Demografische druk, som aantal personen 0-20 jaar en 65+ jaar in verhouding tot personen van 20-65 jaar	CBS Bevolkings-statistiek	2022	75,1	73,8	2023	75,1	74,2
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden, per jaar in euro's*	COELO	2022	828	803	2023	X	779
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden, per jaar in euro's*	COELO	2022	903	860	2023	X	832

X = geen waarde bekend bij waarstaatjegemeente.nl
*De gemeentelijke woonlasten zijn in 2023 gedaald t.o.v. 2022 doordat de tarieven van de OZB en rioolheffing zijn gedaald.
Tarieven zijn gedaald doordat de WOZ-waarden per 1-1-2023 hoger zijn dan per 1-1-2022. Hierdoor kunnen de tarieven omlaag om uiteindelijk dezelfde gewenste opbrengsten binnen te halen..

WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

Wonen
Versnelling van de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwopgave met het 'actieplan wonen' als leidraad. Daarbij is extra aandacht voor de (leefbaarheid van de) kleine kernen en gaan inbreiding en uitbreiding samen.
We voeren het plan van aanpak woningbouwversnelling uit, monitoren op uitvoerbaarheid en stellen dit desgewenst bij.
In samenwerking met het lokale bedrijfsleven gaan we met een nieuwe coöperatieve ontwikkelwijze betaalbare huisvesting realiseren voor werknemers, jong talent en expats. We onderzoeken daarbij de combinatie met andere doelgroepen.
Welstandsarm werken: alleen beschermen wat we willen beschermen. Dit leggen we vast in een nieuwe welstandsnota.
We stellen een nota op voor een welstandsarme gemeente die verder gaat dan het actualiseren van het huidig beleid. De insteek is om te komen naar welstandsbeleid waarin we alleen beschermen wat we echt nodig vinden.
Herijking van de woonvisie met daarin aandacht voor jongeren, ouderen, Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO), flexwonen, nieuwe woonvormen, mantelzorgwoningen, woningsplit-singen, percentage sociale woningbouw en het beschikbaar stellen va

Samen met corporaties, zorgorganisaties en marktpartijen stimuleren we het "langer thuis wonen". In nieuwbouw en transformatie stimuleren we de realisatie van seniorengeschikte woonvormen, zoals geclusterde woonvormen. We ontwikkelen methoden en instrumenten om doorstroming mee te stimuleren en zetten deze waar mogelijk actief in. We onderzoeken daarnaast hoe we het mantelzorgbeleid verder kunnen versoepelen. We ontwikkelen op dit moment (Q3 en Q4 2023) splitsingsbeleid waarbij we de bestaande voorraad beter willen benutten. Daarbij kijken we ook of we ook op welke manier we de regels voor mantelzorg wonen kunnen versoepelen. Dit doen we samen met belanghebbende partijen.
We voeren onderzoek en nieuw beleid uit en zorgen eventueel voor een bijpassend instrumentarium voor woningsplitsing. We leggen waar mogelijk de link met kamerbewoning, kostendelersnormen (betaalsystemen), pre-mantelzorgwoningen, appartementsrechten en woningdeling. We betrekken bewoners die eerdere aanvragen deden, alsmede regiogemeenten en corporaties.
We voeren onderzoek, ontwikkeling en uitvoering uit naar betaalbaarheidsinstrumenten, zoals de starterslening.
We hanteren nieuwe juridische en wettelijke instrumenten wonen, zoals een huisvestingsverordening, urgentieverordening.
We nemen nieuwe woonvormen in de woonvisie mee als 'nieuwe' categorie, waarbij we streven naar een definitie en percentage in plannen.
We bekrachtigen de samenwerking met woningcorporaties en werken de prestatieafspraken uit. Per jaar bepalen we nieuwe activiteiten. Daarnaast zetten we actiever in op betaalbaarheid en beschikbaarheid (gelijke slaagkansen). In 2023 streven we naar prestatieafspraken met de zorgpartijen.
Een divers kwalitatief woningaanbod: koop, huur, meer-generatie-wonen (levensloopbestendig) en zorgconcepten.
We gaan aan de slag met een gebiedsgerichte vertaling van de woonvisie. We houden per kern gebiedssessies in een gezamenlijk proces met de corporaties, met daarbij extra aandacht voor een evenwichtige woningvoorraad (spreiding) en evenwichtige spreiding van doelgroepen over de kernen. We maken keuzes om te komen tot een juiste balans tussen inbreiding en uitbreiding en binnenstedelijke ontwikkelingen en buitenstedelijke ontwikkelingen.
We versterken de regionale samenwerking. We zetten verder in op actieve deelname aan de regionale samenwerking volgens het Regionaal Perspectief Wonen en werken in regionaal verband samen aan het verstedelijkingsakkoord en op te stellen woondeal met het Rijk.
Ruimtelijke Ontwikkeling
Een omgevingsvisie en omgevingsplan die met participatie tot stand zijn gekomen, waarbij gewenste ontwikkelrichtingen zijn gewogen en vastgelegd.
We voltooien de omgevingsvisie.
We maken een start in het gebruik van het Omgevingswet-instrument 'programma'. We maken enkele multisectorale programma's in plaats van een groter aantal monosectorale beleidsnota's of gebiedsvisies. Zo werken we de omgevingsvisie gedetailleerder uit.
We werken aan 1 omgevingsplan voor het gehele grondgebied van de gemeente Meierijstad. We gebruiken dit moment om onze regels voor de fysieke leefomgeving te harmoniseren en tegen het licht te houden.
Bedrijventerreinen die zich kenmerken door duurzaam ruimtegebruik, goede ontsluiting en kwalitatief voldoen aan de eisen van de tijd.
We stellen ontwikkelingsrichtingen op voor bedrijventerreinen die zich kenmerken door duurzaam ruimtegebruik, goede ontsluiting en die kwalitatief voldoen aan de eisen van de tijd.
Ruimte voor andere vormen van economie in het buitengebied, passend bij de aard, schaal en gewenste kwaliteit van het landelijk gebied.
We stellen ontwikkelingsrichtingen op voor andere vormen van economie in het buitengebied passend bij de aard, schaal en gewenste kwaliteit van het landelijk gebied.
Een aantrekkelijk buitengebied met ook ruimte voor veehouderijen.
Gemeente Meierijstad gaat samen met de gemeenten Laarbeek en Bernheze en een aantal andere organisaties participeren in het GGA-gebied Aa-dal Noord.

We stellen ontwikkelingsrichtingen op voor een aantrekkelijk buitengebied met ook ruimte voor veehouderijen.
Een landschap met ruimte voor (nieuwe) natuur en bomen, water (groen-blauwe structuren) en mogelijkheden voor recreatie.
We stellen ontwikkelingsrichtingen op voor natuurontwikkeling.
Erfgoed
Eenduidig beleid ten aanzien van de Gilden.
We komen tot harmonisatie van beleid van de gilden in Meierijstad.
Behoud van monumenten en zo mogelijk versterken van cultureel erfgoed.
We stellen een kerkenvisie/ visie religieus erfgoed op.
We actualiseren/ harmoniseren de gemeentelijke monumentenlijsten.
We gaan de beiaard en speelautomaat in de toren van de Sint-Servatiuskerk in Schijndel renoveren.

WAT KOST HET?

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten van dit begrotingsprogramma. De totale lasten verminderen we met de totale baten en komen zo tot het geraamd saldo van baten en lasten. Dit saldo verminderen we met het bedrag aan toevoeging reserves en vermeerderen we met het bedrag wat we onttrekken aan reserves. Zo komen we tot het geraamd resultaat van dit begrotingsprogramma.

8 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen (bedragen x € 1.000)	Jaar rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	-6.605	-11.530	-8.536	-5.990	-5.967	-5.876
Baten	6.583	9.173	4.157	4.063	4.063	4.063
Saldo van baten en lasten	-22	-2.357	-4.379	-1.926	-1.903	-1.813
Toevoeging aan reserves	-169	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	1.419	2.503	2.683	283	233	185
Mutaties in de reserves	1.249	2.503	2.683	283	233	185
Geraamd resultaat	1.227	146	-1.696	-1.643	-1.670	-1.628

Om toelichtingen op de financiën leesbaar te houden passen we categorieën toe, waarbij de mate van bestuurlijke keuzevrijheid een uitgangspunt was. Voor een nadere uitleg van de categorieën verwijzen we naar hetgeen is vermeld in de leeswijzer onder "Wat kost het?".
De cijfers in onderstaande tabel en toelichtingen moet u als volgt lezen.
Genoemde bedragen met een -: dit is een verslechtering op het saldo;
Genoemde bedragen met een +: dit is een verbetering op het saldo.

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Primitieve begroting	-1.562	-1.577	-1.570	-1.607
Raadsbesluiten september 2022 tot en met juli 2023	20	20	20	0
1e bestuursrapportage 2023	14	14	-27	41
2e bestuursrapportage 2023	0	0	0	0
Geraamd resultaat (startsituatie)	-1.528	-1.543	-1.577	-1.566

Bestaand beleid	376	376	376	376
Nieuw beleid	0	0	0	0
Investeringen 2024	0	-11	-11	-11
Kapitaallasten	1	88	85	145
Loon- & Prijsindexatie	-32	-32	-32	-32
Overige technische aanpassingen	-193	-195	-174	-174
Wijzigingen (< 50.000)	22	16	16	0
MIP 2025-2027	0	0	-12	-24
Personeel	-342	-342	-342	-342
Totaal ontwikkelingen	-168	-100	-94	-61
Geraamd resultaat programmabegroting 2024	-1.696	-1.643	-1.670	-1.628

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Bestaand beleid	376	376	376	376
Verhogen baten anterieure overeenkomsten	376	376	376	376

In de afgelopen jaren zijn de inkomsten uit anterieure overeenkomsten hoger geweest dan geraamd. Voorgesteld wordt om de raming aan te passen naar de ervaringscijfers van de jaren 2019 tot en met 2022.

Nieuw beleid	0	0	0	0
Modulaire woningbouw	0	0	0	0

De druk op de woningmarkt is groot en ook de wachtlijsten voor een sociale huurwoning nemen toe. Om op een snelle manier meer 'voordeuren' aan de woningmarkt toe te voegen is de gemeente Meierijstad, in samenwerking met de woningcorporaties, de uitdaging aan te gaan om 350 modulaire woningen te realiseren. Voor deze opgave heeft een eerste locatiestudie plaatsgevonden.
Hiervoor is een budget nodig van € 900.000 voor het uitvoeren van onder andere quickscans ten behoeve van vergunningen, verdere onderzoeken, uitwerkingen en bestekken. De doorlooptijd is tot en met 2026.
Voorgesteld wordt om de middelen te dekken uit de algemene (risico)reserve.

Omgevingsplan 2023 - 2028	0	0	0	0

Met de middelen wordt een adviesbureau ingeschakeld ter ondersteuning van de gemeente om te borgen dat Meierijstad in 2028 de omschakeling van het omgevingsplan van rechtswege naar het omgevingsplan conform de Omgevingswet heeft gemaakt. Een snelle overgang (in 5 jaar) draagt bij aan duidelijkheid, eenduidigheid en vindbaarheid van de regels ten aanzien van de fysieke leefomgeving voor organisatie en samenleving.
Er dient een bedrag van € 1.500.000 beschikbaar te worden gesteld voor inhuur van een adviesbureau tot en met 2028. Dekking algemene reserve.

Voortzetting gevel- en verplaatsingssubsidie	0	0	0	0

Om ambities uit de centrumvisie te realiseren is in 2021 een tijdelijke subsidieregeling opgesteld. Met deze subsidies stimuleren we ondernemers en vastgoedeigenaren om de uitstraling van gevels in onze centra te verbeteren en om publieksgerichte centrumfuncties te verplaatsen naar 1 van onze 3 centra. De transformatie van onze centra naar toekomstgerichte compacte centra (centrumvisie Meierijstad) is in volle gang. De subsidieregeling zal naar verwachting steeds vaker gaan bijdragen aan de daadwerkelijke verplaatsing van publieksgerichte functies, terwijl de regeling in voorgaande jaren vooral gebruikt is voor gevelverbetering.
Daarnaast zetten we de komende jaren in op gevelverbetering via vergroening van gevels, wat leidt tot een prettiger verblijfsklimaat in onze centra. Hierop willen we de subsidieregeling aanpassen. Deze ontwikkeling haakt in zijn totaliteit ook aan bij aan de regiodeal Transformatie centra middelgrote steden' (4e tranche).

Voorgesteld wordt om voor de jaren 2024 tot en met 2027 een bedrag van € 75.000 per jaar beschikbaar te stellen.
Dekking algemene reserve.

INVESTERINGEN

In de volgende tabel zijn de investeringen voor het jaar 2024 opgenomen met de kapitaallasten zijn per investering. Na de tabel volgt een toelichting per investering.

(bedragen x € 1.000)	Investering	Kapitaallasten			
Naam investering		2024	2025	2026	2027
Uitbreiding bomenareaal 2024	250	0	-11	-11	-11

Uitbreiding bomenareaal 2024
In onze duurzaamheidsvisie is het streven opgenomen om in de periode tot 2030 de groenindex te laten stijgen met 25%. In het bomenbeleid is dit streven overgenomen en vertaald naar een groei van het bomenareaal met 25% in bovengenoemde periode. We vragen een uitvoeringsbudget om deze ambities te realiseren.
2024: € 250.000

VERBONDEN PARTIJEN

- Scheifelaar II Beheer B.V.
- Scheifelaar II C.V.
- N.V. Monumenten Beheer Brabant

FINANCIËLE INFORMATIE PROGRAMMAPLAN

FINANCIËN EN BELASTINGEN

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze vrij kan besteden. Algemene dekkingsmiddelen zijn bedoeld om de programma's uit te voeren die de gemeenteraad heeft vastgesteld.

Uitkeringen gemeentefonds

In 2024 bedraagt onze uitkering uit het Gemeentefonds € 161 miljoen en is daarmee veruit onze belangrijkste inkomstenbron. De algemene uitkering bedraagt € 145 miljoen. Naast de algemene uitkering ontvangen we nog integratie- en decentralisatie uitkeringen samen € 16 miljoen.
De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn voor de begroting 2024 en meerjarenraming 2024-2027 gebaseerd op de mei circulaire 2023. Ten opzichte van de vorige begroting zijn de volgende wijzigingen belangrijk:

- Ontwikkeling accressen

Het Rijk heeft besloten om de accressen in de jaren 2022 tot en met en 2025 "vast te klikken". Dat geeft rust en stabiliteit, zowel voor gemeenten als de rijksoverheid. Vanaf 2026 zijn de accressen niet meer vastgeklikt. Vanaf 2026 zal het gemeentefonds niet langer via de normeringssystematiek geïndexeerd worden. Er wordt geen volume-accres meer verstrekt, alleen nog maar een nominaal accres voor de loon- en prijsontwikkeling. Waar het accres in de jaren 2022-2025 nog oploopt met de rijksuitgaven, stopt dat in 2026. En dan blijkt dat het accres voor dat jaar aanzienlijk lager is ten opzichte van 2025.
De economische omstandigheden maken het extra lastig voor het kabinet om gemeenten duidelijkheid te geven waar ze na 2025 aan toe zijn.. Het kabinet beoogt in het najaar hier meer duidelijkheid over te kunnen geven.. Of dit ook daadwerkelijk zal gebeuren in verband met de demissionaire status van het kabinet, moet worden afgewacht.

- Nieuwe financieringssystematiek

Medio juli 2022 heeft de minister van BZK de Contourennota financieringssystematiek medeoverheden aangeboden aan de Tweede Kamer.. Hierin worden de stappen beschreven die het kabinet wil zetten tot een nieuwe financieringssystematiek op korte en lange termijn met als doel een goede balans tussen financiën medeoverheden en taken die ze hebben.
Het rijk en medeoverheden werken aan ambities voor de toekomst, opgaven op gebied van klimaat woningbouw armoede vragen gezamenlijk antwoord van alle overheden. Betekent gezamenlijke verantwoordelijkheid, samenwerking en heldere taakverdeling en ook een financieringssystematiek die gemeenten stabiliteit en ruimte biedt om autonome keuze te maken vanuit solide financiële basis. Kabinet gaat de komende tijd hier invulling aan geven.

Uitgangspunten van de financieringssystematiek
Kabinet en medeoverheden zijn van mening dat de huidige financieringssystematiek verbetering behoeft.(meer behoefte aan stabiliteit, inzicht in de te ontvangen middelen en ruimte voor autonome keuzes op lokaal en regionaal niveau. Als vertrekpunten voor de nieuwe financieringssystematiek gelden:

- Goede balans tussen opgaven taken en middelen
- Betere financieringsbalans tussen eigen inkomsten van gemeenten en bekostiging via de fondsen van het rijk (vooral voor takenpakket dat geldt als autonoom)
- Bekostiging van gemeentefonds moet samengaan met meerjarige stabiliteit
- Uitkeringsstelsel dient beter aan te sluiten op taken en de wettelijke kaders van waaruit de taken worden toebedeeld. Administratieve lasten beperkt en in balans met doel van de opgevraagde informatie.

De komende jaren blijven rijk en medeoverheden met elkaar in gesprek over deze uitgangspunten.

- Opschalingskorting

In het kader van het collatie akkoord Rutte IV is de geplande opschalingskorting gedurende de jaren 2023, 2024 en 2025 geschrapt. Dit geeft extra financiële ruimte voor de jaren 2023 tot en met 2025. Vanaf 2026 is de opschalingskorting weer opgenomen wat een lagere uitkering uit het gemeentefonds voor de gemeenten tot gevolg heeft..

- Stelposten

Extra middelen jeugdzorg
Principe akkoord

Gemeenten en Rijk hebben een principeakkoord bereikt over het financiële kader voor de hervormingsagenda jeugd. In totaal wordt 1,45 miljard in 2024 en € 954 miljoen in 2025 voor jeugdzorg beschikbaar gesteld. Een deel wordt ingezet vanaf de begroting Ministerie van VWS. In totaal wordt 1,36 miljard in 2024 en € 859 miljoen in 2025 aan de algemene uitkering toegevoegd voor jeugdzorg. Op de Rijksbegroting zijn middelen geserveerd voor 2026 en verder. De beschikbaarstelling van deze middelen vindt plaats na advies van de deskundigencommissie en de besluitvorming daarover. In de meerjarenbegroting van Meierijstad zijn deze middelen opgenomen voor 100%.

Invulling bezuiniging Rijk (€ 500 mln. in 2025 oplopend € 511 mln. in 2027)
In het Coalitieakkoord van het kabinet is een extra besparing in het jeugddomein opgenomen met een omvang van € 100 mln in 2024, oplopend naar € 500 mln. in 2025 en 2026, en structureel € 511 mln. vanaf 2027.
Voor 2024 geldt dat de geraamde extra besparing van € 100 mln. vanwege een vertraging in de totstandkoming van de Hervormingsagenda Jeugd is vervallen. Het vervallen van de extra korting voor 2024 heeft geen budgettair effect.
Vooruitlopend op de uitkomsten van deze onderhandelingen zijn in de meicirculaire 2023 voor de jaren 2024 en 2025 aanvullende, incidentele middelen toegevoegd aan het gemeentefonds, in lijn met de financiële reeks van de uitspraak van de Commissie van Wijzen (CvW). Naast de besparingsopgave die volgt uit de uitspraak van de Commissie van Wijzen heeft het kabinet besloten tot het realiseren van een aanvullende besparing van structureel € 511 mln., welke een Rijksverantwoordelijkheid is gemaakt. Concreet betekent dit dat het aan de Rijksoverheid is om de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Het gaat daarbij om maatregelen waardoor gemeenten minder middelen nodig hebben of waarbij alternatieve inkomsten gegenereerd kunnen worden. Ook draagt het Rijk het budgettaire risico ingeval (een deel van) deze maatregelen geen of niet tijdig doorgang vinden. Gemeenten mogen in hun begroting rekening houden met een besparing op de uitgaven van € 500 mln. in 2025, € 500 mln. in 2026 en vanaf 2027 € 511 mln. (structureel) als gevolg van maatregelen die het Rijk zal uitwerken.
Voor Meierijstad betekent dit tegenover de verlaging van de baten een stelpost voor verlaging van de lasten voor 2025: € 1,9 miljoen, 2026: € 1.8 miljoen en 2027 € 1.8 miljoen.

BTW compensatiefonds (BCF)
Gemeenten kunnen BTW die betaald wordt op overheidstaken compenseren bij het Rijk ten laste van het BCF (Btw compensatiefonds) Vanaf 2015 zijn het BCF en het Gemeentefonds communicerende vaten. Ontstaat financiële ruimte in het BCF dan komt dit ten gunste van het Gemeentefonds; overtreffen de BTW declaraties het BCF dan vult het Gemeentefonds dit aan. Vanaf 2019 is de afrekensystematiek tussen het BCF en het Gemeentefonds gewijzigd. Gemeenten krijgen nog altijd waar ze recht op hebben, maar het Rijk voegt het geraamde BCF surplus niet meer op voorhand toe aan het Gemeentefonds. Het Rijk, VNG en de provinciale toezichthouders hebben afspraken gemaakt. Dit betekent dat het voor gemeenten is toegestaan om een inkomstenpost op te nemen ter hoogte van maximaal de laatst vastgestelde jaarrekening van het Rijk..
Vanaf 2024 hebben wij hiervoor € 1.250.000 als stelpost opgenomen.

Uitkeringen gemeentefonds (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Algemene uitkering	144.163	150.871	141.763	144.834
Integratie-uitkeringen:				
Participatie	15.227	14.716	14.361	13.925
Decentralisatie- integratie uitkeringen:				
	267	267	267	267
Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)				
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	123	123	123	123
Armoedebestrijding kinderen (DU)	247	247	247	247
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	17			
Extra capaciteit Boa's	44	44	44	44
Wet kwaliteitsborging bouw	49	49	49	0

Stelposten				
Jeugdzorg aanvulling		2.000		
Jeugdzorg			3.259	3.048
Aanvullende besparing jeugdzorg *		-1.909	-1.785	-1.843
Onder uitputting BCF	1.250	1.250	1.250	1.250
Totaal	161.386	167.657	159.577	161.895

* Het betreft hier de aanvullende besparing van landelijk € 500 miljoen oplopend structureel naar € 511 miljoen in 2027. Hiervoor is een stelpost voor verlaging van de lasten opgenomen.

Lokale heffingen (waarbij de besteding niet gebonden is)

Het belastingplan Meierijstad 2017 heeft als lange termijn visie een sober, duurzaam en robuust belastingpalet voor de gemeente Meierijstad. Deze visie vertaalt zich concreet in een optimaal te benutten belastingareaal, in stabiele en nauwkeurig voorspelbare belastingopbrengsten, in een afname van fout- en fraudegevoeligheid en dat tegen zo minimaal mogelijke maatschappelijke kosten van het heffen en innen van belastingen (de zogenaamde perceptiekosten).
De geraamde opbrengsten kunt u vinden in paragraaf Lokale heffingen.

Dividend

Jaarlijks ontvangt de gemeente dividend van de BNG. De gemeente Meierijstad beschikt over 120.237 aandelen BNG. De hoogte van het dividend is afhankelijk van de winst en wordt vastgesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders BNG. In de begroting nemen we het gemiddelde van het uitgekeerde dividend over de laatste drie jaren als uitgangspunt in dit geval € 264.121.

WAT KOST HET?

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten van dit begrotingsprogramma. De totale lasten verminderen we met de totale baten en komen zo tot het geraamd saldo van baten en lasten. Dit saldo verminderen we met het bedrag aan toevoeging reserves en vermeerderen we met het bedrag wat we onttrekken aan reserves. Zo komen we tot het geraamd resultaat van dit begrotingsprogramma.

9 Financiële informatie programmaplan (bedragen x € 1.000)	Jaar rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	-4.881	-5.076	-5.545	-10.443	-14.996	-18.263
Baten	176.291	175.494	184.629	191.833	184.696	187.972
Saldo van baten en lasten	171.409	170.418	179.084	181.390	169.700	169.709
Toevoeging aan reserves	-23.752	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	127	0	0	0	0
Mutaties in de reserves	-23.752	127	0	0	0	0
Geraamd resultaat	147.657	170.546	179.084	181.390	169.700	169.709

Om toelichtingen op de financiën leesbaar te houden passen we categorieën toe, waarbij de mate van bestuurlijke keuzevrijheid een uitgangspunt was. Voor een nadere uitleg van de categorieën verwijzen we naar hetgeen is vermeld in de leeswijzer onder "Wat kost het?".
De cijfers in onderstaande tabel en toelichtingen moet u als volgt lezen.
Genoemde bedragen met een -: dit is een verslechtering op het saldo;
Genoemde bedragen met een +: dit is een verbetering op het saldo.

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Primitieve begroting	166.117	169.659	156.412	157.040
Raadsbesluiten september 2022 tot en met juli 2023	125	124	123	122
1e bestuursrapportage 2023	5.898	5.324	8.606	4.768
2e bestuursrapportage 2023	52	52	52	52
Geraamd resultaat (startsituatie)	**172.191**	**175.159**	**165.192**	**161.981**
Bestaand beleid	1.176	1.165	1.154	1.145
Nieuw beleid	0	0	0	0
Gemeentefonds	1.516	657	-1.036	2.418
Investeringen 2024	-14	-91	-89	-89
Kapitaallasten	-68	118	108	-132
Loon- & Prijsindexatie	699	699	699	699
Overige technische aanpassingen	3.662	3.761	3.771	3.863
Wijzigingen (< 50.000)	13	13	13	13
MIP 2025-2027	0	0	-23	-100
Personeel	-91	-91	-90	-90
Totaal ontwikkelingen	6.893	6.232	4.507	7.728
Geraamd resultaat programmabegroting 2024	**179.084**	**181.390**	**169.700**	**169.709**

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Bestaand beleid	1.176	1.165	1.154	1.145
Aanpassing OZB-opbrengsten meerjarig	**382**	**371**	**360**	**351**

Om meerjarig de OZB opbrengsten (voor woningen en niet-woningen) te verwerken hebben we de inkomsten verhoogd met de indexeringen zoals deze in de uitgangspunten zijn opgenomen. Daarnaast zijn ook de areaaluitbreidingen meerjarig aangepast op toekomstige verwachtingen.
Anderzijds betekenen de areaaluitbreidingen een negatief effect op de algemene uitkering (negatieve inkomensmaatstaf wordt hoger).

Begroting 2024 GGD	**309**	**309**	**309**	**309**

In 2024 gaat de GGD werken met een geactualiseerd basispakket; een pakket dat aansluit bij de huidige behoeften, met diensten die voor alle gemeenten in de regio gelijk zijn, ongeacht waar iemand woont. Het pakket bestaat uit de verplichte diensten uit de Wet publieke gezondheid en/of de Gemeenschappelijke regeling GGD en diensten die zijn gekozen door het Algemeen Bestuur van de GGD.
De begroting 2024 van de GGD laat een stijging van de kosten voor onze gemeente zien van in totaal € 493.024. Deze extra kosten worden tot een totaalbedrag van € 391.558 gedekt uit de stelpost prijzen (indexering), uit de stelpost algemene uitkering (wettelijke GGD-taken) en uit het budget voor jeugd- en jongerenwerk (overheveling van plustaken naar het basispakket). Een bedrag van € 101.466 is niet gedekt en is het gevolg van de actualisering van het basispakket door de GGD.

Begroting 2024 Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)	48	48	48	48

In de begroting 2024 van de gemeente Meierijstad is op basis van de kadernota 2024 van ODBN een budget opgenomen van € 3.216.515.
Op basis van de begroting 2024 van ODBN is een structureel budget nodig van € 3.551.847. Dit betekent een structurele toename van € 335.332 ten opzichte van de verwerking van de kadernota 2024. Een deel van dit bedrag (€ 47.586) wordt veroorzaakt door de stijging van het uurtarief. Dit deel wordt gedekt uit de stelpost t.b.v. prijzen welke is opgenomen onder de algemene dekkingsmiddelen. Het ander deel (€ 287.746) wordt veroorzaakt door een toename van het aantal uren (in totaal 2.583 uur) in het concept-werkprogramma 2024 van ODBN.

Kadernota 2024 ODBN	240	240	240	240

De Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) heeft de kadernota 2024 aangeboden aan de gemeenteraden en Staten van de deelnemende gemeenten en provincie.
Deze nota geeft inzicht in de ontwikkelingen binnen de gemeenschappelijke regeling ODBN.
Het uurtarief 2024 wordt conform de indexatie uit de Macro Economische Verkenningen (MEV) verhoogd. Dat leidt tot een uurtarief van € 111,40.
De kadernota 2024 is gebaseerd op de ureninzet volgens het werkprogramma 2023. Dit werkprogramma is ten opzichte van het werkprogramma 2022 gestegen van 27.091 uur naar 27.805 uur. Een toename van 714 uur. Dit op basis van ervaringscijfers uit 2021 en 2022.
De vertaling van de kadernota 2024 geeft een extra bedrag van € 319.792.
Een deel van dit bedrag heeft betrekking op urenuitbreiding. Voor de gemeente Meierijstad betekent dit een extra bedrag van € 79.540. Hiervoor is geen dekking aanwezig en zal als extra last verwerkt moeten worden bij de begroting 2024 van de gemeente Meierijstad.
De overige toename van € 240.252 (€ 319.792 -/- € 79.540) is ontstaan vanwege loon- en prijsontwikkelingen. Deze toename kan gedekt worden uit de stelpost prijzen. Deze dekking is opgenomen onder de algemene dekkingsmiddelen.

Kadernota VRBN 2024	197	197	197	197

De Kadernota VRBN 2024 bevat zowel nieuw beleid / nieuwe ontwikkelingen als een loon- en prijsindexering die gevolgen hebben voor de gemeentelijke bijdrage van 2024. De loon- en prijsindexatie is 3,8%. Het nieuw beleid heeft met name betrekking op informatievoorziening, toekomstbestendige brandweer en crisisbeheersing.
Voor onze gemeente komt de totale bijdrage voor 2024 daarmee uit op € 5.747.529. Ten opzichte van 2023 is dit een verhoging van de bijdrage van € 498.033, als gevolg van de indexering van bestaand beleid, hoger inwoneraantal (+ 966) en nieuw beleid. In de begroting van Meierijstad is een stelpost prijsstijgingen opgenomen. Een gedeelte (€ 197.322) van de verhoging van de bijdrage wordt uit deze stelpost gedekt.

Startersleningen	0	0	0	0

Om als gemeente een starterslening aan te kunnen bieden is een reservering/revolverend fonds nodig, waarmee de startersleningen gefinancierd kunnen worden en waar tevens een deel van de risicodekking uit bekostigt kan worden. Dit zal verlopen via nauwe samenwerking en een rekening bij het stimuleringsfonds volkshuisvesting Nederland (SVn). In 2024 wordt dit verder uitgewerkt, waarbij concreter wordt hoeveel geld er nodig is en voor welke termijn. Dit is o.a. afhankelijk van het aantal te verstrekken leningen en de terugverdientijd, het fonds zal een revolverend karakter hebben doordat het hier leningen betreft.
Het betreft een éénmalige investering/verstrekking, waarbij we uitgaan van een bedrag van € 2 miljoen, die geen financiële consequenties heeft. De verstrekte lening wordt in de loop van de jaren terug ontvangen.
Jaarlijks worden er beheervergoedingen aan SVN betaald en wordt er rente ontvangen over de verstrekte startersleningen. De inschatting is dat dit (min of meer) budgettair neutraal verloopt.

Nieuw beleid	0	0	0	0
Aframen kapitaallasten investeringen N279	0	0	0	0

In 2021 zijn voor een tweetal investeringen aan de N279 kapitaallasten geraamd. Het betreft:
- Verbindingsweg N279 Keldonk- bedrijventerreinen Doornhoek-Dubbelen-Foodpark
- N279 Veghel-Asten opgave Meierijstad

De kapitaallasten van deze twee investeringen worden (voorlopig) afgeraamd totdat er besluitvorming is over de betreffende kredieten. Ook de storting in de voorziening onderhoud wegen is toen verhoogd met € 75.000. Deze wordt teruggedraaid.

BEDRIJFSVOERING

Overheadkosten zijn kosten van ondersteunende functies en kosten die niet direct toe te rekenen zijn aan taakvelden (bijvoorbeeld opleidingskosten). Deze begroten we centraal op het taakveld Overhead. Op het centraal begroten is één uitzondering gemaakt namelijk de toerekening van overhead aan grondexploitaties en te activeren investeringen. De reden hiervoor is, dat het niet meer toerekenen van overhead aan dergelijke investeringen zou leiden tot een begrotingstekort.
De totale overheadkosten in de Begroting 2024 bedragen netto € 28,3 miljoen (€ 0,8 miljoen wordt toegerekend aan grondexploitaties en te activeren investeringen).
De totale exploitatiebegroting van de gemeente Meierijstad bedraagt € 277,6 miljoen in 2024. De overhead bedraagt circa 10,2% van de totale exploitatiekosten.

WAT KOST HET?

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten van dit begrotingsprogramma. De totale lasten verminderen we met de totale baten en komen zo tot het geraamd saldo van baten en lasten. Dit saldo verminderen we met het bedrag aan toevoeging reserves en vermeerderen we met het bedrag wat we onttrekken aan reserves. Zo komen we tot het geraamd resultaat van dit begrotingsprogramma.

9 Financiële informatie programmaplan (bedragen x € 1.000)	Jaar rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	-22.968	-25.749	-29.672	-28.838	-28.470	-27.223
Baten	1.149	901	1.082	1.082	1.082	1.082
Saldo van baten en lasten	-21.819	-24.848	-28.590	-27.756	-27.388	-26.141
Onttrekking aan reserves	0	1.337	2.764	1.939	1.395	200
Mutaties in de reserves	0	1.337	2.764	1.939	1.395	200
Geraamd resultaat	-21.819	-23.511	-25.826	-25.818	-25.993	-25.941

Om toelichtingen op de financiën leesbaar te houden passen we categorieën toe, waarbij de mate van bestuurlijke keuzevrijheid een uitgangspunt was. Voor een nadere uitleg van de categorieën verwijzen we naar hetgeen is vermeld in de leeswijzer onder "Wat kost het?".
De cijfers in onderstaande tabel en toelichtingen moet u als volgt lezen.
Genoemde bedragen met een -: dit is een verslechtering op het saldo;
Genoemde bedragen met een +: dit is een verbetering op het saldo.

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Primitieve begroting	-23.735	-23.521	-23.319	-23.216
Raadsbesluiten september 2022 tot en met juli 2023	480	255	55	55
1e bestuursrapportage 2023	-55	-56	-57	-57
2e bestuursrapportage 2023	-50	-50	-50	-50
Geraamd resultaat (startsituatie)	-23.360	-23.371	-23.371	-23.268
Bestaand beleid	-72	-72	-72	-72
Nieuw beleid	-566	-566	-566	-566
Investeringen 2024	-110	-118	-118	-118
Kapitaallasten	8	-9	-29	-80
Loon- & Prijsindexatie	-130	-130	-130	-130

Overige technische aanpassingen	-994	-950	-1.106	-1.106
Wijzigingen (< 50.000)	-15	-15	-15	-15
Personeel	-586	-586	-586	-586
Totaal ontwikkelingen	-2.466	-2.446	-2.622	-2.673
Geraamd resultaat programmabegroting 2024	-25.826	-25.818	-25.993	-25.941

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Bestaand beleid	-72	-72	-72	-72
CAO-akkoord 2023 - Bovenwettelijke sociale zekerheid	-72	-72	-72	-72

De VNG en de vakbonden hebben 21 februari 2023 een principeakkoord over de CAO Gemeenten 2023 bereikt. Vanaf 2024 wordt de rechtspositie van langdurig zieke medewerkers aangepast aan de in Nederland in het algemeen geldende regels hiervoor. Dit betekent dat de loondoorbetaling bij ziekte gaat veranderen en gedeeltelijk arbeidsongeschikte medewerkers na 2 jaar arbeidsongeschiktheid kunnen worden ontslagen. Dit was tot nu toe pas na 3 jaar mogelijk. Vanaf 2024 wordt een bijdrage aan een arbeidsongeschiktheidsverzekering verstrekt van € 10,00 bruto per maand per medewerker. Voor gemeente Meierijstad betekend dit een structurele extra last van € 72.000 per jaar vanaf 2024.

CAO-akkoord 2023 - Regeling vervroegd uittreden	0	0	0	0

De VNG en de vakbonden hebben 21 februari 2023 een principeakkoord over de CAO Gemeenten 2023 bereikt. In 2024 en 2025 wordt een Regeling vervroegde uittreding ingevoerd voor medewerkers die binnen maximaal 2 jaar de AOW-leeftijd bereiken en voldoen aan de hiervoor vastgestelde criteria met betrekking tot dienstti jd. De extra kosten zijn in deze wijziging meegenomen. De kosten zijn voor de volgende jaren:
2024 - € 250.908
2025 - € 367.258
2026 - € 324.091
2027 - € 199.837
2028 - € 31.384

Implementatie (vervanging) applicatie Vastgoedbeheer	0	0	0	0

De leverancier van onze primaire vastgoedbeheerapplicatie heeft aangekondigd dat de applicatie waarschijnlijk naar een nieuwe richting wordt doorontwikkeld. Hierdoor kan het zijn dat deze niet meer aansluit op onze behoefte om door te groeien naar een informatiegestuurde exploitatie van ons vastgoed. Met deze middelen (€ 275.000) gaan we onderzoeken welke oplossingen aansluiten aan onze (toekomstige) behoeften en kunnen we overgaan tot daadwerkelijke implementatie van een nieuwe applicatie.

Vervangen en verbreden financieel systeem	0	0	0	0

Voor de vervanging van het financieel systeem is in 2023 en 2024 €150.000 beschikbaar. Dit budget is nodig om de aanbesteding te doorlopen en om de implementatiekosten van de leverancier te financieren.

Tijdens het bepalen van de scope van de aanbesteding is door de stuurgroep bepaald dat het te verwerven systeem niet één op één het huidige systeem voor de financiële administratie moet vervangen, maar dat we dit moment benutten om een meer integraal financieel beheerssysteem aan te schaffen (functionaliteiten voor inkoop en projectbeheersing).
Uit de marktconsultatie is gebleken dat de eenmalige implementatiekosten extreem veel hoger zijn dan verwacht en dat de huidige exploitatielasten voor het onderhoud wel voldoende aanwezig zijn.

Nieuw beleid	-566	-566	-566	-566
Aanschaf en implementatie digitale balie	0	0	0	0

Het aanbieden van een digitale balie (landelijk initiatief), met alle functies die een fysieke balie ook heeft, sluit aan bij de behoefte en ontwikkelingen in deze tijd en zorgt voor bijzonder persoonlijk digitaal contact op een veilige manier. Een digitale balie omvat eigenlijk alles wat ook aan een fysieke balie gebeurt. Belangrijk hierbij is dat we digitalisering zien als hulpmiddel en niet als doel op zich. We

blijven dienstverlening aanbieden via twee sporen, persoonlijk waar gewenst en digitaal waar mogelijk. Waarbij we oog houden voor mensen voor wie het moeilijker is en hen daar in ondersteunen.
De kosten voor de aanschaf en implementatie van een digitale balie bedragen € 30.000 en worden gedekt uit de algemene reserve.

ICT kosten a.g.v. toegenomen formatie	-486	-486	-486	-486

Toename kosten ICT a.g.v. uitbreiding formatieplaatsen 81 FTE x 6.000 Euro

Inlopen digitale archiefachterstanden	0	0	0	0

Het wegwerken van de achterstanden op het gebied van archiefbeheer in de diverse vakapplicaties.

Inzet van robotisering	0	0	0	0

Een investering in Robotic Process Automation (RPA) is noodzakelijk vanwege de personeelsschaarste, waarbij taken geautomatiseerd kunnen worden om de efficiëntie te verhogen en de werkdruk te verlichten. Met de steeds meer toenemende personeelsschaarste stelt RPA onze gemeente in staat om repetitieve taken te automatiseren, waardoor het beschikbare personeel zich kan richten op complexere taken en meer waarde kan toevoegen aan de dienstverlening.
De kosten zijn € 200.000 per jaar voor 2024 en 2025. Dekking via de algemene reserve.

Koppeling databronnen t.b.v. datagedreven werken	0	0	0	0

In het collegewerkprogramma is de ambitie aangegeven op het gebied van informatiegestuurd werken. Inmiddels hanteren we intern de term datagedreven.
Deze ambitie willen we gaan realiseren door op de ingezette koers te gaan versnellen. In een eerste fase is er voor de periode 2021-2023 budget beschikbaar gesteld en zijn er enkele databronnen gekoppeld aan datagedreven werken. Met deze versnelling willen we alle overige belangrijke databronnen gaan koppelen. Hierdoor zijn we in staat om op inhoud betere stuurinformatie te genereren zodat de dienstverlening verbeterd kan worden, besluiten beter onderbouwd kunnen worden en er inzicht komt in patronen om zo verbeteringen door te kunnen voeren.
De kosten zijn € 100.000 per jaar voor 2024 en 2025. Dekking via de algemene reserve.

Ondersteuning en advisering cyber	-80	-80	-80	-80

Op het gebied van informatieveiligheid is het nodig om contractuele afspraken te maken met een specialistisch bureau dat ondersteuning garandeert bij een cyberincident. Deze afspraken willen we combineren met een doorlopende dienstverlening zodat dit bureau ons kan adviseren en ondersteunen bij actuele ontwikkelingen op het gebied van informatieveiligheid. Hiermee willen we ervoor zorgen dat we enerzijds een informatiebeveiliging hebben die op orde blijft, passende bewustwording bieden bij huidige dreigingen en anderzijds zorgen we er hiermee voor dat we een passende ondersteuning hebben in het geval van een cybercrisis.

INVESTERINGEN

In onderstaande tabel zijn de investeringen 2024 opgenomen. De kapitaallasten zijn per investering weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Investering	Kapitaallasten			
Naam investering		2024	2025	2026	2027
Aanschaf 15 elektrische (pool)auto's	64	0	-5	-4	-4

Aanschaf 15 elektrische (pool)auto's
Het aanschaffen van 15 (pool)auto's voor medewerkers Openbaar Gebied, Toezicht VTH, Sociaal rechercheurs, Veiligheid ondermijningszaken en Coördinator interventie sluit aan bij de wens van medewerkers welke met eigen auto zakelijke dienstreizen maken en hiervoor een kilometervergoeding declareren. Tevens biedt dit de kans om als organisatie duurzamer vervoer te gebruiken door te kiezen voor aanschaf van elektrische auto's.

Voor de aanschaf, via een vorm van lease, van 15 elektrische auto's wordt jaarlijks een bedrag aan leasekosten geraamd van circa € 175.000 (afhankelijk van de gekozen variant) voor een periode van, naar inschatting, 5 jaar. Voor de bijkomende en benodigde aanleg van parkeerplaatsen + aanschaf van laadpalen wordt een éénmalige investering nodig geacht van € 63.750.

VENNOOTSCHAPSBELASTING

Per 1 januari 2016 zijn de gemeenten vennootschapsplichtig voor activiteiten waarbij wordt opgetreden als onderneming. Vennootschapsbelasting (Vpb) is verschuldigd vanwege fiscale winst die per saldo is gerealiseerd op ondernemingsactiviteiten in het betreffende begrotingsjaar na eventuele verrekening van fiscale verliezen uit eerdere begrotingsjaren.

ONVOORZIEN

In de begroting is een bedrag voor onvoorzien opgenomen van € 250.000 per jaar. Het inzetten van deze post is een college-bevoegdheid. Het college rapporteert bij de bestuursrapportages en de jaarrekening over het verloop en aanwending van deze post.
Het college kan besluiten de post onvoorzien aan te wenden voor het dekken van incidentele tegenvallers in de exploitatie van bestaand beleid en ter dekking van lasten voor activiteiten die van tevoren niet voorzien zijn, maar die gedurende het begrotingsjaar wel belangrijk zijn.

WAT KOST HET?

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten van dit begrotingsprogramma. De totale lasten verminderen we met de totale baten en komen zo tot het geraamd saldo van baten en lasten. Dit saldo verminderen we met het bedrag aan toevoeging reserves en vermeerderen we met het bedrag wat we onttrekken aan reserves. Zo komen we tot het geraamd resultaat van dit begrotingsprogramma.

9 Financiële informatie programmaplan (bedragen x € 1.000)	Jaar rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	0	-213	-250	-250	-250	-250
Saldo van baten en lasten	0	-213	-250	-250	-250	-250
Geraamd resultaat	0	-213	-250	-250	-250	-250

(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027

Primitieve begroting	-250	-250	-250	-250
Raadsbesluiten september 2022 tot en met juli 2023				
2e bestuursrapportage 2023	0	0	0	0
Geraamd resultaat (startsituatie)	**-250**	**-250**	**-250**	**-250**
Totaal ontwikkelingen				
Geraamd resultaat programmabegroting 2024	-250	-250	-250	-250

PARAGRAFEN

LOKALE HEFFINGEN

BELEID & ONTWIKKELINGEN

De gemeente ontvangt van inwoners inkomsten uit lokale heffingen. We maken onderscheid tussen belastingen en rechten. Bij belastingen levert de gemeente geen directe tegenprestatie zoals bijvoorbeeld de onroerendezaakbelastingen (OZB). Bij rechten is dat wel het geval en betalen inwoners een vergoeding voor de gemaakte kosten. Dit zijn bijvoorbeeld leges, afvalstoffenheffing en rioolheffing.
De tarieven van alle lokale heffingen passen we aan op basis van de uitgangspunten voor de begroting 2024. Voor de tariefstijging van de belastingen gaan we uit van een trendmatige verhoging conform de CBS-index. Voor deze begroting is dat 3,9%. Verder gaan we voor alle rechten ervan uit dat deze kostendekkend zijn (maximaal 100%).
Inwoners die niet in staat zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing te betalen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding. Dit geldt bij een inkomen van 100% of minder van de bijstandsnorm.

Stelselherziening Omgevingswet en leges omgevingsrecht: met ingang van 1 januari 2024 worden naar verwachting de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen (WKB) van kracht. Dit heeft nagenoeg zeker verstrekkende gevolgen voor de huidige bestaande legesheffing. Echter deze gevolgen zijn op dit moment nog niet te duiden.

Bedrijveninvesteringszones (BIZ): bij blijk van voldoende draagvlak zal per 1 januari 2024 alsnog een BIZ voor ondernemers/gebruikers en voor vastgoedeigenaren voor het centrum van Schijndel worden ingevoerd voor de periode 2024-2028. Gelijktijdig daaraan wordt dan de reclamebelasting voor Schijndel afgeschaft. Eveneens bij voldoende draagvlak zal voor centrum Sint-Oedenrode voor vastgoedeigenaren een BIZ worden ingevoerd voor de periode 2024-2026. Voor ondernemers is er al een BIZ. Tenslotte zal bij voldoende draagvlak ook een BIZ voor bedrijventerrein Duin in Schijndel worden ingevoerd voor de periode 2024-2028.

INKOMSTEN

Geraamde opbrengsten (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baatbelasting	24	0	0	0	0	0
Bedrijven Investeringszone (BIZ)	217	210	210	210	210	210
Begraafplaatsrechten	89	125	125	125	125	125
Leges omgevingsvergunning, burgerzaken, overige	4.775	4.423	4.294	4.294	4.294	4.294
Marktgelden	61	47	47	47	47	47
Onroerende zaakbelastingen	21.689	21.195	22.361	23.100	23.854	24.623
Precariobelasting	-1	0	0	0	0	0
Reclamebelasting	70	100	100	100	100	100
Reinigingsheffingen	7.717	8.319	8.593	8.875	9.190	9.548
Rioolheffingen	7.740	7.069	7.124	7.180	7.235	7.308
Scheepvaartrechten	212	193	193	193	193	193
Toeristenbelasting	272	187	287	387	487	587
Totaal	42.865	41.868	43.334	44.511	45.735	47.035

OVERZICHT HEFFINGEN

Bij lokale heffingen onderscheiden we belastingen, retributies en leges.

- Belastingen zijn verplichte bijdragen aan de gemeente zonder dat hier een directe tegenprestatie tegenover staat.
- Retributies worden geheven als de gemeente één van haar bezittingen ter beschikking stelt, of als de gemeente een dienst verleent aan een individu of onderneming.
- Leges zijn vergoedingen voor kosten die de gemeente maakt voor administratieve handelingen, zoals het geven van informatie en het verstrekken van vergunningen.

Meierijstad kent de volgende belastingen en retributies

- Onroerendezaakbelastingen (OZB)
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing
- Reinigingsrecht
- Marktgelden
- Begraafplaatsrechten
- Toeristenbelasting
- Scheepvaartrechten
- Reclamebelasting
- Bedrijveninvesteringszone (BIZ)
- Baatbelasting

OZB

Eigenaren van woningen en eigenaren en gebruikers van niet woningen moeten OZB betalen. De hoogte van het belastingbedrag hangt af van de WOZ-waarde van de onroerende zaak en de daarbij van toepassing zijnde OZB tarieven (eigenaren woningen en eigenaren en gebruikers niet woningen).

REINIGINGSHEFFING

Reinigingsheffingen bestaan uit afvalstoffenheffing en reinigingsrechten. Afvalstoffenheffing is een vergoeding voor de inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen (particuliere huishoudens). Bedrijven, winkels en anderen kunnen eveneens de gemeente verzoeken hun bedrijfsafval op te halen. Daar betalen zijn dan reinigingsrechten voor.

Kostendekking (bedragen x € 1.000)	Reinigingsheffing
Lasten taakvelden	8.576
Externe kosten	
Straatreiniging	68
Kwijtschelding	68
Sloten en stadswateren	
Inkomsten taakveld, exclusief heffingen	-2.085
Netto kosten taakveld	6.627
Toe rekenen kosten:	
Kosten heffen en invorderen	93
Overhead	818
BTW	1.055
Totaal toe te rekenen kosten	1.966
Totale kosten	8.593
Opbrengst heffingen	8.593
Dekkingspercentage	100,0%

RIOOLHEFFING

Rioolheffing wordt geheven van eigenaren en gebruikers van woningen en van niet woningen van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering of op een individuele behandeleenheid afvalwater (IBA) wordt afgevoerd.

Kostendekking (bedragen x € 1.000)	Rioolheffing
Lasten taakvelden	951
Externe kosten	1.787
Straatreiniging	401
Kwijtschelding	112
Sloten en stadswateren	59
Inkomsten taakveld, exclusief heffingen	-60
Netto kosten taakveld	3.250
Toe rekenen kosten:	
Kosten heffen en invorderen	34
Kapitaallasten	1.382
Overhead	761
BTW	1.697
Totaal toe te rekenen kosten	3.874
Totale kosten	7.124
Opbrengst heffingen	7.124
Dekkingspercentage	100,0%

RECLAMEBELASTING

Voor openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg wordt reclamebelasting geheven. Deze belasting wordt (tot en met belastingjaar 2023) nog geheven voor het centrum van Schijndel. Voor Veghel is met de komst van de bedrijveninvesteringszone (BIZ) met ingang van belastingjaar 2021 de reclamebelasting komen te vervallen. Voor de kern van Sint-Oedenrode is met de komst van de BIZ de reclamebelasting met ingang van belastingjaar 2022 komen te vervallen. Naar verwachting zal met de komst van de BIZ voor het centrum van Schijndel de reclamebelasting ook voor Schijndel met ingang van 2024 komen te vervallen. De opbrengsten van zowel de reclamebelasting als ook van de BIZ zijn bij raadsbesluit bestemd voor de ondernemersfondsen in die kernen.

TOERISTENBELASTING

Personen, die niet als ingezetene met een adres in de basisregistratie personen zijn ingeschreven en die tegen vergoeding nachtverblijf houden betalen toeristenbelasting. Dit kunnen recreanten en arbeidsmigranten zijn. De belasting wordt geheven van degene die de gelegenheid tot overnachting tegen vergoeding biedt.

MARKTGELDEN

Onder de naam marktgelden worden rechten geheven voor het tijdens marktdagen innemen van standplaatsen op de weekmarkt of het innemen van een individuele standplaats op andere dagen..

LEGES

Voor een dienst of product van de gemeente betaal je leges. Vraagt u bijvoorbeeld een paspoort, rijbewijs of omgevingsvergunning aan, dan brengt de gemeente leges in rekening. U moet de leges ook betalen als uw aanvraag wordt afgewezen. Want het gaat niet om het eindproduct, maar om een vergoeding voor het in behandeling nemen van de aanvraag.

Kostendekking (bedragen x € 1.000)	WABO	Burgerzaken
Kosten taakvelden	1.460	599
Externe kosten	540	350
Straatreiniging		

Kwijtschelding		
Sloten en stadswateren		
Inkomsten taakveld, exclusief heffingen		
Netto kosten taakveld	2.000	949
Toe rekenen kosten:		
Kosten heffen en invorderen		
Overhead	1.168	479
BTW		
Totaal toe te rekenen kosten	1.168	479
Totale kosten	3.168	1.428
Opbrengst heffingen	2.976	1.054
Dekkingspercentage	94%	74%

SCHEEPVAARTRECHTEN

Scheepvaartrechten betaal je voor het gebruik van de gemeentelijke haven in Veghel. Schippers betalen deze rechten.
Onder de naam "overslaggeld" wordt een recht geheven wegens het gebruik maken van gedeelten van de havens welke onmiddellijk dan wel middellijk met het laden en lossen van vaartuigen verband houden.

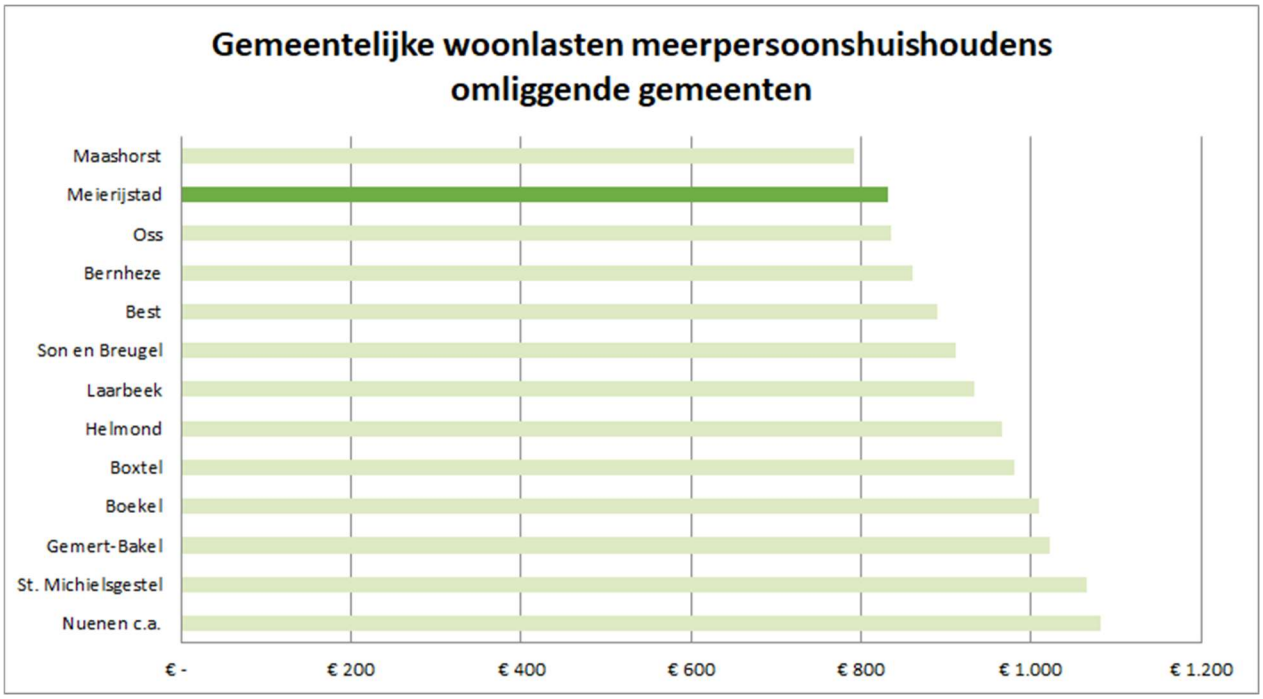
LOKALE LASTENDRUK

De lokale belastingdruk is gebaseerd op OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

We hebben in het coalitieakkoord 2022-2026 "Thuis in Meierijstad" opgenomen om de gemiddelde belastingdruk zo min mogelijk te laten toenemen. Belastingen worden wel trendmatig aangepast.
De tarieven voor afvalstoffenheffing en riolering zijn maximaal 100% kostendekkend.

Leges
Voor leges geldt een maximale dekkingsgraad van 100%. Dit wordt conform wetgeving gebaseerd op de cijfers uit de primitieve begroting.

We leggen de vaststelling van de OZB-tarieven, tarieven rioolheffing en tarieven reinigingsheffingen 2024 afzonderlijk aan de raad voor.

Bron: COELO 2023 atlas van de lokale heffingen

KWIJTSCHELDINGSBELEID

Indien inwoners de aanslag gemeentebelastingen niet kunnen betalen, bestaat de mogelijkheid om hier kwijtschelding voor aan te vragen. Het kwijtscheldingsbeleid is gebonden aan een aantal rijksregels. Binnen de door het Rijk vastgestelde regels voert de gemeente Meierijstad het kwijtscheldingsbeleid uit. Niet voor alle belastingsoorten wordt kwijtschelding verleend. Kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffenheffing (uitsluitend het vastrecht), de rioolheffing voor gebruikers en in zeer beperkte mate en onder strenge voorwaarden voor de OZB. Kwijtschelding wordt dikwijls vooraf verleend doch kan op verzoek ook achteraf worden verleend.

WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

BELEID & ONTWIKKELINGEN

In deze paragraaf staat informatie over risico's met financiële gevolgen. En in welke mate de gemeente Meierijstad in staat is deze op te vangen zonder direct het beleid aan te passen.
In 2018 is de beleidsnota weerstandsvermogen en risicobeheersing vastgesteld. De gemeente Meierijstad wil risico's niet elimineren, maar wil ze aanvaardbaar en beheersbaar houden. Gezond verstand laten we de boventoon voeren bij risicobeheersing, zodat we doen wat we moeten doen. Twee maal per jaar, bij de begroting en de jaarstukken, beoordelen we ons risicoprofiel.

WEERSTANDSCAPACITEIT & -VERMOGEN

Weerstandscapaciteit

Om een inschatting te maken van het weerstandsvermogen is het nodig om de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit te berekenen. Hoe we de benodigde weerstandscapaciteit berekenen op basis van het risicoprofiel is uitgelegd onder "Risico's".

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit structurele en incidentele middelen en mogelijkheden om niet-begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn af te dekken. Deze staan in de volgende tabel met daaronder een toelichting.

Beschikbare weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Onbenutte belastingcapaciteit	8.800	8.800	8.800	8.800
Post onvoorziene uitgaven	250	250	250	250
Totaal structurele weerstandscapaciteit	9.050	9.050	9.050	9.050
Algemene risico reserve per 1-1	84.908	41.079	37.190	36.280
Algemene risico's grondexploitatie	19.109	19.109	19.109	19.109
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	104.017	60.188	56.299	55.389
Totale beschikbare weerstandscapaciteit	113.067	69.238	65.349	64.439

Toelichting op de tabel

Onbenutte belastingcapaciteit
De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra ruimte die de gemeente heeft om, met inachtneming van de wetgeving, maximale inkomsten te genereren uit de gemeentelijke heffingen. Het gaat daarbij om de inkomsten uit de ozb, de rioolheffingen en de afvalstoffenheffing. De rioolheffingen en de afvalstoffenheffing mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Voor de ozb hanteren we de artikel 12-norm van het rijk.
In de mei circulaire van het Gemeentefonds geeft de minister van Binnenlandse Zaken elk jaar nieuwe normen voor toelating tot artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet. Toelating wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Voor 2024 is dit percentage gesteld op 0,1614% (in 2023 was dit 0,1729%). De onbenutte belastingcapaciteit is voor 2024 € 8,8 miljoen en is in het meerjarig beeld gelijk gehouden.

Post onvoorziene uitgaven
De hoogte van de post onvoorziene uitgaven is € 250.000.

Algemene risicoreserve per 1-1
De geraamde stand van de Algemene risicoreserve van de gemeente Meierijstad is per eind 2023 € 84,9 miljoen. Hierbij is rekening gehouden met de vaststelling van de jaarstukken 2022, de incidentele posten uit de begroting 2023, de raadsbesluiten tot en met juli 2023 en de (voorgenomen) 2e bestuursrapportage 2023 met als dekking deze reserve.

Algemene Reserve risico's grondexploitatie
De geraamde stand van de algemene reserve risico's grondexploitaties is € 19,1 miljoen.

In de volgende tabel staat de berekening van het weerstandsvermogen uitgedrukt in de weerstandsratio. Dit is de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit (zie onderdeel risico's). In de nota weerstandsvermogen is vastgelegd dat deze ratio minimaal 1,0 moet zijn.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Beschikbare weerstandscapaciteit	113.067	69.238	65.349	64.439
Benodigde weerstandscapaciteit	39.062	39.062	39.062	39.062
Weerstandsratio	2,89	1,77	1,67	1,65
Norm weerstandsratio	1,0	1,0	1,0	1,0

De weerstandsratio 2024 is hoger dan de ratio bij de jaarstukken 2022. door toevoeging (€ 18,4 miljoen) van een gedeelte van het jaarrekeningresultaat 2022..

De beleidsvoornemens van de begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 zijn verwerkt in de cijfers. De weerstandsratio 2024 van 2,89 is berekend per 1 januari 2024. Hierin zijn de beleidsvoornemens van 2024 nog niet verwerkt. Het gaat dan om het vormen van de dekkingsreserve kapitaallasten voor de investeringen "Omnipark" en "optimalisatie bestuurscentrum" (€ 30,5 miljoen) en de onttrekkingen 2024 uit de algemene risicoreserve voor incidentele uitgaven (€ 12,1 miljoen). Als we de weerstandsratio hiermee corrigeren voor 2024 dan komt deze uit op 1,80.
Het weerstandsvermogen 2024 blijft dan nog steeds ruim voldoende. Dit geldt ook voor de jaren 2025 t/m 2027.

RISICO'S

Bij het actualiseren van het risicoprofiel bekijken we elk gesignaleerd risico. We beoordelen de kans dat het risico zich voor doet en wat het financieel gevolg dan zou zijn. Deze twee inschattingen vormen de basis voor de zogenaamde risicoscore. Hoe hoger de score, hoe groter het risico.

De methodiek die we volgen staat in de nota weerstandsvermogen en risicobeheersing. Bij het vaststellen van deze nota is afgesproken dat we risico's met een risicoscore van 15 of hoger opnemen in de planning en control documenten. Dit zijn de zogenaamde top risico's.

In de volgende tabel staan van deze actuele top risico's , de risicoscore, het financieel gevolg, het rekenpercentage (van de kans op voorkomen) . De berekende risicowaarde is financieel gevolg x rekenpercentage. In de kolom (beheers)maatregelen staat wat we doen om het risico zo klein mogelijk te houden.

Risico naam (bedragen x € 1.000)	(Beheers)maatregelen	Risico score	Financieel gevolg	Reken %	Risico waarde
Prijsstijgingen en gebrek aan capaciteit op de markt om investeringen / werkzaamheden uit te voeren	Als prijsstijgingen doorzetten, leidt dit tot een hogere prijsindexatie binnen de algemene uitkering. Met enige vertraging leiden hogere prijzen dus tot een hogere algemene uitkering. Verder hebben we de keuze om werken uit te stellen totdat prijzen dalen. Door realistisch plannen kunnen we uitgaven meer spreiden in de tijd.	25	1.000	90	900

Onzekerheid financieel resultaat bij bouwgronden in exploitatie	Continue monitoren van ontwikkelingen zowel aan de kosten- als de opbrengstenkant.	25	29.670	90	26.703
Budget Zorg in Natura Jeugdhulp	Sturing op het gebruik van jeugdhulp. Bij de uitvoering van de nieuwe inkoop vanaf 2022 vormt onze lokale toegang een sleutelrol in de daadwerkelijke kosten voor de jeugdhulp. Daarom is bij de implementatie nadrukkelijk aandacht besteed aan de instructie van de toegang. De inzet van de praktijkondersteuner huisarts jeugd-GGZ dient mede voor het terugdringen van GGZ-gebruik jeugdhulp. We houden de Toegang aangesloten op de ontwikkelingen vanuit de hervormingsagenda jeugd.	20	750	90	675
Overschrijding van de begroting	Scherp sturen op budgetten.	20	750	90	675
Investering wijkuitvoeringsplan transitievisie warmte	Meierijstad besloot in april 2021 dat duidelijkheid vanuit de Rijksoverheid over het juridisch en financieel kader een voorwaarde is om tot uitvoering over te gaan. Via de VNG werken we samen met andere gemeenten aan de lobby richting Rijksoverheid, voor meer inzicht en ondersteuning bij deze taak. De Rijksoverheid werkt aan een financieel kader voor de warmtetransitie, binnen het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie. Een eerste stap is het Nationaal Isolatieprogramma, waarin middelen beschikbaar komen voor het isoleren van woningen. Onderdeel van het nieuwe beleid voor duurzaam opwek van energie in Meierijstad is een lokaal investeringsplatform. Dat wordt verder uitgewerkt en biedt kansen om ook warmteoplossingen lokaal en gezamenlijk te financieren.	20	5.000	75	3.750

Wijziging in rekenrente doelvermogen Stadsgewest	Ontwikkelingen op dit gebied volgen.	20	3.000	75	2.250
Extra personeelskosten als gevolg van wachtgeldverplichtingen en ziekteverzuim	Vervanging van de zieke medewerkers vindt uitsluitend plaats als de dienstverlening onder hoge druk komt te staan. Er is een richtlijn opgesteld hoe om te gaan met medewerkers die disfunctioneren.	20	750	90	675
Risico's grote projecten	Participatie omwonenden/bedrijven, strakke regievoering, opstellen planning met tussentijdse resultaten.	15	5.421	50	2.710
Uit de pas lopen van investeringsbedragen onderwijshuisvesting	Jaarlijks worden de investeringsbedragen onderwijshuisvesting meerjarig bijgesteld aan de hand van de dan geldende nieuwbouwkosten configurator en bekende prijsindexeringen.	15	300	90	270
Totaal top risico's			46.641		38.608

Naast de hiervoor genoemde toprisico's (risicoscore vanaf 15) hebben de risico's met een risico score lager dan 15 een risicowaarde van € 4,8 miljoen. Het gaat hier onder meer om risico's als het niet voldoen aan de Algemene Verordening gegevensbescherming, het opeisen van garantstellingen en de gevolgen klimaatverandering/extreme weersomstandigheden.

De totale risicowaarde van de geïnventariseerde risico's komt daarmee op € 43,4 miljoen.
Omdat we verwachten dat niet alle risico's zich tegelijk voordoen is in de beleidsregels opgenomen dat we voor de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit uitgaan van 90% van de totale risicowaarde (€ 39,0 miljoen).

Benodigd weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000)	risico waarde 2024
Gekwantificeerde top risico's	38.608
Overige gekwantificeerde risico's	4.804
Totaal aan gekwantificeerde risico's	43.412
Waarschijnlijkheidsfactor 90%	39.062

FINANCIËLE KENGETALLEN

Het is voor de gemeenten verplicht een basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen. Deze kengetallen zijn bedoeld om de gemeentelijke financiële positie inzichtelijker te maken en de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten.
De provinciale toezichthouder hanteert een signaleringswaarde voor de financiële kengetallen welke hieronder zijn weergegeven.

In onderstaande tabel zijn de verplichte financiële kengetallen (BBV) opgenomen:

Kengetallen	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Netto schuldquote	39%	45%	30%	30%	29%	25%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	38%	43%	29%	28%	28%	23%
Solvabiliteitsratio	41%	31%	29%	29%	29%	29%
Grondexploitatie	28%	13%	17%	12%	9%	8%
Structurele exploitatieruimte	8,95%	1,5%	1,4%	2,4%	-2,0%	-2,7%
Belastingcapaciteit	96%	96%	90%	91%	92%	92%

Signaleringswaarden provincie:

Signaleringswaarden provincie	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	‹ 90 %	90-130 %	› 130 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	‹ 90 %	90-130 %	› 130 %
Solvabiliteitsratio	› 50 %	20-50 %	‹ 20 %
Grondexploitatie	‹ 20 %	20-35 %	› 35 %
Structurele exploitatieruimte	› 0 %	0%	‹ 0 %
Belastingcapaciteit	‹ 95 %	95-105 %	› 105 %

De kengetallen van de begroting 2024 vergeleken met de signaleringswaarden van de provincie.

Signaleringswaarden provincie	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	x		
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	x		
Solvabiliteitsratio		x	
Grondexploitatie	x		
Structurele exploitatieruimte	x		
Belastingcapaciteit	x		

Voor de beoordeling van de financiële positie van gemeenten is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit brengen tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid de gemeente heeft om de structurele baten op korte termijn te vergroten.

Netto schuldquote
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Bij een schuldquote hoger dan 130% is er sprake van een zeer hoge schuld. Een netto-schuldquote die boven de 100% uitstijgt geeft aan dat er weinig leencapaciteit over is om de gevolgen van financiële tegenvallers op te vangen. De geraamde netto schuldquote van de gemeente Meierijstad ligt op 30% voor 2024.. Het verschil tussen begroting 2023 en 2024 is onder andere veroorzaakt door de lagere vaste schulden (waren begroot en niet gerealiseerd).

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Bij verstrekte leningen kan onzekerheid bestaan of ze allemaal worden terugbetaald. Daarom berekenen we de netto schuldquote zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier is duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dat betekent voor de schuldenlast.
De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is voor 2024 geraamd op 28%. Hoewel over de verstrekte leningen een risico gelopen wordt, veronderstellen we dat deze middelen worden terugbetaald.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt een percentage van 20%. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% heeft een gemeente zijn bezit zeer zwaar belast met schuld. De geraamde solvabiliteitsratio voor 2024 van de gemeente Meierijstad is 29%.

Grondexploitatie
De grondexploitatie kan een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Dit kengetal geeft weer hoe de boekwaarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het geraamde kengetal voor 2024 is voor de gemeente Meierijstad 17 % en valt daarmee in de waardering minst risicovol. In de afgelopen jaren is deze sterk gedaald. Voor verwachtingen omtrent de te realiseren winsten wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting maken we onderscheid tussen structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Bij de begroting 2024 is de structurele exploitatieruimte 1,4%. Gelet op de verwachte financiële ontwikkelingen in de meerjarenraming 2025-2027 zal er voor de jaren 2026-2027 onvoldoende exploitatieruimte zijn. Vanaf 2026 is er geen structurele ruimte om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

Belastingcapaciteit
We relateren de ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen vaak aan de totale woonlasten. Het COELO publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten verstaan we de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingdruk in de gemeente Meierijstad wordt berekend na vaststelling van de belastingen en tarieven.

Totaal beoordeling
De schuldquoten vallen voor 2024 in de categorie het minst risicovol. We zien de afgelopen jaren een daling van deze kengetallen. Dat is een goed teken. De solvabiliteitsratio van 29% valt onder een neutrale waardering. De grondexploitatie bedraagt 17%, De laatste jaren is het percentage flink gedaald.
De structurele exploitatieruimte is met 1,4.% voor 2024 op orde. Volgens voorschrift wordt dit kengetal berekend op basis van de primitieve begroting 2024 (cijfers uit het overzicht van baten en lasten). Gelet op de verwachte financiële ontwikkelingen in de meerjarenraming zal de structurele exploitatieruimte, zonder aanvullende maatregelen, omslaan in een tekort vanaf 2026 en volgende jaren.

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

BELEID & ONTWIKKELINGEN

Het beheer en onderhoud van het openbaar vastgoed, de wegen, bruggen, het riool, openbaar groen, de openbare verlichting en de gemeentelijke gebouwen kost veel geld. Deze paragraaf geeft een integraal inzicht in de kaders, ontwikkelingen, onderhoud en kosten over de programma's heen.

In onderstaande tabel is het beleid ten aanzien van onderhoud kapitaalgoederen opgenomen:

Kapitaalgoed Meierijstad	Naam beheerplan	Vastgesteld in raad d.d.	Looptijd t/m
Riolering	Programma Water en Riolering 2022-2026 (PWR)	16-12-2021	2026
Verhardingen	Beheerstrategie verhardingen	27-2-2019	2023
Civieltechnische kunstwerken	Beheerstrategie Civiele kunstwerken	27-2-2019	2023
Openbare verlichting	Beleidsplan Openbare verlichting	10-10-2019	2030
Speelvoorzieningen	Speelvisie Meierijstad	7-11-2019	2029
Beheer openbare ruimte	Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR)	20-12-2018	2022
Gebouwen	Duurzaam Meerjaren Onderhouds Programma (DMOP)	20-12-2018	2022
Gebouwen	Nota integraal beleid maatschappelijk vastgoed	20-12-2018	2022
Wegen	Beheerplan wegen	24-6-2021	2024

Kerncijfers

Kengetallen	Aantal	Eenheid
Civieltechnische kunstwerken:		
Bruggen	174	st.
Tunnels	5	st.
Keermuren/damwanden	4	st.
Geluidsvoorzieningen	22	st.
Verhardingen:		
Asfaltverharding	240	ha
Elementenverharding	318	ha
Betonverharding	7	ha
Onverharde wegen	42	ha
Openbare verlichting:		
Lichtmasten	21.535	st.
Armaturen	22.114	st.
Lampen	22.385	st.
Areaal groen:		
Bomen	117.240	st.
Speelplekken	245	st.
Speeltoestellen	1.116	st.
Sloten en greppels	835	km
Stadwater	35	ha
Poelen/kleine wateren	8	ha
Bossen	452	ha
Houtige beplantingen	224	ha
Kruidachtige beplantingen	1	ha
Ruw gras	425	ha
Gazons	141	ha

Drukriolering	256	km
Vrijverval	568	km
Persleidingen	38	km
Hoofdgemalen	101	st
Rioolputten	14.100	st
Randvoorzieningen	17	st
Pompunits	1.387	st
IBA's	107	st

Lig- en losplaatsen:		
Ligplaatsen passantenhaven genummerd	24	st.
Ligplaatsen passantenhaven ongenummerd	12	st.
Ligplaatsen beroepsvaart	30	st.
Losplaatsen beroepsvaart	10	st.

Vastgoed:		
Ambtelijke huisvesting	4	st.
Maatschappelijk vastgoed	47	st.
Strategisch vastgoed	4	st.
Monumentale objecten	14	st.
Overig vastgoed	53	st.

BEHEER OPENBARE RUIMTE

CIVIEL TECHNISCHE KUNSTWERKEN

Beleid/beheer

In 2024 vinden onderhoud en vervangingen plaats aan civieltechnische kunstwerken. Dit wordt gedaan aan de hand van de Beheersstrategie Civiele kunstwerken welke geldt tot 2024. Voor 2024 tot en met 2028 wordt een nieuw beheersplan opgesteld.. Uitgangspunt hierbij is het voldoen aan onderhoudsniveau B welke met name gericht is op constructieve veiligheid en bruikbaarheid.

Kwaliteit

Het doel van deze maatregelen is het borgen van veiligheid voor gebruikers van de kunstwerken en het bereikbaar houden van de woon- en leefomgeving van inwoners en ondernemers.

Financiën

Voor het groot onderhoud van Civiele kunstwerken is een voorziening ingesteld. Hierin wordt jaarlijks een bedrag van € 189.000 gestort. Een overzicht van de werkzaamheden wordt jaarlijks aangeboden in het JOR van het betreffende uitvoeringsjaar.

Er is een bedrag van € 560.000,- aangevraagd voor de vervanging van kunstwerk Capt. Fred. A. Hancockbrug te Sint-Oedenrode.

Kunstwerk Rembrandlaan over de Aa wordt in 2024 opgestart met een vooronderzoek, de verwachting is dat de geraamde kosten van €2.200.00,- die eerder is opgesteld niet toereikend gaan zijn voor de vervanging. In 2024 zal een herziening plaats vinden voor de kosten in 2025.

Risico's

Het onderhoud vindt plaats op basis van actuele inspecties waarmee tijdig maatregelen kunnen worden genomen om risico's te verminderen en/of weg te nemen. Indien die maatregelen niet kunnen

worden verricht, bestaat er een gerede kans dat de veiligheid bij gebruik en de bereikbaarheid van inwoners en ondernemers in gevaar komt.

Kunstwerken worden elk jaar visueel geïnspecteerd en waar nodig vinden extra onderzoeken plaats De voorziening die meegenomen is is niet toereikend om ons areaal in de toekomst op onderhoudsniveau 2 te brengen/ houden. Omdat ons areaal voor ongeveer 75% op een hoger onderhoudsniveau zit gaat er een verval plaats vinden met als gevolg een fikse toename van te onderhouden kunstwerken.

Civiel technische kunstwerken (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Geraamde stand voorziening bruggen 1-1	210	109	68	68
Toevoeging	189	189	189	189
Onttrekking	290	230	189	189
Geraamde stand per 31-12	109	68	68	68

WEGEN (VERHARDINGEN)

Beleid / Beheer

Op basis van het in 2021 vastgestelde Beheerplan Wegen 2021 en de Beheerstrategie Verhardingen (februari 2019), wordt in 2024 onderhoud uitgevoerd aan verhardingen conform de richtlijnen van het CROW. In 2024 wordt een nieuw beheerplan wegen gemaakt.

Kwaliteit

Voor alle verhardingen is uitgegaan van het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau (kwaliteitsniveau B).

Financiën

In het Beheerplan Wegen 2021 is bepaald welke middelen er de komende 4 jaar nodig zijn om te voldoen aan het vastgestelde kwaliteitsniveau (planmatig onderhoud).
Daarnaast is er voor 2024 € 6.000.000 gereserveerd in de begroting voor het vervangen van verhardingen. Een overzicht van deze projecten wordt jaarlijks aangeboden in het JOR van het betreffende uitvoeringsjaar.

Risico's

Op basis van inspecties is een actueel inzicht verkregen in de onderhoudstoestand van de wegen/verhardingen en de maatregelen die nodig zijn om risico's te verminderen en/of weg te nemen. Indien die maatregelen niet kunnen worden getroffen, bestaat er een gerede kans dat de veiligheid van gebruikers in gevaar komt en de gemeente in toenemende mate aansprakelijk wordt gesteld voor geleden schade.

Wegen (verhardingen) (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Geraamde stand voorziening wegen 1-1	1.615	1.491	1.417	1.493
Toevoeging	3.076	3.076	3.076	3.076
Onttrekking	3.200	3.150	3.000	3.000
Geraamde stand per 31-12	1.491	1.417	1.493	1.569

OPENBARE VERLICHTING

Beleid / beheer

In 2020 is een vervangingsprogramma vastgesteld, met een oorspronkelijke looptijd van 10 jaar. Door de huidige omwikkelingen, en de ambities van het nieuwe college, is de wens uitgesproken dit traject te versnellen. We nemen hierin een versnelde stap om aan de ambitie van de gemeente te voldoen door bij te dragen aan een maatschappelijke uitdaging.
Aan de hand van ons beleidsplan openbare verlichting 2020-2030 zal de vervanging van de verlichting ervoor zorgen dat we voldoen aan het energieakkoord 2030. Door deze versnelling verwachten we in 2024 hieraan te voldoen.

Kwaliteit
Meierijstad investeert in duurzame, veilige en innovatieve openbare verlichting. Hierbij wordt de benodigde verlichtingskwaliteit gerealiseerd, zodat de bijdrage aan sociale veiligheid en verkeersveiligheid van de beleving van de openbare ruimte (leefbaarheid) optimaal is.

Financiën
Om bovenstaande doelstellingen te realiseren wordt een krediet gevraagd bij de begroting. Voor 2024 is in de begroting € 2.750.000 gereserveerd.

Risico's
Als de onderhoudsbudgetten niet beschikbaar worden gesteld zal het achterstallig onderhoud en het aantal storingen in omvang toenemen en de hiervoor geschetste doelstellingen niet worden behaald.

OPENBAAR GROEN (INCLUSIEF RECREATIEGEBIEDEN)

Beleid / beheer
Het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) is eind 2018 vastgesteld. Sinds 2020 gaan we uit van een gedifferentieerd onderhoudsniveau op basis van risico's en afwegingen. Dit betekent in de praktijk dat het beheer is geëxtensiveerd van:
- grasvelden binnen de kom;
- onkruidbeheersing in beplantingen binnen de kom.

Het onderhoud van sloten, bermen, ruw gras, (stads)wateren en landschapselementen is geharmoniseerd.. Het slootonderhoud buiten de bebouwde kom wordt uitgevoerd conform het raadsbesluit van 27 januari 2022.

Als gevolg van de discussie in de gemeenteraad over de gewenste beheerkwaliteit wordt het IBOR opnieuw tegen het licht gehouden.. Op basis van de beeldvormende avond van 9 februari 2023 zijn er voorstellen gedaan voor verbetering van de beheerkwaliteit in de openbare ruimte.. Deze worden uitgevoerd op basis van de politieke besluitvorming.

Het Bosbeheerplan is geactualiseerd waarbij het beheer van leembossen, klimaatadaptatie en duurzaamheid onderdeel zijn geworden van het beheer.

De uitvoering van renovatieprojecten is een continue proces. In 2024 worden er probleembomen vervangen, groenrenovaties uitgevoerd en In integrale projecten wordt ook groen vervangen. Daarnaast wordt het bomenareaal uitgebreid. Deze werkzaamheden worden geprogrammeerd in het Jaarprogramma Openbare Ruimte (JOR 2024).

Kwaliteit
Het openbaar groen wordt momenteel onderhouden op de hierboven genoemde kwaliteitsniveaus. Na de evaluatie en de keuzen door de gemeenteraad zullen de nieuwe afspraken leidend zijn voor het onderhoud. Het biodiversiteitsbeleid van Meierijstad vraagt ook om maatregelen ter verbetering van de natuurwaarde in de openbare ruimte..
We hebben een groot beheerareaal, informatie gestuurd werken wordt daarom steeds belangrijker.. De beschikbare capaciteit hiervoor is een aandachtspunt.

Risico's
We gaan uit van een gedifferentieerd onderhoudsniveau op basis van risico's en afwegingen. In het kader van het IBOR hebben belangenorganisaties en de gemeenteraad aangegeven dat de huidige ambities en het huidige onderhoudsniveau te laag zijn. Hogere ambities zullen hogere kosten tot gevolg hebben.
We zijn bezig met een kwaliteitsverbetering van onze beheerdata. Actuele beheergegevens zijn belangrijk voor het informatie gestuurd werken. Verouderde gegevens veroorzaken fouten en ergernissen.
We krijgen steeds meer te maken met de gevolgen van klimaatsverandering. Dit kwam al tot uiting in de omvang van de droogteschade die hersteld is in de plantsoenen. Ook hebben we te maken met grootschalige sterfte van verzwakte Fijnsparren in onze bossen als gevolg van aantasting door de Letterzetter. We zien ook een afname van de conditie en vitaliteit van andere boomsoorten.

Financiën
Regulier groenonderhoud wordt op basis van meerjarige onderhoudscontracten uitbesteed en betaald uit exploitatiebudgetten..
De renovaties zijn opgenomen in het investeringsprogramma.
Op dit moment is er voor openbaar groen geen reserve of voorziening aanwezig.

RIOLERING

Beleid/Beheer
Onderhoud kapitaalgoed Riolering is gericht op een gezonde en klimaatbestendige leefomgeving door goed om te gaan met inzameling en transport van de drie wettelijke zorgplichten afvalwater, hemelwater en grondwater. Hieronder vallen de onderdelen zoals vrijverval en mechanische riolering, pompen en gemalen, overstorten en bergbezinkbassins, regenwatervoorzieningen en grondwatermeetnet.
De beleids- en beheerkaders zijn opgenomen in het Programma Water en Riolering (PWR).

Kwaliteit
Uitvoering voor beheer en onderhoud van de riolering en riooltechnische werken vind plaats op basis van de beheerstrategie zoals opgenomen in het PWR. Daarnaast worden maatregelen genomen om het hydraulisch functioneren te verbeteren waarbij een bijdrage wordt geleverd aan de totstandkoming van een klimaatadaptieve leefomgeving. De werkzaamheden worden afgestemd in de programmakamer van openbaar gebied en komen samen in het Jaarprogramma Openbare Ruimte (JOR). In 2023 is het Uitvoeringsprogramma PWR tot en met 2026 opgesteld.

Omdat gemeente ook een belangrijke rol heeft in de bewustwording in het kader van goed rioolgebruik en om Meierijstad bestand te maken tegen weerextremen, wordt actief gecommuniceerd en gestimuleerd.

In 2023 gaan we de watergangen in kaart brengen waarna we in 2024 meer zicht hebben op het beheer en de bijbehorende financiële middelen.. Dit heeft naar verwachting tot gevolg dat vanaf 2025 een aparte kostenplaats wordt aangemaakt voor het onderhoud watergangen.. Een gedeelte van de kosten worden gedekt vanuit de rioolheffing.

Financiën
Aanpassing van het beheerbudget is in verband met de prijsstijgingen en areaaluitbreidingen nodig om het rioolstelsel en riooltechnische werken te beheren en onderhouden zoals vastgesteld in het PWR. In 2023 start de actualisatie van het Kostendekkingsplan. De gevolgen van verhogingen van de onderhoudsbudgetten en de resultaten van andere verbeteringsmaatregelen worden dan inzichtelijk gemaakt. Daarnaast wordt beschouwd of aanpassing van ons tariefstelsel wenselijk is door verbreding van de rioolheffing naar riool- en waterzorgheffing. Het streven is om de actualisatie van het Kostendekkingsplan gereed te hebben in 2024 voor de kadernota 2025 e.v.

Risico's
Als de benodigde budgetten niet beschikbaar worden gesteld zal het achterstallig onderhoud en het aantal storingen in omvang toenemen plus de ambities en doelstellingen uit het PWR niet worden behaald.

Spaarvoorziening riolering (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Geraamde stand spaarvoorziening riolering 1-1	12.338	10.441	8.604	6.548
Toevoeging	1.000	1.000	1.000	1.000
Onttrekking	2.897	2.837	3.056	-
Geraamde stand per 31-12	10.441	8.604	6.548	7.548

Voorziening beklemmende middelen riolering (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Geraamde stand voorziening beklemmende middelen 1-1	2.286	-33	-1.741	-3.282
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	2.319	1.708	1.541	1.140
Geraamde stand per 31-12	-33	-1.741	-3.282	-4.422

VASTGOED

Beleid / beheer
In 2024 en verder gaan we inzetten op een meer informatiegestuurde exploitatie van ons vastgoed. Hiervoor wordt op meerdere manieren uitvoering gegeven aan een analytische en strategische vastgoedportefeuillesturing. Door de screening van de portefeuille en het maken van slimme combinaties tussen vraag en aanbod van ruimte, zetten we ons vastgoed zodanig in dat het een optimale bijdrage levert aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen.

Hiervoor wordt het vastgoedbeleid (Kadernota Vastgoed 2018) waar nodig aangepast op basis van ervaringen, veranderd tijdsbeeld, demografische ontwikkelingen en wet en regelgeving voor vastgoed. In 2023 is het Duurzaam Meerjaren Onderhouds Programma (DMOP) geactualiseerd op grond van de nieuwe opnames van de gebouwen in 2022 en de uitwerking daarvan in 2023. Aan de hand van het geactualiseerde DMOP wordt er in 2024 en navolgende jaren verder uitvoering gegeven aan het in standhouden van de veiligheid en functionaliteit van de gebouwen, in combinatie met het groot en klein contractueel onderhoud. We verduurzamen onze vastgoedportefeuille nog verder volgens de in de tweede helft van 2023 vast te stellen Routekaart CO2-reductie maatschappelijk vastgoed.
Tenslotte blijven we ook in 2024 inzetten op de optimalisatie van de bezetting, de kostendekkendheid en strategisch beheer van de openbare gebouwen.
Naast efficiëntere en meer kostendekkende gebouwenexploitaties leidt dit ook tot een hoger maatschappelijk rendement. Hiermee worden feiten en cijfers overzichtelijk in beeld gebracht. Met deze vastgoedmanagementinformatie genereren we toekomstperspectieven/adviezen per gebouw op basis waarvan we besluiten nemen.

Kwaliteit
In 2024 geven we een vervolg aan de screening van de vastgoedportefeuille op het thema "Veiligheid & Gezondheid"; dit doen we aan de hand van een risicomatrix/-analyse die hiervoor is opgesteld in samenwerking met het externe bureau PVM.
Denk hierbij aan de volgende mogelijke risico's: bezwijken van constructies, brand, legionella, asbest, (on-) toegankelijkheid, lekkage, inbraak, lood, chroom 6, stijgen en dalen, liften, vallen.
In 2024 geven wij uitvoering aan het in de tweede helft van 2023 vast te stellen DMOP.

Financiën
Met de actualisatie van het Duurzaam Meerjaren Onderhouds Programma ontstaat er een beter beeld over de financiële toereikendheid van de onderhoudsvoorzieningen.

Risico's
Het risico dat het huidige budget voor onderhoud van het vastgoed niet toereikend is, wordt tot een minimum beperkt door de actualisering van het Duurzaam Meerjaren Onderhouds Programma. Hierbij dient ter dege rekening te worden gehouden met de nog steeds en tegelijkertijd fors stijgende bouw- en materiaalkosten.

Gebouwen (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Geraamde stand voorziening gebouwen 1-1	7.365	6.403	3.460	301
Toevoeging	3.923	3.967	4.011	4.056
Onttrekking:				
- groot onderhoud incl. verduurzaming conform DMOP	4.885	6.910	7.170	3.803

Geraamde stand per 31-12	6.403	3.460	301	554

SPEELTERREINEN

Beleid / beheer

De komende jaren wordt gestreefd naar centrale buurtspeelplekken en meer natuurlijke speelplekken (Speelvisie 2019). In het beheerplan (vastgesteld 2021) is het beschikbare budget en de te maken keuzes voor locaties, vervangingen en onderhoud verder uitgewerkt. Bij aanleg, beheer en onderhoud van speelplekken wordt uitgegaan van het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS). Hierin is vastgelegd dat de gemeente verantwoordelijk is voor het fysiek en veilig in stand houden van de speeltoestellen in de openbare ruimte.

Kwaliteit

Het beheer en onderhoud van de speeltoestellen wordt zowel door eigen personeel als door derden uitgevoerd. Uit de inventarisatie voor het beheerplan is gebleken dat de speelplekken allemaal goed onderhouden en veilig zijn, maar wel verouderd.

Financiën

Het huidige budget bedraagt €301.000 in totaal. Dit is inclusief €100.130 dat jaarlijks gestort wordt in de voorziening voor de vervangingen van speelvoorzieningen. Het financiële kader is leidend voor de keuzes in vervanging van de speeltoestellen in Meierijstad.

Risico's

Als gevolg van het aantal nieuwe speelplekken in nieuwbouwplannen en het aantal leefbaarheidsverzoeken, is het beschikbare budget voor beheer en onderhoud (nu €301.000) mogelijk met ingang van 2024 en verder niet meer toereikend. Om het totaalbeeld te krijgen vindt eind 2023 een herijking plaats van het aantal speeltoestellen met de bijbehorende beschikbare middelen.

Speelvoorzieningen (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Geraamde stand voorziening speelvoorzieningen 1-1	197	252	236	259
Toevoeging	100	100	100	100
Onttrekking	45	116	77	235
Geraamde stand per 31-12	252	236	259	124

FINANCIERING

BELEID & ONTWIKKELINGEN

Financiering gaat over de manier waarop de gemeente geld aantrekt dat zij nodig heeft om haar activiteiten uit te voeren. De kaders hiervoor zijn te vinden in de Wet FIDO (Wet financiering decentrale overheden). In deze wet staan ook kaders voor het (tijdelijk) beleggen van geld.
De gemeente Meierijstad hanteert totaalfinanciering. Kaders voor financiering zijn vastgelegd in de financiële verordening van de gemeente Meierijstad en in het Treasurystatuut 2017. Binnen de wettelijke kaders financieren we zo veel mogelijk met kortlopende leningen in verband met. lager rentepercentage.

RENTE

Renteverwachting
In de begrotingscijfers zijn we uitgegaan van 3,51 % rente voor aan te trekken langlopende leningen (10 jaar) voor 2024. Wij hanteren voor de meerjarenraming 3,51%. Voor het aantrekken van korte termijn financiering wordt er rekening gehouden met een percentage van 3,4%

Renterisiconorm
De Wet FIDO bepaalt dat de jaarlijkse aflossingen en wijzigingen in de rente niet meer dan 20% van het begrotingstotaal mogen zijn: de renterisiconorm. De ruimte onder de renterisiconorm is het bedrag wat de gemeente nog uit zou mogen geven aan aflossingen op nieuw af te sluiten geldleningen. In de volgende tabel zijn de cijfers meerjarig opgenomen.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Begrotingstotaal	281.130	268.483	274.178	266.958
Renterisiconorm 20% van begrotingstotaal	56.226	53.697	54.836	53.392
Renteherziening vaste schuld	-	-	-	-
Aflossingen vaste schuld	19.653	15.813	18.113	27.633
Ruimte onder de renterisiconorm	36.573	37.884	36.723	25.759

Kasgeldlimiet
Het kasgeldlimiet geeft de ruimte voor korte financiering aan en bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. De kasgeldlimiet voor de gemeente Meierijstad is in 2024 afgerond € 23.896.000 (8,5% van € 281.130.000).

Schatkistbankieren
De komende jaren verwachten wij geen overtollige middelen te bezitten, de financiële gevolgen van het verplicht schatkistbankieren zijn naar verwachting te verwaarlozen.

Voor Meierijstad bedraagt het drempelbedrag voor 2024 5.622.600 miljoen (2% van € 281.130.000)..

Rentetoerekening
Het verschil tussen te betalen en te ontvangen rente rekenen we toe aan bouwgronden in exploitatie en investeringen. Voor het toerekenen van rente aan grondexploitatie gelden specifieke regels. Het toerekenen van rente aan investeringen gebeurt met een zogenaamd omslagpercentage. Dit is voor de begroting 2024 vastgesteld op 0,5%.

Schematisch kan de rentetoerekening als volgt weergegeven worden.

Berekening rentetoerekening		(bedragen x € 1.000)
a.	Externe rentelasten over de korte en lange financiering	2.736
b.	Externe rentebaten	-245
a.-b.	Saldo door te rekenen externe rente	2.491
c1.	Rente die aan de grondexploitatie doorberekend moet worden	-873
c2.	Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld toegerekend moet worden	0

d.	Totaal door te rekenen rente (a.-b.-c1.+c2.)	1.617
e1.	Rente over eigen vermogen	0
e2.	Rente over voorzieningen	0
f.	Totaal aan taakvelden toegerekende rente (d.+e1.+e2.) (renteomslag)	1.617
g.	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.880
h.	Renteresultaat op het taakveld treasury (f.-g.)	-263

Toelichting op de tabel:

Saldo door te rekenen externe rente (a-b)
Dit is het verschil tussen de rentelasten (over de reeds opgenomen langlopende geldleningen en de verwachte op te nemen lening en rente lasten kasgeldleningen en renteopbrengsten (over de verstrekte langlopende leningen en overige renteopbrengsten).

Rente die aan de grondexploitatie doorberekend moet worden (c1)
De toe te rekenen rente aan de grondexploitatie (Bouwgronden In Exploitatie) is het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Voor 2024 is dit begroot op 1,29%. Jaarlijks wordt dit percentage herrekend.

Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld toegerekend moet worden (c2)
Als specifieke leningen zijn aangetrokken om deze vervolgens voor hetzelfde bedrag door te verstrekken aan een derde partij, wordt dit ook gezien als projectfinanciering. De gemeente Meierijstad heeft geen projectfinanciering.

Rente over eigen vermogen / voorzieningen (d1 en d2)
De gemeente Meierijstad berekent geen rente over het eigen vermogen en voorzieningen.

Totaal aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)
Het totaal aan taakvelden toe te rekenen rente bedraagt € 1.617..000. De omslagrente berekenen we door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa. Deze uitkomst ronden we af op een half procent op basis van de uitgangspunten in de notitie rente van de commissie BBV. Het te hanteren omslagpercentage is voor 2024 vastgesteld op 0,5%. Dit leidt naar verwachting tot € 1.880.000 aan doorbelaste rente. Dit levert een begroot renteresultaat van € 262.641 voordelig op. Jaarlijks beoordelen we of het renteomslag-percentage aangepast moet worden.

VERMOGENSPOSITIE

Op basis van de verwachte investeringen en ontvangsten is in 2024 een financieringsbehoefte aanwezig van € 35 miljoen. (korte termijn financiering € 20 miljoen, lange termijn financiering € 15 miljoen.

De leningenportefeuille bedraagt per 1 januari 2024 naar verwachting € 90 miljoen.

De gemeente Meierijstad heeft de volgende leningen verstrekt: hypotheken aan (voormalig) personeel, startersleningen, duurzaamheidsleningen, leningen in verband aanleg drukriolering en leningen aan verenigingen en stichtingen. Het totaalbedrag aan verstrekte geldleningen bedraagt per 1-1-2024 € 5,3 miljoen aflopend naar € 4,8 miljoen per 31-12-2027.
Verder is er het voornemen om vanaf 2024 weer startersleningen te gaan verstrekken via het stimuleringsfonds volkshuisvesting Nederland (SVN). Jaarlijks worden er beheervergoedingen aan SVN betaald en wordt er rente ontvangen over de verstrekte startersleningen. De inschatting is dat dit (min of meer) budgettair neutraal verloopt.

BEDRIJFSVOERING

AMBITIE

De gemeente Meierijstad streeft naar een optimale dienstverlening. Om dit te kunnen waarmaken is een degelijke en betrouwbare bedrijfsvoering van groot belang; een bedrijfsvoering die doorontwikkelt om onze dienstverlening te blijven verbeteren.

HRM

Het doel van het personeelsbeleid is de juiste persoon op de juiste plek, op het juiste moment, met de juiste kennis, kunde en vaardigheden te plaatsen voor nu en in de toekomst. Deze doelstelling sluit aan op het uitgangspunt van de organisatiefilosofie: Meierijstad wil zodanig georganiseerd zijn dat het geschikt is om in te spelen op de veranderende maatschappelijke vraagstukken. In 2022 is een nieuwe visie op P&O-beleid ontwikkeld onder de naam 'Talentenhuis Meierijstad', waarbij wordt gewerkt vanuit vijf 'pijlers'.

- Het fundament: de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van de medewerkers; in deze pijler wordt gewerkt vanuit de cao-gemeenten en wordt overleg gevoerd met de medezeggenschapsorganen (ondernemingsraad en lokaal overleg) over aantrekkelijke en passende arbeidsvoorwaarden en rechtspositie.
- Gemeente van de toekomst; in deze pijler wordt gekeken naar het vakmanschap van de toekomst: wat is er nodig om als organisatie wendbaar en flexibel te blijven, door te groeien in zelforganisatie en de dienstverlening te kunnen blijven leveren op het gewenste niveau. Er vindt een onderzoek plaats naar de organisatiefilosofie.
- Talent komt werken: Wij trekken talenten aan, halen talenten binnen, heten hen welkom en zorgen voor een goede landing. De onderdelen in deze pijler zijn:
    - Meierijstad als aantrekkelijke werkgever neerzetten
    - Werving en selectie (binnenhalen van de juiste talenten)
    - Goede introductie zodat een medewerker zich snel thuis voelt
- Talent blijft werken: Ons talent blijft duurzaam inzetbaar. De onderdelen in deze pijler zijn:
    - Levensfasebewust vitaliteitsbeleid/duurzame inzetbaarheid
    - Stimuleren van ontwikkeling van kennis en vaardigheden.
- Talent stopt: we begeleiden de vertrekkende talenten met zorg om kennis te behouden en (onder)houden de relatie zodat zij ambassadeurs zijn en blijven voor onze organisatie. De onderdelen in deze pijler zijn:
    - Kennisbehoud
    - Oud-medewerker als ambassadeur voor Meierijstad

Formatie-uitbreiding

De formatie-uitbreiding die is opgenomen in de begroting kunnen we als volgt toelichten.
Door regelingen zoals het generatiepact, aanpassingen in de cao gemeenten zoals ouderschapsverlof, geboorteverlof, extra vrije dagen, het stijgend ziekteverzuim en de langere tijd waarin vacatures open staan is het capaciteitsverlies in de afgelopen jaren toegenomen. Hierdoor zien we een verhoging van de werkdruk waardoor het noodzakelijk is om maatregelen te nemen. Na een analyse zijn we tot de conclusie gekomen dat het voor de reguliere taken binnen de ambtelijke organisatie noodzakelijk is om de formatie structureel uit te breiden met 54 fte. Voor een gedeelte (8,78 fte) is financiële dekking binnen huidige structurele budgetten. In de onderstaande tabellen is de financiële vertaling opgenomen.

De structurele formatie-uitbreiding waarvoor geen financiële dekking is:

FTE	Kosten	Domein
13,55	€ 1.131.000	Bedrijfsvoering
26,50	€ 2.248.000	Ruimte
6,49	€ 588.000	Sociaal
46,54	€ 3.967.000	Totaal

Toelichting:
In de begroting is structureel € 3.846.000 opgenomen voor 2024 en 2025. Voor 2026 en 2027 is dit € 3.886.000. Het verschil ten opzichte van de tabel hierboven is € 122.000. Dit komt doordat al dekking aanwezig is voor € 40.000 voor 2024 en 2025 voor een functie binnen het sociaal domein. In de tabel

is een functie voor 1.0 fte bij Gegevensbeheer opgenomen, die nog niet in de begrotingscijfers is verwerkt. De verwerking in de cijfers gebeurt bij de 1e bestuursrapportage 2024.

De structurele formatie-uitbreiding waarvoor wel financiële dekking is:

FTE	Kosten	Domein
5,11	€ 497.000	Ruimte
3,67	€ 332.000	Sociaal
8,78	€ 829.000	Totaal

Daarnaast zien we dat het noodzakelijk is om incidenteel de formatie uit te breiden met 26 fte. De incidentele formatie is met name noodzakelijk om nieuwe wetgeving (zoals o.m. de omgevingswet) in te kunnen voeren of tijd te investeren in verbetering van werkprocessen die tijd gaan opleveren. Deze formatie-uitbreiding is als volgt samengesteld:

FTE	Kosten	Domein
4,62	€ 412.000	Bedrijfsvoering
12,50	€ 1.071.000	Overig *)
8,00	€ 696.000	Ruimte
1,00	€ 82.000	Sociaal
26,12	€ 2.261.000	Totaal

*) Overig: uitbreiding formatie t.b.v. trainees en opvolgen van medewerkers een half jaar voorafgaand aan vertrek vanwege pensioendatum. Deze medewerkers worden voor 70% ingezet in de thema's ruimte en sociaal.

Om de incidentele formatie te dekken stellen we voor de algemene reserve in te zetten. Voor 2024 betekent dit een onttrekking van € 2.261.000. Voor de volgende jaren is dit € 2.245.000 (2025), € 1.767.000 (2026) en € 407.000 (2027).

Aanvulling op de beleidsindicatoren uit programma bestuur, dienstverlening en vastgoed
In de volgende tabel zijn de beleidsindicatoren uit programma bestuur, dienstverlening en vastgoed aangevuld met realisatiecijfers uit Vensters voor Bedrijfsvoering.
De cijfers uit Vensters voor bedrijfsvoering zijn zoals u kunt zien uit 2021. Afgelopen jaren zagen we landelijk een trend waarin de ICT kosten (licenties en cyberveiligheid) sterk toenemen. In Meierijstad zaten we (ruim) onder de landelijke gemiddelden. We verwachten dat bij andere gemeenten de trend van kostenstijgingen zich doorzet, zodat we in Meierijstad naar het gemiddelde toegroeien of daar nog steeds onder blijven qua kosten niveau. Zoals u uit de voorstellen voor toename van de formatie kunt zien neemt de formatie in het primaire proces sterker toe dan in de ondersteuning/bedrijfsvoering. Wij blijven daar de komende jaren attent op.

	2024 begroting	2023 begroting	2022 realisatie	2021 realisatie	2021 realisatie referentie groep*
Formatie, Fte per 1.000 inwoners	8,3	7,4	7,2	7,1	8,1
Bezetting, Fte per 1.000 inwoners	6,9	6,8	6,7	6,6	7,6
Apparaatskosten per inwoner	844	664	679	667	759
Externe inhuur. Kosten als % van totale loonsom	3,7%	7,1%	17,8%	16,4%	20,5%
Totale kosten externe inhuur (bedrag x € 1.000)	4.507	1.685	9.008	7.711	
Overhead, % van totale kosten	10,2%	8,8%	9,2%	9,0%	9,9%

* referentiegroep gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners uit Vensters voor Bedrijfsvoering

INFORMATIE EN GEGEVENSBESCHERMING

Informatievoorziening en informatiemanagement

Een goede informatievoorziening is cruciaal voor het functioneren van een gemeentelijke organisatie. De beweging waarin digitalisering van gegevens en technologie gebruikt wordt bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken is de standaard geworden.
In 2024 zullen we het financieel systeem gaan vervangen. We zullen we de mogelijkheden om digitaal samen te werken gaan vereenvoudigen en om ook op dit gebied meer in controle te komen. Dit is nodig om te kunnen blijven voldoen aan de wettelijke eisen rondom archivering, privacy en de Wet Open Overheid.
Een klantgerichte digitale dienstverlening vraagt een continue evaluatie en bijstelling van de gebruikte hulpmiddelen en kanalen. We zullen onze applicaties blijven optimaliseren, zodat onze dienstverlening kan blijven groeien.
De basis van datagedreven werken staat inmiddels. In 2024 willen we deze basis verder gaan uitbreiden en willen we tegelijkertijd deze methodiek steeds meer gaan inzetten en borgen, bij het kunnen sturen met data en het kunnen besluiten met data.
Op het gebied van informatiebeheer zijn we in 2024 op orde voor wat betreft de centrale fysieke archieven. De centrale digitale archieven hebben op dit moment nog achterstanden die we in 2024 willen gaan inlopen zodat we ook daar op orde zijn. daarnaast gaan we in 2024 onze aandacht meer vestigen op de decentrale informatievoorzieningen, zodat we ook daar in control zijn.

Gegevensbescherming
In 2024 zullen we ons meer gaan richten op een integrale gegevensbescherming: informatieveiligheid en privacy gaan daarbij hand in hand. De nieuwe informatieveiligheidsrichtlijnen die vanuit de EU opgelegd gaan worden aan lokale overheden zullen dan duidelijk zijn, hier zullen we aan moeten gaan voldoen..
Nieuwe technieken zoals Artificial Intelligence en algoritmes zullen moeten worden afgewogen tegen een wettelijk kader en tegen een ethisch kader afhankelijk van de inzet van deze technieken.
Ook in 2024 zullen de reguliere werkzaamheden worden uitgevoerd:

- Verdere optimalisatie van de verplichtingen uit de BIO
- Adviseren van casussen op het gebied van privacy en informatieveiligheid
- Optimalisatie van continuïteitsmanagement
- Gerichte bewustwording bij medewerkers
- Uitvoeren van de jaarlijks terugkerende zelfevaluaties via de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)
- Opstellen van verwerkersovereenkomsten

CONTROL

Financiële Verordening geactualiseerd
Een actualisatie van de Financiële Verordening vindt plaats in 2023. De geactualiseerde versie zal met ingang van 1 januari 2024 van kracht worden.

Planning & Control
In 2024 wordt de planning & controlcyclus volledig doorlopen en zullen de jaarstukken, de kadernota/-brief, de begroting en de 1e en 2e bestuursrapportage gepubliceerd worden via de eigen website.

Interne controle
De verbijzonderde interne controle blijft zich ontwikkelen, waardoor deze zich vanaf 2024 richt op twintig verschillende processen met een materieel financieel belang. Per proces zijn de risico's en de opzet van de beheersmaatregelen in beeld gebracht. Getoetst zal worden of deze maatregelen ook bestaan en gewerkt hebben. De toetsen worden verricht door de procesbeheerders in samenwerking met de interne auditor. Daarbij wordt gebruik gemaakt van geautomatiseerde controles, data-analyses en steekproeven. Het doel van de interne controles is dat meer inzicht wordt verkregen in ieder proces, maar ook om de analyse van de oorzaken van afwijkingen te verbeteren, evenals het borgen van de volledigheid en het aantonen van aansluitingen.

Procesmanagement
Binnen Meierijstad is sprake van een organisatiebreed bewustzijn en onderkenning van de toegevoegde waarde van 'procesmatig werken'. De verbeterslagen die in 2024 doorgevoerd worden betreffen het verder versnellen (meer processen optimaliseren per jaar) en professionaliseren (ondermeer continu klantgericht blijven verbeteren).

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

Meierijstad is een werkgever die staat voor Diversiteit & Inclusiviteit. Dat doen we door bij de samenstelling van onze werkateliers te streven naar diversiteit in talenten, kennis, vaardigheden, leeftijd, sekse, culturele achtergrond, fysieke vermogens en eigenschappen van mensen. Daarnaast creëren we een inclusieve cultuur waarin ruimte is voor verschillen en waarin iedereen zich thuis voelt. Gebaseerd op onze kernwaarden gastvrij, betrokken, vertrouwen en coöperatief. Dat past bij de maatschappelijke verantwoordelijkheid die we hebben, maar ook bij het leveren van een dienstverlening die aansluit op de wensen en behoeften van onze inwoners.

Sinds 2018 heeft de gemeentelijke organisatie van Meierijstad een PSO-keurmerk (PSO-Prestatieladder Socialer Ondernemen) op trede 3. Deze is in 2020 en in 2022 verlengd. Trede 3 is de hoogst haalbare trede en betekent dat we behoren tot de koplopers in het bieden van werkgelegenheid voor medewerkers met een kwetsbare arbeidspositie. We richten ons ook de komende jaren op het geschikt maken van werkplekken voor medewerkers met een kwetsbare arbeidspositie en het 'sociaal' inkopen.

We adviseren opdrachtnemers bij inkoop- en aanbestedingstrajecten over invulling van de Social Return verplichting en stimuleren hen om arbeidsplaatsen beschikbaar te stellen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

DUURZAAMHEID

Voor het thema duurzaamheid binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering werkt de gemeente sinds 2020 aan thema's als tegengaan van voedselverspilling, energiebesparing, betere afvalscheiding en duurzaam bedrijfsvervoer. Wij gaan hiermee verder in 2024.

DIENSTVERLENING

In het uitvoeringsprogramma Dienstverlening zijn de ontwikkelingen en ambities voor onze dienstverlening opgenomen. We willen onze dienstverlening zo eenvoudig mogelijk aanbieden en zetten in op twee sporen: we zien dat mensen bedrevener worden in het vinden van de digitale weg en dat ze ook verwachten langs deze weg bediend te worden. Daarnaast houden we oog voor mensen voor wie dit moeilijker is door ze persoonlijk te helpen. In 2024 werken we aan:

- Digitalisering; we willen de gemeentelijke digitale dienstverlening up-to-date houden, inclusief maken en blijven ontwikkelen. Het doel is om zoveel mogelijk door de gemeente aangeboden diensten online aan te bieden. Het is belangrijk dat de informatie, de formulieren en e-diensten op de website goed vindbaar, duidelijk en begrijpelijk zijn.
- We gaan in regionaal verband aan de slag met een digitale balie; een extra kanaal voor die klanten die daar gebruik van willen maken. Uitgangspunt is en blijft overigens dat de klant zijn eigen kanaal kiest.
- Het verbeteren van onze telefonische dienstverlening; we monitoren de kwaliteit van de telefonische dienstverlening intern en extern; we zetten in op een telefonisch contact waarin zoveel als mogelijk de klant meteen geholpen wordt.
- Klare Taal; we houden aandacht voor de kwaliteit van de schriftelijke communicatie. Naast trainingen voor medewerker en een technisch hulpmiddel dat beschikbaar is voor alle medewerkers toetsen we brieven, formulieren, websites op leesbaarheid door inzet van het lezerspanel en aan de hand van feedback van de lezer.

VERBONDEN PARTIJEN

BELEID & ONTWIKKELINGEN

Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en is als volgt gedefinieerd: "Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft".
Met een financieel belang is bedoeld: "Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt".
Het bestuurlijk belang is gedefinieerd als: "Zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht".
Een verbonden partij is één van de drie vormen voor Meierijstad om haar taken uit te (laten) voeren. We kunnen taken zelf doen, overlaten aan een commerciële partij of door een verbonden partij laten uitvoeren.
Verbonden partijen leveren soms bestuurlijk complexe verhoudingen op, omdat de gemeente bestuurder en klant is. Bovendien doen vaak meer partijen mee aan de verbonden partij. De gemeente Meierijstad is dan niet de enige bestuurder en niet de enige klant. Zij moet haar bestuurlijke doelen en wensen afstemmen met die van de andere deelnemers. Dit kan de aansturing complex maken.
Voordelen van verbonden partijen zijn de grotere schaal en de regionale aanpak van een regionaal onderwerp.

Financiële positie gemeenten
Meierijstad heeft een coördinerende rol in de regio voor gemeenschappelijke regelingen.. In de regio is aandacht gevraagd voor de rol van de gemeenschappelijke regelingen bij de veranderende financiële mogelijkheden van gemeenten. In 2023 willen we in regionaal verband samen met een aantal verbonden partijen financiële spelregels voor verbonden partijen ontwikkelen.

Wijziging Wet gemeenschappelijke regeling
Met ingang van 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking getreden. Deze wijziging heeft als doel de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden in relatie tot gemeenschappelijke regelingen te versterken. Een aantal van deze wijzigingen is op 1 juli direct in werking getreden, maar een ander deel zal binnen twee jaar na inwerkingtreding geïmplementeerd moeten worden in alle gemeenschappelijke regelingen (voor 1 juli 2024). Meierijstad coördineert dit proces in goed overleg met de gemeenschappelijke regelingen en de griffiers..

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

REGIONAAL BUREAU LEERPLICHT

Regionaal Bureau Leerplicht

Algemene informatie

Programma:	4 Onderwijs
URL:	https://www.rblbno.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	J.T.M.M. (Johan) van Gerwen
Bestuurlijk vervanger:	M.H.B. (Menno) Roozendaal

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur door wethouder Van Gerwen

Openbaar belang

Het Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO) voert voor de gemeente Meierijstad en de regio de Leerplichtwet en de RMC-wet uit. Het bureau ziet erop toe dat kinderen tussen de 5 en 18 jaar onderwijs volgen en dat kinderen tussen de 16 en 23 jaar een startkwalificatie halen. Een startkwalificatie is een mbo-diploma op minimaal mbo-niveau 2.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

N.v.t.

De belangrijkste risico's

Deze gemeenschappelijke regeling kent een beperkte risicoparagraaf: indien de gemeente haar bijdrage aan het RBL drastisch terugbrengt kan de dekking van de RBL-begroting in het geding komen. Leerplicht is echter een wettelijke taak, waardoor bezuinigen op de bijdrage aan RBL feitelijk geen optie is.

Financieel belang

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	184.699	196.121	206.123
Eigen vermogen per 1-1	325.238	325.238	592.093
Eigen vermogen per 31-12	592.093	325.238	
Vreemd vermogen per 1-1	niet van toepassing		niet van toepassing
Vreemd vermogen per 31-12	niet van toepassing		niet van toepassing
Resultaat	- 1.398	0	0

VEILIGHEIDREGIO BRABANT-NOORD

Veiligheidsregio Brabant-Noord

Algemene informatie

Programma:	1 Veiligheid
URL:	https://www.vrbn.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	C.H.C (Kees) van Rooij
Bestuurlijk vervanger:	J.H.M. (Jan) Goijaarts

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur door burgemeester van Rooij.

Openbaar belang

De Veiligheidsregio Brabant-Noord heeft als taak zorg te dragen voor crisisbeheersing, risicobeheersing, brandweerzorg, bevolkingszorg en geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises met als doel gezamenlijk de fysieke veiligheid en maatschappelijke continuïteit in de regio te borgen.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Eind 2023 heeft het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Brabant-Noord het beleidsplan 2024-2027 vastgesteld. Het is een verdere uitwerking van de strategische koers en van de landelijke impuls voor de versterking van de crisisbeheersing. Bij de ontwikkeling van de strategische koers zijn vier ambities benoemd te weten:
1. Effectief samenwerken;
2. Veerkracht en wendbaarheid;
3. Kennis en innovatie;
4. Mens en werk in balans.

Het beleidsplan is gebaseerd op de risico's zoals die zijn beschreven in het regionaal risicoprofiel 2024-2027. Daardoor ontstaat er een afgewogen keuze tussen het beleidsadvies vanuit het risicoprofiel en de uitwerking ervan in het beleidsplan. Voor de aanpak van verschillende risico's is de strategische koers leidend.

De belangrijkste risico's

Gelet op de prijsontwikkeling vormt in zijn algemeenheid de betaalbaarheid van de Veiligheidsregio Brabant-Noord in de toekomst, zeker vanaf het jaar 2026, een risico.
Op het gebied van informatievoorziening en de voorbereiding op crisisbeheersing is er sprake in 2024 van een verbreding van het takenpakket. Het Rijk financiert deze extra taken met een structurele doeluitkering (BDUR-uitkering) die gelabeld is voor deze extra taken. Dat betekent dat er hiervoor geen aanvullende gemeentelijke bijdrage noodzakelijk is.

Financieel belang

De inwonersbijdrage stijgt in 2024 naar een bedrag van 72,77 euro per inwoner. Per 1 januari 2023 bedroeg het inwoneraantal 83.713.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	4.982.971	5.249.496	6.011.347
Eigen vermogen per 1-1	13.864.000	niet van toepassing	niet van toepassing
Eigen vermogen per 31-12	15.924.000	niet van toepassing	niet van toepassing

Vreemd vermogen per 1-1	33.127.000	niet van toepassing	niet van toepassing
Vreemd vermogen per 31-12	44.540.000	niet van toepassing	niet van toepassing
Resultaat	1.281.000	0	0

WERKVOORZIENINGSSCHAP DE DOMMEL (WSD)

Werkvoorzieningsschap De Dommel (WSD)

Algemene informatie

Programma:	6 Sociaal Domein
URL:	https://www.wsd-groep.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	M.H.B. (Menno) Roozendaal
Bestuurlijk vervanger:	J.H.M. (Jan) Goijaarts

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur door wethouder Roozendaal en raadslid De heer P.W.C. Kuijs (vervanger raadslid De heer S.J.H.G. van Kessel). Daarnaast is wethouder Roozendaal lid van het Dagelijks Bestuur.

Openbaar belang

Het schap heeft ten doel de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (hierna te noemen: 'Wsw'). Ter realisering van deze doelstelling draagt het schap er onder meer zorg voor dat zij aan zoveel mogelijk ingezetenen, die blijkens een indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking tot de doelgroep behoren, een dienstbetrekking aanbiedt voor het verrichten van arbeid onder aangepaste omstandigheden.
Vanaf 1 januari 2015 is de toegang tot de Sociale Werkvoorziening afgesloten en kunnen geen nieuwe dienstverbanden worden aangegaan. Werknemers met een dienstverband per 31 december 2014 behouden hun rechten.

Het schap heeft mede ten doel andere vormen van gesubsidieerde arbeid uit te voeren dan wel te doen uitvoeren. Het AB van WSD kan hiertoe een of meerdere privaatrechtelijke rechtspersonen oprichten.
Het AB is bevoegd om onder nader door hem te stellen voorwaarden met niet aan de regeling deelnemende gemeenten en of met andere derden overeenkomsten aan te gaan ter uitvoering van vormen van gesubsidieerde arbeid, scholing en of begeleiding.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

De Participatiewet vraagt om veranderingen en doet een beroep op het innovatief vermogen van gemeenten en SW-bedrijven. De Participatiewet heeft als hoofddoelstelling het tot stand brengen van één wettelijke regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt. Omdat met de komst van de P-wet de voorgenomen bezuinigingen op de SW voor een belangrijk deel blijven bestaan blijft het zaak om innovatieve oplossingen te zoeken in samenwerking tussen regio gemeenten en SW bedrijf.

De belangrijkste risico's

De hele operatie waarbij één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt werd geïntroduceerd is ook een bezuinigingsmaatregel. Met minder geld meer werkzoekenden bedienen. De financiële consequenties zullen geleidelijk in beeld worden gebracht met de daarbij behorende keuzes en consequenties.

Financieel belang

Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024

Bijdrage van gemeente	50.661	53.000	53.000
Eigen vermogen per 1-1	29.575.000	29.500	31.000
Eigen vermogen per 31-12	26.477.000	31.000	31.500
Vreemd vermogen per 1-1	4.631.000	5.000	7.000
Vreemd vermogen per 31-12	8.020.000	7.000	6.500
Resultaat	2.918.000	906	1.367

KLEINSCHALIG COLLECTIEF VERVOER

Kleinschalig Collectief Vervoer

Algemene informatie

Programma:	6 Sociaal Domein
URL:	https://www.regiotaxinoordoostbrabant.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	H.J. (Rik) Compagne
Bestuurlijk vervanger:	J.T. (Jan) van Burgsteden
Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij:	
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur door wethouder Campagne

Openbaar belang

De regeling heeft ten doel het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een stelsel van kwalitatief hoogwaardig kleinschalig collectief vervoer.
Dit samenwerkingsverband is opgericht om een geïntegreerd en algemeen toegankelijk vervoerssysteem te ontwikkelen op grond van de Wmo, waardoor mensen zich lokaal kunnen verplaatsen. De doelgroep van deze regeling zijn mensen met een beperking die geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer en andere inwoners van Meierijstad.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Door de komst van corona is het aantal ritten bij de Regiotaxi substantieel afgenomen. Klanten hebben minder gereisd, omdat veel locaties gesloten waren als gevolg van de maatregelen. Dit heeft zowel invloed op de kosten als op de inkomsten van de Regiotaxi. We zien in 2023 dat het vervoer nog steeds niet op het niveau is van voor corona. We verwachten dat inwoners ten tijde van corona hun ontmoetingsactiviteiten anders hebben ingericht. Daarnaast hebben we vanaf 2020 geïnvesteerd in het controleren van oneigenlijk gebruik. Ook dat heeft een dempend effect op het aantal ritten.

De belangrijkste risico's

Niet van toepassing.

Financieel belang

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	80.893	92.978	122.857
Eigen vermogen per 1-1	859.579	788.245	662.982
Eigen vermogen per 31-12	843.959	688.245	562.982
Vreemd vermogen per 1-1	325.976	684.000	359.606
Vreemd vermogen per 31-12	367.992	688.200	362.587
Resultaat	13.146	0	0

STADSGEWEST 'S-HERTOGENBOSCH (ALLEEN STORTPLAATS)

Stadsgewest 's-Hertogenbosch (alleen stortplaats)

Algemene informatie

Programma: 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

URL:

Verantwoordelijk bestuurder: J.H.M. (Jan) Goijaarts

Bestuurlijk vervanger: J.T. (Jan) van Burgsteden

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur door wethouder J. Goijaarts.

Openbaar belang

Het Stadsgewest is niet meer echt actief en wordt alleen nog in stand gehouden voor afwikkeling van de voormalige Vuilstortplaats De Vlagheide in Schijndel.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

De afdichting van de stortplaats is inmiddels afgerond. Met het oog op de overdracht van de eeuwigdurende nazorg van de voormalige stortplaats aan de provincie Noord-Brabant vindt er al enige jaren tussen het Stadsgewest en de provincie overleg plaats over de hoogte van het (doel)vermogen, dat benodigd is voor de bekostiging van die nazorg. Belangrijk onderdeel in de gesprekken tussen deze partijen is de hoogte van de door de provincie gehanteerde rekenrente en het effect daarvan op het door het Stadsgewest in te leggen doelvermogen. De provincie heeft het voornemen om de huidige rekenrente van 5,06% te verlagen naar 3,65%. Er bestaat over de hoogte van het in te brengen doelvermogen dan ook nog geen overeenstemming tussen het Stadsgewest en de provincie. Indien uiteindelijk het doelvermogen hoger dient te zijn dan oorspronkelijk geraamd dienen de deelnemende gemeenten een aanzienlijke aanvullende bijdrage aan het Stadsgewest te leveren.
Het Stadsgewest zal de nazorg en exploitatie van de voormalige vuilstortplaats de komende tijd niet aan de provincie overdragen. Partijen zijn in dat verband overeengekomen dat (de nazorg van) de voormalige stortplaats de komende jaren niet wordt overgedragen aan de provincie, waarbij de rekenrente in ieder geval voor deze periode wordt gehandhaafd op 5,06%. Dit betekent dat het Stadsgewest in ieder geval nog wordt gecontinueerd tot 1 januari 2029. Tot dan zal er door de provincie dan ook geen formele sluitingsverklaring worden afgegeven.
De komende jaren zullen onder meer worden benut om het overleg met de provincie over de hoogte van het doelvermogen voort te zetten en (dus) te bezien of er voor de deelnemende gemeenten goedkopere alternatieven voor eeuwigdurende beheer van de vuilstortplaats bestaan.

De belangrijkste risico's

- Doelvermogen nazorgfonds:

Na de definitieve sluiting van de stortplaats wordt de (eeuwigdurende nazorgverplichting ten aanzien van de) stortplaats overgedragen aan de Provincie. Bij overdracht moet een vermogen zijn overgedragen waaruit de provincie de kosten van nazorg eeuwigdurend kan bekostigen.
De hoogte van de eindwaarde van het doelvermogen wordt in hoge mate bepaald door de te hanteren rekenrente. Thans is die op 5,06 % bepaald. In de laatste voorstellen van de provincie wordt voorgesteld die rekenrente naar 3,65 % te verlagen hetgeen een incidentele, maar aanzienlijke, hogere bijdrage van de gemeente Meierijstad tot gevolg heeft van ca. € 3 mln.

Financieel belang

Vanaf 2021 is de bijdrage van Meierijstad in de beheerskosten van het Stadsgewest structureel in de begroting opgenomen aan de hand van een vast bedrag per inwoner. Voor 2024 en volgende jaren zijn in de ontwerpbegroting van het Stadsgewest de volgende bedragen opgenomen: € 1,11 voor 2024 en 2025 en € 1,08 voor 2026 t/m 2028.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	105.280	82.900	83.116
Eigen vermogen per 1-1	- 1.885.000	-1.733.000	-1.773.000
Eigen vermogen per 31-12	nog niet bekend	-1.733.000	-1.733.000
Vreemd vermogen per 1-1	2.685.000	2.500.000	2.500.000
Vreemd vermogen per 31-12	nog niet bekend	2.500.000	2.500.000
Resultaat	nog niet bekend	0	0

REGIONALE AMBULANCEVOORZIENING BRABANT MIDDEN-WEST-NOORD

Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord

Algemene informatie

Programma:	7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid
URL:	https://www.ravbrabantmwn.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	H.J. (Rik) Compagne
Bestuurlijk vervanger:	J.T. (Jan) van Burgsteden

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur (Dagelijks Bestuur tot 2023) door wethouder Compagne.

Openbaar belang

Het openbaar lichaam heeft ten doel het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg. Bij de RAV staat de patiënt centraal. Kwaliteit van zorg en patiëntveiligheid staan hoog in het vaandel.

De GR RAV Brabant Midden-West-Noord heeft tot taak:
- Het instellen en in stand houden van een Regionale Ambulancevoorziening;
- Het in stand houden van een meldkamer ambulancezorg;
- Het vaststellen en (doen) uitvoeren van het Regionaal Ambulance Plan;
- Het (doen) leveren van een bijdrage aan de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen;
- Rampen ten behoeve van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en de Hulpverleningsdienst Brabant-Noord.

De doelstelling van de RAV Brabant Midden-West-Noord is het leveren van kwalitatief hoogwaardige ambulancezorg, die tijdig ter plaatse is en binnen de budgettaire kaders wordt gerealiseerd. Dit betekent dat de RAV de patiënt naar de zorg brengt, óf de zorg naar de patiënt.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Het meerjarenplan loopt van 2022 tot en met 2025. De toekomstvisie die hierin is vastgelegd, sluit nog steeds aan bij de huidige landelijke ontwikkelingen rondom o.a. zorgdifferentiatie en zorgcoördinatie;
· Het RAV zoekt actief de verbinding met de ketenpartners voor het optimaliseren van de zorg en het oplossen van knelpunten, bijvoorbeeld met de ziekenhuizen op het gebied van werving en opleiding van verpleegkundigen en de mogelijkheden van inzet in duobanen;
· Het draait nog steeds om de patiënt en het optimaal en efficiënt beantwoorden van zijn hulpvraag. Hierbij is het streven om de patiënt zoveel mogelijk te ontzorgen én om precies de juiste zorg te leveren, op de juiste plaats, het juiste moment, door de juiste hulpverlener. Optimale waardecreatie voor de patiënt is het streven;
· De RAV Brabant Midden-West-Noord is een financieel gezonde organisatie, die efficiënt en verantwoord omgaat met publieke middelen. Gemeentelijke bijdragen in 2022, 2023 en 2024 werden en worden niet gevraagd.
· De RAV vindt het een positieve ontwikkeling dat de eenzijdige focus op de niet-medisch relevante aanrijtijden langzaamaan verdwijnt en wordt vervangen door een bredere manier van kwaliteitsmeting. Het doel van de nieuwe urgentie-indeling is om in geval van echte spoed, in levensbedreigende situaties waarin tijd er echt toe doet, sneller bij de patiënt te zijn. En in gevallen waarin dat mogelijk is, iets meer tijd te nemen voor de triage, zodat de patiënt direct op de juiste plek terecht komt en de best passende zorg krijgt. De verwachting is dat in 2024 de nieuwe urgentie-indeling is ingevoerd.
· Sinds 2015 verzorgt de RAV voorlichting op basisscholen over 112 en de ambulance. Hiervoor heeft de RAV een speciaal programma opgesteld, genaamd Team Ambulance. Alle basisscholen in het werkgebied kunnen kosteloos een bezoek aanvragen. Er is materiaal beschikbaar voor onder- en bovenbouw. De RAV bereikt hiermee gemiddeld zo'n 5000 basisschoolleerlingen per jaar.

De belangrijkste risico's

- De RAV draagt graag bij om samen met haar partners in de acute zorgketen te onderzoeken hoe de bereikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van de acute zorg in de toekomst voor iedereen behouden blijft. Dit is een grote maatschappelijke uitdaging, die alleen in samenwerking met alle betrokkenen het hoofd geboden kan worden.
- Landelijk is door zorgverzekeraars afgesproken dat de laatste 2,5% van het initieel toegekende budget voor spreiding en beschikbaarheid (maximaal ca. € 1.100.000) afhankelijk wordt gesteld van vooraf overeengekomen prestaties. Het te realiseren percentage A1-overschrijdingen is landelijk de belangrijkste prestatie-indicator met 1,25% van de maximale korting van 2,5%. Voor de overige 1,25% worden per budgetjaar lokaal afspraken gemaakt. De kans dat de RAV deze lokaal overeengekomen prestatieafspraken niet behaalt, is erg klein.
- De afhankelijkheid van ICT kan de continuïteit van de bedrijfsvoering in gevaar brengen. Door het steeds opener karakter van de ICT stijgt het risico van het gebruik van privacygevoelige informatie. Technisch heeft RAV al veel geregeld, want sinds 2018 is RAV voor de NEN 7510 norm gecertificeerd. Ook is het informatiebeveiligingsmanagementsysteem (ISMS) van het HSC ingericht en gecertificeerd

De conclusie van de RAV is dat gezien de genoemde risico's het weerstandsvermogen voldoende is om de risico's op te vangen.

Financieel belang

De begroting is sluitend. Er is geen gemeentelijke bijdrage in opgenomen.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	0	0	0
Eigen vermogen per 1-1	14.180.000	14.260.000	14.369.000
Eigen vermogen per 31-12	14.293.000	14.260.000	14.369.000
Vreemd vermogen per 1-1	32.686.000	31.336.000	28.702.000
Vreemd vermogen per 31-12	29.564.000	36.566.000	33.917.000
Resultaat	221.000	0	0

WERKVOORZIENINGSSCHAP NOORDOOST BRABANT

Werkvoorzieningsschap Noordoost Brabant

Algemene informatie

Programma:	6 Sociaal Domein
URL:	https://www.wvs-nb.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	M.H.B. (Menno) Roozendaal
Bestuurlijk vervanger:	J.H.M. (Jan) Goijaarts

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling

Bestuurlijk belang

Gemeenten zijn (indirect) eigenaar/aandeelhouder van IBN. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het Algemeen Bestuur van het Werkvoorzieningschap. Sinds 2019 is er een nieuwe governance structuur operationeel.

Openbaar belang

Het Werkvoorzieningschap is opdrachtgever voor IBN als uitvoeringsorganisatie van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Het Werkvoorzieningschap is namens 6 gemeenten enig aandeelhouder en eigenaar van IBN.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

De Participatiewet vraagt om veranderingen en doet een beroep op het innovatief vermogen van gemeenten en SW-bedrijven. De Participatiewet heeft als hoofddoelstelling het tot stand brengen van één wettelijke regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt. Omdat met de komst van de P-wet de voorgenomen bezuinigingen op de SW voor een belangrijk deel blijven bestaan blijft het zaak om innovatieve oplossingen te zoeken in samenwerking tussen regio gemeenten en SW bedrijf.

De belangrijkste risico's

De hele operatie waarbij één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt werd geïntroduceerd is ook een bezuinigingsmaatregel. Met minder geld meer werkzoekenden bedienen. De financiële consequenties zullen geleidelijk in beeld worden gebracht met de daarbij behorende keuzes.

Financieel belang

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	10.307	10.792	11.127
Eigen vermogen per 1-1	26.986.600	26.986.600	27.004.900
Eigen vermogen per 31-12	27.004.900	26.986.600	27.004.900
Vreemd vermogen per 1-1	1.848.300	1.848.300	2.837.200
Vreemd vermogen per 31-12	2.837.200	1.848.300	2.837.200
Resultaat			

OMGEVINGSDIENST BRABANT-NOORD

Omgevingsdienst Brabant-Noord

Algemene informatie

Programma:	7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid
URL:	https://www.odbn.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	C.H.C. (Kees) van Rooij
Bestuurlijk vervanger:	J.H.M. (Jan) Goijaarts

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur en tevens voorzitter van Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur door burgemeester van Rooij.

Openbaar belang

De omgevingsdienst voert ten behoeve van de deelnemende gemeenten en provincie taken uit op het gebied van Omgevingsrecht en levert als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage aan een schone, leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant-Noord. De werkwijze van de omgevingsdienst is gericht op het zoveel mogelijk beperken van de uitvoeringskosten voor overheid en samenleving en het verder optimaliseren van vergunningverlening en toezicht en handhaving.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Maatschappelijke ontwikkelingen vormen een belangrijk kader in het werk van de ODBN en aan onze leefomgeving. Een belangrijke ontwikkeling om hier te benoemen is dat we verwachten dat 2024 een start vormt van een grote transformatie van het VTH-domein en daarmee ook de ODBN raakt. Dé kern hiervan is de Omgevingswet. Het voorbereiden op de Omgevingswet richt zich nu op opleiden, samenwerkingsafspraken en werkprocessen. In en na 2023 zullen we de echte effecten pas in de praktijk gaan merken en wordt duidelijk of 'de geest van de wet' ook werkt. Zo verwachten we dat de verschuiving van vergunningverlening naar toezicht en handhaving na 2023 echt gestalte gaat krijgen op het moment dat meer en meer gemeenten zelf Omgevingsplannen gaan vaststellen. We zien in toenemende mate dat het werk complexer wordt; de medewerkers moeten daarin ontwikkeld en opgeleid worden. Gezien de hoeveelheid werk en de beschikbaarheid van mensen op de arbeidsmarkt moet men blijvend mensen werven én intern opleiden. De (advies)vragen die deelnemers aan de ODBN stellen worden steeds strategischer en beleidsrijker van aard. Ditzelfde zien we bij ontwikkelingen waarbij steeds nadrukkelijker naar de ODBN wordt gekeken voor het ontwikkelen van een regionale aanpak én uitvoering. De ODBN is primair een uitvoeringsorganisatie van VTH-taken, maar door deze ontwikkeling groeit men door naar de rol van omgevingsexpert.

De belangrijkste risico's

Iedere organisatie loopt natuurlijk risico's. De ODBN streeft ernaar om risico's zoveel mogelijk te ondervangen door het treffen van beheersmaatregelen, de benodigde verzekeringen af te sluiten en/of buffers te vormen voor niet
voorzienbare financiële tegenvallers. De meest in het oog springende ontwikkelingen die tegelijkertijd ook nog tamelijk onzeker zijn:
➜ De invoering van de Omgevingswet
➜Ontbreken cao 2024
Over 2024 zijn nog geen afspraken gemaakt rondom de cao. Conform bestaand beleid hebben we de begroting 2024 daarom de loongevoelige uitgaven geïndexeerd met de indexering die het CPB presenteert. Het risico bestaat dat deze indexering van 3,3% onvoldoende zal zijn om het effect van de cao op te vangen.
De kadernota ODBN 2024 gaat in op de voorziene tariefstijging.
Het uurtarief 2024 wordt conform de indexatie uit de Macro Economische Verkenningen (MEV) verhoogd. Dat leidt tot een uurtarief van € 111,40.
De financiële gevolgen van de kadernota 2024 ODBN worden verwerkt in de begroting 2024 van de gemeente Meierijstad.

Kanttekening: nieuwe fases in de CAO-onderhandelingen leiden ook tot andere uitkomsten en bandbreedtes. Daar waar we als gemeente Meierijstad aan de "knoppen kunnen draaien" om de kostenverhogingen te beperken zal hiervan gebruik worden gemaakt.
➜ De ontwikkelingen in de veehouderij
De veehouderijsector en het veehouderijbeleid en jurisprudentie zijn volop in beweging. De samenhang met deze ontwikkelingen en de ontwikkelingen rondom stikstof en natuurbescherming is groot. Vanuit onze opgave Transitie Veehouderij herijken we regelmatig alle nieuwe ontwikkelingen. Dat maakt dat de duiding en daarmee het effect van de ontwikkelingen in de veehouderij op de ODBN aan verandering onderhevig is.

Verdwenen en verminderde risico's
Ten opzichte van het risicoprofiel zoals dit gepresenteerd is bij de begroting 2023 van de ODBN zijn er geen risico's die van omvang/kans verminderd zijn of die geheel van de lijst verdwenen zijn.

Financieel belang

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	2.718.653	2.896.723	3.551.847
Eigen vermogen per 1-1	10.127.000	8.010.000	7.936.000
Eigen vermogen per 31-12	9.040.000	7.936.000	7.862.000
Vreemd vermogen per 1-1	5.333.000	5.317.000	5.279.000
Vreemd vermogen per 31-12	5.352.000	5.279.000	5.241.000
Resultaat	0	106.200	35.000

GEMEENTELIJKE GEZONDHEIDSDIENST (GGD) HART VOOR BRABANT

Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hart voor Brabant

Algemene informatie

Programma:	7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid
URL:	https://www.ggdhvb.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	H.J. (Rik) Compagne
Bestuurlijk vervanger:	M.H.B. (Menno) Roozendaal

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordigd in Dagelijks en Algemeen Bestuur door wethouder Compagne.

Openbaar belang

De GGD geeft uitvoering aan de wet Publieke Gezondheid. De GGD doet dit in opdracht van de binnen de regio Oost-Brabant vallende (per 2023) 19 gemeenten. Het doel van de GGD is: Mensen gezonde kansen bieden om alles uit hun leven te halen. Het beleid van de GGD richt zich op de publieke en preventieve gezondheid; de taken die de overheid op zich neemt om de gezondheid van iedereen te bewaken, beschermen en bevorderen, zonder dat mensen daar altijd om vragen. Daarbij heeft de GGD extra aandacht voor mensen die meer hulp nodig hebben, bijvoorbeeld omdat ze kwetsbaar zijn of zorg mijden. Samenwerking staat daarbij centraal. De GGD wil haar kennis actief verbinden aan partijen in het sociaal- en veiligheidsdomein en het openbaar bestuur. De financiële voordelen, kwaliteit zorg/dienstverlening en het brede pakket aan diensten zijn argumenten voor gemeenten om deel te nemen aan deze gemeenschappelijke regeling.
Taken GGD:
- Jeugdgezondheid(szorg)
- Gezondheidsbescherming
- Gezondheidsbevordering en leefstijl
- Monitoren, signaleren en advies
- Toezicht houden
- Publieke gezondheid bij rampen en crises
- Openbare geestelijke gezondheidszorg

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

- In juli 2023 stelde het Algemeen Bestuur het beleidsplan 'Wij maken samen gezond gewoon' 2024-2027 vast. De GGD geeft daarin: 'het eerlijke geluid' (ondersteund met feiten en cijfers), 'het gedurfde geluid' (gezondheid blijven agenderen) en het 'vernieuwende geluid' (vernieuwen en experimenteren).
- In het beleidsplan 2024-2027 heeft de GGD vier pijlers:
1. voorkomen als het kan, beschermen als het moet: In 2027 vinden en gebruiken inwoners en partners de GGD als dé plek voor betrouwbare kennis en onderbouwde interventies om gezondheid te bevorderen.
2. zelf, maar niet alleen: In 2027 maken inwoners bewuste keuzes die bijdragen aan hun positieve gezondheid. De inwoner weet waar hij hulp en ondersteuning kan krijgen als het moeilijk is die keuze zelf te maken.
3. Iedereen verschillend, allemaal gelijk: In 2027 neemt het verschil in gezonde levensjaren niet verder toe.
4. overal om ons heen, binnen en buiten: In 2027 is het gewoon dat gezondheid wordt meegenomen bij het maken van keuzes voor de inrichting van leefomgeving.
- De GGD gaat vanaf 2024 (extra) inzetten op onder meer: gezond ouder worden, infectieziektenbestrijding verbeteren, pandemische paraatheid vergroten, in het kader van monitoring de beschikbare informatie over Brabanders nog beter benutten, voor jeugdgezondheidszorg meer samenwerken met en tussen Brabantse GGD'en.
- Actualisatie basispakket: in 2024 worden de gewijzigde diensten die voortkomen uit de actualisering van het basispakket, ingevoerd.
- Huisvesting: de (her)huisvesting van de vijf locaties is afgerond.

De belangrijkste risico's

- Niet in te vullen vacatures. Het is soms moeilijk om vacatures in te vullen voor vitale functies, wat kan leiden tot achterstanden in het primaire proces. De GGD zet hierop acties in, maar het lukt misschien niet altijd om deze vacatures tijdig in te vullen;
- Informatiebeveiliging onvoldoende. De GGD is steeds afhankelijker van de IT-infrastructuur, maar investeert om de gegevensbescherming en informatiebeveiliging structureel te verbeteren en vraagt in 2024 het NEN 7510 certificaat aan.

Financieel belang

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	2.890.284	3.070.952	3.564.978
Eigen vermogen per 1-1	7.749.000	6.846.000	5.316.000
Eigen vermogen per 31-12	7.376.000	6.040.000	4.816.000
Vreemd vermogen per 1-1	23.834.000	12.000.000	15.407.000
Vreemd vermogen per 31-12	20.068.000	12.000.000	15.406.000
Resultaat	49.000	0	0

BRABANTS HISTORISCH INFORMATIECENTRUM (BHIC)

Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)

Algemene informatie

Programma:	0 Bestuur, dienstverlening en vastgoed
URL:	https://www.bhic.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	J.H.M. (Jan) Goijaarts
Bestuurlijk vervanger:	C.H.C. van Rooij

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling

Bestuurlijk belang

Meierijstad is niet vertegenwoordigd in het bestuur

Openbaar belang

Het Brabants Historisch Informatie Centrum heeft een wettelijke taak en een maatschappelijke opgave. De wettelijke taak bestaat uit het goed, geordend en toegankelijk beheren voor het Rijk, de aangesloten gemeenten, de aangesloten waterschappen en de provincie van de archieven die aan het BHIC zijn overgedragen. Dit alles conform de archiefwet en de daaruit voortvloeiende richtlijnen.
De maatschappelijke opgave is de verbreiding van kennis van de Brabantse geschiedenis.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

De ambities van het BHIC worden voor de periode 2023-2026 geformuleerd in het nieuwe beleidsplan "(Ook) Ons Brabant". En er wordt voortgegaan op de ingezette weg.
Het BHIC heeft de volgende ambities: Hett Genealogisch Centrum van Brabant; Het foto- en filmgeheugen van Brabant; Het schrijven Brabantse Geschiedenis; Verwelkomen een breder publiek; beschikken over een eigen digitaal, duurzaam depot.

De belangrijkste risico's

Uitgangspunt blijft dat binnen het beschikbare budget wordt gebleven en dat nieuw beleid budgettair neutraal wordt gerealiseerd.

Financieel belang

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	299.400	305.400	343.200
Eigen vermogen per 1-1	1.444.272	1.357.000	1.397.200
Eigen vermogen per 31-12	1.576.213	1.397.000	1.253.000
Vreemd vermogen per 1-1	4.356.507	3.662.000	3.231.000
Vreemd vermogen per 31-12	4.633.088	3.231.000	3.455.000
Resultaat	38.439	0	0

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖRPERATIES

N.V. BANK VOOR NEDERLANDSE GEMEENTEN

N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten

Algemene informatie

Programma:	0 Bestuur, dienstverlening en vastgoed
URL:	https://www.bng.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	J.H.M. (Jan) Goijaarts
Bestuurlijk vervanger:	C.H.C (Kees) van Rooij

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij:

Soort verbonden partij:	NV

Bestuurlijk belang

De gemeente heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Openbaar belang

BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. De purpose van BNG Bank is: Gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank.

Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.

De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. (Hierbij is het gevolg van een eventuele gemeentelijke samenvoeging buiten beschouwing gelaten.)

De belangrijkste risico's

Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is.

Financieel belang

De gemeente heeft 120.237 aandelen. Er wordt jaarlijks achteraf dividend uitgekeerd. De begrote bijdrage 2024 betreft het uitgekeerde dividend over 2023.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	-274.140	-300.593	-264.121

Eigen vermogen per 1-1	5.062.000.000
Eigen vermogen per 31-12	4.615.000.000
Vreemd vermogen per 1-1	143.995.000.000
Vreemd vermogen per 31-12	107.459.000.000
Resultaat	300.000.000

N.V. BRABANT WATER

N.V. Brabant Water

Algemene informatie

Programma:	0 Bestuur, dienstverlening en vastgoed
URL:	https://www.brabantwater.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	J.H.M. (Jan) Goijaarts
Bestuurlijk vervanger:	J.T. (Jan) van Burgsteden

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij: NV

Bestuurlijk belang

De gemeente heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van Brabant Water. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Openbaar belang

Het voorzien in de behoefte van drinkwater en industriewater binnen het distributiegebied op een betrouwbare, veilige en maatschappelijk verantwoorde manier tegen een zo laag mogelijke prijs. De uitvoering van de wettelijke taak op het gebied van de openbare drinkwatervoorziening.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Niet van toepassing

De belangrijkste risico's

Niet van toepassing

Financieel belang

De gemeente Meierijstad is aandeelhouder. Er wordt geen dividend uitgekeerd.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente			
Eigen vermogen per 1-1	684.676		
Eigen vermogen per 31-12	690.022		
Vreemd vermogen per 1-1	534.399		
Vreemd vermogen per 31-12	575.801		
Resultaat	5.347.000		

N.V. MONUMENTEN BEHEER BRABANT

N.V. Monumenten Beheer Brabant

Algemene informatie

Programma:	8 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
URL:	http://www.monumentenbeheerbrabant.nl/
Verantwoordelijk bestuurder:	J.T.M.M. (Johan) van Gerwen
Bestuurlijk vervanger:	J.H.M. (Jan) Goijaarts

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij: NV

Bestuurlijk belang

De gemeente heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van Monumenten Beheer Brabant. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Openbaar belang

Het professioneel en risicodragend bijdragen aan het behoud van het Brabantse culturele erfgoed door monumenten te verwerven en verantwoord te herbestemmen.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Aandeelhouders zijn het er over eens dat het Monumenten Beheer Brabant in de huidige vorm onvoldoende bestaansrecht heeft daarom worden op dit moment diverse toekomstscenarios onderzocht. In de loop van 2023 komt hier meer duidelijkheid over. De invloed van Meierijstad is met een aandeel kleiner dan 2% beperkt. De aandacht van Meierijstad is gericht op de toekomst van de Broederkapel in Veghel welke in eigendom is van Monumenten Beheer Brabant.

De belangrijkste risico's

Waardevermindering van deelname.

Financieel belang

Per 1 juli 2015 aandelen deels geconverteerd en de achtergestelde lening bedraagt nu € 60.265. De gemeente verstrekt geen jaarlijkse bijdrage en de verantwoording wordt alleen afgelegd via een jaarverslag en jaarrekening. In 2021 hebben zich geen wijzigingen in de financieringsportefeuille voorgedaan. In 2022 is men gestart met een onderzoek naar een aantal toekomstscenario's, dit i.v.m. de diverse ontwikkelingen in de markt. In juli 2023 is dit onderzoek nog niet afgerond. Scenario's welke resteren zijn overdragen fonds aan BOEI of liquidatie.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	nog niet bekend		
Eigen vermogen per 1-1	772.636		
Eigen vermogen per 31-12	nog niet bekend		
Vreemd vermogen per 1-1	8.603.313		
Vreemd vermogen per 31-12	nog niet bekend		
Resultaat	nog niet bekend		

SCHEIFELAAR II BEHEER B.V.

Scheifelaar II Beheer B.V.

Algemene informatie

Programma: 8 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

URL:

Verantwoordelijk bestuurder:

Bestuurlijk vervanger: Niet van toepassing

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij:

Soort verbonden partij: BV

Bestuurlijk belang

Gemeente Meierijstad 50% Gebr. van de Ven Beheermij B.V. 50%

Openbaar belang

In 2007 is met Van de Ven ontwikkelings-Groep B.V. een samenwerkingsovereenkomst gesloten om tot de ontwikkeling van het plangebied Scheifelaar II te komen. In deze overeenkomst is bepaald dat de samenwerking zal plaatsvinden in de destijds opgerichte C.V./B.V.-structuur. Via deze structuur zijn de benodigde gronden verworven, het bestemmingsplan gewijzigd, het gebied bouwrijp gemaakt en worden de bouwkavels verkocht. Destijds is voor deze structuur gekozen om risico's en het exploitatieresultaat te delen en het gemeentelijk kostenverhaal te regelen.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

De belangrijkste risico's

Niet van toepassing

Financieel belang

De gemeente heeft kapitaal zitten in de Scheifelaar CV/BV en bezit 49 % van de aandelen van de overkoepelende Scheifelaar II Beheer BV.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	0		
Eigen vermogen per 1-1			
Eigen vermogen per 31-12			
Vreemd vermogen per 1-1			
Vreemd vermogen per 31-12			
Resultaat			

SCHEIFELAAR II C.V.

Scheifelaar II C.V.

Algemene informatie

Programma: 8 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

URL:

Verantwoordelijk bestuurder:

Bestuurlijk vervanger: Niet van toepassing

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij: Coöperatie

Bestuurlijk belang

Gemeente Meierijstad. 49,75% Van de Ven Ontwikkelingsgroep B.V. 49,75% Scheifelaar II Beheer B.V. 0,5%

Openbaar belang

In 2007 is met Van de Ven ontwikkelings-Groep B.V. een samenwerkingsovereenkomst gesloten om tot de ontwikkeling van het plangebied Scheifelaar II te komen. In deze overeenkomst is bepaald dat de samenwerking zal plaatsvinden in de destijds opgerichte C.V./B.V.-structuur. Via deze structuur zijn de benodigde gronden verworven, het bestemmingsplan gewijzigd, het gebied bouwrijp gemaakt en worden de bouwkavels verkocht. Destijds is voor deze structuur gekozen om risico's en het exploitatieresultaat te delen en het gemeentelijk kostenverhaal te regelen.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

De belangrijkste risico's

Niet van toepassing

Financieel belang

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	0		
Eigen vermogen per 1-1			
Eigen vermogen per 31-12			
Vreemd vermogen per 1-1			
Vreemd vermogen per 31-12			
Resultaat			

STICHTINGEN EN VERENIGINGEN

ZORG- EN VEILIGHEIDSHUIS BRABANT NOORDOOST

Zorg- en veiligheidshuis Brabant Noordoost

Algemene informatie

Programma:	1 Veiligheid
URL:	https://www.veiligheidshuizen.nl/veiligheidshuizen/zvhbno
Verantwoordelijk bestuurder:	C.H.C. (Kees) van Rooij
Bestuurlijk vervanger:	M.H.B. (Menno) Roozendaal

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: ja

Soort verbonden partij: Vereniging

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordigd in Dagelijks Bestuur door Wethouder Roozendaal

Openbaar belang

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost (verder ZVHBNO) is dé plek waar veiligheid, zorg en lokaal bestuur samenkomen in een integrale aanpak van multidisiciplinarie complexe problematiek. Het is een netwerksamenwerking tussen partners uit de zorg- en strafrechtketen en gemeentelijke partners. Het ZVHBNO vervult voor ons een adviesfunctie maar kan ook optreden als procesregisseur bij complexe casuïstiek (AVE 3 of hoger).

Alle partners kunnen complexe casuïstiek waarvoor inzet van de zorg- straf- en bestuurlijke keten nodig is, aanmelden bij het Veiligheidshuis.
Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost geeft advies over de aanpak, biedt expertise op het verbinden van partijen op het snijvlak van zorg en veiligheid en voert waar nodig procesregie. De hoofdtaken van het Veiligheidshuis zijn:

1. Procesregie op ketenoverstijgende, complexe casuïstiek (probleemgestuurd en oplossingsgericht);
2. Adviseren van ketenpartners en gemeenten over de aanpak van (complexe) casuïstiek;
3. Signaleren van (overstijgende) knel- en verbeterpunten, gericht op optimalisatie van keten- en netwerksamenwerking.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost is per 1 januari 2019 ontstaan uit een fusie van het Regionaal Veiligheidshuis Brabant Noordoost met het Veiligheidshuis 's-Hertogenbosch en omgeving; Het ZVHBNO vervult voor de gemeente een adviesfunctie maar kan ook optreden als procesregisseur bij Multidisciplinaire complexe casuïstiek (AVE 3 of hoger).

Inmiddels is gestart met het project MDA++. Dit is een Multi Disciplinaire Aanpak voor de meest complexe en ernstige casuïstiek van huiselijk geweld en kindermishandeling. De eerste + staat voor domein overstijgend: het is een samenwerking tussen de domeinen veiligheid, hulpverlening en medische zorg. De tweede + staat voor specialistisch: alle betrokken professionals hebben óók expertise op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Onder procesregie van het Zorg- en Veiligheidshuis wordt systemisch gewerkt middels één plan van aanpak. In dit Plan van Aanpak is aandacht voor acute veiligheid, risicogestuurde zorg, herstel en perspectief. Het doorbreken van al lang bestaande patronen van huiselijk geweld en kindermishandeling vraagt een langdurige betrokkenheid om daadwerkelijk de kern van de onderliggende problemen aan te pakken en zorg te dragen voor stabiele veiligheid.

De belangrijkste risico's

Verhoging van de bijdrage als gevolg dat de rijksbijdrage en de beschikbare POK-middelen niet geïndexeerd worden.

Financieel belang

Het financieel belang van de gemeente heeft betrekking op de jaarlijkse bijdrage aan Zorg- en veiligheidshuis Brabant Noordoost. Bij de totstandkoming van de begroting is uitgegaan van een inflatiecorrectie. Het betreft 7,34% (2023:3,87%) loonindex en 8,60% (2023: 6,90%) prijsindex. Daarnaast zijn de reguliere loonontwikkelingen meegenomen.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	73.940	83.200	96.240
Eigen vermogen per 1-1			
Eigen vermogen per 31-12			
Vreemd vermogen per 1-1			
Vreemd vermogen per 31-12			
Resultaat			

STICHTING AGRIFOOD CAPITAL

Stichting Agrifood Capital

Algemene informatie

Programma:	3 Economie
URL:	https://www.agrifoodcapital.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	C.H.C. (Kees) van Rooij
Bestuurlijk vervanger:	Niet van toepassing

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij:	Stichting

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordigd in Stichtingsbestuur door burgemeester van Rooij bij het onderdeel 'overheden' worden de samenwerkende gemeenten vertegenwoordigd door hun portefeuillehouders. Vanuit AFC is burgemeester van Rooij lid van de Brainport Network Board.

Openbaar belang

De Stichting heeft als doel het versterken van het unieke economische ecosysteem van AgriFood Capital ter bevordering van de (inter)nationale competitiviteit in de regio Noordoost-Brabant en daarmee ook in Nederland. De vertegenwoordigers met een verbinding naar de overheid informeren en raadplegen de bestuurlijke regiegroep (BRG) regio Noordoost-Brabant (RNOB) over de activiteiten van de Stichting.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

De Stichting is onafhankelijk en opgericht door personen met een achtergrond in het bedrijfsleven, het onderwijs en de overheid. De Stichting heeft als doel het realiseren van de 'Strategische Agenda AgriFood Capital'. De accenten liggen hierbij op een excellente arbeidsmarkt (People), krachtige bedrijvigheid (Business), betekenisvolle vernieuwingen (Innovation) en een aantrekkelijke woon-werkomgeving (Basics).

Voor de periode 2021-2024 is een Strategische Agenda AgriFood Capital en een nieuwe regionale strategische Samenwerkingsagenda 'Richting 2030' Regio Noordoost Brabant opgesteld als basis voor het verlengen van de samenwerking op basis van het convenant 'Regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant 2021-2024'

De belangrijkste risico's

Geen.

Financieel belang

In de begroting is voor de regionale samenwerking NOB/AFC een bijdrage van € 4,- per inwoner structureel opgenomen.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	326.588	326.588	335.052
Eigen vermogen per 1-1			
Eigen vermogen per 31-12			
Vreemd vermogen per 1-1			
Vreemd vermogen per 31-12			

SMEDERIJMUSEUM IN SINT-OEDENRODE

Smederijmuseum in Sint-Oedenrode

Algemene informatie

Programma: 5 Sport, Kunst en cultuur, Recreatie en Toerisme

URL:

Verantwoordelijk bestuurder:

Bestuurlijk vervanger: Niet van toepassing

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij:

Soort verbonden partij: Stichting

Bestuurlijk belang

De gemeente vormt samen met Ahrend de beheersstichting van het smederijmuseum.

Openbaar belang

Instandhouding van het cultureel erfgoed.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

In 2023 wordt verder onderzocht of de vertegenwoordiging van de gemeente in het bestuur van de stichting nog gewenst is in het kader van de Cultural Governance Code. In 2022 is hiermee een start gemaakt.

De belangrijkste risico's

Verlies cultureel erfgoed.

Financieel belang

De gemeente heeft geen subsidierelatie met de stichting.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente			
Eigen vermogen per 1-1			
Eigen vermogen per 31-12			
Vreemd vermogen per 1-1			
Vreemd vermogen per 31-12			
Resultaat			

STICHTING MUSEUM HENKENSHAGE

Stichting museum Henkenshage

Algemene informatie

Programma: 5 Sport, Kunst en cultuur, Recreatie en Toerisme

URL:

Verantwoordelijk bestuurder:

Bestuurlijk vervanger: Niet van toepassing

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij:

Soort verbonden partij: Stichting

Bestuurlijk belang

De gemeente heeft zitting in het bestuur van Stichting Museum Henkenshage. Deze stichting is eigenaar van en verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de kunstcollectie en inventaris van het museum in Kasteel Henkenshage.

Openbaar belang

Instandhouding cultureel erfgoed.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

De gemeente heeft op basis van de statuten van de stichting een vertegenwoordiger namens de gemeente in het bestuur van de stichting. Deze vertegenwoordiging wordt beëindigd. De statuten van de stichting worden hierop aangepast. Met de stichting wordt een beheersovereenkomst voor de kunstcollectie en inventaris in het kasteel afgesloten. De verbonden partij wordt in de loop van 2023 beëindigd. Met de stichting zijn hierover inmiddels afspraken gemaakt.

De belangrijkste risico's

Verlies cultureel erfgoed.

Financieel belang

De gemeente heeft geen subsidierelatie met de stichting.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente			
Eigen vermogen per 1-1			
Eigen vermogen per 31-12			
Vreemd vermogen per 1-1			
Vreemd vermogen per 31-12			
Resultaat			

OVERIGE VERBONDEN PARTIJEN

REGIO NOORDOOST BRABANT

Regio Noordoost Brabant

Algemene informatie

Programma:	3 Economie
URL:	https://www.regionoordoostbrabant.nl/
Verantwoordelijk bestuurder:	C.H.C. (Kees) van Rooij
Bestuurlijk vervanger:	Niet van toepassing

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij: Overig

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordigd in Algemeen bestuur/Bestuurlijke Regie Groep : C.H.C. van Rooij. Vertegenwoordigd in Dagelijks bestuur: J.H.M. Goijaarts en M. Wilms.

Openbaar belang

De continuering van de samenwerking in de regio Noordoost-Brabant (RNOB) vindt vanaf 2021 plaats op basis van het met 16 regiogemeenten en 2 Waterschappen overeengekomen convenant 'Regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant 2021-2024'.

Dit convenant regelt de samenwerking van de overheden in de regionale organisaties Regio Noordoost Brabant, Stichting AgriFood Capital en Noordoost Brabant Werkt op basis van de Samenwerkingsagenda 'Richting 2030' en het basisdocument voor de samenwerkingsafspraken van RNOB.

De samenwerkende overheden in de Regio Noordoost-Brabant hebben een taakopvatting voor ruimtelijke ordening, economie, werkgelegenheid en bereikbaarheid en leveren een belangrijk aandeel in de realisatie van de ambities op het gebied van 'goed woon-, werk- en leefklimaat'.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

De agenda van RNOB richt zich op vitale leefomgeving, duurzaam bereikbaar, aantrekkelijk vestigen en behoud van talent. De ambitie is een slimme, veerkrachtige regio, op weg naar een circulaire economie. Een regio waarin ruimte blijft om te pionieren, waarin hard wordt gewerkt en het leven goed is. Een regio waarin stad en platteland met elkaar in balans zijn.

Beleidsvoornemens worden programmatisch uitgewerkt en via een projectorganisatie tot uitvoering gebracht.

Vanuit RNOB wordt vorm gegeven aan AgriFood Capital. Onder deze merknaam wordt met partners uit onderwijs en bedrijfsleven via de 'Strategische Agenda AgriFood Capital' toegewerkt naar een excellente Agrifood regio.

De actuele ontwikkelingen en uitvoeringsambities staan beschreven in het 'Jaarplan en begroting 2021 Regio Noordoost Brabant' en de gezamenlijk uit te werken 'Uitwerkingsagenda 2021-2022 RNOB'.

Het jaarplan 2021 betreft alleen de publieke samenwerking Regio Noordoost Brabant en is vastgesteld door het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling.

De jaarplannen en jaarverslagen van de Stichting AgriFood Capital (AFC) en Noordoost Brabant Werkt zijn een 1e verantwoordelijkheid van deze gremia en worden ter kennisname aangeboden aan de besturen van de regiopartners.

De programmabegroting voorziet in de bijdragen aan de regio Noordoost Brabant (AFC en Noordoost Brabant Werkt). De bijdrage aan het regiofonds is € 3,00 per inwoner en € 1,00 per inwoner voor de strategische WERKagenda 'Op weg naar 2030' van Noordoost Brabant Werkt; voor Meierijstad in totaal ca. € 325.000 (afgerond). Deze bijdragen gelden voor de periode 2021 tot en met 2024 (geen jaarlijkse indexering).

De belangrijkste risico's

De activiteiten van de Regio vanuit de regio brengen geen (financiële) risico's met zich mee.

Financieel belang

RNOB ontvangt een bedrag van € 4,00 per inwoner. Van de € 4,00 per inwoner gaat € 1,54 naar de overheidssamenwerking RNOB, € 1,46 naar de samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijs (de uitvoeringsorganisatie AgriFood Capital) en € 1,00 naar de samenwerking met Noordoost Brabant Werkt gericht op werkgelegenheid.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	326.588	326.588	335.052
Eigen vermogen per 1-1	nog niet bekend		
Eigen vermogen per 31-12	nog niet bekend		
Vreemd vermogen per 1-1	nog niet bekend		
Vreemd vermogen per 31-12	nog niet bekend		
Resultaat	nog niet bekend		

CENTRUMREGELING JEUGDHULP NOORDOOST BRABANT

Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost Brabant

Algemene informatie

Programma:	6 Sociaal Domein
URL:	Niet van toepassing
Verantwoordelijk bestuurder:	M.H.B. (Menno) Roozendaal
Bestuurlijk vervanger:	Niet van toepassing

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij: Overig

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordigd in het Regionaal Bestuurlijk Overleg Jeugd door wethouder Roozendaal.

Openbaar belang

De gemeenten zijn een onderlinge samenwerking aangegaan gericht op het zorgdragen voor een kwalitatief goede en efficiënte inkoop van de jeugdtaken op basis van de Inkoopstrategie 2020-2024, de jaarlijks vastgestelde Inkoopopdracht, het Regionaal Beleidsplan Jeugd 2020-2024, en beleidsopdrachten, met inachtneming van de bepalingen van de Jeugdwet.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Vanaf 1-1-2022 is de nieuwe inkoopsystematiek een feit. Vanaf 2022 zijn we alleen nog volledig solidair ten aanzien van JeugdzorgPlus, excessieve casuïstiek en voorzieningen waarvan we als regio instandhouding van belang vinden zoals Veilig Thuis, Crisisdienst en Gecertificeerde Instelling. De overige jeugdhulpvormen worden lokaal op basis van 'P*Q' gefinancierd.

De belangrijkste risico's

Tot 2021 was er sprake van volledige solidariteit voor JeugdzorgPlus. Ten aanzien van de zware jeugdtaken was er sprake van een inleg naar rato van 3 jaars hulpgemiddelde op basis van het aantal jeugdigen in jeugdhulp.
Vanaf 2022 zijn we volledig solidair ten aanzien van JeugdzorgPlus, excessieve casuïstiek en voorzieningen waarvan we als regio instandhouding van belang vinden zoals Veilig Thuis, Crisisdienst en Gecertificeerde Instelling. De inleg naar rato rondom de zware jeugdhulp is losgelaten dit in lijn met de nieuwe inkoop en het lokaal betalen voor de jeugdhulp.

Financieel belang

De uitvoeringskosten worden door de gemeenten aan het RIOZ betaald conform de afgesproken inleg en verdeelsleutel. Het RIOZ heeft geen eigenstandige begroting met eigen vermogen en vreemd vermogen.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	223.682	321.191	289.585
Eigen vermogen per 1-1		n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen per 31-12		n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen per 1-1		n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen per 31-12		n.v.t.	n.v.t.
Resultaat		n.v.t.	n.v.t.

CENTRUMREGELING TER UITVOERING WMO

Centrumregeling ter uitvoering specialistische Wmo

Algemene informatie

Programma: 6 Sociaal Domein

URL:

Verantwoordelijk bestuurder: H.J. (Rik) Compagne

Bestuurlijk vervanger: Niet van toepassing

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij: Overig

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordigd in het Regionaal Bestuurlijk Overleg Wmo door wethouder Compagne

Openbaar belang

Om de afspraken over taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de gemeenten in de regio goed te regelen, zijn die vastgelegd in de Centrumregeling Wmo 2020. Voor Wmo Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang geldt een aparte centrumregeling.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Per 2022 is er een nieuwe inkoop van kracht voor begeleiding, dagbesteding, beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

De belangrijkste risico's

Kosten van de inkooporganisatie staan in principe vast. Als daar aanleiding toe is, kan bijstelling plaatsvinden. Kosten van de centrumregeling zijn beperkt.

Financieel belang

De gemeentelijke bijdrage betreft het aandeel voor Wmo specialistische hulp in de uitvoeringskosten van het bureau Regionale Inkoop Organisatie Zorg (RIOZ). De uitvoeringskosten worden verdeeld op basis van het aantal inwoners per 1 januari in het voorgaande jaar. De uitvoeringskosten voor Wmo Beschermd wonen en maatschappelijke opvang worden betaald uit de centrumgelden die de gemeente Den Bosch voor uitvoering van deze taak ontvangt.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	91.567	€ 107.426	€ 110.579
Eigen vermogen per 1-1		n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen per 31-12		n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen per 1-1		n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen per 31-12		n.v.t.	n.v.t.
Resultaat		n.v.t.	n.v.t.

CENTRUMREGELING SAMENWERKINGSOVEREENKOMST BESCHERMD WONEN EN MAATSCHAPPELIJK OPVANG

Samenwerkingsovereenkomst beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Algemene informatie

Programma: 6 Sociaal Domein

URL:

Verantwoordelijk bestuurder: H.J. (Rik) Compagne

Bestuurlijk vervanger: Niet van toepassing

Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee

Soort verbonden partij: Overig

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordigd in het Regionaal Bestuurlijk Overleg Wmo door wethouder Compagne

Openbaar belang

Om de afspraken over taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheid van de gemeenten in de regio goed te regelen, passend bij de huidige wet- en regelgeving (o.a. Doordecentralisatie en Norm van Opdrachtgeverschap,) is door betrokken gemeenten een centrumregeling aangegaan: Centrumregeling beschermd wonen, maatschappelijke opvang, verslavingszorg en aanverwante taken regio Meierij en Bommelerwaard 2022 e.v. Inhoudelijk is Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2020 e.v. de basis voor de samenwerking.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Per 2022 is er een nieuwe inkoop van kracht voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Jaarlijks wordt een (lokaal/regionaal) uitvoeringsplan vastgesteld t.b.v. de uitvoering van de regiovisie. Met ingang van 2022 geldt ook een nieuwe centrumregeling (2022 - 2025) om in te spelen op o.a. de doordecentralisatie en Norm van Opdrachtgeverschap. Daarvoor is ook een regioplan opgesteld. Het Regioplan is een concrete uitwerking van de ambitie op Beschermd Wonen uit de Regiovisie.

De belangrijkste risico's

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang lopen nu via de centrumgemeente ('s-Hertogenbosch). Beide taken worden gedecentraliseerd waarbij (op termijn) middelen ook naar de afzonderlijke gemeenten zullen komen. Voor beschermd wonen zullen de middelen volgens een objectief verdeelmodel verdeeld worden. Hierover zijn regionaal afspraken gemaakt tot en met 2025. Voor Maatschappelijke opvang volgt de doordecentralisatie later.
We krijgen de komende jaren binnen de beleidsterreinen van beschermd wonen en maatschappelijke opvang met veel ontwikkelingen en nieuwe wet- en regelgevingen te maken. Deze ontwikkelingen hebben ook financiële consequenties.

Financieel belang

Voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang is tussen Rijk en de VNG afgesproken dat er (regionaal) gewerkt wordt, dit gebeurt via centrumgemeenten. Elke regio heeft een eigen centrumgemeente die de regierol heeft en de financiële middelen ontvangt van het Rijk. Voor de regio Meierij en Bommelerwaard (Vught, Boxtel, Haaren, Sint Michielsgestel, Meierijstad, Maasdriel , Zaltbommel en 's-Hertogenbosch) is de gemeente 's-Hertogenbosch de aangewezen centrumgemeente. Naar verwachting gaan de bij deze beleidsterreinen behorende middelen per 1 januari 2025 naar de afzonderlijke gemeenten (doordecentralisatie).De uitvoeringskosten worden betaald uit de centrumgelden die de gemeente 's-Hertogenbosch ontvangt.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage van gemeente	0	n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen per 1-1		n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen per 31-12		n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen per 1-1		n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen per 31-12		n.v.t.	n.v.t.
Resultaat		n.v.t.	n.v.t.

GRONDBELEID

BELEID & ONTWIKKELINGEN

Het grondbeleid voor de gemeente Meierijstad is in 2018 vastgesteld in de nota Grondbeleid. In deze nota zijn onder andere de uitgangspunten opgenomen waaronder gronden worden aangekocht, verkocht, de methode waarop grondprijzen worden bepaald en uitgangspunten die gehanteerd worden binnen het grondbedrijf. Op basis van deze vastgestelde uitgangspunten wordt jaarlijks de nota grondzaken vastgesteld. Hierin vindt een verdere uitwerking en specificering van de nota Grondbeleid plaats.

Medio 2023 zijn de ontwikkelingen op de vastgoedmarkt dynamisch. Zo is de vraag naar woningen nog steeds groot, waardoor de transactieprijzen gestegen zijn. Inmiddels is een afvlakking van de stijging van de VON-prijzen te zien. De prijsontwikkeling van grondstoffen ten behoeve van de bouw van de woningbouw laat nog steeds een stijgende, maar ook afvlakkende, lijn zien. De beschikbaarheid van grondstoffen en personeel hebben een dempend effect op het tempo van woningbouw.
De grondprijs van de gemeentelijke bouwkavels wordt bepaald op basis van een residuele methode. De ontwikkeling van de koopsom zorgt voor een hogere grondprijs terwijl de stijging van de bouwkosten een dalend effect heeft. Afhankelijk van hoe beide zich verder gaan ontwikkelen kan dit een invloed hebben op de uiteindelijke grondprijs die de gemeente kan vragen voor haar kavels.
De gevestigde WVG op een locatie in Sint-Oedenrode dient er toe om de regie als gemeente in de hand te houden. Daarnaast wordt ook getracht om de projecten die niet op gemeentelijke grondposities ligt in productie te krijgen.

De vraag naar bouwgrond voor bedrijfsmatig vastgoed blijft onverminderd hoog. Dit geldt zowel voor de lokale behoefte als ook de (boven) regionale bedrijven.

RESULTATEN

Bij het bepalen van de resultaten worden de kosten en opbrengsten in de tijd uitgezet. Hierdoor spelen toekomstige prijsontwikkelingen een rol bij het uiteindelijke resultaat van de gemeentelijke grondexploitaties.
De inkomsten die zijn ingerekend uit de kavelverkoop zullen ook de komende jaren aan veranderingen onderhevig zijn. Dit kan tot uiting komen in de afzetsnelheid en de prijsontwikkeling. Voor deze laatste ontwikkeling wordt rekenkundig aansluiting gezocht bij de inflatiedoelstelling van de Europese centrale bank (hierna: ECB). Door ontwikkelingen in de bouwkosten en de VON-prijzen fluctueren de jaarlijkse grondprijzen. In de voorgaande paragraaf is al aangegeven dat beide prijzen een stijgende maar afvlakkende lijn laten zien..

Andere indexcijfers die een rol spelen bij de bepaling van het resultaat is de stijging van de kosten voor het aanleggen van de voorzieningen binnen het gebied en de te maken plankosten. Voor de ontwikkeling van de civiele kosten is de Bouwkostenindex Grond-, weg en waterbouw een goede benchmark. Meerjarig wordt in de grondexploitatie rekening gehouden met een stijging van 2% gelijk aan de inflatiedoelstelling van de ECB.

De manier waarop rente wordt toegerekend aan het grondbedrijf is dwingend voorgeschreven door de BBV. Rekenkundig wordt gedurende de looptijd van een grondexploitatie gerekend met een rentepercentage van 1,04%. Indien de werkelijke door te belasten rente minder dan 0,5% afwijkt mag met dit percentage worden gerekend. Als het percentage meer afwijkt dan zullen de grondexploitaties met het nieuwe percentage worden doorgerekend.

Gehanteerde parameters	2024 en verder
Rentepercentage	1,04%
Opbrengststijging	0,00%
Kostenstijging	3,00%
Disconteringsvoet	2,00%

Geraamde resultaten

Gemeente Meierijstad kent momenteel 13 grondexploitaties die gekwalificeerd zijn als Bouwgrond In Exploitatie (BIE). Van deze 13 zijn er 8 BIE-complexen gericht op de transformatie naar woningbouw en 5 complexen voor industriegronden. Naar verwachting kan er eind 2024 wellicht 1 grondexploitatie worden afgesloten. Vooruitlopend op het openen van een BIE-complex worden momenteel voorbereidingskosten geactiveerd voor een achttal ontwikkelingen. In onderstaande tabel zijn de verwachte einddata en resultaten van alle gemeente grondexploitaties weergegeven zoals ze ook zijn opgenomen in de jaarrekening 2022.

Grondcomplex (bedragen x € 1.000)	Einddatum	Nominale waarde	NCW (2,0%)
Woningbouw			
8313 Veghel - Veghels Buiten	2032	406	190
8315 Veghel - Rembrandtboulevard	2030	4.576	3.905
8320 Veghel - Stadshobbywerkplaats	2026	4	4
8341 Zijtaart - Zuid	2028	-550	-488
8350 Erp - Bolst	2030	-2.457	-2.097
8366 Schijndel - Vossenberg	2025	175	165
8378 Sint Oedenrode - Zwembadweg	2027	39	35
8379 Sint-Oedenroe - Fioretti college	2024	191	184
Industrie			
3270 Veghel - D'n Dubbelen	2028	2.545	2.260
3271 Veghel - Doornhoek	2023	1.059	1.038
3272 Veghel - De Kempkens	2026	13.617	12.580
3280 Erp - Molenakker II	2026	217	201
3285 Schijndel - Duin III Zuid 1e fase	2027	2.568	2.326
Totaal		22.390	20.303

WINSTNEMING

Per jaar wordt gekeken welke grondexploitaties kunnen worden afgesloten. Een eventueel positief resultaat zal dan worden toegevoegd aan de algemene risicoreserve. Een negatief resultaat zal ten laste gaan van de voorziening verliesgevende complexen. De BBV schrijft verder voor dat ook tussentijds winsten moeten worden genomen. Deze tussentijdse winstneming is afhankelijk van het verwachte positieve exploitatieresultaat, het percentage gemaakte kosten en opbrengsten en eventuele risico's die nog verwacht worden. Eind 2024 zullen de grondexploitaties worden geactualiseerd ten behoeve van de jaarrekening 2024. Dan zal ook duidelijk worden welke (tussentijdse) winsten er genomen moet worden. Conform de huidige planopzet zal er in 2024 1 grondexploitatie worden afgesloten.

RISICOBEHEERSING

Voor elk grondcomplex zijn de risico's in kaart gebracht. De risico's zijn onderverdeeld in voorziene risico's en onvoorziene of algemene risico's. De voorziene risico's zijn plan specifiek en per project te benoemen. Hierbij kan gedacht worden aan financiële risico's bij de uitvoering van civiele werkzaamheden, planontwikkeling en contractvoorwaarden. De financiële gevolgen van deze risico's zijn becijferd. Daarnaast is een kans van optreden geschat. De kans van optreden wordt vervolgens vermenigvuldigd met de omvang van het risico, waardoor een gewogen risicobedrag ontstaat.
Naast de plan specifieke voorzienbare risico's zijn er ook onvoorziene of algemene risico's. Dit zijn conjuncturele risico's met als mogelijk gevolg dat de gronduitgifte stagneert, de grondopbrengsten lager uit vallen, hogere kosten voor bouwrijp maken van de gronden of een hoger rentepercentage. Deze ontwikkelingen hebben gevolgen voor alle grondexploitaties. Om de omvang van de conjuncturele risico's te berekenen wordt per grondexploitatie vanaf het jaar 2024 de nog te realiseren opbrengst met 10% verlaagd en de nog te realiseren kosten met 10% verhoogd. Omdat het niet waarschijnlijk is dat beide risico's zich gelijktijdig voor zullen doen wordt het verkregen risicobedrag verlaagd met 50%.

Van alle grondexploitaties bij elkaar is in de jaarrekening 2022 een risicobedrag van circa € 29,7 miljoen opgenomen. Ter dekking van dit risico is de algemene reserve risico's grondexploitatie ingesteld ter hoogte van circa € 19,4 miljoen. Daarnaast worden risico's afgedekt door de algemene risicoreserve.

Voorziening negatieve grondexploitaties
In het BBV wordt voorgeschreven dat er een voorziening moet worden gevormd voor verwachte negatieve grondexploitaties. De omvang van de voorziening wordt bepaald door het optellen van de verwachte negatieve resultaten. Deze omvang kan op twee manieren worden bepaald. Op basis van de eindwaarde, het resultaat van de grondexploitatie aan het einde van de grondexploitatie. Of op basis van een netto contante waarde (NCW), eindwaarde teruggebracht naar heden. Bij deze laatste methode moet met een verplichte discontovoet worden gerekend van 2%. Binnen Meierijstad wordt de omvang van de verliesvoorziening bepaald op basis van de eindwaarde. Zoals eerder aangegeven wordt door de commissie BBV hieraan gerefereerd als nominale waarde. Vandaar dat in deze verslaglegging hierbij aansluiting wordt gezocht.

Naam complex (bedragen x € 1.000	Nominale Waarde
Zijtaart-zuid	1.267
Erp - de Bolst	2.457
Totaal	3.724

WET OPEN OVERHEID (WOO)

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid in werking getreden. De gemeente meierijstad voldoet aan de wettelijke eisen. In 2022 is al de procesbeschrijving verstrekken van informatie op verzoek aangepast en ingevoerd. Hiermee wordt sturing gegeven aan de behandeling van Woo-verzoeken.

Daarnaast zijn we aan de slag gegaan met de procesbeschrijving voor openbaarmaking van informatie op eigen initiatief. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat er in 2023 een begin zou worden gemaakt met actief openbaar maken van informatie op het wettelijk verplichte platform PLOOI. In december 2022 is echter vast komen te staan dat dit platform er niet komt. De inspanningen om te komen tot een gedragen proces waren dus voor niets geweest. Gevolg hiervan is dat er onduidelijkheid is ontstaan over de inwerkingtreding van de verplichting tot actieve openbaarmaking.

Het college heeft gezocht naar alternatieve manieren om toch actief informatie openbaar te maken. Dit stuit echter op praktische problemen. In de eerste plaats zijn de nieuwe wettelijke eisen die aan de wijze van actieve openbaarmaking zullen worden gesteld nog niet bekend. Dat brengt het risico met zich mee dat een eventuele door Meierijstad gekozen aanpak straks niet (volledig) in overeenstemming met deze eisen blijkt te zijn, waardoor we wederom onze werkwijze zullen moeten aanpassen. Daarnaast zijn de technische mogelijkheden op dit moment beperkt. Er zullen waarschijnlijk aanzienlijke investeringen moeten worden gepleegd. Ook hierom is het gewenst dat we weten of deze investeringen rendabel zullen zijn. Verder zullen we dan keuzes moeten maken welke informatie we al wel, en welke we nog niet actief openbaar gaan maken. Hierbij kan de door de minister uitgebrachte eerste prioriteitstelling wellicht niet volledig worden gevolgd omdat dit geen maatwerk betreft. Al met al voldoende onzekerheden om even een pas op de plaats te maken met actieve openbaarmaking en ons te concentreren op de openbaarmaking van informatie op verzoek.

De gemeentelijke organisatie staat onder zware druk. Er komen verschillende omvangrijke Woo-verzoeken binnen. Deze vragen veel inspanningen van de behandelende medewerkers. Bij de jaarrekening zullen wij verantwoording afleggen over het aantal verzoeken, de doorlooptijd, de aard van de besluitvorming en het aantal hieruit voortvloeiende bezwaar- en beroepszaken.

Het is de verwachting dat er verlichting van de werklast optreedt als er meer informatie actief openbaar wordt gemaakt. Hierom is het dringend gewenst tot zo spoedig mogelijk een aanvang te maken met actieve openbaarmaking. Wanneer er in 2024 voldoende informatie beschikbaar is zullen wij dan ook mede hierom dit onderwerp voortvarend oppakken. Als dit niet kan binnen het door de minister beschikbaar gestelde budget zullen we ons tot uw raad wenden met een begrotingswijziging of hierover verantwoording afleggen in een berap.

FINANCIËN

FINANCIËLE BEGROTING

Het onderdeel financiële begroting 2024 en meerjarenbeeld 2025-2027 geeft een nadere financiële toelichting op de financiële gegevens van Meierijstad.

Dit onderdeel bevat een overzicht van de baten en lasten in het begrotingsjaar 2024 en de meerjarenperiode 2025-2027. Daarna is het overzicht incidentele baten en lasten opgenomen. Dit overzicht geeft inzicht in de incidentele baten en lasten die in onze totale begroting zijn opgenomen. Dit inzicht is onder andere benodigd voor de bepaling van het structureel begrotingssaldo. Vervolgens is een overzicht opgenomen van de uitgangspunten welke aan de ramingen in de begroting 2024-2027 ten grondslag liggen.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

In het overzicht van baten en lasten wordt aangegeven wat per jaar de lasten, baten en mutaties reserves zijn. Die baten en lasten zijn ingedeeld naar programma's (bijvoorbeeld onderwijs, economie), onvoorzien, overhead en algemene dekkingsmiddelen.

Uit dit overzicht blijkt dat in 2024 de lasten hoger zijn dan de baten (saldo van baten en lasten). De onttrekkingen uit de reserves zijn per saldo hoger waardoor er in 2024 een positief begrotingssaldo (geraamde resultaat) is. Ook voor het jaar 2025 is het geraamd resultaat positief. In 2026 en 2027 zijn de geraamde resultaten negatief.

Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	2025	2026	2027
Lasten	-277.532	-264.886	-270.581	-266.730
0 Bestuur, dienstverlening en vastgoed	-10.756	-10.597	-10.639	-10.633
1 Veiligheid	-8.225	-8.233	-8.228	-8.227
2 Verkeer, vervoer en openbare ruimte	-39.014	-38.700	-39.466	-40.207
3 Economie	-17.759	-10.005	-13.091	-6.393
4 Onderwijs	-13.485	-13.747	-12.646	-12.570
5 Sport, Kunst en cultuur, Recreatie en Toerisme	-25.984	-23.696	-23.236	-23.488
6 Sociaal Domein	-102.068	-99.165	-98.600	-98.689
7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	-16.238	-15.221	-14.993	-14.912
8 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	-8.536	-5.990	-5.967	-5.876
9 Financiële informatie programmaplan	-35.467	-39.531	-43.716	-45.736
Baten	262.790	262.016	258.877	254.774
0 Bestuur, dienstverlening en vastgoed	1.406	1.406	1.406	1.406
1 Veiligheid	382	382	382	382
2 Verkeer, vervoer en openbare ruimte	21.534	21.218	21.421	21.450
3 Economie	15.439	8.119	11.515	5.067
4 Onderwijs	2.443	2.452	2.451	1.410
5 Sport, Kunst en cultuur, Recreatie en Toerisme	7.552	7.627	7.512	7.471
6 Sociaal Domein	22.281	21.936	22.601	22.723
7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	1.886	1.899	1.749	1.749
8 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	4.157	4.063	4.063	4.063
9 Financiële informatie programmaplan	185.711	192.915	185.778	189.054
Saldo van baten en lasten	-14.742	-2.870	-11.705	-11.956
Stortingen in reserves	-3.500	-3.531	-3.532	-140
0 Bestuur, dienstverlening en vastgoed	-3.500	-3.500	-3.500	0
6 Sociaal Domein	0	-31	-32	-140
Onttrekkingen aan reserves	21.928	12.184	9.584	4.902
0 Bestuur, dienstverlening en vastgoed	4.390	4.164	4.046	546
1 Veiligheid	0	8	0	0

2 Verkeer, vervoer en openbare ruimte	1.288	458	255	103
3 Economie	681	346	150	0
4 Onderwijs	3.131	2.817	1.466	1.458
5 Sport, Kunst en cultuur, Recreatie en Toerisme	3.617	402	364	843
6 Sociaal Domein	1.248	674	592	560
7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	2.125	1.093	1.083	1.008
8 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	2.683	283	233	185
9 Financiële informatie programmaplan	2.764	1.939	1.395	200
Mutaties in de reserves	18.428	8.653	6.052	4.762
Resultaat	3.686	5.783	-5.653	-7.194

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben. Een begroting, meerjarenraming of jaarrekening kan ieder jaar dergelijke eenmalige zaken hebben.

Het verschil tussen incidenteel en structureel is niet altijd even scherp te trekken. De aard van de begrotingspost is in eerste instantie bepalend of een post als structureel of incidenteel aangemerkt wordt.

De toelichting op het overzicht van baten en lasten bevat ten minste een overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma.

Incidentele lasten en baten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
0 Bestuur, dienstverlening en vastgoed	-267	-107	0	0
Versterken leefbaarheid	-80	-40	0	0
Herdenking 80-jarige bevrijding	-100	0	0	0
Dorpsvisies	-52	-52	0	0
Diverse kleine eenmalige budgetten	-35	-15	0	0
2 Verkeer, vervoer en openbare ruimte	-940	-140	-100	-35
Kleinschalige verkeersvoorzieningen 2023	-250	0	0	0
Onderzoek haalbaarheid doorfietsroutes	-50	0	0	0
Bijwerken gegevensbeheer openbaar gebied	-165	0	0	0
Uniformiseringsplan bebording	-300	0	0	0
Planvorming en afkoppelen riolering	-100	-100	-100	0
Diverse kleine eenmalige budgetten	-75	-40	0	-35
3 Economie	-681	-346	-150	0
Economische profilering en promotie Meierijstad	0	0	0	0
Professionalisering centrummanagement	-171	-171	0	0
Onderzoek voorzieningen ondernemerschap	-150	0	0	0
Sterk ondernemen- tegengaan voedselverspilling	-100	-100	-75	0
Onderzoek en advisering werklocaties	-100	0	0	0
Campusontwikkeling Havenkwartier-Noordkade	-75	-75	-75	0
Diverse kleine eenmalige budgetten	-85	0	0	0
4 Onderwijs	-2.993	-2.689	-1.337	-1.329
Tijd. huisves. bs de Beemd, Beemdstr. 5	-102	-104	-106	-108
Afboeking boekwaarde div. schoolgebouwen	-201	-413	-183	-1.222
Tijdelijke huisvesting Elde College	-385	-393	-401	0
Tijdelijke huisvesting bs Bernadette	-990	-660	0	0
Tijdelijke huisvesting bs De Regenboog	-560	0	0	0
Tijdelijke huisvesting obs De Springplank	-214	-87	0	0
Tijdelijke huisv. basisscholen Veghels Buiten	-387	-947	-564	0
Tijdelijke huurlasten de Taalvijver	-69	0	0	0

Diverse kleine eenmalige budgetten	-85	-85	-85	0
5 Sport, Kunst en cultuur, Recreatie en Toerisme	**-3.308**	**-171**	**0**	**0**
Impulsbudget Nota Kunst en Cultuur 2024-2030	-3.308	0	0	0
Diverse kleine eenmalige budgetten	0	-171	0	0
6 Sociaal Domein	**-1.123**	**-878**	**-878**	**-877**
Huisvesting 2e fase opvang Oekraïne	333	0	0	0
Jan Tinbergenstraat 1 (SO)	-319	-319	-318	-318
Pilot Orthopsychiatrische voorziening	-352	0	0	0
Ondersteunen vrijwilligersorg en mantelzorgers	-50	0	0	0
Leefgoed Veghel	-260	-260	-260	-260
Werkbudget preventie &innovatie sociaal domein	-300	-300	-300	-300
Inloopvoorzieningen en daginvulling	-70	0	0	0
Pilot Steunouder	-55	0	0	0
Diverse kleine eenmalige budgetten	-50	0	0	0
7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	**-1.804**	**-772**	**-712**	**-712**
Uitvoeringsprogramma duurzaamheid	-952	-772	-712	-712
Lokale isolatieaanpak	-752	0	0	0
Milieubeleid(geur, geluid, externe veiligheid)	-100	0	0	0
regeling CDOKE capaciteit klimaat/energiebel.	0	0	0	0
8 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	**-2.545**	**-145**	**-95**	**-75**
Instellen gevel- en verplaatsingssubsidie	-75	-75	-75	-75
Uitv.werkz. Stadsgewest tbv Vlagheide tm 2024	0	0	0	0
Realisatie flexwoningen	-50	-50	0	0
modulaire woningbouw quickscans en inhuur	-900	0	0	0
Opstellen omgevingsplan conform omgevingswet	-1.500	0	0	0
Diverse kleine eenmalige budgetten	-20	-20	-20	0
9 Financiële informatie programmaplan	**-1.226**	**-300**	**0**	**0**
Eerste Fase gegevenspakhuis	-100	-100	0	0
Implementatiekosten financieel systeem	-400	0	0	0
Informatiegestuurde exploitatie vastgoed	-125	0	0	0
Inlopen digitale archiefachterstanden	-96	0	0	0
Onderzoek oplossingen vastgoedapplicatie	-275	0	0	0
Inzet robotisering (RPA)	-200	-200	0	0
Diverse kleine eenmalige budgetten	-30	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-14.887	-5.548	-3.272	-3.028
Mutaties in de reserves	14.696	5.080	2.854	2.711
Totaal incidentele lasten en baten	-191	-469	-418	-318

Incidentele personeelskosten	-2.776	-2.877	-2.091	-607
Diverse kleine incidentele lasten	-165	-73	-73	-40
Incidentele lasten	-2.941	-2.950	-2.164	-647
Dekking reserves	2.941	2.950	2.164	647
Totaal incidentele baten	2.941	2.950	2.164	647
Totaal incidentele lasten en baten	0	0	0	0

Totaal van de incidentele lasten	-17.828	-8.498	-5.436	-3.675
Totaal van de incidentele baten	17.637	8.030	5.018	3.358
Totaal incidentele lasten en baten	-191	-468	-418	-317

Toelichting incidentele baten en lasten

Versterken leefbaarheid
Vanuit de programmalijn Leefbaarheid wordt gewerkt aan het versterken van de leefbaarheid in Meierijstad. Hiervoor zijn in de begroting 2022 en 2023 extra middelen vrijgemaakt. Voor de jaren 2022 tot en met 2025 wordt in totaal € 180.000 ingezet. Voor 2024 wordt een bedrag van € 80.000 geraamd en voor 2025 € 40.000. Het bedrag van 2024 is inclusief de leefbaarheidsmonitor.

Herdenking 80-jarige bevrijding
Evenals in 2014 en 2019 zullen onze inwoners, maatschappelijke instellingen en verenigingen worden 'uitgedaagd' om activiteiten te ontplooien in het kader van de viering en herdenking van 80 jaar bevrijding. Voor 2024 wordt hiervoor een budget geraamd van € 100.000. Dekking algemene risicoreserve.

Dorpsvisies
Dorpen in Meierijstad die zélf met het maatschappelijk initiatief komen om een dorpsvisie op te stellen wanneer zij daar behoefte aan hebben, kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage van € 12.000 per visie voor procesondersteuning. Voor 2024 en 2025 wordt een budget geraamd van € 52.000 per jaar.

Kleinschalige verkeersvoorzieningen 2023
Om snel in te kunnen spelen op wensen van bewoners, bedrijven, scholen en andere instanties is er een incidenteel budget nodig voor het treffen van kleinschalige verkeersmaatregelen. Voorbeelden zijn het aanpassen van een schoolomgeving, het leggen van parkeervakken, de aanleg van drempels in een straat waar te hard wordt gereden. Voor 2024 wordt een bedrag geraamd van € 250.000. De lasten worden gedekt uit de algemene risicoreserve.

Onderzoek haalbaarheid doorfietsroutes
Onderzoek naar de haalbaarheid van doorfietsroutes en aanleg ontbrekende schakels in het fietsnetwerk. 2024 € 50.000. Dekking algemene risicoreserve.

Bijwerken gegevensbeheer openbaar gebied
We gaan de inventarisatie van het hele openbare gebied verbeteren en daarna actueel houden. Ook optimaliseren we de datastructuur en de werkprocessen.

Uniformiseringsplan bebording
Sinds de fusie is er veel aandacht geweest voor het uniformiseren binnen Meierijstad, maar hierbij is er nog weinig aandacht besteed aan de verkeersbebording. Het is belangrijk voor de veiligheid om regelmatig ons bordenareaal te inventariseren en eventueel te optimaliseren. In ons geval zal dit leiden tot minder verkeersborden. Op enkele plekken hangen er nog borden van de oude gemeente en we zien veel verschillen in typen bebording. Naast het esthetische aspect, hebben we ook geen overzicht van de bebording in ons areaal.
Met het budget van € 300.000 willen we de bestaande bebording inventariseren, waar nodig saneren en een uniformiseringsplan (laten) opstellen. Dekking uit de algemene risicoreserve.

Planvorming en afkoppelen riolering

Vanaf 2023 tot het einde van de planperiode (2026) is een jaarlijks budget van € 100.000 nodig voor het realiseren van afkoppelingen aan het rioleringsstelsel. Binnen deze middelen gaan we het volgende onderzoeken en verder ontwikkelen:

- Terugkijken naar de reeds uitgevoerde afkoppelprojecten en de hiermee behaalde resultaten
- Gebiedsgerichte aanpak voor omgang met hemelwater op basis van de hemelwaterstructuurkaart en de klimaatonderlegger
- Voortzetting afkoppelen gemeentelijke gebouwen

Professionalisering centrummanagement
De centrummanagementorganisaties spelen een belangrijke rol bij het toekomstbestendig maken van onze centra en bij de realisatie van ambities uit de centrumvisie en de visie herstructurering centrum Veghel. Zij zorgen voor draagvlak, brengen stakeholders bij elkaar en pakken zelfstandig projecten op die de levendigheid (en daarmee de toekomstbestendigheid) van onze centra bevorderen. Zij zijn onze ogen en oren in de centra.
Met het uitvoeringsbudget kunnen zij hun organisatie verder professionaliseren en hun bijdrage leveren aan de herstructureringsopgave zoals verwoord in o.a. onze centrumvisie.
Voor alle drie de centrummanagementorganisaties zijn de middelen afkomstig uit de BIZ echter niet voldoende om de benodigde ontwikkelingen in onze centra op professionele wijze uit te voeren.
Met een extra bijdrage van € 171.750 stimuleren we de ontwikkeling van de organisatie en stellen we hen in staat om daadwerkelijk een professionele bijdrage te leveren aan het behalen van de in de visie geformuleerde doelstellingen. De prestatieafspraken leggen we vast in een overeenkomst.
Dekking algemene risicoreserve.

Onderzoek voorzieningen ondernemerschap
Voor een afronding en vervolg op ingezette trajecten voor agro-perspectief, sociaal ondernemen en vrachtbundeling, maar ook voor beleidsherziening internationale werknemers, deelname in strategische ondernemersevents of ondersteuning aan hoger onderwijs-initiatieven is een reservering nodig voor de resterende raadsperiode.
Voorgesteld wordt om éénmalig een bedrag beschikbaar te stellen van € 150.000. Dekking algemene risicoreserve.

Sterk ondernemen- tegengaan voedselverspilling
We blijven inzetten op het tegengaan van voedselverspilling als voornaam onderdeel van circulaire economie, zoals via het Circulair Food Center.
Voorgesteld wordt om middelen beschikbaar te stellen voor de jaren 2024 tot en met 2026. Dekking algemene risicoreserve.

Onderzoek en advisering werklocaties
In 2023 is onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen in Schijndel, Erp en Sint-Oedenrode en is een ontwikkelstrategie opgesteld. Voor Veghel zijn zoeklocaties in beeld gebracht en de haalbaarheid hiervan onderzocht. Als vervolg werken we in 2024 aan de uitvoering van de diverse ontwikkelstrategieën, de definitie van een toekomstgericht werklandschap, de uitwerking van zoeklocaties en we zetten de benodigde stappen op weg naar herontwikkeling van bestaande terreinen. Het opstellen van een duurzaam uitgifteprotocol is hierbij een belangrijk aandachtspunt. Hiervoor is onderzoek en expertise noodzakelijk.
Voorgesteld wordt om hiervoor in 2024 éénmalig een bedrag beschikbaar te stellen van € 100.000.
Dekking algemene risicoreserve.

Campusontwikkeling Havenkwartier-Noordkade
Startproces voor een campus waarin onderwijsinstellingen met vernieuwende concepten komen in samenwerking met het bedrijfsleven. Dit moet gaan leiden tot nieuwe bedrijven in een lerende setting op de Noordkade met The Chocolate Factory als centraal punt.
Een campus draagt bij aan het behouden en aantrekken van talent en vernieuwing en/of verduurzaming van bedrijvigheid in Meierijstad.
Voorgesteld wordt om hiervoor in de jaren 2024 tot en met 2026 een bedrag van € 75.000 per jaar beschikbaar te stellen. Dekking algemene risicoreserve.

Tijdelijke huisvesting diverse schoolgebouwen
Op basis van het geactualiseerde Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs 2022-2037 is voor diverse scholen in de komende jaren een vervangende nieuwbouw, uitbreiding dan wel renovatie aan de orde. Tijdens deze werkzaamheden is voor deze scholen een tijdelijke huisvesting elders benodigd.

Het betreft de volgende scholen:
- Basisschool De Beemd
- Elde College
- Basisschool Bernadette
- Basisschool De Regenboog
- Basisschool De Springplank

De huurlasten hiervan (zie bovenstaand overzicht) worden gedekt uit de algemene risicoreserve.

Tijdelijke huisvesting basisscholen Veghels Buiten

Op basis van dit IHP is er ook een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de realisatie van nieuwbouw van basisscholen in de wijk Veghels Buiten. Hieruit is geconcludeerd dat er in het jaar 2025 moet worden voorzien in de realisatie van basisscholen in deze wijk. In de aanloop naar de nieuwbouw is voor de leerlingenaanwas tijdelijke huisvesting in Veghels Buiten nodig. Hiervoor is geen ruimte in bestaande onderwijshuisvesting.
Dekking van de huurlasten in 2024 t/m 2026 vindt plaats ten laste van de algemene risicoreserve (budgettair neutraal).

Afboeken restant boekwaarden diverse scholen

Op basis van het geactualiseerde Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs 2022-2037 is voor diverse scholen in de komende jaren een vervangende nieuwbouw en verbouw aan de orde. In verband hiermee moet in de betreffende jaren de boekwaarde van de huidige gebouwen afgeboekt worden.
Het betreft:

2024	Basisschool De Bunders gebouwdeel II	€ 146.000
2024	Elde College Schijndel (gedeeltelijk)	€ 55.000
2025	Basisschool Bernadette	€ 413.000
2026	Basisschool De Regenboog	€ 183.000
2027	Basisschool De Empel	€ 237.000
2027	Elde College Schijndel (gedeeltelijk)	€ 985.000

De afboeking van de boekwaarden wordt volledig gedekt uit de algemene risicoreserve.

Tijdelijke huurlasten de Taalvijver

Op dit moment is nieuwkomersvoorziening de Taalvijver gevestigd in MFA de Hintel. Deze wordt geconfronteerd met een forse groei van het aantal leerlingen, onder andere door instroom Oekraïners, huisvesting van nieuwkomers en in de toekomst ook asielzoekers. MFA de Hintel heeft hiervoor geen uitbreidingsmogelijkheden meer.
De oplossing is gevonden in de aankoop van de leegstaande vleugel van het Koning Willem I College aan de Muntelaar 8 te Veghel. Er wordt ingestoken op aankoop van dit pand in 2024, voorafgegaan door huur vanaf 1 augustus 2023.
Naast de Taalvijver zal ook de Internationale Schakelklas (IKS) voor het Voortgezet Onderwijs een permanente plek krijgen in dit gebouw evenals een aantal inburgeringsactiviteiten.
De tijdelijke huurlasten worden gedekt uit de algemene risicoreserve (budgettair neutraal).

Impulsbudget nota Kunst en Cultuur

Voor het kunst- en cultuurbeleid van de gemeente Meierijstad voor de periode 2024 - 2030 is de Nota Kunst- en Cultuur 2024 - 2030: 'Kunst en Cultuur kleuren Meierijstad' opgesteld. De nota beschrijft wat Meierijstad op het gebied van kunst en cultuur in het jaar 2030 wil zijn. Om dit te bereiken zijn vier speerpunten beschreven (behoud en versterken van de culturele basisinfrastructuur, iedereen kan meedoen, balans tussen groot en klein en ruimte voor vernieuwing en ontwikkelingen) en is concreet aangegeven welke acties/activiteiten nodig zijn om dit te bereiken. Een aantal activiteiten zijn gekoppeld aan een impulsbudget. De eenmalige extra middelen voor deze impulsbudgetten worden voor een bedrag van € 3.307.500 ten laste gebracht van de algemene risicoreserve.

Afboeking Boekwaarde sportzaal de Kienehoef

De raad heeft op 24 juni 2021 ingestemd met de zogenaamde PLUS-variant voor MFA De Groene Long. Deze variant gaat uit van één gebouw dar ruimte biedt aan twee basisscholen, kinderopvang, een (grotere) sportvoorziening (micro-sporthal) voor bewegingsonderwijs en diverse sportverenigingen en een wijkfunctie, gericht op ontmoeting en het organiseren van wijkactiviteiten. Voor het afboeken van de oude boekwaarde van de sporthal wordt in 2025 een bedrag geraamd van € 171.000. Dekking uit de algemene risicoreserve.

Huisvesting 2e fase opvang Oekraïne / Jan Tinbergenstraat 1 (SO)

In 2024 wordt het pand Jan Tinbergenstraat 1 (Sint-Oedenrode) gebruikt voor de huisvesting van Oekraïners. De in 2024 geraamde huisvestingslasten worden gedekt uit de Rijksbijdrage die we voor opvang Oekraïners ontvangen

Pilot Orthopsychiatrische voorziening
Dit betreft een 2-jarige pilot kleinschalige voorziening die is opgenomen in het regionaal budgettair kader jeugdzorg 2023 en 2024.Gemeenten moeten hiervoor in hun eigen begroting het geraamde bedrag reserveren. Naar aanleiding van de rapportages van de zorgaanbieder rekent het RIOZ uiteindelijk met de lokale gemeenten af op basis van het werkelijke gebruik door elke lokale gemeente. Dekking uit de algemene risicoreserve, budgettair neutraal.

Ondersteunen vrijwilligersorganisaties en mantelzorgers
We willen een samenleving zijn waarin iedereen kan meedoen, leren en talenten kan ontplooien. Wijk- en gemeenschapshuizen spelen hierin een vitale rol, evenals de mogelijkheid om als vrijwilliger bij te mogen dragen aan dit doel. We gaan hiervoor uitvoering geven aan de adviezen die uit de vitaliteitsscan van de wijk- en gemeenschapshuizen naar voren zijn gekomen, intern de samenwerking versterken en de behoeften aan ondersteuning van vrijwillige besturen nader onderzoeken. De geraamde lasten van € 50.000 worden gedekt uit de algemene risicoreserve.

Leefgoed Veghel
Leefgoed Veghel is een gedachtegoed dat is ontwikkeld als inhoudelijk concept voor de ontwikkeling van het Kloosterkwartier. De gemeente Meierijstad werkt hierin samen met 10 organisaties op het terrein van wonen en welzijn, leren en werken, zorg en ondersteuning en (be)leven. Het doel is de samenwerking te versterken, meer verbinding te maken tussen activiteiten en een innovatieve samenwerking te ontwikkelen om zorg en ondersteuning, beter, sneller en efficiënter te organiseren. De lasten bedragen € 260.000 per jaar en worden onttrokken aan de reserve Sociaal Domein.

Werkbudget preventie en innovatie Sociaal domein
We zetten het beleid door om ook in de voorliggende collegeperiode snel en adequaat in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen in het sociaal domein. De ontwikkelingen moeten bijdragen aan de veranderopgave in het sociaal domein. Deze opgave kenmerkt zich o.a. door in te zetten op preventie en innovatie. Een aantal activiteiten die we vooraf kunnen voorzien worden separaat in beeld gebracht. Activiteiten en projecten die niet vooraf te voorzien zijn en waar we snel op in willen kunnen spelen vallen onder de paraplu Preventie en Innovatie in het sociaal domein. Dekking vindt plaats uit de reserve Sociaal Domein.

Inloopvoorzieningen en daginvulling
Als gemeente willen we stimuleren dat er lokale inloopvoorzieningen zijn waar inwoners voor verschillende (dag)activiteiten terecht kunnen, maar waar ook uiteenlopende vormen van ondersteuning aanwezig zijn. Op basis van onderzoek willen we dergelijke voorzieningen faciliteren en/of ondersteunen en willen we bereiken dat inwoners in hun eigen omgeving kunnen deelnemen aan activiteiten en mee kunnen doen in de samenleving. Voor 2022 t/m 2024 wordt een jaarlijks budget geraamd van € 70.000 ten laste van de bestemmingsreserve Sociaal Domein.

Pilot Steunouder
Inzet extra rijksmiddelen jeugdzorg 2021 t.b.v. de pilot steunouders en extra inzet Praktijk Ondersteuner Huisarts (POH) GGZ met als doel het tijdig beschikbaar stellen van de benodigde jeugdhulp en het versterken van het voorliggend veld om verdere instroom van de jeugdhulp te voorkomen. Dekking uit algemene risicoreserve.

Uitvoeringsprogramma duurzaamheid
Voor diverse doelen in het kader van het duurzaamheidbeleid worden incidentele middelen beschikbaar gesteld. Het gaat hierbij onder meer om:

- Klimaatbestendige leefomgeving en energietransitie door het duurzaam opwekken van energie (wind en zon)
- Versnelling energiebesparing en het versnellen van "zon op het dak"
- Behoud en waar mogelijk versterking van de biodiversiteit
- In samenwerking met onderwijs en het bedrijfsleven innovatieve duurzaamheidskansen benutten

De budgetten worden gedekt uit de algemene risicoreserve.

Lokale isolatieaanpak
De middelen voor de Lokale Isolatieaanpak zetten we in om het lokale isolatie programma 2023-2026 ten uitvoer te brengen. Deze middelen zijn aanvullend nodig op de incidentele middelen die we vanuit de rijksoverheid ontvangen vanuit het Nationaal Isolatie Programma (NIP).
We gaan uit van een minimaal en een maximaal scenario aan benodigde middelen vanuit de algemene reserve.
Het minimale scenario gaat uit van totale financiële ontzorging van uitsluitend de doelgroep minima binnen het NIP. Daarvoor is een bijdrage uit de algemene reserve nodig van €252.000
Het maximale scenario is opgenomen in dit format. Hiermee kan de totale doelgroep binnen NIP uit de eerste tranche financieel worden ontzorgt. Voor deze variant is een bijdrage uit de algemene risicoreserve nodig van € 752.000.

Milieubeleid(geur, geluid, externe veiligheid)
De gemeente gaat voor geur, geluid en externe veiligheid beleid opstellen.

Instellen gevel- en verplaatsingssubsidie
Om ambities uit de centrumvisie te realiseren is in 2021 een tijdelijke subsidieregeling opgesteld. Met deze subsidies stimuleren we ondernemers en vastgoedeigenaren om de uitstraling van gevels in onze centra te verbeteren en om publieksgerichte centrumfuncties te verplaatsen naar 1 van onze 3 centra. De transformatie van onze centra naar toekomstgerichte compacte centra (centrumvisie Meierijstad) is in volle gang. De subsidieregeling zal naar verwachting steeds vaker gaan bijdragen aan de daadwerkelijke verplaatsing van publieksgerichte functies, terwijl de regeling in voorgaande jaren vooral gebruikt is voor gevelverbetering.
Daarnaast zetten we de komende jaren in op gevelverbetering via vergroening van gevels, wat leidt tot een prettiger verblijfsklimaat in onze centra. Hierop willen we de subsidieregeling aanpassen (voorstel volgt). Deze ontwikkeling haakt in zijn totaliteit ook aan bij aan de regiodeal Transformatie centra middelgrote steden' (4e tranche).
Voorgesteld wordt om voor de jaren 2024 tot en met 2027 een bedrag van € 75.000 per jaar beschikbaar te stellen.
Dekking algemene risicoreserve.

Realisatie flexwoningen
Om de acute druk op de woningmarkt te verlichten zijn in de periode 2022 tot en met 2024 250 flexwoningen nodig. Met woningbouwverenigingen Area en Woonmeij zijn reeds prestatieafspraken gemaakt om hiervan tenminste zo'n 100 (sociale) flexwoningen te realiseren. Gemeentelijke advieskosten of ingrepen in bijvoorbeeld de hoofdnutstracés komen bij deze flexibele woningen (deels) voor rekening van de gemeente. We voorzien een beperkte bijdrage voor de gemeente bij ontwikkeling van flexwonen door andere partijen en kunnen hen desgewenst begeleiden bij subsidie-aanvragen. Het benodigde budget voor de jaren 2023 tot en met 2026 wordt geraamd op € 50.000 per jaar en wordt gedekt uit de algemene risicoreserve.

Modulaire woningbouw quickscans en inhuur
De druk op de woningmarkt is groot en ook de wachtlijsten voor een sociale huurwoning nemen toe. Om op een snelle manier meer 'voordeuren' aan de woningmarkt toe te voegen is de gemeente Meierijstad, in samenwerking met de woningcorporaties, de uitdaging aan te gaan om 350 modulaire woningen te realiseren. Voor deze opgave heeft een eerste locatiestudie plaatsgevonden.
Hiervoor is een budget nodig van € 900.000 voor het uitvoeren van onder andere quickscans ten behoeve van vergunningen, verdere onderzoeken, uitwerkingen en bestekken. De doorlooptijd is tot en met 2026.
Voorgesteld wordt om de middelen te dekken uit de algemene risicoreserve.

Opstellen omgevingsplan conform omgevingswet
Met de middelen wordt een adviesbureau ingeschakeld ter ondersteuning van de gemeente om te borgen dat Meierijstad in 2028 de omschakeling van het omgevingsplan van rechtswege naar het omgevingsplan conform de Omgevingswet heeft gemaakt. Een snelle overgang (in 5 jaar) draagt bij aan duidelijkheid, eenduidigheid en vindbaarheid van de regels ten aanzien van de fysieke leefomgeving voor organisatie en samenleving.
Er dient een bedrag van € 1.500.000 beschikbaar te worden gesteld voor inhuur van een adviesbureau tot en met 2028. Dekking algemene risicoreserve.

Eerste fase gegevenspakhuis

In het collegewerkprogramma is de ambitie aangegeven op het gebied van informatiegestuurd werken. Inmiddels hanteren we intern de term datagedreven.
Deze ambitie willen we gaan realiseren door op de ingezette koers te gaan versnellen. In een eerste fase is er voor de periode 2021-2023 budget beschikbaar gesteld en zijn er enkele databronnen gekoppeld aan datagedreven werken. Met deze versnelling willen we alle overige belangrijke databronnen gaan koppelen. Hierdoor zijn we in staat om op inhoud betere stuurinformatie te genereren zodat de dienstverlening verbeterd kan worden, besluiten beter onderbouwd kunnen worden en er inzicht komt in patronen om zo verbeteringen door te kunnen voeren.
De kosten zijn € 100.000 per jaar voor 2024 en 2025. Dekking via de algemene risicoreserve.

Implementatiekosten financieel systeem
Op dit moment wordt key2financien gebruikt als centraal softwaresysteem voor de boekhouding. De leverancier heeft aangekondigd per 1-1-2024 een geheel vernieuwd softwaresysteem te introduceren als vervanging van key2financien. Omdat dit een wezenlijke wijziging is van onze bestaande overeenkomst, de aard van de overeenkomst wijzigt (het nieuwe systeem staat in de cloud) en de totale kosten boven de Europese aanbestedingsgrens liggen, zullen we een aanbesteding moeten voeren voor de verwerving van een nieuw boekhoudkundig systeem.
Hierbij is niet uitgesloten dat we van onze huidige leverancier hun nieuw softwaresysteem afnemen.
Om een nieuw softwaresysteem te implementeren zijn er eenmalige kosten voor inrichting, migratie en opleiding.
De exploitatielasten zullen -voor zover kan worden voorzien- niet substantieel afwijken van de huidige jaarlijkse lasten.
Dekking: algemene risicoreserve.

Informatiegestuurde exploitatie vastgoed
Voor het optimaal inzetten van ons maatschappelijk vastgoed door middel van informatiegestuurde exploitatie van de portefeuille en voor de doorgroei van operationeel naar strategisch vastgoedbeheerder stellen we voor de komende 2 jaren € 250.000 aan inhuurbudget beschikbaar te stellen (€ 125.000 voor 2023 en € 125.000 voor 2024). De inhuur wordt ingezet voor zowel onderzoek en advisering als voor ondersteuning en uitvoering. De lasten worden onttrokken uit de algemene risicoreserve.

Inlopen digitale archiefachterstanden
Het wegwerken van de achterstanden op het gebied van archiefbeheer in de diverse vakapplicaties.

Onderzoek oplossingen vastgoedapplicatie
De leverancier van onze primaire vastgoedbeheerapplicatie heeft aangekondigd dat de applicatie waarschijnlijk naar een nieuwe richting wordt doorontwikkeld. Hierdoor kan het zijn dat deze niet meer aansluit op onze behoefte om door te groeien naar een informatie-gestuurde exploitatie van ons vastgoed. Met deze middelen gaan we onderzoeken welke oplossingen aansluiten aan onze (toekomstige) behoeften en kunnen we overgaan tot daadwerkelijke implementatie van een nieuwe applicatie.

Inzet robotisering (RPA)
Een investering in Robotic Process Automation (RPA) is noodzakelijk vanwege de personeelsschaarste, waarbij taken geautomatiseerd kunnen worden om de efficiëntie te verhogen en de werkdruk te verlichten. Met de steeds meer toenemende personeelsschaarste stelt RPA onze gemeente in staat om repetitieve taken te automatiseren, waardoor het beschikbare personeel zich kan richten op complexere taken en meer waarde kan toevoegen aan de dienstverlening.
De kosten zijn € 200.000 per jaar voor 2024 en 2025. Dekking via de algemene risicoreserve.

Incidentele personeelskosten
Het is noodzakelijk om incidenteel de formatie uit te breiden met 26 fte. De incidentele formatie is met name noodzakelijk om nieuwe wetgeving (zoals onder meer de omgevingswet) in te kunnen voeren of tijd te investeren in verbetering van werkprocessen die tijd gaan opleveren.
Verder wordt in 2024 en 2025 een "Regeling Vervroegde Uittreding" ingevoerd voor medewerkers die binnen maximaal 2 jaar de AOW-leeftijd bereiken en voldoen aan de hiervoor vastgestelde criteria met betrekking tot dienstttijd.
Om de incidentele personeelslasten te dekken stellen we voor de algemene risicoreserve in te zetten. Voor 2024 betekent dit een onttrekking van € 2.776.000. Voor de volgende jaren is dit € 2.877.000 (2025), € 2.091.000 (2026) en € 607.000 (2027).

STRUCTURELE RESERVEMUTATIES

De structurele onttrekkingen aan de reserve kapitaallasten betreffen de afschrijvingslasten van een aantal geactiveerde investeringen. In de exploitatie zijn deze afschrijvingen als last opgenomen. Als baat staat hier een onttrekking uit de reserve kapitaallasten tegenover tot hetzelfde bedrag. Daarnaast wordt een bedrag van € 3,5 miljoen jaarlijks onttrokken aan de reserve kapitaallasten tot en met 2026 en deze wordt gestort in de algemene risicoreserve.

Wijziging in 2024
In de begroting 2024 worden stortingen geraamd in de bestemmingsreserve kapitaallasten om de toekomstige afschrijvingslasten van een tweetal investeringen te dekken. Het betreft de investering in het Omnipark Erp (P5) en de investering in optimalisatie van het bestuurscentrum (P0).

Structurele reservemutaties (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Onttrekkingen aan reserves	**4.291**	**4.146**	**4.567**	**1.545**
0. Bestuur, dienstverlening en vastgoed	3.727	3.661	4.046	546
2. Verkeer, vervoer en openbare ruimte	166	166	68	68
3. Economie				
4. Onderwijs	128	128	128	128
5. Sport, Kunst en cultuur, Recreatie en Toerisme	270	191	325	803
6. Sociaal domein				
7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid				
8. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
Stortingen in reserves	**-3.500**	**-3.500**	**-3.500**	**0**
0. Bestuur, dienstverlening en vastgoed	-3.500	-3.500	-3.500	
Totale structurele reservemutaties	791	646	1.067	1.545

UITGANGSPUNTEN

Inleiding

De technische uitgangspunten voor de programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 zijn door de raad vastgesteld bij het raadsvoorstel van de kaderbrief 2024 op 29 juni 2023. Naar aanleiding van de kaders die de raad heeft meegegeven bij de kaderbrief stelt het college enkele wijzigingen voor, die zijn opgenomen in de begrotingscijfers 2024 t/m 2027. Daarnaast heeft de toezichthouder het toetsingskader voor het begroten van kapitaallasten versoepeld. We gaan hieronder in op deze ontwikkelingen. Bij de technische uitgangspunten stellen we een aanvulling voor bij het onderdeel budgetoverheveling.

Relevante onderwerpen in verband met de nadelige financiële gevolgen van het kabinetsbeleid

Op deze plaats gaan we in op de wijzigingen die het college voorstelt op de uitgangspunten voor het samenstellen van de begroting. Deels komt dit door de nadelige financiële gevolgen van het kabinetsbeleid. Daarnaast heeft de raad bij de behandeling van de kaderbrief 2024 aangegeven, dat het acceptabel is om daar waar mogelijk minder voorzichtig te ramen / eigen inschattingen te maken. Het college stelt een viertal aanpassingen voor. Deze zijn verwerkt in de begrotingscijfers 2024 t/m 2027.

Verwerken van een toenemend aantal inwoners als basis voor de berekening van de algemene uitkering

Het uitgangspunt voor de berekening van de algemene uitkering voor de begroting was dat het inwonersaantal gelijk werd gehouden. Het college stelt voor om het inwonersaantal jaarlijks te laten stijgen met 600 inwoners. Hierdoor zijn de begrote rijksinkomsten verhoogd met € 250.000 voor 2024 oplopend naar € 1.000.000 in 2027.

Vormen van een bestemmingsreserve kapitaallasten

In de nota reserves en voorzieningen 2017 is opgenomen geen bestemmingsreserves te vormen en de dekkingsreserve kapitaallasten af te bouwen. De afgelopen jaren is de stand van de algemene risicoreserve sterk gestegen vanwege toevoeging van positieve jaarrekeningresultaten. Dit riep bestuurlijk de vraag op welke mogelijkheden zijn er om incidenteel geld structureel in te zetten. Volgens de BBV is dit alleen mogelijk door het vormen van een dekkingsreserve kapitaallasten. Het college stelt voor om een dekkingsreserve kapitaallasten in te stellen voor de voorgenomen investeringen voor het Omnipark en Optimalisatie bestuurscentrum. Voor de dekkingsreserve kapitaallasten onttrekken we € 30 miljoen aan de algemene risicoreserve. Hiervoor dekken we de afschrijvingslasten van € 29.000 in 2025 oplopend naar € 1.103.000 in 2028.

Verhogen van de inkomsten voor anterieure overeenkomsten

In de afgelopen jaren zijn er bij de jaarrekeningen 2019 t/m 2022 meer inkomsten verantwoord bij anterieure overeenkomsten. Voor de begroting 2024 t/m 2027 zijn de begrote inkomsten verhoogd met het gemiddelde overschot bij de jaarstukken 2019 t/m 2022. Het gaat om een verhoging van de inkomsten met structureel € 376.000 vanaf 2024.

Investeringen voor de N279

In 2021 zijn voor een tweetal investeringen aan de N279 kapitaallasten geraamd. Het gaat om de Verbindingsweg N279 Keldonk- bedrijventerreinen Doornhoek-Dubbelen-Foodpark en de N279 Veghel-Asten opgave Meierijstal. De kapitaallasten van deze twee investeringen (€ 561.000 vanaf 2025) zijn afgeraamd totdat er besluitvorming is over de betreffende kredieten. Ook de storting in de voorziening onderhoud wegen is toen verhoogd met € 75.000 en deze wordt teruggedraaid.

Toetsingskader kapitaallasten door de provincie

De provincie heeft ons per mail laten weten, dat op basis van voortschrijdend inzicht de in 2020 gepubliceerde ambtelijke provinciale handreiking kapitaallasten nieuwe (her)investeringen komt te vervallen. Zij hanteren nu het standpunt: Hoe een gemeente de kapitaallasten van een investering reëel in de begroting opneemt, is een eigen verantwoordelijkheid van de gemeente. Voor gemeenten die volgens het afschrijvingsbeleid de methode toepassen van starten met afschrijven vanaf het boekjaar volgend op het jaar van gereedkomen van kapitaalgoederen betekent dit, dat wij bij het onderzoek

van uw begroting 2024 voor de raming van de kapitaallasten van nieuwe (her)investeringen geen bijstelling op het structureel begrotingssaldo meer toepassen.
Dit betekent dat we in de begroting 2024 en meerjarenraming de beleidsregels van onze nota Waarderen en Afschrijven ook financieel hebben vertaald.

Algemene (financiële) kaders

In het coalitieakkoord Thuis in Meierijstad 2022-2026 zijn als algemene (financiële) kaders opgenomen:

- De algemene financiële huishouding is stabiel en meerjarig sluitend met een daarop aansluitend meerjarig investeringsprogramma. De reservepositie en het weerstandsvermogen blijven op orde conform de financiële verordening.
- De lokale lasten, zoals OZB, blijven zo laag mogelijk. Wat betreft OZB rekenen we de trendmatige verhoging in.

In het collegewerk programma "Thuis in Meierijstad Mijlpalen" (TiMM) 2022-2026 is het financiële uitgangspunt om meerjarig een sluitende begroting te hebben losgelaten vanwege de onzekere rijksinkomsten voor de meerjarenraming. Financieel sluitend voor structurele lasten en baten voor het komende begrotingsjaar blijft vanzelfsprekend het uitgangspunt. Door in het collegewerk programma te werken met plannen van jaar tot jaar kunnen we financieel ingrijpende keuzes maken als de tijd daar rijp voor is.

Technische uitgangspunten kadernota/programmabegroting 2024-2027

Algemeen
We ramen de lasten en baten op basis van het bestaande beleid, inclusief de besluiten die de raad tot en met juli 2023 neemt. Voor nieuw beleid c.q. gewijzigd beleid neemt het college als startpunt het college werkprogramma Thuis in Meierijstad Mijlpalen (TiMM).

Algemene uitkering
De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de grootste bron van inkomsten voor gemeenten. Naast stortingen en onttrekkingen vanwege taakwijzigingen kent het gemeentefonds een autonome groei, het accres. Daarmee moeten gemeenten o.a. de stijgende kosten door inflatie, loonontwikkeling en bevolkingsgroei opvangen.
De algemene uitkering is gekoppeld aan de rijksuitgaven. Jaarlijks worden de rijksuitgaven aangepast voor loon- en prijsontwikkelingen. Door de koppeling zit een compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen automatisch in de algemene uitkering.

De algemene uitkering ramen we op basis van de meicirculaire 2023. Indien de septembercirculaire 2023 hiertoe aanleiding geeft doet het college voorstellen bij de behandeling van de begroting 2024.

Accres ontwikkeling - Wijziging systematiek
In de meerjarenraming 2024-2026 zijn de bijgestelde ramingen van de accressen uit de septembercirculaire 2022 opgenomen.
In het streven van het kabinet om het accres stabieler te maken is besloten om het volumedeel van het accres 2022-2025 vast te zetten. Door het vastzetten van het volumedeel van het accres voor gemeenten zijn er minder budgettaire schommelingen dan voorheen. Dit betekent dat de accresstanden voor de jaren tot en met 2025 slechts nog zullen wijzigen als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. Het biedt voor gemeenten de komende jaren zekerheid over hun inkomsten en beschikbare vrije ruimte, ook wanneer de uitgaven van het Rijk achterblijven bij de ramingen.
Vanaf 2026 wordt het gemeentefonds niet langer via de normeringssystematiek geïndexeerd. Er wordt geen volume-accres meer verstrekt, alleen nog maar een nominaal accres voor de loon- en prijsontwikkeling. Het Rijk werkt met gemeenten aan een nieuw financieringssystematiek vanaf 2026.

Werkwijze bij taakmutaties
Door wijziging in de taken (taakmutaties) verandert de algemene uitkering. Bij nieuwe taken wordt geld toegevoegd en bij het weghalen van taken bij gemeenten wordt geld uit de algemene uitkering gehaald.

Wij hanteren de volgende uitgangspunten voor taakmutaties in het gemeentefonds:

- Nieuwe middelen voor een bepaald taakveld reserveren we binnen het taakveld Algemene Uitkering tot de eerstvolgende kadernota/programmabegroting.
- Op basis van een apart voorstel vindt onderbouwing plaats waarom het geld nodig is binnen dat taakveld.
- Bij de kadernota/programmabegroting vindt integrale afweging plaats. Op basis van de integrale afweging zetten we middelen in voor het betreffende taakveld of voegen dit toe aan de algemene middelen.
- Als bestaande middelen geoormerkt zijn, dan oormerken we ook de verhoging/verlaging uit taakmutaties.

Overheveling van budgetten
In de kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV staan de manieren die toegestaan zijn voor het overhevelen van budgetten. Wij kiezen voor de mogelijkheid om de uitvoering van de 'overgehevelde' activiteiten en bijhorende lasten ten laste te brengen van de exploitatie in het nieuwe jaar. Bij het vaststellen van de jaarrekening van het oude jaar stemt de gemeenteraad in met het overhevelen van de niet aangewende middelen naar het nieuwe begrotingsjaar.

Budgetoverheveling vindt alleen plaats als:
- er een beleidsinhoudelijke noodzaak is om het geld te behouden voor uitvoering in het nieuwe jaar
- er in het nieuwe jaar geen middelen beschikbaar om deze uitgaven te dekken (financiële noodzaak)
- de uitvoering in het nieuwe jaar past binnen de planning van het werkatelier
- de daadwerkelijke realisatie uiterlijk plaatsvindt in het nieuwe jaar d.w.z. er kan één keer budgetoverheveling plaatsvinden
- het over te hevelen budget minimaal € 25.000 bedraagt.

Aanvulling begroting 2024: Bovenstaande spelregels zijn niet van toepassing op eenmalige budgetten gekoppeld aan activiteiten uit TiMM die meerdere jaren door lopen.

Loonkosten
Er is een cao 2023 vastgesteld. De financiële consequenties hiervan nemen we op. De cao loopt tot 2 januari 2024.
De loonkosten van het gemeentelijk personeel berekenen we op basis van de formatie per 1 mei 2023. De ontwikkeling van de loonkosten 2024 baseren we op de verwachtingen van het Centraal Plan Bureau (CPB). Bron: Centraal Economisch Plan 2023, loonvoet sector overheid. De loonkosten ramen we op basis van het maximum van de salarisschaal.

Prijsindexering
We reserveren het bedrag voor prijsstijging op één verzamelbudget binnen het programma 0 onder "overige baten en lasten". De verwachte prijsontwikkelingen baseren we op verwachtingen van het Centraal Plan Bureau (CPB). Bron: Centraal Economisch Plan (CEP) 2023, Prijs netto materiële overheidsconsumptie (IMOC).
Als prijsstijgingen contractueel zijn bepaald, dan verhogen we het desbetreffende budget met als dekking het verzamelbudget.

Huren en pachten
De huren en pachten die de gemeente in rekening brengt indexeren we met het percentage wat contractueel is bepaald. Wanneer contractueel geen indexering is vastgelegd hanteren we de verwachtingen van het Centraal Plan Bureau (CPB). Bron: Centraal Economisch Plan (CEP) 2023, Prijs netto materiële overheidsconsumptie (IMOC).

Subsidies
Het aantal subsidies en de samenstelling baseren we op het desbetreffende subsidiebeleid.
We indexeringen subsidies conform de algemene subsidieverordening Meierijstad. Hiervoor zijn bepalend de prijsindexen Centraal Plan Bureau (CPB) zoals in de septembercirculaire 2023. worden opgenomen. Omdat de hoogte van de indexering pas bij de septembercirculaire 2023 bekend is vindt bijstelling van de subsidiebedragen in de begroting plaats bij het eerstvolgende P&C document. De dekking hiervoor is het verzamelbudget (zie prijsindexering).

Rekenrente

De rekenrente (ook voor de grondexploitaties) is gebaseerd op de BBV (notitie rente). Voor de programmabegroting 2024 actualiseren we de percentages. Voor de meerjarenraming houden we de rekenrente gelijk aan 2024.

Kapitaallasten
We begroten kapitaallasten vanaf het jaar van beschikbaar stellen van middelen voor een investering. In het eerste begrotingsjaar nemen we een incidenteel voordeel op van 50% van de kapitaallasten. Bij grote meerjarige projecten begroten we kapitaallasten volgens de vastgestelde planning door de raad, dat wil zeggen een jaar na geplande afronding van het project.
Dit is conform de provinciale handreiking kapitaallasten investeringen van de provincie.
De werkelijke kapitaallasten vinden plaats conform de nota waarderen en afschrijven 2017.
Wijziging begroting 2024: we begroten de kapitaallasten volgens de nota waarderen en afschrijven 2017.

Onroerende zaakbelasting
De waardebepaling voor woningen en niet-woningen baseren we op waarde peildatum 1 januari 2023. Waarde mutaties compenseren we in het tarief, hierbij blijft de geraamde opbrengst gelijk. De toename van de waarde WOZ als gevolg van nieuwbouw nemen we op als extra inkomsten. Voor de indexering hanteren we de verwachtingen van het Centraal Plan Bureau (CPB) Bron: Centraal Economisch Plan 2023, prijs netto materiele overheidsconsumptie (IMOC).
Publicatie van deze cijfers in de meicirculaire 2023. Voor de meerjarenraming 2025-2027 hanteren we 2%.

Tarieven rioolheffing en afvalstoffenheffing
De tarieven voor rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn maximaal 100% kostendekkend.

Leges, overige belastingen en overige heffingen
Voor de indexering van leges, overige belastingen en overige heffingen hanteren we de verwachtingen van het Centraal Plan Bureau (CPB). Bron: Centraal Economisch Plan (CEP) 2023, Prijs netto materiële overheidsconsumptie (IMOC). Uitgezonderd die situaties waarin maximale kostendekking is gerealiseerd of sprake is van (maximale) doorberekening van rijksleges.

Onvoorziene uitgaven
Jaarlijks ramen we een bedrag voor onvoorziene uitgaven van € 250.000. Dit bedrag kan het college in dat jaar inzetten voor het dekken van incidentele tegenvallers in de exploitatie van bestaand beleid en ter dekking van lasten voor activiteiten die van tevoren niet voorzien zijn, maar die gedurende het begrotingsjaar wel belangrijk zijn. Het college rapporteert bij de bestuursrapportages en de jaarrekening over het verloop en aanwending van deze post.

Grondzaken
Het huidig grondbeleid is situationeel.
We streven er naar dat alle grondexploitaties samen minimaal kostendekkend worden uitgevoerd. Ieder jaar bekijken we welke grondexploitaties we kunnen afsluiten. Een eventueel positief resultaat voegen we toe aan de algemene risicoreserve grondexploitaties.

Vervangingsinvesteringen
Vervangingsinvesteringen vragen we opnieuw aan als investering bij de begroting. Voor 2024 vindt inventarisatie plaats van vervangingsinvesteringen. Opnemen van vervangingsinvesteringen 2024 wordt integraal afgewogen bij de begroting 2024.

Verbonden partijen
De bijdragen voor verbonden partijen zijn gebaseerd op de kadernota's en begrotingen 2024 van de verbonden partijen.

FINANCIËLE POSITIE

In dit onderdeel wordt ingegaan op de ontwikkeling van de balansposities. Er wordt een overzicht gegeven van de geprognosticeerde balans 2024-2027, het EMU-saldo en de voorgenomen investeringen. Als laatste is het overzicht met verloop van reserves en voorzieningen opgenomen.

GEPROGNOSTICEERDE BALANS

In het besluit begroting en verantwoording (BBV, artikel 20) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten een geprognosticeerde balans van de begrotingsjaren opnemen.
Het meerjarig opnemen van de geprognosticeerde balans geeft de raad meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen (vaste activa), het aanwenden van reserves en voorzieningen en het verloop binnen de grondexploitaties (voorraden).

Geprognosticeerde balans (bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
Activa				
Vaste activa:				
Immateriële vaste activa	1.566	1.559	1.552	1.545
Materiële vaste activa	286.884	275.069	263.456	252.031
Financiële vaste activa	6.158	6.047	5.948	5.853
Totaal vaste activa	294.608	282.675	270.956	259.429
Vlottende activa				
Voorraden	45.275	30.955	24.363	19.671
Uitzettingen ‹ één jaar	38.542	38.542	38.542	38.542
Liquide middelen	280	280	280	280
Overlopende activa	18.898	18.898	18.898	18.898
Totaal vlottende activa	102.995	88.675	82.083	77.391
Totaal activa	397.604	371.350	353.039	336.820
Passiva				
Vaste passiva				
Reserves	115.661	107.009	100.957	96.194
Voorzieningen	33.242	26.724	20.168	20.339
Vaste schulden › één jaar	84.965	84.151	81.038	68.405
Totaal vaste passiva	233.868	217.884	202.163	184.938
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden ‹ één jaar	35.034	35.034	35.034	35.034
Overlopende passiva	27.814	27.814	27.814	27.814
Sluitpost balans	100.888	90.619	88.028	89.036
Totaal vlottende passiva	163.736	153.466	150.876	151.882
Totaal passiva	397.604	371.350	353.039	336.820

EMU-SALDO

Het EMU saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Het EMU saldo van de lokale overheid telt mee voor het EMU-saldo van de totale overheid. In het verdrag van Maastricht is afgesproken dat het EMU-tekort van een land maximaal 3% BBP (Bruto Binnenland Product) mag zijn. In de wet staat dat gemeenten een gelijkwaardige bijdrage moeten leveren aan het terugdringen van het EMU-tekort. Het EMU-saldo ofwel het begrotingstekort mag niet groter zijn dan 3% van het BBP. Het aandeel daarin voor decentrale overheden bedraagt tot en met 2022 0,4%.

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt er een geprognosticeerde balans voorgeschreven. Hierdoor komt er meer inzicht in de ontwikkeling van investeringen, reserves, voorzieningen en financieringsbehoefte. Aandachtspunt is dat een aantal componenten moeilijk te voorspellen zijn, zoals bijvoorbeeld grond aan- en verkopen.

Uit de balans kan het EMU-saldo worden afgeleid. Dit is het verschil op kasbasis, gemeenten zijn verplicht het baten en lasten stelsel te hanteren. Het verschil is het toerekenen van kosten aan boekjaren. Zo worden in het baten- en lastenstelsel de kosten van investeringen niet in een keer genomen, maar uitgesmeerd over de totale gebruiksduur. Om de afzonderlijke decentrale overheden een beeld te geven wat dit voor hen betekent publiceert het Ministerie BZK in lijn met wet Hof individuele EMU referentiewaarden. Dit betreft geen norm maar een indicatie van het aandeel dat een gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. Dat betekent dat er geen (individuele) sancties van toepassing zijn.
Voor gemeente Meierijstad is voor 2024 een referentiewaarde van € 10.050.00 als negatief EMU-saldo berekend.

Onderstaande tabel toont de meerjarige EMU-saldi van de gemeente Meierijstad.
In dit overzicht komt een financieringsbehoefte tot uitdrukking in een negatief EMU-Saldo, een overschot leidt tot een positief EMU-saldo.

EMU-saldo (bedragen x € 1.000)		2023	2024	2025	2026	2027
Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)		3.003	-14.742	-2.870	-11.705	-11.956
Mutatie (im)materiële vaste activa	(-)	12.552	-11.905	-11.822	-11.620	-11.432
Mutatie voorzieningen	(+)	-1.393	-5.282	-6.518	-6.556	171
Mutatie voorraden (inclusief bouwgronden in exploitatie)	(-)	-33.482	-22.437	-14.320	-6.592	-4.692
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	(-)	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo		22.540	14.318	16.754	-49	4.339
Norm EMU-saldo		-8.707	-10.050	-10.050	-10.050	-10.050
Overschrijding (-) of onderschrijding (+) ten opzichte van de norm		31.247	24.368	26.804	10.001	14.389

INVESTERINGEN

In onderstaande tabel zijn de investeringen 2024 opgenomen. De kapitaallasten zijn per investering weergegeven.
De vervangingsinvesteringen 2024 zijn in de eerste tabel in totaal opgenomen. Een specificatie is opgenomen in de tweede tabel.

Investeringen 2024 (bedragen x € 1.000)	Programma	Investeringsbedrag 2024	Lasten 2024	2025	2026	2027
Lijst van vervangingsinvesteringen 2024	div.	1.063	14	91	89	89
Optimaliseren bestuurscentrum	0	8.798			473	469
Dekking reserve kapitaallasten	0				-385	-385
Plaatsen van zonnepanelen en zonnecollectoren op gemeentelijk vastgoed (2024)	0	900		106	105	105
Dekking: besparing op energie				-106	-105	-105
Aanschaf strooier achter tractor	2	35	2	6	6	6
Aanschaf strooier en ploeg aan veegwagen	2	58	3	9	9	9
Civiel kunstwerk brug Corridor St Oedenrode	2	560		24	24	24
Herinrichting omgeving D'n Brak	2	138		11	10	10
Investeringen riolering	2	2.813	2.813			
dekking: voorziening riolering	2		-2.813			
Mobiliteitsprojecten A50: doorfietsroute Veghel-Eindhoven en reg.route St Oedenrode-Ekkersrijt 2024	2	1.750			76	75
Uitvoeringsprogramma mobiliteit: Structuurweg - de Steeg	2	5.200			225	224
Vervanging binnenwerk verkeersregelinstallaties Meierijstad	2	560		34	33	33
Vervanging civiel kunstwerk brug Rembrandtlaan	2	2.200			95	95
Vervanging wegen 2024	2	6.000		260	258	256
Vervangingsprogramma openbare verlichting 2024	2	2.750		138	136	135
dekking: binnen exploitatie openbare verlichting	2			-138	-136	-135
Aankoop grond gebouw A/C, B en D Elde College Schijndel	4	4.300	43	43	43	43
Aankoop pand Muntelaar 8 te Veghel tbv huisvesting Taalvijver c.s.	4	1.700		60	59	59
Aanvullend voorbereidingskrediet tbv vervangende nieuwbouw gebouw B Elde College	4	155				5
Bijstelling realisatiekrediet uitbreiding bs de Vijfmaster	4	-2.823	-109	-98	-97	-96
Realisatie nieuwbouw basisscholen in Veghels Buiten	4	9.771				342
Realisatiekrediet vervangende nieuwbouw bs Bernadette Veghel	4	7.355			223	221
Voorbereiding- en realisatiekrediet aanpassing gebouw A/C Elde College Schijndel.	4	3.725		130	129	129
Voorbereidings- en realisatiekrediet bs Maria te Erp	4	1.318		46	46	45
Voorbereidingskrediet realisatie nieuwbouw scholen in Veghels Buiten	4	939				33

Voorbereidingskrediet verv. nieuwbouw bs De Empel Erp	4	404				14
Aankoop gymzalen KWI College	5	470		28	28	28
Aanleg ruiterroutenetwerk Meierijstad	5	54		6	6	6
Aanpassingen zwembad De Molen Hey	5	2.357		52	51	50
Herinrichten 't Spectrum Schijndel	5	1.153		88	88	87
Natuur- en landschapspark Vlagheide	5	3.600		223	222	221
Omnipark Erp, voorbereiding	5	880		38	38	38
Omnipark Erp, grondaankoop	5	1.000		10	10	10
Omnipark Erp, sportzones, (voorbereiding) MFA	5	20.026			249	866
Dekking: reserve kapitaallasten				-29	-221	-699
Nieuwbouw kinderopvangvoorziening bij Bs Bernadette Veghel	6	1.232			43	43
dekking: huuropbrengsten					-43	-43
Nieuwbouw kinderopvangvoorziening bij bs De Vijfmaster te Veghel	6	975		34	34	33
dekking: huuropbrengsten				-34	-34	-33
Uitbreiding kinderopvangvoorzieningen MFA de Trommel te Erp	6	488		17	17	17
dekking: huuropbrengsten				-17	-17	-17
Voorbereidingskrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening De Empel te Erp	6	81				3
dekking: huuropbrengsten						-3
Voorbereidingskrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening Veghels Buiten	6	135				5
dekking: huuropbrengsten						-5
Voorbereidingskrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening Wijbosch	6	73			3	3
dekking: huuropbrengsten					-3	-3
Voorbereidingskrediet nieuwbouw wijkvoorziening Veghels Buiten	6	135				4
Uitbreiding bomenareaal 2024	8	250		11	11	11
Aanschaf 15 elektrische (pool)auto's	Bedr voering	lease	110	114	114	114
Aanleg parkeerplaatsen t.b.v. electrische poolauto's + laadpalen		64		4	4	4
Totaal		92642	63	1161	1917	2438

Vervangingsinvesteringen 2024 (bedragen x € 1.000)	Programma	Investeringsbedrag 2024	Lasten 2024	2025	2026	2027
Aanvullend budget veegwagen naar elektrisch	2	100		11	11	11
Verhogen verzekering veegwagen	2		1	1	1	1
Vervangen Fiat Doblo VG-314-G	2	48		5	5	5
Vervangen Fiat Doblo VG-315-G	2	48		5	5	5
Vervangen Fiat Doblo VG-316-G	2	48		5	5	5
Vervangen Mercedes Sprinter VG-773-B	2	160		18	17	17
Vervangen Mercedes Sprinter 513 cdi VK-425-R	2	160		18	17	17
Vervanging Mercedes Citan VK-810-J	2	48		5	5	5
Vervanging Tractor Fendt 309 Schijndel	2	160		18	17	17
Vervanging inventaris binnensportaccommodaties 2024	5	110		12	12	12
Vervangen 20 elektrische fietsen	0	57	2	14	14	14
Update trouwzaal gemeentehuis Veghel	0	85		7	7	7
Incidentele vervangingen ‹ € 20		39				
Totaal		1063	3	120	117	116

In deze tabel staan de voorgenomen investeringen 2025-2027. Deze worden nu niet beschikbaar gesteld. Hierover wordt een besluit genomen bij de begrotingsbehandeling van de programmabegroting 2025 en volgende jaren.

Investeringen 2025-2027 (bedragen x € 1.000)	Programma	Investerings-bedrag 2025	2026	2027
Lijst van de vervangingsinvesteringen	div	305	446	140
Plaatsen van zonnepanelen en zonnecollectoren op gemeentelijk vastgoed 2025-2027	0	900	900	900
Gebiedsontwikkeling Rembrandtlaan Veghel	2		8.520	
Maatregelen modernisering fonteinen	2	390		
Mobiliteitsprojecten A50: doorfietsroute Veghel-Eindhoven en reg.route St Oedenrode-Ekkersrijt 2025 en 2026	2	2.000	1.250	
Mobiliteitsprojecten A50: hoogwaardig openbaar vervoer en hubs	2			1.500
Uitvoeringsprogramma mobiliteit: fietsbrug Zijtaart	2		5.000	
Uitvoeringsprogramma mobiliteit: projecten 2027	2			5.000
Vervanging wegen 2025-2026-2027	2	6.000	6.000	6.000
Vervangingsprogramma openbare verlichting 2025	2	2.750		
Investeringen riolering 2025-2026	2	2.797	2.993	
Dekking: voorziening riolering	2	-2.797	-2.993	
Realisatie vervangende nieuwbouw Bs Oda St Oedenrode	4			5.443
Realisatiekrediet vervangende nieuwbouw basisschool De Empel te Erp	4		4.489	
Realisatiekrediet vervangende nieuwbouw bs De Regenboog Wijbosch	4	3.566		
Realisatiekrediet vervangende nieuwbouw gebouw B Elde College Schijndel	4	15.323		

Tijdelijke huisvesting Elde College ten tijde van vervangende nieuwbouw gebouw B	4		401	
Dekking: algemene risicoreserve	4		-401	
Voorbereidingskrediet vervangende nieuwbouw basisschool Nicolaas te Boerdonk	4		292	
Voorbereidingskrediet vervangende nieuwbouw bs Oda Sint-Oedenrode	4	487		
Vervangen ondergronden MIXX-veldjes 2025 - 2026	5	250	250	
Realisatiekrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening De Empel te Erp	6		934	
Realisatiekrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening Odaschool	6			693
Realisatiekrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening Veghels Buiten	6	1.552		
Realisatiekrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening Wijbosch	6	842		
Realisatiekrediet nieuwbouw wijkvoorziening Veghels Buiten	6	1.552		
Realisatiekrediet vervangende nieuwbouw wijkvoorziening Bloemenwijk Veghel	6		987	
Voorbereidingskrediet nieuwbouw kinderopvangvoorziening Odaschool te Sint-Oedenrode	6	60		
Voorbereidingskrediet vervangende nieuwbouw wijkvoorziening Bloemenwijk Veghel	6	134		
Uitbreiding bomenareaal 2025-2027	8	275	275	275
Totaal		36.385	29.342	19.951
Totale kapitaallasten			519	2.245

FINANCIERING

De beleidsuitgangspunten en ontwikkelingen in de financiering van de gemeente Meierijstad staan opgenomen in de paragraaf Financiering van deze begroting.

RESERVES & VOORZIENINGEN

We onderscheiden de volgende reserves:

Algemene risicoreserve
In de algemene risicoreserve wordt jaarlijks een bedrag van € 3,5 miljoen gestort in verband met afbouw van de bestemmingsreserve kapitaallasten. Dit betreft dus een onttrekking uit de bestemmingsreserve kapitaallasten en een toevoeging aan de algemene risicoreserve.

De onttrekking aan de algemene risicoreserve betreffen met name bestedingen uit het collegewerkprogramma, de begroting 2023, de bestuursrapportages 2023, de jaarrekening 2022 en meerjarenraming 2024-2027..

Algemene reserve risico's grondexploitatie
Het gemeentelijk toezichtkader van de provincie staat het niet toe bestemmingsreserves te gebruiken ter afdekking van risico's.
De bestemmingsreserve risico's grondexploitatie is omgevormd tot een algemene reserve risico's grondexploitaties, zodat we deze kunnen blijven gebruiken voor het doel waarvoor u deze heeft ingesteld.

Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten
In verband met afbouw van de bestemmingsreserve kapitaallasten wordt jaarlijks een bedrag van € 3,5 miljoen onttrokken.
Daarnaast worden de afschrijvingslasten van diverse investeringen welke in het verleden zijn afgerond en waarvan de afschrijving nog loopt onttrokken aan deze reserve.
Wijziging in 2024
In de begroting 2024 worden stortingen geraamd in de bestemmingsreserve kapitaallasten om de toekomstige afschrijvingslasten van een tweetal investeringen te dekken. Het betreft de investering in het Omnipark Erp (P5) en de investering in optimalisatie van het bestuurscentrum (P0).

Realisatie verlegging Rembrandtlaan
Bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 is de voorziening Rembrandtlaan omgezet naar een bestemmingsreserve Rembrandtlaan. Invulling van het project waar deze middelen voor bedoeld zijn wordt uitgewerkt.

Bestemmingsreserve sociaal domein
Het bestedingsplan van de reserve sociaal domein is opgebouwd uit diverse onderwerpen verband houdend met de gestelde doelen in het beleidskader sociaal domein.

Voorzieningen
Er zijn diverse voorzieningen gevormd. Onder andere voor wethouder pensioenen en wachtgelden voormalig collegeleden. Ook voor dubieuze debiteuren en ter dekking voor mogelijke verliezen binnen de grondexploitatie. Voor het egaliseren van beheerskosten bestaan voorzieningen voor wegen, vastgoed en civieltechnische kunstwerken. Tenslotte zijn voor de egalisatie van de tarieven voor afvalstoffenheffingen en rioolafvoerrecht voorzieningen gevormd. De vermeerderingen in de diverse voorzieningen betreffen de jaarlijkse toevoegingen die in de begroting zijn opgenomen.
De verminderingen betreffen de investeringen die in de komende jaren ten laste komen van de daarvoor bestemde voorzieningen.

In onderstaande tabel is het verloop van de saldi van de reserves en voorzieningen weergegeven voor de jaren 2024 tot en met 2027.

(bedragen x € 1.000)	1-jan 2024	bij	af	31-dec 2024	bij	af	31-dec 2025	bij	af	31-dec 2026	bij	af	31-dec 2027
Reserves	134.088	34.003	-52.430	115.661	3.531	-12.183	107.009	3.532	-9.584	100.957	140	-4.903	96.194
Algemene reserves	104.016	3.500	-47.329	60.187	3.500	-7.389	56.298	3.500	-4.410	55.388	0	-2.798	52.590
Algemene risicoreserve	84.908	3.500	-47.329	41.079	3.500	-7.389	37.190	3.500	-4.410	36.280	0	-2.798	33.482
Risico's grondexploitatie	19.109	0	0	19.109	0	0	19.109	0	0	19.109	0	0	19.109
Bestemmingsreserves	30.072	30.503	-5.101	55.474	31	-4.794	50.711	32	-5.174	45.569	140	-2.105	43.604
Beschermd Wonen	83	0	0	83	0	0	83	0	0	83	0	0	83
Dekking kapitaallasten	21.910	30.503	-4.290	48.123	0	-4.146	43.977	0	-4.566	39.411	0	-1.545	37.866
Rembrandtlaan	1.862	0	0	1.862	0	0	1.862	0	0	1.862	0	0	1.862
Sociaal domein	6.216	0	-811	5.405	31	-648	4.788	32	-608	4.212	140	-560	3.792
Voorzieningen	38.224	8.663	-13.945	32.942	8.707	-15.225	26.424	8.751	-15.307	19.868	8.796	-8.625	20.039
Vz verplichtingen en verliezen onzeker	9.579	383	-248	9.714	383	-248	9.849	383	-248	9.984	383	-248	10.119
Pensioenverplichtingen wethouders	7.352	383	-248	7.487	383	-248	7.622	383	-248	7.757	383	-248	7.892
Verlofsparen	2.034	0	0	2.034	0	0	2.034	0	0	2.034	0	0	2.034
Wachtgeld voormalig college	193	0	0	193	0	0	193	0	0	193	0	0	193
Vz verpl. of verliezen te schatten: overig	3.724	0	0	3.724	0	0	3.724	0	0	3.724	0	0	3.724
Verliesgevende complexen GB	3.724	0	0	3.724	0	0	3.724	0	0	3.724	0	0	3.724
Vz gelijkmatige verdeling lasten: algemeen	2.021	3.365	-3.535	1.851	3.365	-3.496	1.720	3.365	-3.266	1.819	3.365	-3.424	1.760
Groot onderhoud civiele kunstwerken	210	189	-290	109	189	-230	68	189	-189	68	189	-189	68

Groot onderhoud verhardingen wegen	1.615	3.076	-3.200	1.491	3.076	-3.150	1.417	3.076	-3.000	1.493	3.076	-3.000	1.569
Speelvoorzieningen	197	100	-45	252	100	-116	236	100	-77	259	100	-235	124
Vz gelijkmatige verdeling lasten: gebouwen	**7.365**	**3.925**	**-4.885**	**6.405**	**3.969**	**-6.910**	**3.464**	**4.013**	**-7.170**	**307**	**4.058**	**-3.803**	**562**
Vz bijdr. toek. VVI, waarvoor heffing geheven	**12.038**	**1.000**	**-2.897**	**10.141**	**1.000**	**-2.837**	**8.304**	**1.000**	**-3.056**	**6.248**	**1.000**	**0**	**7.248**
Riolering, spaarvoorziening	12.038	1.000	-2.897	10.141	1.000	-2.837	8.304	1.000	-3.056	6.248	1.000	0	7.248
Vz van derden waarvan bestemming gebonden	**3.497**	**-10**	**-2.380**	**1.107**	**-10**	**-1.734**	**-637**	**-10**	**-1.567**	**-2.214**	**-10**	**-1.150**	**-3.374**
Afvalstoffenheffing	969	-10	0	959	-10	0	949	-10	0	939	-10	0	929
Riolering, beklemmende middelen derden	2.286	0	-2.319	-33	0	-1.708	-1.741	0	-1.541	-3.282	0	-1.140	-4.422
Verbetering kwaliteit buitengebied	242	0	-61	181	0	-26	155	0	-26	129	0	-10	119
Totaal reserves en voorzieningen	172.311	42.666	-66.375	148.602	12.238	-27.408	133.432	12.283	-24.891	120.824	8.936	-13.528	116.232

OVERZICHT NAAR TAAKVELDEN

Bedragen x € 1.000		Begroting 2024		
Taakveld	Omschrijving taakveld	Lasten	Baten	Saldo
0	0 Bestuur, dienstverlening en vastgoed	14.256	5.796	-8.460
0.1	Bestuur	4.666	330	-4.337
0.2	Burgerzaken	2.195	1.453	-742
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	3.895	286	-3.609
0.10	Mutaties reserves	3.500	3.727	227
1	1 Veiligheid	8.225	382	-7.844
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	6.412	64	-6.348
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.813	318	-1.496
2	2 Verkeer, vervoer en openbare ruimte	39.014	22.822	-16.192
2.1	Verkeer en vervoer	13.416	1.616	-11.800
2.2	Parkeren	243	87	-156
2.3	Recreatieve havens	18	14	-4
2.4	Economische havens en waterwegen	155	193	38
2.5	Openbaar vervoer	57	30	-27
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	9.890	201	-9.689
7.2	Riolering	6.607	9.693	3.087
7.3	Afval	8.570	10.678	2.108
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	59	145	86
0.10	Mutaties reserves	0	166	166
3	3 Economie	17.759	16.120	-1.639
3.1	Economische ontwikkeling	1.394	470	-924
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	6.640	6.640	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	959	475	-483
3.4	Economische promotie	555	322	-232
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	8.212	8.212	0
4	4 Onderwijs	13.485	5.575	-7.910
4.1	Openbaar basisonderwijs	39	0	-39
4.2	Onderwijshuisvesting	8.328	3.415	-4.913
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	5.118	2.031	-3.087
0.10	Mutaties reserves	0	128	128
5	5 Sport, Kunst en cultuur, Recreatie en Toerisme	25.984	11.169	-14.815
5.1	Sportbeleid en activering	1.808	552	-1.255
5.2	Sportaccommodaties	11.409	6.193	-5.217
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	9.395	3.883	-5.511
5.4	Musea	555	46	-508
5.6	Media	2.193	185	-2.008
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	624	40	-584
0.10	Mutaties reserves	0	269	269
6	6 Sociaal Domein	102.068	23.529	-78.539
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	13.853	3.887	-9.967
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	7.116	63	-7.053
6.3	Inkomensregelingen	19.770	15.784	-3.986
6.4	WSW en beschut werk	15.235	105	-15.130
6.5	Arbeidsparticipatie	2.139	104	-2.035
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.232	433	-2.799
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	5.143	4	-5.139

6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	8.770	0	-8.770
6.71b	Begeleiding (WMO)	777	0	-777
6.71c	Dagbesteding (WMO)	1.462	0	-1.462
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	104	104
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	117	0	-117
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	1.389	0	-1.389
6.72b	Jeugdhulp behandeling	1.407	0	-1.407
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	943	0	-943
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	2.664	0	-2.664
6.73a	Pleegzorg	789	0	-789
6.73b	Gezinsgericht	881	0	-881
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	2.344	0	-2.344
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	4.435	0	-4.435
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	3.600	352	-3.247
6.74c	Gesloten plaatsing	792	0	-792
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	760	0	-760
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	2.797	2.649	-148
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	44	0	-44
6.82a	Jeugdbescherming	1.452	0	-1.452
6.82b	Jeugdreclassering	158	0	-158
0.10	Mutaties reserves	0	44	44
7	**7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid**	**16.238**	**4.011**	**-12.227**
7.1	Volksgezondheid	4.160	516	-3.644
7.4	Milieubeheer	12.078	3.496	-8.583
8	**8 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen**	**8.536**	**6.840**	**-1.696**
5.5	Cultureel erfgoed	840	166	-674
8.1	Ruimte en leefomgeving	5.832	3.471	-2.362
8.3	Wonen en bouwen	1.864	3.204	1.340
9	**9 Financiële informatie programmaplan**	**35.467**	**188.475**	**153.008**
0.4	Overhead	29.672	3.846	-25.826
0.5	Treasury	33	509	476
0.61	OZB woningen	1.121	12.663	11.542
0.62	OZB niet-woningen	774	9.698	8.924
0.64	Belastingen overig	137	231	94
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	302	161.529	161.227
0.8	Overige baten en lasten	3.429	0	-3.429
TOTAAL		281.032	284.718	3.686

Meierijstad zijn we samen!

MEIERIJSTAD